V. İ. LENİN

DEVRİMCİ LAFAZANLIK

V.İ.LENİN

DEVRİMCİ LAFAZANLIK

temel yayınlar

temel
yayınlar

BİRİNCİ BASKI
1977

ÇARK Matbaası/Ankara 1977

V.İ.LENİN

DEVRİMCİ LAFAZANLIK

çeviren :
YALÇIN ARSAN

V. İ. Lenin

"Progress publishers-Moscow" yayınları tarafından "Revolutionary Phrase (Vladimir İlyiç Lenin)" adı ile İngilizce olarak yayımlanan bu eser "Temel Yayınlar" tarafından Türkçeye çevirilmiş ve basımı yapılmıştır.

Temel Yayınlar : 9
Yönetim Yeri : Necatibey Caddesi No. 27/29 Yenişehir - Ankara

Sorumlu Yönetmen : **Attilâ Tanılkan**

BAHTSIZ BARIŞ SORUNUNUN TARİHİ ÜZERİNE

Şimdi tarihle uğraşma zamanı değil diye itiraz edilebilir. Kuşkusuz, şayet geçmişteki belirli bir sorun pratikte günümüzle ayrılmazca ve dolaysızca bağıntılı olmasaydı, böyle bir iddia haklı olabilirdi. Bahtsız barış, ender rastlanır ölçüde insafsız barış sorunu, ne varki, açıklama gerektirecek denli yakıcı bir sorundur. Bu nedenle, 8 Ocak 1918'de yönetici Petrograd Parti militanlarının altmış kadarıyla yapılan bir toplantıda okunan, bu konuya ilişkin tezlerimi yayınlıyorum.

İşte tezler :

7 Ocak 1918

AYRI VE İLHAKÇI BİR BARIŞIN DERHAL SONUÇLANDIRILMASI SORUNA İLİŞKİN TEZLER[1]

1 — Şimdiki anda Rus devriminin durumu öyledir ki, hemen hemen işçilerin hepsi ve köylülerin geniş çoğunluğu Sovyet iktidarından ve onun başlatmış olduğu

sosyalist devrimden yanadır. Bu ölçüye dek Rusya'da sosyalist devrim güvencelenmiştir.

2 — Aynı zamanda, toprak ve üretim araçlarının özel mülkiyetini korumak için son ve kesin savaş karşısında olduklarının tamamiyle bilincine varan varlıklı sınıfların çılgınca direnciyle provoke edilen iç savaş henüz doruğuna varmamıştır. Bu savaşta Sovyet iktidarının zaferi güvencelenmiştir, fakat burjuvazinin direnci kırılmadan önce belli bir zaman kaçınılmaz olarak geçecektir, kaçınılmaz olarak çok çaba gösterilmesi gerekecektir, bütün savaşlara ve özellikle de iç savaşa eşlik eden şiddetli bir ekonomik yerinden oynama ve karmaşa dönemi kaçınılmazdır.

3 — Üstelik, bu direnç, en az aktif ve askerî -olmayan biçimleriyle— sabotaj, onların davasını yıkmak amacıyla sosyalistlerin saflarına sızan burjuva ajanlarının ve sınıflarını yitirmiş unsurların kiralanması, ve benzeri ve benzeri— ona karşı savaşın kaçınılmaz olarak daha bir süre gerektirecek, ve belli başlı biçimleriyle, bir kaç ay daha geçmeden kolay kolay biteceğe benzemeyecek kadar çeşitli biçimlere girmeye muktedir ve inatçı olduğunu göstermiştir. Ve burjuvazinin ve yandaşlarının bu pasif ve örtülü direnci kesinlikle ezilmedikçe sosyalist devrim başarıya ulaşamaz.

4 — Son olarak, Rusya'nın sosyalist dönüştürülmesinin örgütsel problemleri öylesine sınırsız ve zordur ki, bunların çözümü —sosyalist proletaryanın kalabalık küçük-burjuva yol-arkadaşlarının, ve birincisinin düşük kültür düzeyinin karşısında— oldukça uzun bir zaman gerektirecektir.

5 — Hepsi birden tüm bu koşulların Rusya'da sosyalizmin başarısı uğrunda, önce kendi ülkemizde burjuvaziye karşı zaferi kazanmak için sosyalist hüküme-

tin elini-kolunu tümüyle serbest kılacak ve yaygın ölçüde geniş kapsamlı yığınsal örgüt çalışması başlatacak belirli bir zamanı ,en azından birkaç ayı gerektireceği besbellidir.

6 — Rusya'da sosyalist devrimin durumu Sovyet iktidarının uluslararası görevlerinin bir tanımının temelini oluşturmalıdır, çünkü savaşın dördüncü yılında uluslararası durum öyledir ki, devrimin patlak vermesinin ve Avrupa emperyalist hükümetlerinden (Almanya'nın ki de dahil) herhangi birinin alaşağı-edilmesinin muhtemel anını önceden görebilmek tamamiyle olanaksızdır. Avrupa'da sosyalist devrimin gelmesi gerektiği, ve de geleceği her türlü kuşkunun ötesindedir. Sosyalizmin **nihai** zaferine olan bütün umutlarımız bu kesinlik ve bu bilimsel teşhis üzerine kurulmuştur. Propaganda faaliyetlerimiz genel olarak, ve kardeşleşmenin örgütlenmesi özel olarak yoğunlaştırılmalı ve genişletilmelidir. Ne varki, Rus sosyalist hükümetinin taktiklerini Avrupa, özellikle de Alman sosyalist devriminin gelecek altı ay içersinde (ya da böylesi kısa bir dönemde) olup olmayacağını belirleme girişimlerine dayandırmak yanılgı olur. Madem ki bunu belirlemek tamamiyle olanaksızdır, bütün bu gibi girişimler, nesnel olarak konuşursak, gözü -kapalı bir kumardan başka bir şey değildir.

7 — Daha şimdiden —7 Ocak 1918— Brest-Litovsk' daki barış görüşmeleri (Dörtlü ittifakın[2] öteki hükümetlerini susa durduran) Alman hükümetinde savaş yanlılarının hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde üstün geldiğini ve Rusya'ya fiilen verdiğini açıkça gösterdi (ki bu ültimatomun önümüzdeki herhangi bir gün resmen sunulması beklenmektedir ve muhakkak beklenmelidir). Ültimatom şöyledir: Ya savaşın sürmesi, ya da ilhaklara dayalı bir barış, yani bizim işgal ettiğimiz tüm toprak-

ları Almanlara geri vermemiz, Almanların ise işgal ettikleri **tüm** toprakları ellerinde tutmaları ve (dış görünümüyle savaş tutsaklarının bakımı için ödeme diye örtülen) birkaç yıl içinde ödememiz gereken yaklaşık üç milyar rublelik bir tazminatı bize dayatmaları koşuluyla barış.

8 — Rusya'nın sosyalist hükümeti bu ilhaklı barışı şimdi kabul etmek ya da derhal bir savaş yürütmek sorunuyla —hiç geciktirmeye gelmez bir sorunla— karşıkarşıyadır. Aslında, hiçbir orta yol olanaklı değildir. Şimdi daha ileri hiçbir erteleme sağlanamaz, çünkü görüşmeleri kasten uzatmak için olanaklı ve olanaksız herşeyi **çoktan** yapmış durumdayız.

9 — Derhal bir devrimci savaş lehine olan savları incelersek; karşımıza çıkan ilk sav, bu nazik anda bir ayrı barışın, nesnel olarak, Alman emperyalistleriyle bir uzlaşma, bir «emperyalistçe pazarlık» olacağı, ve dolayısıyla, böyle bir barışın proleter enternasyonalizminin temel ilkelerinden tam bir kopuş anlamına geleceğidir.

Bu sav, ne varki, açıkça yanlıştır. Bir grevde başarısızlığa uğrayan ve kendileri aleyhine kapitalistlerin lehine olan yeniden-işbaşı yapma şartlarını imza eden işçiler sosyalizme ihanet etmiş olmazlar. Sosyalizme ihanet eden insanlar, ancak kapitalistlere kâr karşılığında, işçilerin bir kesimi için avantajlar sağlayanlardır; ancak bu tür anlaşmalar ilke açısından izin-verilmezdirler.

Alman emperyalizmiyle yapılan savaşa savunucu ve haklı bir savaş diyen, ama fiilen İngiliz-Fransız emperyalistlerinden destek alan ve onlarla imzalanmış antlaşmaları halktan gizliyen kişi, sosyalizme ihanet etmiş olur. Halktan hiçbir şeyi gizlemeden ve emperyalistlerle hiçbir gizli antlaşma yapmadan, şayet o anda savaşı sürdürmek için hiç gücü yoksa, zayıf ulusun aleyhine ve

bir gurup emperyalistin lehine olan barış koşularını imzalamaya razı olan ise, sosyalizme hiç de ihanet etmiş olmaz.

10 — Derhal savaş yanında bir başka sav da, barış yaparak, Alman emperyalizminin nesnel olarak ajanları olacağımızdır, çünkü ona askerleri bizim cepheden çekme fırsatı vermiş olacak, ona milyonlarca savaş tutsağı bırakmış olacağız. Ancak bu sav da açık bir şekilde yanlıştır, çünkü şu anda bir devrimci savaş, nesnel olarak alırsak, bizi, ona amaçlarını ilerletecek güçler sağlamak suretiyle, İngiliz-Fransız emperyalizminin ajanları yapacaktır. İngiltere, Başkomutanımız Krilenko'ya, savaşı sürdürmemiz koşuluyla her bir askerimiz için ayda yüz ruble önerdi dobra dobra. İngiltere-Fransa'dan tek kopek bile almasak da, Alman ordusunun bir kısmını oyalayarak, nesnel olarak, yine de onlara yardım etmiş olacağız.

Bu görüş, açısından, her iki halde de bir çeşit emperyalist bağdan tümüyle sakınmış olamayacağız, ve dünya emperyalizmini bütünüyle devirmeksizin bundan sakınabilmenin olanaksız olduğu meydandadır. Buradan çıkartılacak doğru sonuç, bir ülkede bir sosyalist hükümetin zafer kazandığı an, sorunların, şu ya da bu emperyalizmin yeğlenebilir olduğu bakış açısından degil, ancak, başlamış bulunan sosyalist devrimin geliştirilmesi ve pekiştirilmesine en iyi hizmet edecek koşullar bakış açısından karara bağlanması gerektiğidir.

Başka bir deyişle, taktiklerimizin temelini oluşturan ilke, şu durumda iki emperyalizmden hangisine yardım etmenin bizim için daha kazançlı olduğu değil, fakat daha çok, sosyalist devrimin kendini pekiştirme olanağının, ya da hiç değilse başka ülkeler de ona katılana dek bir

ülkede kendisini koruma olanağının en sağlam ve güvenilir şekilde nasıl sağlanabileceği olmalıdır.

11 — Alman Sosyal-Demokrat savaş muhaliflerinin artık «yenilgiciler» haline gelmiş oldukları ve bizden Alman emperyalizmine teslim olmamamızı rica ettikleri söyleniyor. Ama biz yenilgiciliği* yalnızca **kişinin kendi** emperyalist burjuvazisine ilişkin olarak tanıdık, ve bir yabancı emperyalizm üzerinde kazanılan zaferi, bir «dost» emperyalizmle resmen ya da fiili ittifak sayesinde kazanılan zaferi, ilkesel olarak izin-verilmez ve genel olarak yanlış bir yöntem olarak her zaman yüzgeri-ettik.

Bu sav da, bu yüzden, bir öncekinin biraz değişmişidir. Eğer Alman Sol Sosyal-Demokratları **belirli** bir süre için ayrı bir barış imzalamayı geciktirmemizi önerseler ve bu dönem içinde Almanya'da devrimci eylemi güvence altına alsalardı, soru bizim için değişik bir görünüm kazanabilirdi. Ne ki tam tersine, Alman Solları açıkça şöyle diyorlar: «Elinizden geldiğince dayanın, ama sorunu **Rus** sosyalist devriminin durumu açısından karara bağlayın, çünkü biz size Alman devrimi konusunda herhangi bir olumlu şey vaadedemeyiz».

12 — Bir çok parti bildirisinde aslında bir devrimci savaş «vaad ettiğimiz», ve ayrı bir barış imzalamakla sözümüzden dönmüş olacağımız söyleniyor.

Bu doğru değildir. Biz emperyalizm çağında bir sosyalist hükümetin bir devrimci savaş **«için hazır olmak ve yürütmek» zorunda olduğunu söyledik****; biz bunu, soyut pasifizmi mahkûm etmek amacıyla ve «vatanın savunulması» teorisinin emperyalizm çağında tamamiyle reddedilmesi gerektiği için, ve son olarak, bir kısım as-

---

* Defeatizm : Yenilgicilik. Emperyalist savaşta kendi burjuvazisinin yenilmesi için savaş ve hükümet aleyhtarı savaşım verme [Çev. notu]

** Bakınız, Lenin'in **Toplu Eserler**, cilt: 21, sayfa: 404 [Editörün notu.]

kerin salt bencil içgüdüsünü mahkûm etmek için söyledik, ama belli bir anda bunun olanaklı olup olmadığını hesaba katmadan bir devrimci savaş başlatmak için herhangi bir söz vermedik hiçbir zaman.

Kuşkusuz, bu nazik anda bile bir devrimci savaş **için hazırlanmalıyız.** Genel olarak, bir kez tutabilecek bütün vaadlerimizi tuttuğumuz gibi, bu vaadimizi de tutuyoruz: Gizli antlaşmaları iptal ettik, bütün halklara adil bir barış önerdik, ve öteki halklara bize katılma şansı tanımak amacıyla birçok kez barış görüşmelerini uzatmak için elimizden geleni yaptık.

Fakat **şimdi, derhal,** bir devrimci savaş yürütmenin olanaklı olup olmadığı sorunu yalnızca maddi koşulların buna izin verip vermediği, ve başlamış bulunan sosyalist devrimin çıkarları açısından kararlaştırılmalıdır.

13 — Derhal bir devrimci savaş lehinde olan savları toplarsak, böyle bir politikanın harikulâde güzel, dramatik ve çarpıcı şeylere duyulan insan özlemine belki yanıt verebileceği, ancak bunun yol almakta olan sosyalist devrimin şimdiki aşamasındaki nesnel sınıf güçleri dengesinin ve maddi etkenlerin tamamiyle gözardı edilmesi olacağı sonucuna varmak zorundayız.

14 — Ordumuzun şu anda bir Alman saldırısını geri püskürtecek halde olmadığından ve gelecek birkaç hafta (muhtemelen gelecek birkaç ay) içersinde de olamayacağından asla kuşku edilemez; birincisi, yiyecek temini, bitkinlerin değiştirilmesi, vs.. konularındaki akıl almaz karmaşanın yanısıra, askerlerin çoğunun yorgunluk ve bitkinliğinden ötürü; ikincisi, atların kesinlikle iş-görmez durumda oluşundan ve buna bağlı olarak topçularımızın kaçınılmaz yıkımından ötürü; ve üçüncüsü, Riga'dan Revel'e uzanan kıyı şeridini savunmanın mutlak olanaksızlığından ötürü, ki bu düşmana Liflandın geri ka-

lan kısmını, ardından Estland'ı ele geçirmek, ve güçlerimizin büyük bir bölümünü safdışı etmek, ve en sonunda da Petrograd'ı zaptetmek için pek kesin bir şans verir.

15 — Dahası, ordumuzun köylü çoğunluğunun bu durumda duraksamaksızın, derhal bir devrimci savaştan yana değil de, ilhaklı bir barıştan yana çıkacağından zerre kadar kuşku duyulamaz; ordunun sosyalist yeniden-örgütlenmesi, Kızıl Ordu müfrezelerinin onunla kaynaşması ve benzeri, ancak henüz başlamıştır.

Bütünüyle demokratlaştırılmış orduyla, askerlerin çoğunluğunun arzularını hiçe sayarak savaş yürütmek pervasız bir kumar olur, oysaki gerçekten güvenilir ve ideolojik olarak tutarlı bir sosyalist işçi-köylü ordusu yaratmak en azından aylar gerektirecektir.

16 — Rusya'da yoksul köylüler işçi sınıfının yönettiği sosyalist devrimi destekleyecek durumdadırlar, ama onlar için hemen ciddi bir devrimci savaş yapmaya razı olacak durumda değildirler. Bu konuda nesnel sınıf güçleri dengesini görmemek vahim bir yanılgı olur.

17 — Dolayısıyla, bir devrimci savaş konusunda şimdiki durum şöyledir :

Şayet Alman devrimi gelecek üç ya da dört ay zarfında patlak verecek ve zafere ulaşacak olursa, derhal bir devrimci savaş taktikleri sosyalist devrimimizi belki de yıkmayabilir.

Şayet, olur da, Alman devrimi gelecek birkaç ay içersinde patlak vermezse, olayların gidişi, savaş sürdüğü takdirde, kaçınılmaz olarak öyle bir hal alacaktır ki, vahim yenilgiler Rusya'yı daha bile elverişsiz ayrı bir barış, üstelik, sosyalist değil de bir başka hükümet tarafından (örneğin, burjuva Rada[3] ve Chernov'un[4] yandaşlarının bir bloğu. veya bir benzeri) imzalanacak bir barış yapmak zorunda bırakacaktır. Zira, savaşın son

sınıra dek bitap düşürdüğü köylü ordusu, daha en ilk yenilgilerden sonra —ve pek mümkündür ki aylar değil ancak haftalar alacaktır bu— sosyalist işçi hükümetini devirecektir.

18 — Durum böyleyken, Rusya'da başlamış bulunan sosyalist devrimin kaderini, salt Alman devriminin en yakın gelecekte, birkaç hafta zarfında başlayabileceği olasılığıyla şansa bırakma taktiklerine kesinlikle izin-verilmez. Bu tür taktikler pervasız bir kumar oynamak olur. Böyle risklere girmeye hiç hakkımız yok.

19 — Biz ayrı bir barış yaparsak, nesnel koşulları var olduğu sürece Alman devriminin başarılması hiçbir şekilde zorlaştırılmış olmayacaktır. Muhtemelen şovenist sarhoşluk onu bir zaman için zayıflatacaktır, fakat Almanya'nın durumu aşırı ölçüde gergin kalacak, Britanya ve Amerika'yla savaş uzayıp giden bir savaş olacak, ve saldırgan emperyalizm her iki yanda da tümüyle ve bütünüyle teşhir olacaktır. Rusya'daki bir sosyalist Sovyet Cumhuriyeti bütün ülkelerin halklarına canlı bir örnek oluşturacak, ve bu örneğin propagandası ve devrimcileştirici etkisi muazzam olacaktır. Orada —burjuva sistemi ve iki yağmacı gurubu arasında tümüyle açığa çıkmış bir yağmacı savaş. Burada ise— barış ve bir sosyalist Sovyet Cumhuriyeti.

20 — Ayrı bir barış yapmakla kendimizi her iki düşman emperyalist guruptan da **şimdiki anda mümkün olduğu kadar** çok kurtarırız, onların bize karşı uyumlu eylemine engel olan karşılıklı düşmanlık ve savaşma durumlarından yararlanırız, ve belli bir dönem için, sosyalist devrimi ilerletmek ve pekiştirmek için ellerimiz serbestlemiş olur. Rusya'nın, proletarya diktatörlüğü temelinde yeniden-örgütlenmesi, bankaların ve büyük ölçekli sanayinin millileştirilmesi, ve kentlerle küçük-köy-

lü tüketici toplulukları arasında mal olarak **ürün değiş-tokuşu**, barış içersinde çalışabileceğimiz birkaç ay bulabildiğimiz takdirde, ekonomik bakımdan yapılması oldukça mümkün şeylerdir. Ve böyle bir yeniden-örgütleme, sosyalizmi hem Rusya'da hem de tüm dünyada yenilmez kılacak, ve aynı zamanda güçlü bir işçi-köylü Kızıl Ordusu için sağlam bir ekonomik temel yaratacaktır.

21 — Bu durumda gerçek bir devrimci savaş, öteki ülkelerdeki burjuvaziyi devirmek amacıyla (açıkça tanımlanmış ve sosyalist orduca tümüyle benimsenmiş bir amaç), burjuva ülkelerine karşı sosyalist bir cumhuriyetçe yürütülen bir savaş olurdu. Ancak, **çok açıktır ki, şu anda** önümüze böyle bir hedef koyamayız. Nesnel olarak, şimdi Polonya, Hifland ve Courland'ın kurtuluşu için döğüşüyor olmalıydık. Ama hiç bir Marksist, Marksizmin ve genel olarak sosyalizmin ilkelerinden vazgeçmeksizin, sosyalizmin çıkarlarının ulusların kendi yazgılarını belirleme hakkının çıkarlarından daha yüksek olduğunu yadsıyamaz. Sosyalist Cumhuriyetimiz Finlandiya'nın, Ukrayna'nın, vb. kendi kaderini-tayin hakkının gerçekleşmesi için elinden gelen her şeyi yapmıştır, ve yapmayı sürdürecektir. Ancak, eğer somut durumda, birkaç ulusun (Polonya, Lifland, Courland, vb.) kendi kaderlerini tayin hakkının çiğnenmesinden ötürü şu anda sosyalist cumhuriyetin varlığı tehlikeye giriyorsa, elbetteki, sosyalist cumhuriyetin korunması daha yüksek hakka sahiptir.

Dolayısıyla, «Biz, aşağılayıcı, ve insafsız vb. bir barış imzalayamayız. Polonya'ya ihanet edemeyiz vb.» diyen kimse, Polonya'nın kurtulması koşuluyla barış yaparak, yalnızca Alman emperyalizmini Britanya, Belçika, Sırbistan ve diğer ülkelere karşı **daha da öte** güçlendirece-

ğini farkedemiyor. Polonya, Lifland ve Courland'ın kurtulması koşuluyla yapılan barış **Rusya açısından** bir «yurtseverce» barış olacak, ama ilhakçılarla, Alman emperyalistleriyle bir barış olmaktan çıkmayacaktır hiçbir şekilde.

*
**

21 Ocak 1918. Yukarıdaki tezlere şunlar da eklenmelidir.

22 — Avusturya ile Almanya'daki kitle grevleri, ve ardından Berlin ve Viyana'da İşçi Vekilleri Sovyetleri'nin kurulması, ve nihayet, 18-20 Ocak'tan başlayarak, Berlin'de silâhlı çarpışmalar ve sokak savaşları— bütün bunlar Almanya'da devrimin başlamış olduğu gerçeğinin kanıtı olarak görülmelidir.

Bu olgu, şimdilik, barış görüşmelerini daha da oyalayıp uzatma olanağı vermektedir bize.

Tezler 7(20) Ocak'da;
Tez 22 21 Ocak'da (3 Şubat).
Giriş 11(24) Şubat'tan önce yazıldı;

Pravda No. 34'de, Tez 22 dışında, 24(11) Şubat 1918'de basıldı;
İmza : **N. Lenin.**

Tez 22 ilk kez 1949'da V. İ. Lenin'in Toplu Eserleri, c. 28'da yayınlandı.

Toplu Eserler, c. 26, s. 442-450.

AYRI ve İLHAKÇI BİR BARIŞIN DERHAL SONUÇLANDIRILMASI SORUNU ÜZERİNE TEZLERE SONSÖZ

Yukardaki tezler'i, 8 Ocak 1918'de, bir küçük özel Parti görevlileri toplantısında okudum. Bunların tartışılması Parti içersinde soruna ilişkin üç ayrı görüş ortaya çıkardı —bulunanların yaklaşık yarısı devrimci savaştan yana konuştu (bu bazan «Moskova»nın bakış açısı diye de adlandırılıyor, çünkü Partimiz'in Moskova Yöresel Bürosu bunu diğerlerinden daha önce kabul etmişti); sonra dörtte bir kadarı «düşmanlıkların kesildiğini ilân etmeyi, orduyu terhis etmeyi, askerleri evlerine göndermeyi ama bir antlaşma imzalamaktan geri-durmayı» öneren Troçki Yoldaştan yana çıktı, ve son olarak da dörtte bir kadarı beni destekledi.

Şu anda Parti'de var olan durum, bana, Bolşevikler'in ezici çoğunluğunun Üçüncü Duma'yı[5] boykotu savunduğu ve benim Dan'la birlikte katılmayı savunduğum ve oportünizmimden ötürü şiddetli saldırılara uğradığım 1907 yazındaki durumu pek güçlüce anımsatıyor.

Nesnel olarak, şimdiki sorun tam bir benzerliktedir; o zamanki gibi, Parti görevlilerinin çoğunluğu, en iyi devrimci dürtülerden ve en iyi Parti geleneklerinden kalkarak, kendilerini bir «flaş» [gösterişli ama sahte-çev.] belgiye kapılıp gitmeye bırakıyor, **yeni** sosyo-ekonomik ve politik durumu **kavrayamıyor**, taktiklerde hızlı ve ani bir değişiklik isteyen **koşullardaki değişikliği** hesaba katmıyor. Benim itirazımın özü, o zaman olduğu gibi bu gün de, Marksizm'in nesnel koşulların ve bunlardaki değişimlerin hesaba katılmasını talep ettiğini, sorunun bu koşullara uygulanabilecek şekilde somut olarak sunulması gerektiğini, yer almış olan en önemli değişikliğin Rusya Sovyet Cumhuriyeti'nin kurulması olduğunu, ve sosyalist devrime çoktandır başlamış bulunan cumhuriyetin korunmasının bizim **ve uluslararası sosyalist hareket için** en önemli olduğunu; şu anda Rusya tarafından ortaya atılacak devrimci savaş belgisinin ya boş bir söz ve desteksiz gösteriş, ya da genç Sovyet Cumhuriyeti mümkün olduğunca ucuzca **ezilebilsin** diye henüz zayıf bir birlikken bizi **emperyalist** savaşı sürdürmeye, **ayartmayı** arzulayan emperyalistlerin bize kurdukları tuzağa düşmekle, nesnel olarak, aynı şey demek olacağını açıklığa kavuşturmaktır.

«Ben Lenin'in eski konumundan yanayım» diye feryat etti bir genç Moskovalı (gençlik şu lafçılar gurubunu ayırteden en büyük özelliklerden biridir). Ve aynı konuşmacı, beni, savunucuların Almanya'da bir devrim olasılığı bulunmadığı yolundaki eski iddialarını yinelemekle suçladı.

Bütün dert Moskova gurubunun eski **taktiksel** konuma yapışıp kalmak istemeleri, ve yer almış olan **değişikliği** ortaya çıkmış bulunan **nesnel** durumu görmeyi ısrarla reddetmeleridir.

Moskovalılar, eski belgileri hararetle yineleyip durmakla, Bolşeviklerin şimdi hepten savunucular haline gelmiş olduklarını göz önüne bile getirmiyorlar. Burjuvaziyi devirmiş, gizli antlaşmaları geçersiz sayıp teşhir etmiş, bütün halklara barış önermiş olmakla, aslında...*

8-11(21-24) Ocak 1918 tarihleri arasında yazıldı.
İlk kez 1929'da, Lenin'in çeşitli Eserleri, XI'de yayınlandı.

Toplu Eserler, c. 26, s. 451-452

* El yazısı burada kesiliyor [Ed. n.]

RSDİP(B) MK'NİN BİR TOPLANTISINDA SAVAŞ ve BARIŞ ÜZERİNE KONUŞMALAR. 11(24) OCAK 1918[6]

TUTANAKLAR

1.

Yoldaş Lenin ilk önce konuşuyor ve 8(21) Ocak toplantısında bu soruna ilişkin üç bakış-açısı ortaya çıkmış olduğunu işaret ediyor, ve sorunun onun ileri sürdüğü tezler üzerinde nokta nokta mı tartışılacağını, yoksa genel bir tartışma mı açılacağını soruyor. İkinci seçenek benimsendi, ve Yoldaş Lenin söz hakkını kullanmaya başladı.

Önceki toplantıda ortaya konan üç bakış-açısını saptayarak başlıyor: 1) bir ayrı ilhakçı barış imzalanması, 2) devrimci bir savaş vermek, ve 3) savaşın bittiğini duyurmak, orduyu terhis etmek, fakat bir barış antlaşması imzalamamak. Önceki toplantıda birinci görüş 15, ikincisi 32, ve üçüncüsü 16 oy aldılar.

Yoldaş Lenin Bolşevikler'in savunmayı hiçbir zaman reddetmediklerini, fakat bu vatanın savunması ve ko-

runmasının belirli, somut bir anlamı olması gerektiğini, ki bunun şimdi varolduğunu, yani son derece güçlü uluslararası emperyalizme karşı Sosyalist Cumhuriyet'in savunulması olduğunu, işaret ediyor. Sorun yalnızca vatanımızı, Sosyalist Cumhuriyet'i nasıl savunacağımız sorunudur. Ordu savaştan aşırı ölçüde bitkin düşmüştür; atlar öyle bir haldedir ki bir saldırı durumunda toplarımızı hareket ettiremiyeceğiz; Almanlar Baltık adalarında öylesine uygun konumlarda bulunuyorlar ki, bir saldırıya kalkacak olurlarsa Revel ve Petrograd'ı çıplak elleriyle bile alabilirler. Böylesi koşularda savaşı sürdürmekle, Alman emperyalizmini büyük ölçüde güçlendireceğiz, barış aynen yapılmak zorunda olacak, ancak o zaman daha da kötü olacak çünkü barışı imzalayanlar biz olmayacağız. Bizim şu anda imzalamaya zorunlu kılındığımız barış kuşkusuz rezilce bir barıştır, fakat şayet savaş başlarsa, hükümetimiz süpürülüp atılmış ve barış başka bir hükümet tarafından yapılmış olacak. Şu anda biz yalnızca proletaryaya değil, fakat aynı zamanda, savaş sürdüğü takdirde bizi terkedecek olan yoksul köylülüğe de dayanıyoruz. Savaşı uzatmak Fransız, İngiliz ve Amerikan emperyalizminin yararınadır, bunun delili, örneğin Krilenko'nun başkumandanlığında Amerikalılar'ın her Rus askerî için 100 dolar ödeme önerisidir. Devrimci savaş görüşünü benimseyenler, o zaman Alman emperyalizmiyle bir iç savaşa girişmiş olacağımızı, ve böylelikle de Almanya'da devrimi harekete getireceğimizi belirtiyorlar. Ama Almanya en fazlası devrime hâlâ ancak gebedir, oysa ki biz oldukça sağlıklı bir çocuk, Sosyalist Cumhuriyet dünyaya getirmiş durumdayız, ve savaşa başladığımız takdirde onu öldürebiliriz. Elimizde Alman Sosyal-Demokratlarının bir sirküler mektubu var, bunun içersinde Merkez'deki iki

eğilimin bize karşı tavrı hakkında bilgi yer alıyor, ki bunlardan biri bizim satın alınmış olduğumuzu, ve Brest olaylarının bütün aktörlerinin kendilerine düşen rolü oynadıkları bir maskaralık olduğunu düşünüyor. Bu kesim bize mütarekeden ötürü saldırıyor. Öteki Kautskiciler kesimi, Bolşevik liderlerin kişisel namusluluklarının her türlü kuşkunun ötesinde olduğunu, ancak Bolşevikler'in davranışının bir psikolojik muamma olduğunu söylüyor. Sol-kanat Sosyal-demokratlar'ın görüşünü bilmiyoruz. İngiltere işçileri bizim barış çabalarımızı destekliyorlar. Elbette ki yapacağımız barış rezilce bir barış olacak, fakat toplumsal reformları yerine getirmek için (yalnızca ulaşımı alın) soluk alacak bir zamana gereksinmemiz var; kendimizi pekiştirmeye gereksinmemiz var, ve bu da zaman ister. Burjuvazinin ezilmesini tamamlamamız gerek, ama bunun için her iki elimizin de serbestlemiş olması şart. Bunu yaptık mı bir kez, her iki elimizi de kurtaracak, ve ardından uluslararası emperyalizme karşı devrimci bir savaş yürütmeye güç yetirebileceğiz. Şimdi kurulmuş olan devrimci gönüllü ordumuzun kademeleri gelecekteki ordumuzun subaylarıdır.

Yoldaş Troçki'nin önerdiği şey —savaşa son, bir barış antlaşmasının imzalanmasının reddi ve ordunun terhis edilmesi —uluslararası bir politik gösteriştir. Askerleri geri çekmekle başaracağımız tek şey Estonya Sosyalist Cumhuriyeti'ni Almanlar'ın ellerine teslim etmek olacaktır. Barış yapmakla Japon ve Amerikalılar'ın ellerini kurtarmış olduğumuz, bunların da hemen Vladivostok'u işgal edecekleri söyleniyor. İrkutsk'a dahi varana dek, biz Sosyalist Cumhuriyetimizi güçlendirmeyi başarmış olacağız. Bir barış antlaşması imzalamakla kendi -kaderini tayin etmiş Polonya'ya ihanet ediyoruz

elbette, ama Estonya Sosyalist Cumhuriyeti'ni elde tutuyor ve kazanımlarımızı pekiştirmek için bir fırsat kazanıyoruz. Muhakkak ki, sağa bir dönüş yapıyoruz ki, bu çok kirli bir ahırdan geçirir, ama bunu yapmak zorundayız. Eğer Almanlar bir saldırı başlatırsa, herhangi bir barış antlaşmasını imzalamak zorunda kalacağız, ve o zaman, kuşkusuz, daha da kötü olacak. Üç milyarlık bir tazminat Sosyalist Cumhuriyet'in kurtarılması için hiç de o kadar yüksek bir bedel değildir. Şimdi barış imzalamakla, Riga ve Bağdat'ı almış olan emperyalistlerin (Almanya, Britanya ve Fransa) savaşmayı sürdürdüklerine, oysa ki bizim geliştiğimize, Sosyalist Cumhuriyet'in geliştiğine dair geniş kitlelere gözle görülür kanıt veririz.

2.

Yoldaş Lenin yandaşları Stalin ve Zinovyev'le[7] bazı noktalarda anlaşma içersinde olmadığını işaret ediyor. Elbette ki Batı'da bir yığın hareketi vardır, ama devrim henüz başlamış değildir. Ama taktiklerimizi bu nedenle değiştirecek olsaydık, uluslararası sosyalizmin hainleri olur çıkardık. Barış yapılmasının Batı'daki hareketi bir süre için zayıflatacağı konusunda Zinovyev'e katılmıyor. Alman hareketinin, barış görüşmelerinin kesilmesi halinde derhal gelişebileceğine inanırsak, o takdirde kendimizi feda etmemiz gerekir, çünkü Alman devrimi bizimkinden çok daha büyük bir güce sahip olacaktır. Fakat bütün sorun hareketin orada henüz başlamamış olması, ama burda yeni doğmuş ve gürültüyle bağırıp çağıran bir çocuğa sahip durumda olmasıdır; ve şimdi açıkça barışa razı olduğumuzu söylemedikçe mahvolacağız. Bizim için genel sosyalist devrim yola koyulunca-

ya dek dayanmak önemlidir, ama bunu yalnızca barış yaparak başarabiliriz.

3.

Yoldaş Lenin, bir barış antlaşmasını imzalamayı elden gelen her yola uzatmamız önergesini oya koyuyor.

İlk kez 1922'de N. Lenin (V. Ulyanov), **Toplu Eserler**, c. XV'de basıldı;
Madde 3, RSDİP MK Tutanakları, Ağustos 1917 - Şubat 1918, 1929.

Toplu Eserler, c. 36, s. 467-470.

DEVRİMCİ LAFAZANLIK[8]

Bir Parti toplantısında, bir devrimci savaş üzerine devrimci lafazanlığın devrimimizi yıkabileceğini söylediğimde, polemiklerimin sertliğinden ötürü suçlanmıştım. Ne var ki, bir sorunun sertçe ele alınması ve şeylere kendi öz adlarının verilmesinin gerektiği, aksi halde Parti ile devrime onarılmaz zarar verilebilme tehlikesinin var olduğu anlar vardır.

Devrimci laf-yapma, devrimci partilerin, proletarya ile küçük-burjuvazinin bir birleşmesini, ittifakını ya da birbirine karışmasını, dolaylı ya da dolaysız, sağladıkları ve devrimci olayların seyri büyük, hızlı zigzaglarla damgalandığı zamanlarda maruz kaldıkları sık rastlanan bir hastalıktır. Devrimci laf-yapmadan anlatmak istediğimiz, olayların belli bir dönemecinde nesnel koşulları, belli bir zamanda varolan durumu hesaba katmaksızın devrimci belgileri yineleyip durmaktır. Belgiler enfes, cezbedici, mest edicidirler, ama hiç bir dayanakları yoktur; devrimci lafazanlığın doğası böyledir işte.

Rusya'da bugün Ocak-Şubat 1918'de, bir devrimci savaş lehine olan savları hiç değilse en önemlilerini inceleyelim, ve bu belginin nesnel gerçeklikle karşılaştırılması benim yaptığım tanımlamanın doğru olup olmadığını ortaya koyacaktır.

1.

Basınımız her zaman, bir ülkede sosyalizmin zaferi halinde henüz komşu ülkelerde varlığını sürdüren kapitalizmle bir devrimci savaşa hazırlanmanın gerekliliğinden söz etmiştir. Bu tartışma götürmez.

Sorun şu —bu hazırlıklar Ekim Devrimimiz'den bu yana **gerçekten** nasıl yapılmıştır?

Şu şekilde hazırlanmıştık: Orduyu terhis etmek zorundaydık, buna zorlanmıştık, öylesine aşikâr, öylesine ağır ve öylesine başaçıkılmaz koşullar tarafından zorlanmıştık ki, Parti'de terhise karşı bir «eğilim» ya da ruh-halinin ortaya çıkmaması bir yana, buna karşı tek bir ses yükselmemişti. Bir komşu emperyalist devletle savaş öncesinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nce ordunun terhisinin bitmesi gibi böylesine alışılmamış bir olgunun sınıfsal nedenleri üzerine biraz **düşünce harcamak** isteyen herhangi bir kişi, büyük bir güçlükle karşılaşmadan, küçük-köylü ekonomisine sahip, üç yıllık savaştan sonra aşırı bir ekonomik yıkıntıya düşmüş geri bir ülkenin toplumsal bileşimindeki nedenleri keşfedecektir. Birçok milyonluk bir ordu terhis edildi ve **gönüllülük** esası üzerinde bir Kızıl Ordu'nun yaratılması başladı. —gerçekler bunlardır.

Bu gerçekleri 1918 Ocak-Şubat'ında bir devrimci savaş hakkındaki konuşmalarla karşılaştırın, devrimci lafazanlığın niteliği sizin için açıklığa kavuşacaktır.

Eğer bu, diyelim ki, Petrograd ve Moskova örgütlerinin bir devrimci savaş «şampiyonluğu» boş bir sözden ibaret olmasaydı, Ekim ile Ocak arasında başka **gerçeklerle** de karşılaşmamız gerekirdi; onlarda terhise karşı kararlı bir savaşım görmemiz gerekirdi.. Ama bu türden birşey olmamıştır.

Petrograd ve Moskovalıların cepheye **on binlerce** ajitatör ve asker gönderdiklerini ve oradan terhise karşı savaşımlarına ilişkin, savaşımlarının başarılarına ilişkin, terhisin durduğuna ilişkin günlük raporlar almış olduklarını görmemiz gerekirdi.

Bu türden birşey olmamıştır.

Alayların bir Kızıl Ordu oluşturmakta, terhisi durdurmak için terörizmi kullanmakta, muhtemel bir Alman saldırısına karşı savunma ve istihkâmları yenilemekte oldukları konusunda yüzlerce rapor almış olmamız gerekirdi.

Bu türden bir şey olmamıştır. Terhis tam işlerlik halindedir. Eski ordu yaşamamaktadır. Yeni ordu ise ancak henüz doğmaktadır.

Salt sözlerle, abartmalı duyurular ve açıklamalarla kendini avutmak istemeyen herhangi bir kişi, 1918 Şubat'ında devrimci savaş «belgisi»nin sözlerin en boşu olduğunu, gerçek olan hiçbir şey taşımadığını, ardında nesnel hiçbir şey yatmadığını görmelidir. Bu belgi bugün duygu, dilekler, öfke ve kızgınlıktan başka hiçbir şey **içermemektedir**. Ve böylesi bir içeriğe sahip olan bir belgiye devrimci laf denir.

Partimizin ve bir bütün olarak Sovyet iktidarının önünde duran sorunlar, Petrograd ve Moskova Bolşeviklerinin önünde duran sorunlar, **şimdiye dek** gönüllü bir Kızıl Ordu kurmada ilk adımların ötesine gidemediğimizi göstermektedir. Bu içaçıcı olmayan gerçekten —bir

gerçektir bu— bir sözler perdesinin ardına gizlenmek ve aynı zamanda terhisi durdurmak için hiç bir şey yapmamakla kalmayıp ona karşı **hiç bir itiraz** bile **yükseltmemek**, sözcüklerin sesiyle sarhoş olmaktır.

Söylenenlerin tipik, bir temele oturtulması, örneğin Partimizin Merkez Komitesi'nde ayrı bir barışa karşı olanların en önde gelenlerinden **çoğunluğunun** bir devrimci savaşa **karşı** oy vermeleri, ona karşı Ocak ve Şubat'ta oy vermeleri olgusudur.[9] Ne demektir bu? Gerçeğin yüzüne bakmaktan korkmayan herkes bir devrimci savaşın olanaksızlığının bilincindedir demek.

Bu gibi hallerde, savları ileri sürerek, ya da sürmeye kalkışarak, gerçekten kaçılır. Bunları inceleyelim.

2.

Sav No: 1. 1792'de Fransa hiç de az olmayan ölçüde bir ekonomik yıkıma uğradı, ama bir devrimci savaş herşeyi iyileştirdi, herkes için esinleyici oldu, şevkin yükselmesini getirdi ve herşeyi önüne katıp götürdü. Ancak devrime inanmayanlar, ancak oportünistler bizim, daha engin devrimimizde bir devrimci savaşa karşı çıkabilir.

Bu gerekçeyi, ya da bu savı gerçeklerle karşılaştıralım. Fransa'da onsekizinci yüzyılın sonunda yeni, daha yüksek üretim tarzının **ekonomik** tabanının **ilkin yaratıldığı**, ve ardından, sonuç olarak, bir üst-yapı olarak, güçlü devrimci ordunun ortaya çıktığı bir gerçektir. Fransa feodalizmi öteki ülkelerden önce terketti, onu **birkaç yıllık** muzaffer devrim **sürecinde** süpürüp attı, ve herhangi bir savaştan bitkin düşmüş olmayan, toprak ve özgürlük kazanmış, feodalizmin tasfiyesiyle daha da güçlü hale gelmiş bir halka yol gösterdi, onu

bir dizi ekonomik ve politik bakımdan geri halka karşı savaşa götürdü.

Bunu çağdaş Rusya'yla kıyaslayın. Savaştan inanılmaz bitkinlik. Teknik bakımdan iyi-donatılmış Almanya'nın örgütlü devlet kapitalizminden üstün, yeni bir ekonomik sistem **henüz mevcut değil.** Daha ancak kurulmakta. Köylülerimiz toprağın toplumsallaştırılmasına ilişkin bir yasaya sahipler, ama (toprak sahibinden ve savaşın eziyetlerinden) kurtulmuş tek bir çalışma yılına sahip değiller. İşçilerimiz kapitalistleri fırlatıp atmaya başlamışlar, ama henüz üretimi örgütlemeyi, ürünlerin değişimini düzenlemeyi, tahıl tedarikini düzenlemeyi ve emek üretkenliğini **artırmayı** başaramamışlardır.

Kendisine doğru yürüdüğümüz şey bu, tuttuğumuz yol bu, ancak yeni ve daha yüksek ekonomik sistemin **henüz var olmadığı** ortadadır.

Feodal ülkelere karşı çıkartılan, yenilmiş feodalizm, pekiştirilmiş burjuva özgürlüğü ve iyi-beslenmiş bir köylü— işte 1792 ile 1793'de savaş alanındaki «mucizeler»in ekonomik temeli buydu.

Aç ve savaşın acı çektirdiği, yaralarını sarmaya daha henüz başlayan, teknik ve örgütsel bakımdan yüksek emek üretkenliğine karşı çıkartılan bir küçük-köylüler ülkesi— 1918'in başındaki nesnel ortam da bu işte.

1792'yi, vb. anımsatmaların devrimci lafazanlıktan başka birşey olmamasının nedeni budur. Belgileri, sözleri, savaş çığlıklarını yineleyip duruyor, ama nesnel gerçekliği tahlil etmekten korkuyorlar.

3.

Sav No: 2. Almanya «saldıramaz», **onun** gelişen devrimi ona izin vermeyecektir.

Almanlar «saldıramaz», ayrı bir barış karşıtlarının 1918 Ocak'ta ve Şubat'ın başında milyonlarca kez yineledikleri bir savdı. Daha ihtiyatlı olanları Almanlar'ın saldıramıyacakları olasılığının yüzde 25 ila 33 olduğunu (yaklaşık olarak elbette) söylediler.

Gerçekler bu hesapları çürüttü. Ayrı bir barış karşıtları burada da, onların demir mantığından korkarak, gerçekleri sık sık bir kenara ittiler.

Gerçek devrimcilerin (duyguya dayanan devrimcilerin değil) kavrayıp tahlil etmeleri gereken bu yanılgının kaynağı nedir?

Barış görüşmelerine **ilişkin olarak**, genelde, manevra ve ajitasyon yapmış olmamızdan dolayı mıdır? Değil. Manevra ve ajitasyon yapmak zorundaydık. Ama aynı zamanda manevralar ve ajitasyon için —daha manevra ve ajitasyon yapmak olanaklı iken— «kendi zamanımızı» seçmesini ve ayrıca sorun had safhaya vardığında bütün manevralara dur demesini de bilmek zorundaydık.

Yanılgının kaynağı, Alman devrimci işçileriyle devrimci işbirliği ilişkilerimizin boş bir söze döndürülmesiydi. Biz Alman devrimci işçilerine elimizden gelen her yolla yardım ettik ve ediyoruz— kardeşleşme, ajitasyon, gizli antlaşmaların yayınlanması, vb. Bunlar fiilen yardımdı, gerçek yardım.

Fakat bazı yoldaşlarımızın duyurusu —«Almanlar saldıramaz»— boş bir sözdü. Ülkemizde bir devrimden daha yeni çıktık. Hepimiz bir devrimin **başlamasının** neden Rusya'da Avrupa'dan daha kolay olduğunu iyi biliriz. Devrimimiz henüz başlamış olmadığı, yalnızca monarşiyi devirmekle kalmayıp her yerde Sovyetler'i kurmuş olduğu halde, 1917 Haziran'ında Rus emperyalizminin saldırısına engel olamayacağımızı gördük. Gördük,

bildik ve işçilere açıkladık ki —savaşları hükümetler yürütür. Bir burjuva savaşını durdurmak için burjuva hükümetini devirmek gerekir.

«Almanlar saldıramaz» duyurusu, bundan ötürü, «biz biliyoruz ki Alman hükümeti **gelecek birkaç hafta içersinde** devrilecektir» demeye eştir. Aslında bunu bilmiyorduk, ve bilemezdik, ve bu nedenle bu duyuru boş bir sözdü.

Alman devriminin olgunlaşmakta olduğunu kesinlikle bilmek ve onun olgunlaşmasına yardımcı olmak için payına düşeni yapmak, onu mümkün oldukça **işle**, ajitasyon ve kardeşleşmeyle, aklınıza ne gelirse onunla hizmet etmek, ama **işle** devrimin olgunlaşmasına yardım etmek bir şeydir. Devrimci proletarya enternasyonalizmi bu demektir.

Alman devriminin **zaten olgunlaşmış** olduğunu (açıkça öyle olmadığı halde) dolaylı ya da dolaysız, açık ya da kapalı bir şekilde ilân etmek ve taktiklerini onun üzerine dayandırmak başka bir şeydir. Burda devrimciliğin zerresi yoktur, laf-yapmadan başka hiçbir şey yoktur.

İşte «azametli», «çarpıcı», «harikulâde», «çınlayıcı» «Almanlar saldıramaz» duyurusunun içerdiği yanılgının kaynağı budur.

4.

«Alman emperyalizmine direnmekle Alman devrimine yardım ettiğimiz ve böylelikle Liebknecht'in Wilhelm[10] üzerindeki zaferini yakınlaştırdığımız» iddiası da aynı tantanalı saçmalığın bir çeşidinden başka bir şey değildir.

Liebknecht'in zaferinin —Alman devrimi olgunluğa eriştiğinde olanaklı ve kaçınılmaz olacaktır bu— bizi, devrimci savaş da dahil bütün uluslararası sıkıntılardan

kurtaracağı akla uygundur. Liebneht'in zaferi bizim herhangi bir aptalca hareketimizin sonuçlarından kurtaracaktır bizi. Ama kesindir ki, bu, aptalca hareketleri haklı çıkarmaz.

Alman emperyalizmine herhangi türden bir «direniş» Alman devrimine yardımcı olur mu? Biraz düşünmeye, ya da Rusya'da devrimci hareketin tarihini anımsamaya ilgi gösteren bir kişi, oldukça kolaylıkla, gericiliğe karşı direnişin devrime ancak **yerinde** olduğu zaman yardım ettiğini farkedecektir. Rusya'da yarım yüzyıllık devrimci harekette gericiliğe karşı yerinde olmayan pek çok direniş olayları yaşadık. Biz Marksistler her zaman, yığın güçlerinin ve sınıf ilişkilerinin titiz hesaplamasını yaparak, herhangi bir savaşım biçiminin yerinde olup-olmadığını belirlemekle gurur duymuşuzdur. Bir ayaklanma her zaman yerinde değildir, demişizdir; kitleler arasında bunun ön koşulları var olmadıkça bir kumardır; bireylerin en kahramanca direniş biçimlerini devrim açısından yersiz, ve zararlı olarak kınamışızdır sık sık. 1907'de, acı deneyimimize dayanarak, yersiz olduğundan Üçüncü Duma'ya katılmaya karşı direnmeyi reddettik, vb. vb.

Alman devrimine yardımcı olmak için, ya güçler bir açık savaş veya ayaklanma çatışmasında sağlam, ciddi, belirleyici bir darbe için yeterince güçlü olmadıkları sürece kendimizi propaganda, ajitasyon ve kardeşleşmeyle sınırlandırmak, ya da düşmana yardım etmeyeceğinden **eminsek** bu çatışmayı kabullenmeliyiz.

Herkes için (şu boş sözlerle sarhoş olanların dışında) açıktır ki, hiç güçlerimiz olmadığını **bilerek**, hiç ordumuz olmadığını **bilerek** bir ciddi ayaklanma ya da savaş çarpışmasına girişmek, Alman işçilerine yardımcı olmayacak ama onların savaşımını daha zorlaştıracak ve

işleri onların düşmanları ve bizim düşmanlarımız için kolaylaştıracak bir kumardır.

5.

Öylesine çocukça gülünç bir başka sav daha var ki, kendi kulaklarımla duymuş olmasaydım bunun olabileceğine asla inanmazdım.

«Ta Ekim'de oportünistler hiç gücümüz, asker, makineli tüfek ve donatımımız olmadığını söylememişler miydi, ama bunların hepsi sınıf sınıfa savaşım başladığında, savaşım sırasında ortaya çıkmadı mı? Bunlar yine, Rusya proletaryasının Alman kapitalistlerine karşı savaşımında ortaya çıkacaklar, Alman proletaryası yardımımıza gelecek.»

Ekim'de sorunların aldığı duruma göre, **yığın** güçlerinin titiz bir hesaplamasını yapmıştık. İşçi ve askerlerin Eylül'de ve Ekim'in başında bizim saflarımıza **çoktan** geçmiş olduğunu yalnızca düşünmüyorduk, Sovyetler'in **yığın** seçimlerinin deneyiminden kesin olarak **biliyorduk** da. Yalnızca Demokratik Konferans'[11]taki oylamadan da olsa, koalisyonun köylülüğünde desteğini yitirmiş olduğunu biliyorduk— buysa davamız **zaten** kazanılmış demekti.

Şunlar Ekim ayaklanma savaşımının **nesnel** koşullarıydı:

1) artık askerlerin başları üzerinde bir sopa sallanmıyordu— Şubat 1917'de kaldırılmıştı[12] (Almanya daha «kendi» Şubat'ına varmamıştır);

2) işçiler gibi askerler de koalisyondan bıkmışlar ve ondan bilinçli, planlı, yürekten **geri çekilmelerini** tamamlamışlardı.

Bu, tek başına bu, **Ekim'de** «bir ayaklanma» **belgisinin doğruluğunu** belirledi (belgi, onu ortaya **atmadığımız** Temmuz'da yanlış olacaktı).

Ekim oportünistlerinin[13] yenilgisi, onların nesnel koşullar konusunda duydukları «kaygı» değil (onlar çocuklar bunun böyle olduğunu düşünebilir), tersine **verileri yanlış değerlendirmeleriydi,** onlar önemsiz şeylere sarıldılar ve **ana şeyi,** yani Sovyetlerin uzlaşma durumundan bizim yanımıza geldiğini görmediler.

Almanya'yla (Ekim'den hiç söz etmiyoruz, «kendi» Şubat'ını ya da «Temmuz»unu yaşamamış), bir **monarşist,** burjuva— emperyalist hükümete sahip bir Almanya'yla bir silâhlı çarpışmayı karşılaştırmak —bunu Sovyetler'in, 1917 Şubat'ından beri olgunlaşan ve Eylül ve Ekim'de olgunluğa erişmiş olan Sovyetler'in düşmanlarına karşı Ekim ayaklanma savaşımıyla karşılaştırmak, öylesine çocukluk ki ancak alay konusu olabilir. Boş sözlerin insanları götürdüğü saçmalık budur işte!

6.

İşte bir başka tür sav daha. «Ama ayrı bir barışla Almanya bizi ekonomik bakımdan boğazlıyacak, kömür ve tahılı alıp götürecek ve bizi köleleştirecek.»

Pek akıllı bir sav **—bir ordu olmaksızın,** hattâ bu çarpışmanın yalnız köleleşmemizle değil, aynı zamanda boğazlanmamızla, hiç bedelsiz tahılımızın gaspedilmesiyle, Sırbistan ve Belçika'nın yerine konmamızla sonuçlanacağı kesin olduğu halde, bir silâhlı çarpışmayı kabullenmeliyiz; bir silâhlı çarpışmayı kabullenmek zorundayız, çünkü **aksi takdirde** uygunsuz bir antlaşma yapacağız, Almanya bizden taksitle 6 ya da 12 milyar ruble haraç alacak, makineye karşılık tahıl alacak, vb..

Vay, devrimci laf kahramanları! Emperyalistlere «köleliği» reddederken, kölelikten bütünüyle kurtulmak için emperyalizmi **yenmenin** zorunlu olduğu gerçeğinin üzerinden sessizce geçiveriyorlar **alçak-gönüllülükle.**

Bugün bir devrimci savaş için henüz hazır olmadığımızı, zamanını beklemek zorunda olduğumuzu (Kerenski[14]'nin boyunduruğuna katlandığımızda, Temmuz'dan Ekim'e dek kendi burjuvazimizin boyunduruğuna katlandığımızda olduğu gibi), güçlü olana dek beklememiz gerektiğini bilerek uygunsuz bir antlaşmayı ve ayrı bir barışı kabulleniyoruz Bu yüzden, en uygunsuz ayrı barışı elde-etmek için **bir olanak varsa,** bunu, **hâlâ** zayıf olan sosyalist devrimin çıkarına, **mutlaka kabullenmeliyiz** (zira Almanya'daki olgunlaşmakta- olan devrim **henüz** yardımımıza, Ruslar'ın yardımına koşmuş değidir.) Ancak ayrı bir barış **kesinlikle** olanaksızsa, o zaman derhal savaşmak zorunda kalacağız— **doğru bir taktik olacağı için değil başka seçeneğimiz olmayacağı için.** Eğer olanaksız çıkarsa, taktikler konusunda bir ayrılık fırsatı olmayacak. En şiddetli direnişin kaçınılmazlığı dışında hiçbir şey olmayacak. Ama seçeneğimiz oldukça, ayrı bir barışı ve son derece uygunsuz bir antlaşmayı seçmeliyiz, çünkü bu Belçika'nın durumundan yüz kez daha iyi olacaktır.[15]

Hâlâ zayıf olmamıza karşın, her geçen ay daha da güçleniyoruz. Henüz tam olgunlaşmış olmamasına karşın, Avrupa'da uluslararası sosyalist devrim aydan aya olgunlaşıyor. Bu yüzden... bu yüzden, «devrimciler» (Tanrı bizi onlardan korusun) Alman emperyalizmi bizden **açıkça** güçlü ama aydan aya **zayıflarken** (Almanya' da devrimin yavaş ama emin bir şekilde olgunlaşmakta oluşundan ötürü) savaşı kabul etmeliyiz, diyorlar.

Duygu «devrimcileri» harika bir şekilde sav getiriyorlar, fevkalade sav getiriyorlar!

7.

Son, en güzel görünüşlü ve en yaygın, sav: «bu iğrenç barış bir yüz karası, Latvia, Polonya, Courland, ve Litvanya'ya bir ihanettir».

Rus burjuvazisinin (ve çanak-yalayıcıları, **Novy Luch, Dyelo Naroda,** ve **Novaya Zhizn**[16] avanesi) bu sözüm-ona **uluslararası** savı işlemekte en fazla gayretli oluşunda şaşılacak birşey var mı?

Hayır, şaşılacak birşey yok, çünkü bu sav burjuvazinin Rus Bolşevikler'ini bile bile sürükledikleri, ve bazılarının, sözlere olan sevgilerinden ötürü, farkında-olmadan düştükleri bir tuzaktır.

Bu savı teorik açıdan inceleyelim; hangisi öne konmalı, ulusların kendi-kaderlerini tayin hakkı mı, sosyalizm mi?

Sosyalizm.

Ulusların kendi-kaderlerini tayin hakkının bir ihlâlinden ötürü, Sovyet Sosyalist Cumhuriyet'ini yok olmaya, emperyalizmin açıkça güçlü ve Sovyet Cumhuriyeti'nin açıkça güçsüz olduğu bir zamanda onu emperyalizmin darbelerine maruz bırakmak izin-verilebilir bir şey midir?

Hayır, izin verilebilir değildir— bu sosyalist değil, **burjuva** politikasıdır.

Üstelik, Polonya, Litvanya ve Courland'ın «bize» geri verilmesi koşuluna dayalı bir barış daha mı az yüzkızartıcı, daha mı az ilhakçı bir barış olacaktır?

Rus **burjuvazisi** açısından **öyle olacak.**

Sosyalist-enternasyonalist açıdan, **öyle olmayacak.**

Çünkü, Alman emperyalizmi Polonya'yı serbest bırakırsa (ki bir zamanlar Almanya'da bir kısım **burjuvazi** bunu arzuluyordu), Sırbistan'ı, Belçika'yı vb., **daha da fazlasını** ele geçirecektir.

Rus burjuvazisi «iğrenç» barışa karşı yaygara koparıyor, kendi sınıfsal çıkarını doğrulukla dile getiriyor.

Ama (lafazanlık hastalığına yakalanmış) bazı Bolşevikler aynı savı yinelediklerinde, bu basitçe çok üzücü oluyor.

İngiliz-Fransız burjuvazisinin tavrına ilişkin **gerçekleri** inceleyin. Bizi Almanya'ya karşı savaşa çekmek için yapmadık şey bırakmıyorlar, bize milyonlarca şükran, çizme, patates, mermi, lokomotif yolluyorlar (borç olarak... «kölelik» değil, korkmayın! «yalnızca» borç!). Bizim Almanya'ya karşı **şimdi** savaşmamızı istiyorlar.

Bunu neden istedikleri açık; istiyorlar, çünkü, en başta, Alman güçlerinin bir kısmını meşgul edeceğiz. Ve ikinci olarak, çünkü Alman emperyalizmiyle zamansız bir silâhlı çarpışma sonucu Sovyet iktidarı en kolaylıkla çökebilir.

İngiliz-Fransız burjuvazisi bizim için bir tuzak kuruyor: Lütfen **şimdi** gidip savaşma zahmetini gösterin, bizim kazancımız harikulâde olacak. Almanlar sizi yağmalayacak, Doğu'da «iyi iş» yapacak, Batı'da daha ucuz koşullara razı olacak, ve üstelik, Sovyet iktidarı silinip süpürülecek... Lütfen savaşın Bolşevik «müttefikler», biz size yardım edeceğiz!

Ve «sol» (Tanrı bizi onlardan korusun) Bolşevikler de en devrimci sözleri ezbere okuyarak tuzağa koşuyorlar.

Oh evet, küçük-burjuva ruhunun izlerinin belirişlerinden biri devrimci sözlere teslim olmaktır. Bu her yıl yeni olan eski bir hikâyedir...

8.

1907 yazında Partimiz, devrimci lafazanlığın, bazı yönlerden, benzer bir saldırısını da yaşadı.

St. Petersburg ile Moskova, yaklaşık bütün Bolşevikler Üçüncü Duma'nın boykot edilmesinden yanaydılar; bir nesnel tahlil yerine «duygu» yol gösteriyordu onlara ve bir tuzağa koşuyorlardı.

Hastalık yeniden-çıkmıştır.

Zaman daha zor. Sorun bir milyon kez daha önemli. Böyle bir zamanda hasta düşmek, devrimin yıkılması riskine girmektir.

Devrimci lafazanlığa karşı savaşmalıyız, savaşmak zorundayız, mutlaka savaşmalıyız, öyle ki gelecekte bizden «devrimci savaşa ilişkin devrimci lafazanlık devrimi yıktı» şeklinde, acı gerçeğe bakarak, söz etmesinler.

Pravda, No. 31, 21 Şubat 1918.
İmza : **Karpov.**

Toplu Eserler,
c. 27, s. 19-29.

UYUZ[17]*

Uyuz acı veren bir hastalıktır. Ve insanlar devrimci laf-yapma uyuzuna, yakalandılar mı bu hastalığın salt görünmesi bile dayanılmaz acıya neden olur.

Emekçi halk mensupları için yalın, açık, kavranabilir, aşikâr ve herkesçe su-götürmez olan gerçekler uyuzun yukarda belirtilen türüne yakalanmış olanlarca çarpıtılır. Genellikle bu çarpıtma, «sırf» iyi-bilinen teorik doğruların özümsenememesi ya da bunların yersiz olarak çocuk acemiliğiyle, okul-çocuğu ezberciliğiyle yinelenip durması sayesinde (insanlar «neyin ne olduğunu» bilmiyorlar), en iyi, en soylu ve en yüce dürtülerden kaynaklanır. Fakat bu halde de uyuz zararlı olmaktan çıkmaz.

Şu gerçekten, örneğin, daha inandırıcı ve açık ne olabilir: Üç yıllık yağmacı savaşın işkencesine katlanan bir halka Sovyet iktidarı, toprak, işçilerinin denetimi ve

---

* **Uyuz**: (itch) bu sözcük İngilizce'de hem uyuz hastalığı anlamına, hem de, **gidişmek, şiddetli arzu, bir şeye fena düşkünlük-heves** gibi mecazi anlama da geliyor, bunu Türkçe'ye aynen uyarlamanın olanağı yok. [ç.n.]

barış vermiş bir hükümet yenilmezdir? Barış baş şeydir. Eğer, bir genel ve adil barış sağlama **insaflı** çabalarından sonra **şu anda** bunu sağlamanın olanaksızlığı gerçek bir olguya dönüşürse, her köylü bir genel barış değil de bir ayrı ve adil olmayan barışı kabullenmek zorunda kalınacağını anlayacaktır. Her köylü, en cahili ve okumamışı bile, bunu anlayacak ve kendisine böyle bir barışı bile veren hükümetin **değerini bilecektir.**

Bolşevikler, bu uyuz, yağmacı Almanya tarafından yorgunluktan-bitkin düşmüş Rusya'ya karşı başlatılmakta olan bir yeni savaşa yol açtığı zaman, bunu unutacak ve köylülerde onlara karşı yasal hoşnutsuzluk uyandıracak kadar laf-yapma fena uyuzuna tutulmuş olmalılar! Bu uyuzun kılıfı olan gülünç ve zavallı «teorik» saçmalık ve safsataları «Devrimci Lafazanlık» başlıklı yazımda (**Pravda**, Şubat 21(8)* göstermiştim. Şayet aynı hastalık bugün bir yeni yerde ortaya çıkmış olmasaydı (ne de bulaşıcı bir hastalık!) bunu anımsatmayacaktım.

Bunun nasıl olduğunu açıklamak için, hepsinden önce, oldukça yalın ve açık bir şekilde, herhangi bir «teori» yapmadan —uyuz bunun «teori» olduğunu iddia ederse bu dayanılmaz olur— ve yığınların anlayamayacağı herhangi bir şey ya da bilgiçce sözcükler kullanmadan, küçük bir örneği belirteceğim.

Kalyayev'in[18], bir tiranı ve canavarı öldürmek amacıyla, bir kötü, alçak, soyguncudan, ona yaptığı hizmet karşılığı ekmek, para, ve votka vaadederek bir tabanca elde ettiğini varsayalım.

Bir öldürücü silâh elde etmek uğruna «bir hırsızla alış-veriş» yaptığı için Kalyayev kınanabilir mi? Her aklı-başında kişi «hayır» diye yanıtlayacaktır. Kalyayev'in bir tabanca sağlayacak başka bir yeri yoksa ve niyeti

* Sayfa 26-39'a bak -[Ed. n.]

gerçekten dürüst bir niyetse (bir tiranın öldürülmesi, çapul amacıyla değil), o takdirde bu yolla bir tabanca elde etmekten dolayı kınanmamalı, övülmelidir.

Ama bir soyguncu, çapulculuk uğruna cinayet işlemek üzere, başka bir soyguncudan para, ekmek ve votka karşılığında bir tabanca elde ederse, **böyle** «bir soyguncuyla alış-veriş» Kalyayev'inkiyle (özdeşleştirmekten söz bile etmiyorum) karşılaştırılabilir mi?

Hayır, aklını yitirmiş olmayan ya da uyuza tutulmuş olmayan herkes bunun olamayacağına katılır. Böylesine açık bir gerçeğin laf-yapma suretiyle «entellektüel»ce yadsınışını gören herhangi bir köylü şöyle söyleyecektir: Siz, efendim, devlet yöneţiyor olmamalı fakat laf-cambazları kumpanyasına [şirketine-ç.] katılmalı ya da kendinizi buhar banyosuna koyarak bu uyuzdan kurtulmalıydınız.

Kerenski, hakim burjuva sınıfının, yani sömürücülerin bir temsilcisi, İngiliz-Fransız sömürücüleriyle onlardan silâh ve patates almak için bir pazarlık yapar ve aynı zamanda bir soyguncuya Ermenistan'ı, Galiçya'yı ve İstanbul'u, ve bir diğer soyguncuya Bağdat'ı, Suriye'yi ve başkalarını (başarırsa) vermeyi vaadeden antlaşmaları halktan gizlerse, bu alışverişin Kerenski ve arkadaşlarından yana yağmacı, dolandırıcı, pis bir alışveriş olduğunu anlamak zor mu?

Hayır, bunu anlamak zor değil. Herhangi bir köylü, en cahil ve okumamış olanı bile, bunu anlayacaktır.

Ama sömürülen, ezilen sınıfın bir temsilcisi, bu sınıf sömürücüleri devirdikten, gizli ve ilhakçı antlaşmaların hepsini yayınlayıp geçersiz saydıktan sonra, Almanya emperyalistlerinin haydutça bir saldırısına maruz kalırsa, onlardan para ve kereste, vb. karşılığında silâh ve patates almak için İngiliz-Fransız soyguncularıyla bir

«alış-veriş» yapmaktan ötürü kınanabilir mi? Böyle bir alış-veriş dürüst-olmayan, yüz-kızartıcı, kirli bulunabilir mi?

Hayır, olamaz. Her aklı-başında adam bunu anlayacak ve bir «lordvari» ve çok bilmiş edayla Emperyalist Kerenski'nin soyguncu savaşı (ve onunla birlikte çalınan ganimetlerin paylaşımı için soyguncularla yaptığı şerefsiz alış-verişleri) ile Bolşevik Hükümet'in Alman soyguncuyu püskürtmek için silâh ve patates sağlamak üzere İngiliz-Fransız soyguncularıyla yaptığı **Kalyayev** [tarzındaki-ç.] alış-verişi arasındaki farkı «kitlelerin anlayamayacağı»nı kanıtlamaya kalkışanlarla şaşkın aptallar diye alay edecektir.

Her aklı-başında adam şöyle diyecek: Soygunculuk amacıyla bir soyguncudan satın-alma yoluyla silâh sağlamak iğrendirici ve alçakcadır, fakat aynı soyguncudan bir saldırgana karşı haklı bir savaş amacıyla silâh satınalmak tamamiyle meşru bir şeydir. Sadece çıtkırıldım genç bayanlar ve «kitap okumuş», ama kitaplardan duygulanmaktan başka bir şey elde edememiş nazlı gençler bunda «kirli» bir şey görebilirler. Bu kategoride yer alan insanların dışında, ancak uyuza tutulmuş olanlar böyle bir «yanılgı»ya düşebilirler.

Ama Alman işçisi, Kerenski'nin Türkler'den İstanbul'u, Avusturyalılar'dan Galiçya'yı ve Almanlar'dan Doğu Prusya'yı ilhak etmek amacıyla. İngiliz-Fransız soyguncularından, silâh satın alması ile —Bolşevikler'in aynı soyguncular dan, bütün herkese şerefli ve adil bir barış öneren sosyalist Rusya'ya karşı, savaşa son diyen Rusya'ya karşı askerlerini harekete geçirdiği zaman, Wilhelm'i püskürtmek amacıyla silâh satınalması arasındaki farkı anlayacak mı?

Alman işçisinin bunu «anlayacağı» varsayılmalıdır, ilkin aydın ve eğitim-görmüş olmasından ötürü, ve ikinci olarak düzenli ve kültürlü bir yaşama alışık olmasından ve ne genel olarak Rus uyuzuna ne de özel olarak devrimci lafazanlık uyuzuna tutulmuş olmayışından ötürü.

Soygun amacıyla öldürmekle bir saldırganı öldürmek arasında fark var mıdır?

Ganimeti paylaşmak için iki çapulcu gurubun savaşı ile çapulcuları devirmiş bir halka karşı bir çapulcu saldırısından kurtuluş için savaş arasında fark var mıdır?

Benim bir soyguncudan silâh sağlamakla iyi ya da kötü hareket ettiğim değerlendirmesi bu silâhların amacı ve hedefine dayanmaz mı? Adi ve şerefsiz ya da haklı ve şerefli bir savaş için kullanılmalarına [dayanmaz mı?-ç.]

Öf! Uyuz pis bir hastalıktır. Ve buna yakalanmış olanlara bir buhar banyosu vermek zorunda kalan adamın işi de hayli ağırdır...

*
**

Not : Amerikalılar, onsekizinci yüzyılın sonunda İngiltere'ye karşı kurtuluş savaşlarında, İngiltere'nin rakipleri ve onlar kadar sömürge soyguncusu olan İspanya ve Fransa'dan yardım aldılar. Bu Amerikalılar'ın «kirli alış-verişi» üzerine bir «alimane eser» yazmayı tasarlayan «Sol Bolşevikler»in bulunduğu söylenmektedir...

22 Şubat 1918'de yazıldı.
22 Şubat 1918'de, **Pravda** No. 33'ün akşam baskısında yayınlandı. İmza : **Karpov.**

Toplu Eserler, c. 27, s. 36-39.

BARIŞ MI SAVAŞ MI?

Almanlar'ın yanıtı, okurun gördüğü gibi, bize Brest-Litovsk'unkilerden daha da ağır barış şartları getiriyor. Yine de, ben kesinlikle inanıyorum ki, ancak devrimci-lafazanlık sarhoşluğu kişiyi bu şartları imzalamayı reddetmeye itebilir. Partimiz'e (ve, dolayısiyle devrime de) en büyük tehdit olarak gördüğüm ve şimdi de görmekte olduğum devrimci lafazanlığa karşı, **Pravda**'daki (imza **Karpov**) «Devrimci Lafazanlık» ve «Uyuz»* üzerine makalelerimle, amansız bir savaşıma başlamam bundan ötürüdür.

Tarihte birçok kereler, devrimci belgileri sıkı sıkıya izleyen devrimci partiler devrimci lafazanlığa tutulmuşlar ve sonuçta da mahvolmuşlardır.

Şimdiye değin Parti'yi devrimci lafazanlığa karşı savaşmaya ikna etmek için uğraşmaktaydım. Şimdi bunu açıkça [halk önünde-ç.] yapmalıyım. Çünkü —yazık!— en kötü varsayımlarım doğru çıkmıştır.

* Sayfa 26-39 ve 40-44'e bakınız [Ed. n.]

8 Ocak 1918'de Petrograd önder Parti işçilerinden 60 kadarıyla yapılan bir toplantıda «Ayrı ve İlhakçı Bir Barışın Derhal Sonuçlandırılması Sorunu Üzerine Tezler»imi (17 tez, yarın yayınlanacak bunlar) okudum. Bu tezlerde (madde 13) devrimci lafazanlığa karşı savaş ilân ettim, bunu en yumuşak ve en yoldaşça üslupla yaptım (şimdi bu yumuşaklığımı esaslı olarak kınıyorum). Önerilen barışı reddetme politikasının «harikulâde güzel, dramatik ve çarpıcı şeylere duyulan insan özlemine belki yanıt verebileceği, ancak bunun yol almakta olan sosyalist devrimin şimdiki aşamasındaki nesnel sınıf güçleri dengesinin ve maddi etmenlerin tamamiyle gözardı edilmesi olacağı»nı söyledim.*

17'nci tezde, önerilen barışı imzalamayı reddettiğimiz takdirde «pek ağır yenilgilerin Rusya'yı daha da uygunsuz ayrı bir barış yapmaya sürükleyeceği»ni yazdım.

İşler daha da kötü çıktı, çünkü gerilemekte ve terhis edilmekte olan ordumuz savaşmayı hepten reddediyor.

Böylesi koşullarda ancak zaptedilmemiş lafazanlık Rusya'yı şimdiki zamanda savaşa sürmeye muktedirdir ve şahsen ben, elbette ki, laf-yapma politikası üstünlüğü ele-geçirecek olursa hükümette de Partimiz Merkez Komitesi'nde de bir dakika daha durmayacağım.

Artık acı gerçek kendini öylesine açıklıkla sergilemiştir ki, onu görmemek olanaksızdır. Rusya'daki bütün burjuvazi Almanların yetişmesinden haz duyup sevinç gösteriyor. Ancak sözlerle kör ya da sarhoş olanlar bir devrimci savaş politikasının **(bir ordu yokken...)** burjuvazimizin değirmenine su akıtmak olacağı gerçeğine gözlerini kapayabilirler. Dvinsk'te Rus subayları şimdiden apoletlerini takınmaya başlıyorlar.

* Sayfa 13'e bakınız [Ed. n.]

Rezhitsa'da burjuvazi Almanlar'ı sevinçle karşıladı. Petrograd'da, Nevsky Prospekt üzerinde, ve burjuva gazetelerinde (**Rech, Dyelo, Naroda, Novy Luch,** vb.) Sovyet iktidarının Almanlar tarafından yakın devrilişinin hazzıyla dudaklarını yalıyorlar.

Herkes bilsin: Son derece ağır bile olsa, bir derhal barışa kim karşıysa, o Sovyet iktidarını tehlikeye sokmaktadır.

Ağır bir barışa katlanmaya itildik. Bu Almanya'da ve Avrupa'da devrimi durdurmayacaktır. Sözlerle ve haykırışlarla değil (7 Ocak'tan bu yana askerlerimizin firarını durdurmak için hiçbir şey bile yapmayanların tavrından sonra) **fakat örgütsel çalışmayla,** işle, nizamlı güçlü bir tüm halk ordusunun yaratılmasıyla bir devrimci ordu hazırlamaya koyulacağız.

23 Şubat 1918'de yazıldı,
23 Şubat 1918'de **Pravda** No. 34 akşam baskısında yayınlandı.
İmza: **Lenin.**

Toplu Eserler,
c. 27, s. 40-41.

R.S.D.İ.P.(B) M.K.'nin BİR TOPLANTISINDA KONUŞMALAR. 23 ŞUBAT 1918.[19]

TUTANAKLAR

1.

Yoldaş Lenin devrimci lafazanlık politikasına son verilmesi inancında. Bu politika sürdüğü takdirde, hem hükümetten hem de Merkez Komite'den çekilecek. Bir devrimci savaş için bir ordu gerekir, ve bu yok. Bu demektir ki şartlar kabul edilmelidir.

2.

Yoldaş Lenin. Bazıları beni ültimatomla ortaya çıkmakla suçladı. Bunu en son çare olarak koydum. Bir uluslararası iç savaştan söz etmek Merkez Komite üyelerimiz için alay konusudur. Rusya'da bir iç savaş var, ama Almanya'da yok. Ajitasyonumuz sürüyor. Sözlerle değil devrimle ajitasyon yapıyoruz. Bu da sürüyor. Stalin imzalamak zorunda değiliz derken yanılıyor. Bu şartlara imza atılmalıdır. Bunları imzalamazsan, üç hafta

zarfında Sovyet iktidarının ölüm ilanını imzalarsın. Bu şartlar Sovyet iktidarına tecavüz etmiyor. En küçük bir tereddütüm yok. Ültimatomu onu geri-almak için koymadım. Devrimci lafazanlıklar istemiyorum. Alman devrimi henüz olgunlaşmamıştır. Aylar alır bu. Şartlara razı olunmalıdır. İlerde bir başka Ültimatom daha gelirse, bu yeni bir ortamda olacaktır.

3.

Yoldaş Lenin. Bir devrimci savaş için hazırlanmayı da elzem sayıyorum. Antlaşma yorumlanabilir ve biz yorumlayacağız. Terhisin salt askeri bir anlamı vardır. Savaştan önce de bir orduya sahiptik. Bir devrimci savaş ciddi hazırlık ister. Yığınların barıştan yana olduğundan bir an için bile kuşku duymuyorum.

4.

Lenin şunları oya sunuyor: (1) Alman önerileri derhal kabul edilmeli mi? (2) Bir devrimci savaşa derhal hazırlanılmalı mı? (3) Petrograd ve Moskova'da derhal Sovyet seçmenlerinin oyuna başvurulmalı mı?

5.

Yoldaş Lomov Vladimir İlyiç'e barışın imzalanmasına karşı sessiz durmaya mı yoksa açık ajitasyona mı izin verdiğini sorar.

Yoldaş Lenin olumlu yanıt verir.

6.

Birkaç M.K. üyesinin bütün sorumlu Sovyet ve Parti makamlarından çekildiklerini bildirmeleri karşısında, Y.M

Severdlov, M.K. üyelerinin Kongreye dek makamlarında kalmalarını ve, Parti içerisinde ajitasyonlarını sürdürmelerini önerir.

Yoldaş Lenin Sverdlov'un ortaya attığı sorunun, birincisi imzalamaya gitmeye üç gün, ve ikincisi onaylamak için oniki gün olduğundan, tartışılmasından yana. Dolayısıyla, Parti oyuna başvurmak mümkün olacak, ve eğer o imzalamaya karşı çıkarsa, onaylama durumu ardından gelmeyecek; ancak bugün zaman kısa olduğu için sorunu yarına ertelemeyi önerir.

Yoldaş Stalin makamlarından çekilmelerinin aslında Partiden ayrılmak anlamına gelip gelmeyeceğini sorar.

Yoldaş Lenin M.K.'den çekilmenin Parti'den ayrılmak anlamına gelmeyeceğini işaret eder.

8.

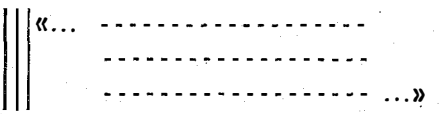
Yoldaş Lenin, yoldaşların her hangi bir sorumluluk yüklenmemek için oylama sırasında oturumu bırakmalarını ve herhangi bir belgeye imza atmamalarını, fakat Konsey'deki çalışmalarını bırakmamalarını önerir.

İlk baskı: 1-3, 1922'de N. Lenin (V. Ulyanov), **Toplu Eserler**, c. XV; 4-8, **Proletarskaya Revolutsia** dergisinde, sayı: 2 1928.

Toplu Eserler, c. 36, s. 479-481.

YANLIŞ NERDE?

Brest şartlarıyla ayrı bir barışın yapılmasının önde gelen ve en sorumlu karşıtları iddialarının özünü şu şekilde resmediyorlar:

Burada, en odaklaşmış, en önemli iddialar hemen hemen bir karar biçiminde resmedilerek ileri sürülmüştür. İddiaları tahlil ederken kolaylık olsun diye her önermeyi ayrı ayrı numaraladık.

Kişi bu iddiaları incelediğinde yazarların ana yanılgısı derhal göze çarpar. Şu anda bir devrimci savaşın somut koşulları hakkında tek söz söylemiyorlar. Barış savunucularının baş ve temel dikkat noktası, yani bizim **şu anda** savaşmamızın olanaksızlığı, hepten es geçilmiştir. Karşılık olarak —8 Ocak'dan beri yazarlarca iyi bilinen, benim tezlerime,*diyelim, karşılık olarak— kaçınılmazca boş sözler haline dönüşen son derece **genel**

* Sayfa 7-17'e bakınız. [Ed.n.]

düşünceler, soyutlamalar öne sürüyorlar. Bir özel duruma, bu özel durumun koşullarının özel bir tahliline girmeden, uygulanan her genel tarihsel bildirim boş bir söz haline gelir.

İlk önermeyi alın. Tüm «noktası», karşıtını «utandırmak» için bir suçlama, bir feryat, bir nutuk, duyguya bir başvurudur. Bak ne kötü insanlarsınız siz, diyorlar: emperyalistler proleter devrimini ezme amaçlarını «ilan ederek» size saldırıyorlar, siz se barış yapmaya razı olarak karşılık veriyorsunuz! Ama bizim iddiamız, yazarlarında farkında oldukları gibi, ağır bir barışı reddetmekle **aslında** düşmanın proleter devrimini ezmesini **kolaylaştıracağımızdır.** Ve bizim bu vargımız, ordunun durumu, sınıfsal bileşimi, vb.ne ilişkin bir çok pek somut göstergelerle (örneğin, tezlerimde) takviye ediliyor. Yazarlar somut her şeyden kaçınıyorlar ve vardıkları sonuç boş bir söz oluyor. Ona göre düşman, amacının devrimi ezmek olduğunu «ilan ediyor», öyleyse kabul olunması olanaksız bir direnme biçimi seçerek düşmanın amaçlarının «ilan etme»den **gerçekleşmeye** geçişinin sağlanmasına yardımcı olan kişi kötü bir devrimcidir.

İkinci iddia: «suçlamalar» şiddetlendiriliyor. Siz, diyorlar, düşmanın ilk hücumunda barışı kabulleniyorsunuz... Yazarlar bunun Ocak'tan beri, «hücum»dan çok önceleri, o zamanlar savaşın somut koşullarını ve güç ilişkilerini tahlil etmiş olanlar için inandırıcı olabileceğini cidden düşünüyorlar mı? «Suçlama» tahlile karşı sav sayılırsa bu lafazanlık değil midir??

Şimdiki koşullarda barışa razı olmak, deniyor bize, «uluslararası proletaryanın en öndeki müfrezesinin uluslararası burjuvaziye teslim edilmesidir.»

Yine bir boş söz. Genel doğrular öyle bir biçimde şişiriliyor ki, yanlış hale geliyor ve nutuğa dönüşüyorlar. Alman burjuvazisi «uluslararası» değildir, çünkü İngiliz-Fransız kapitalistleri bizim barış yapmayı reddetmemizi **hoşnutlukla karşılıyorlar. «Teslim etme»**, genelde konuşursak, kötü bir şeydir, fakat bu övgüye-yaraşır doğru her ayrı önermeye hükmetmez, çünkü açıkça uygunsuz koşullarla döğüşmeyi reddetmek de teslim olma diye adlandırılabilir, ancak **böylesi** teslim olma ciddi bir devrimci için yükümlülüktür. Üçüncü Duma'ya girmeyi kabul etmek «Sol» nutukçuların o zaman dedikleri gibi, Stolipin'le[20] barış yapmak da, genelde konuşursak, bir teslim-olmadır.

Devrimci başlangıç anlamında en öndeki müfrezeyiz, bu su götürmez, ama en öndeki emperyalizm güçleriyle bir askeri çarpışma anlamında en öndeki müfreze olabilmek için, şu...*

23 ya da 24 Şubat 1918'de yazıldı.
İlk kez 1929'da Lenin'in **Seçme Eserleri** XI'de yayınlandı.

Toplu Eserler, c. 27, s. 48-50.

* Burada el yazısı kesiliyor. [Ed.n.]

TÜM- RUSYA M.Y.K TOPLANTISINDA RAPOR. 24 ŞUBAT 1918[21]

Yoldaşlar, Alman emperyalizminin temsilcileri tarafından bize dayatılan şartlar görülmedik ölçüde ağır, ölçüsüzce baskıcı, yağmacı şartlardır. Rusya'nın güçsüzlüğünden yararlanan Alman emperyalistleri göğsümüze diz dayamışlardır. Derinlikle inandığım acı gerçeği, olduğu gibi durumu sizlerden saklamamak için, bu şartlara imza atmaktan başka çıkar yolumuz bulunmadığını söylemeliyim. Ve herhangi bir başka önerme, isteyerek ya da istemeyerek, daha kötü belalara ve Sovyet Cumhuriyeti'nin Alman emperyalizmine (burada derecelerden söz etmek mümkünse) daha da bağlanmasına, köleleşmesine maruz kalmak demektir, ya da korkunç, ölçülmezcesine acımasız, ama yadsınamaz bir gerçeklikten kaçmak için zavallı bir sözcüklere başvurma gayretidir. Yoldaşlar, hepiniz pek iyi bilirsiniz ve bir çoğunuz kişisel deneyiminizden bilirsiniz ki, Rusya'nın emperyalist savaşta çekmek zorunda kaldığı sıkıntı herkesin anlayabileceği su götürmez nedenlerden dolayı, başka ülke-

lerin katlandıklarından daha korkunç ve ağırdı. Bilirsiniz ki, bu yüzden, ordumuz başka hiç birinin olmadığı kadar acı ve işkence gördü savaştan; burjuva basını ve onu destekleyen partilerin, ya da Sovyet hükümeti düşmanlarının Bolşevikler'in askerlerin morallerini bozduğu iddiasıyla bize çaldıkları bütün karalamalar saçmadır. Krilenko'nun, daha Kerenski zamanında bir astteğmenken, Petrograd'a doğru yola çıktığında askerlere dağıttığı, sonradan Pravda'da yeniden-basılan ilanı bir kez daha anımsatacağım; şöyle yazıyordu ilanda: size herhangi bir ayaklanma dayatmıyoruz, size örgütlü politik eylemler dayatıyoruz; olabildiğince örgütlenmeye uğraşın. Bolşevikler'in en ateşli temsilcilerinden birinin, orduyla en yakın ilişkisi olan bir [temsilcisinin -ç.] propagandası böyleydi. Bu görülmedik, ölçülmeyecek derece de yorgun orduyu bir arada tutmak, ve daha güçlendirmek için yapılabilecek ne varsa yapıldı. Geçen ay, örneğin, karamsar gelebilecek görüşümü ortaya koymaktan tümüyle çekinmiş olmama karşın, geçen ay süresince, durumu kolaylaştırmak için, ordu konusunda, söylenebilecek her şeyi söylemiş, yapılabilecek her şeyi yapmış olduğumuzu, görmüş olsaydık, gerçeğin üç yıllık savaştan sonra ordumuzun savaşmaktan tümüyle aciz ve isteksiz olduğunu göstermiş bulunduğunu şimdi görsek. Bir emperyalist çapulcuyla yanyana yaşarken, dizini göğsümüze dayadığında barış şartlarını imzalamak zorunda kalışımızın başlıca nedeni, basit, aşikâr, ve en yüksek derecede acı ve ağrılı ama kesinlikle açık nedeni budur. Benim, taşıdığım sorumluluğun tam bilincinde olarak, Sovyet hükümetinin hiçbir üyesinin bu sorumluluktan kaçmaya hakkı olmadığını söyleyip yinelememin nedeni budur. İşçilere, köylülere, ve askerlere Ekim ayaklanmasından sonra devrimin nasılda ileriye yol al-

dığını anlatmak, onu gözlemenin zevkli ve kolay oluşu gibi, zevkli ve kolaydır elbette, ancak acı, ağrılı, yadsınamaz gerçeği —bir devrimci savaşın olanaksızlığı— bildirmek zorunda kaldığımızda, şimdi bu sorumluluktan kaçmaya izin-verilemez ve bunu açık-sözlülükle omuzlamalıyız. Ödevimi yerine getirmeyi ve durumu açıkça anlatmayı zorunlu, kendimi buna yükümlü sayıyorum, ve bu yüzden savaşın ne olduğunu, onun emekçi halka kaça patladığını ve onları düşürmüş olduğu bitkinlik derecesini bilen Rusya emekçiler sınıfının, onların —bir an için bile kuşku duymuyorum bundan— bizimle birlikte bu barış şartlarının ağırlığını, iğrençliğini ve kötülüğünü kavrayacaklarına ve yine de bizim tavrımızı onaylayacaklarına inanıyorum. Şöyle diyeceklerdir: derhal ve adil bir barış şartları önermeye giriştiniz, öteki ülkelerin bize katılıp katılmayacağını, onun yardımı olmaksızın sürekli bir sosyalist zafer kazanamayacağımız Avrupa proletaryasının yardımımıza koşup koşmayacağını görmek üzere barışı geçiktirmek için her olanağı kullanacaktınız. Görüşmeleri uzatmak için mümkün olan her şeyi yaptık, hatta mümkün olandan da fazlasını yaptık; yaptığımız şey Brest görüşmelerinden sonra savaş durumunun sona erdiğini ilan etmek oldu, pek çoğumuz Almanya'daki durumun onu Rusya'ya zalimce ve vahşice bir saldırı yapmaktan alıkoyacağına güveniyorduk.

Bu kez ağır bir yenilgiye katlanmak zorunda kaldık, ve bu yenilginin doğrudan yüzüne bakmasını bilmek zorundayız. Evet, şimdiye dek devrim yükselen bir çizgi boyunca zaferden zafere ilerledi; bugün ağır bir yenilgiye uğramıştır. Pek hızlı başlayan Alman işçi-sınıfı hareketi bir zaman için duralamıştır. Belli başlı nedenlerinin ortadan kalkmamış olduğunu, ve acı-çektiren savaş sü-

rüp gitmekte olduğu için, emperyalizmin canavarlığı giderek daha tam ve açık bir şekilde ortaya serilmekte ve politikadan en uzaktaymış ya da sosyalist politikayı anlayamazmış gibi görünebilecek halk kitlelerinin gözlerini açmakta olduğu için bunların daha da gelişeceğini ve kaçınılmaz olarak yaygınlaşacağını biliyoruz. Bu nedenledir ki bu vahim, trajik durum doğmuştur, ki bu bizi şimdi barışı kabul etmeye ve emekçi halkı şöyle söylemeye sürüklemektedir: evet, doğru davrandılar, adil bir barış önermek için yapabilecekleri ne varsa yaptılar, en baskıcı ve bahtsız bir barışa boyun eğmek zorunda kaldılar çünkü ülke için başka bir çıkış yolu yoktu. [Almanlar -ç.] öyle bir durumdalar ki, Sovyet Cumhuriyeti'ne karşı bir ölüm-kalım savaşımı vermeye zorlandılar; eğer şimdi Petrograd ve Moskova üzerine yürüme emellerini sürdürmekten acizlerse, bu, yalnızca Britanya ile kanlı ve yağmacı bir savaşta bağlanıp kalmış olmalarından, ve aynı zamanda bir iç bunalımın var olmasındandır. Bana yarın ya da öbür gün Alman emperyalistlerinin bize daha da kötü şartlar sunmalarının mümkün olduğu söylendiği zaman, buna hazır olmamız gerektiğini söylerim; doğaldır ki, canavar çapulcularla yan yana yaşayan Sovyet Cumhuriyeti saldırılmayı beklemelidir. Şu anda savaşla karşılık veremiyorsak bu güçlerimizin eksikliğindendir, çünkü savaş sadece halkla birlikte yürütülebilir. Şayet devrimin başarıları bir çok yoldaşa aksini, bunun bir yığınsal olgu olmadığını söyletirse, bu gerçek yığınları arzu ve görüşlerini ifade etmez. Gerçek emekçiler sınıfına, işçilere ve köylülere giderseniz, yalnızca tek bir yanıt, savaş yapmaktan tamamiyle aciz, olduğumuzu, fiziksel güçten yoksun olduğumuzu, askerlerden birinin söylediği gibi kana boğulmuş olduğumuzu duyacaksınız. Bu yığınlar bizi

anlayacak ve bu zorlama ve görülmedik ölçüde ağır barışı imzalamamızı onaylayacaktır. Yığınların yeni bir kabarışı için gereken süre hiç de kısa olmayan bir zaman tutabilir, ama devrimin kabarış döneminde ve devrimin gerilediği, yığınlara yapılan devrimci çağrıların hiç bir karşılık bulmadığı dönemde uzun devrimci savaş yılları içerisinde yaşamış olanlar, yine de devrimin her zaman yeniden fışkırıp yükseldiğini bilirler. Bu nedenle diyoruz ki: evet, şu anda yığınlar bir savaş verecek halde değiller, şu anda Sovyet hükümetinin her temsilcisi halkın yüzüne karşı tüm acı gerçeği anlatmakla yükümlüdür. Eşi görülmedik dıkıntılar, üç yıllık savaş ve çarlıktan kalan derin çöküntü zamanları gelip geçecek, halk gücünü toplayacak ve direnme gücünü bulacak kendisinde. Şimdi zalim karşımıza dikiliyor; en iyisi, kuşkusuz, zulme bir devrimci savaşla, bir ayaklanmayla karşılık vermektir, fakat, ne yazık ki, tarih zulme her zaman ayaklanmayla karşılık vermenin olanaklı olmadığını göstermiştir. Ancak bir ayaklanmadan geri durmak devrimden geri durmak demek değildir. Burjuva gazetelerinden, Sovyet iktidarının düşmanlarından gelen provakosyona kapılmayın. Gerçekten de bu barış konusunda «iğrenç bir barış», «rezalet!» gibi çığlıklardan başka bir şeyleri yok onların, ama aslında bu burjuvazi Alman istilacıları zevkle selamlıyor. Diyorlar ki: «Artık, en sonunda, Almanlar gelecek ve düzeni onaracaklar,» istedikleri bu ve bizi «iğrenç bir barış, utanç verici bir barış» çığlıklarıyla bu tuzağa çekiyorlar. Sovyet hükümetinin savaş , eşi-görülmedik bir savaş yapmasını istiyorlar, zira güçten yoksun olduğumuzu biliyorlar ve Alman Jandarmalarıyla bir alış-veriş yapmak amacıyla bizi Alman emperyalistlerine tam köleleşmeye sürüklüyorlar fakat yalnızca kendi sınıfsal çıkarlarını dile getiriyorlar, çün-

kü Sovyet hükümetinin giderek güçlendiğini biliyorlar. Barışa karşı bu sesler, bu haykırışlar, benim görüşüme göre bu barışı reddedenlerin yalnızca kendilerini doğrulanmamış hayallerle avutmuş olmadıkları, ama provakasyona da kapılmış oldukları gerçeğinin en yi kanıtıdır. Hayır, feci gerçeğin doğruca yüzüne bakmaktan çekinmemeliyiz: önümüzde dizini göğsümüze dayamış zalim, ve biz bütün devrimci savaşım araçlarıyla döğüşeceğiz. Şu anda, ne var ki, vahim ölçüde güç bir durumda yız, müttefikimiz yardımımıza hızla yetişemiyor, uluslararası proletarya hemen şimdi gelemiyor, ama gelecektir. Şu anda düşmana silahlı bir direniş gösterme olanağına sahip bulunmayan devrimci hareket yükseliyor ve ilerde direnç gösterecek, ama mutlaka gösterecektir. **(Alkış)**

Konuşmasının kısa bir raporu 25 Şubat 1918'de **Pravda** No. 35'de basıldı.
Tam olarak ilk kez 1926'da N. Lenin (V. Ulyanov) **Toplu Eserler** c. XX. kısım II'de yayınlandı.

Toplu Eserler, c. 27, s. 43-47.

BİR BAHTSIZ SAVAŞ'DAN

Güçlü güçsüzün gırtlağına yapışmış haldeyken bahtsız, ölçülemezcesine ağır, sınırsızca aşağılayıcı bir barışı imzalamak son derece, görülmedik-ölçüde zordur. Fakat umutsuzluğa kapılmaya gelmez, tarihin daha da büyük aşağılamalar, daha da bahtsız, ağır barış şartlarının örnekleriyle dolu olduğunu unutmaya gelmez. Böylesi zamanlarda bile yine de canavarca zalim istilacıların ezdiği halk güç kazanmasını ve yeniden ayağa kalkmasını bildi.

I. Napolyon Prusya'yı, şimdi Wilhelm'in Rusya'yı ezip aşağılamasından ölçüsüzce daha ağır biçimde ezip aşağıladı[22]. I. Napolyon bir çok yıl boyunca kıtada tümüyle muzafferdi; onun Prusya üzerinde ki zaferi Wilhelm'in Rusya üzerindeki zaferinden çok daha mutlaktı. Yine de birkaç yıl sonra Prusya gücünü topladı ve bir kurtuluş savaşıyla, Napolyon'a karşı hiçbir şekilde bir kurtuluş savaşı değil de bir emperyalist savaş vermekte olan soyguncu devletlerden hiç yardım almamazlık etmeden, Napolyon'un boyunduruğunu kırıp attı.

Napolyon'un emperyalist savaşları yıllarca sürdü, tüm bir çağı kapladı ve ulusal kurtuluş hareketleriyle içiçe geçmiş son derece karmaşık bir emperyalist ilişkiler ağı sergiledi. Ve sonuç olarak, savaşlar ve trajediler (tüm halkların trajedileri) bakımından ender-rastlanır ölçüde zengin bütün bu çağ boyunca, tarih feodalizmden «hür» kapitalizme doğru ilerledi.

Tarih şimdi daha da hızla ilerliyor, emperyalist savaşın ezmekte ya da ezmiş olduğu tüm ulusların trajedileri ölçülmezcesine daha korkunçtur. Emperyalist ve ulusal-kurtuluşçu akımlar, hareketler ve emellerin iç içe -geçmişliği de ortadadır, şu muazzam farkla ki ulusal kurtuluş hareketleri ölçülmezcesine güçsüz ve emperyalist hareketler ise ölçülmezcesine güçlüdür. Ama tarih düzenli olarak ileri gidiyor, ve bütün ileri ülkelerin derinliklerinde —herşeye rağmen— sosyalist devrim, halka daha önceki burjuva devriminden sınırsızca daha derin, daha yakın ve daha güçlü bir devrim, olgunlaşıyor.

Bundan dolayı, yine ve bir kez daha yine: herşeyin içinde en izin-verilmezi umutsuzluktur. Barış şartları dayanılmazcasına ağırdır. Yine de tarih kendi yolunu tutturacaktır; bizim yardımımıza —arzuladığımız denli çabuk olmasa da— öteki ülkelerde düzenlice olgunlaşan sosyalist devrim gelecektir.

Çapulcu bizi kuşattı, ezdi ve aşağıladı —bütün bu sıkıntılara katlanmaya güç yetirebiliriz biz. Dünyada yalnız değiliz. Dostlarımız, destekleyicilerimiz, pek sadık yardımcılarımız var. Geciktiler —kendi iradelerinden bağımsız bir dizi koşul yüzünden— ama gelecekler.

Örgütlenmeye, örgütlenmeye ve yine örgütlenmeye çalışalım! Gelecek, bütün güçlüklere rağmen, bizimdir.

Pravda No. 34
24 Şubat 1918

Toplu Eserler,
c. 27, s. 51-52.

R.S.D.İ.P. (Bolşevikler) M.K.'nin AYRI VE İLHAKÇI BARIŞ SORUNUNA İLİŞKİN KONUMU

Sevgili Yoldaşlar,

Merkez Komite Örgütlenme Bürosu, sizler, Merkez Komite'yi Alman Hükümeti'nce önerilen barış şartlarını kabul etmeye götüren dürtülerin bir açıklamasını sunmanın zorunlu olduğunu düşünür. Örgütlenme bürosu bu açıklamayı sizlere, yoldaşlar, Kongreler arası dönemde tüm Parti'yi temsil eden Merkez Komite'nin bakış-açısı hakkında bütün Parti üyelerinin tamamen bilgilenmesi amasıyla sunuyor. Örgütlenme Bürosu Merkez Komite'nin barış şartlarını imzalama konusunda oy birliği içersinde almadığını bildirmeyi zorunlu sayar. Madem ki karar alınmıştır, buna rağmen, tüm Parti tarafından savunulmalıdır. Birkaç gün içersinde bir Parti Kongresi toplanacaktır ve ancak ondan sonra Merkez Komite' nin tüm Parti'nin esas tavrını ne ölçüde doğrulukla ifade etmiş olduğu sorununu bir karara bağlamak mümkün olacaktır. Kongre'ye kadar, bütün Parti üyeleri, Par-

ti'ye karşı ödevlerini yerine getirerek ve Partimiz'de birliğin korunması uğruna, merkezi yönetim organlarının, Parti Merkez Komitesi'nin kararlarını uyguluyacaklardır.

Şu anda (24 Şubat 1918), Almanya ile İlhakçı ve inanılmaz derecede insafsız barış antlaşmasını imzalamanın mutlak zorunluluğu, ilk başta ordumuzun bulunmayışı ve kendimizi savunamayacağımız olgusundan gelmektedir.

25 Ekim 1917'den bu yana, proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğünün zaferinden bu yana neden hepimizin savunucular haline geldiğimizi, hepimizin vatan savunmasından yana olduğumuzu herkes bilmektedir.

Vatanın savunulması açısından, bizim ordumuz yokken ve düşman gırtlağına kadar silahlanmış ve mükemmel hazırlanmışken bir silahlı çatışmaya sürüklenmemize razı olmaya izin verilemez.

Sovyet vekillerini seçen işçi, köylü ve asker yığınlarının ezici çoğunluğu açıkça savaşa karşıyken Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti savaş veremez. Cüretkâr bir kumar olurdu bu. Bu savaşa bir son verilir de, son derece insafsız olabilir barış artları, Alman emperyalizmi yine Rusya'ya karşı bir saldırgan savaş başlatırsa, bu farklı bir şey olacaktır. O zaman Sovyetler'in çoğunluğu en kesinlikle savaştan yana olacaktır.

Bu gün savaş yapmak nesnel olarak Rus burjuvazisinin provakasyonuna düşmeye varacaktır. Rusya'nın bu anda savunmasız olduğunu ve Petrograd ile Moskova'yı teslime zorunlu bırakmak için ana demiryolu hattını kesmeleri yetecek en önemsiz Alman güçlerince bile ezilebileceğini biliyorlar. Burjuvazi, Sovyet iktidarını alaşağı etmek ve Alman burjuvazisiyle bir anlaşma yapmak istediği için, savaşı istiyor. Alman askerleri Dvinsk

ve Rezhitsa'ya, Venden ve Gapsal'a, Minsk ve Drissa'ya girdiği zamanki burjuvazinin sevinci bunu olabildiğince açıklıkla doğrulamaktadır.

Şu anda devrimci savaşı savunmak boş bir devrimci sözden başka bir şey değildir. Yıkılmış bir köylü üskesinin ordusuz ve en ciddi hazırlığı olmaksızın ileri emperyalizme karşı modern bir savaş vermesi olanaksızdır. Bizi ezip tutsak edeceği için Alman emperyalizmine direnilmelidir kuşkusuz. Ne ki, özellikle silahlı ayaklanma yoluyla direnmeyi talep etmek, hele böylesi direnmenin bizim için açıkça umutsuz, ve Alman ve Rus burjuvazisinin açıkça yararına olduğu bugün, boş konuşma olacaktır.

Bu anda uluslararası sosyalist harekete destek olma zemininde devrimci savaş vermekten yana çıkmak da eşit ölçüde boş konuşmadır. Savaşı zamansız kabul edişimizle Sosyalist Cumhuriyeti'nin ezilmesini Alman emperyalizmi için kolaylaştırırsak, Alman ve uluslararası işçi sınıfı hareketine ve sosyalizm davasına yardım değil, zarar vermiş oluruz. Bütün ülkelerdeki devrimci enternasyonalistlere çok yönlü, ısrarlı ve sistemli çalışmayla yardım etmeliyiz; fakat bunun açıkça kumar olduğu bir zamanda, silâhlı bir ayaklanma yürütme kumarına kalkışmak bir Marksist'e yaraşmaz.

Şayet Liebneht iki yada üç hafta içerisinde zafere ulaşırsa (ki bu mümkündür) muhakkak ki bizi bütün sıkıntılardan kurtaracaktır. Yine de, halka Liebneht'in gelecek birkaç hafta içerisinde kesinlikle ve kaçınılmazca zafer kaydedeceği yolunda güvence verecek olsaydık, bu ancak aptallık ve bütün ülkeler emekçilerinin dayanışması yüce belgisini bütünüyle maskaralık haline dönüştürmek olurdu. Gerçekten de, bu şekilde

iddiada bulunmakla «Dünya devrimine güveniyoruz» yüce belgisini boş bir söze dönüştürmüş olurduk.

Nesnel olarak durum 1907 yazındakine benziyor. O zaman bizi ezip tutsak eden Rus monarşisti Stolipin'di; bugün Alman emperyalistleridir. O zaman, ne yazık ki, tüm Sosyalist-Devrimci Parti[23] tarafından savunulan derhal bir ayaklanma sloganı boş bir söz olduğunu gösterdi. Bugün, tam da şu anda devrimci savaş belgisi Sağ Sosyalist Devrimcilerin iddialarını yineleyen Sol Sosyalist Devrimcileri cezbeden boş bir sözdür. Alman emperyalizminin mahkumlarıyız ve dünya emperyalizminin bu elebaşısını devirmek için uzun ve zor bir savaşım var önümüzde; bu savaşım kuşkusuz sosyalizm için son kesin savaşımdır, ama şu anda emperyalizmin liderine karşı silahlı bir ayaklanma ile bu savaşıma başlamak, hiç bir Marksist'in asla girişemeyeceği bir kumar olur.

Ülkenin savunma potansiyelinin sistemli, amansız, çokyönlü kuruluşu, her yerde öz-disiplin, ülkenin ekonomik ilerlemesi ve Sovyet iktidarının pekiştirilmesi için yaşamın bütün alanlarında disiplini ilerletmede keder verici yenilginin kullanılması— günün görevi budur, bir devrimci savaşa salt sözde değil, eylemde hazırlanma yolu budur.

Sonuç olarak, Örgütlenme Bürosu, Alman emperyalizmin saldırısı henüz durdurulmuş olmadığına göre, bütün parti üyelerinin ona karşı uyumlu bir muhalefet örgütlenmeleri gerektiğini bildirmeyi zorunlu sayar. Bir barış antlaşması, en ağırını bile, imzalamak olanaksız olursa, Partimiz sonuna-dek direnme için her çabayı sarfetmenin zorunluluğunu vurgulamalıdır.

Eğer örgütlenme çalışmamız için zaman kazanabilirsek, kısacık bir süre [ara-ç.] bile kazanabilirsek, bunu

yerine getirmek için elimizden geleni yapmalıyız. Bize hiçbir erteleme bağışlanmazsa, Partimiz yığınları savaşmaya en gayretli öz-savunuya girmeye çağırmalıdır. Bütün Parti üyelerinin Parti hakkı için, ülkelerinin işçi sınıfı hakkı için, halk ve proletarya hakkı için ödevlerini yapacalarından güvenliyiz. Sovyet iktidarını korumakla, kendi burjuvazilerine karşı görülmedik ölçüde ağır savaşımlarında bütün ülkeler proletaryasına en iyi, en güçlü desteği sağlıyoruz. Bugün sosyalizm davası, Rusya'da Sovyet iktidarının çökmesinden daha ağır bir darbe yiyemez.

Yoldaşca selamlarla.

RSDİP (Bolşevikler) Merkez Komitesi Örgütlenme Bürosu

24 Şubat 1918'de yazıldı.
26 Şubat 1918'de **Pravda** No. 35'de yayınlandı.

Toplu Eserler, c. 27, s. 58-61.

ACILI AMA ZORUNLU BİR DERS

18 ile 24 Şubat 1918 arasındaki hafta Rus —ve uluslararası— devriminin tarihinde büyük bir dönüm-noktası olarak anılacak bir hafta olmuştur.

27 Şubat 1917'de, Rus proletaryası, süregiden savaşın seyriyle ayağa kaldırılmış olan köylülüğün bir kesimiyle, ve de burjuvaziyle birlikte, monarşiyi devirdi. 21 Nisan 1917'de proletarya emperyalist burjuvazinin mutlak egemenliğini alaşağı etti ve iktidarı burjuvaziyle uzlaşma yanlısı küçük burjuvaların eline kaydırdı. 3 Temmuz'da kent proletaryası kendiliğinden-gösterisiyle uzlaşıcılar hükümetine ağır bir darbe indirdi. 25 Ekim'de, bu hükümeti devirdi ve proletarya ile yoksul köylülüğün diktatörlüğünü kurdu.

Bu zafer iç savaşla korunmak durumunda kaldı. Gatchina yakınlarında Kerenski üzerinde zaferle başlayarak, Moskova, İrkutsk, Orenburg ve Kiev'de Kadet[24] subayları, karşı-devrimci kazakların bir kısmı ve burjuvazi üzerinde sürüp Don-üzeri-Rostov'da Kaledin, Kornilov ve Alekseyev üzerinde zaferle sona ererek, hemen hemen üç ayı buldu bu.

Proleter ayaklanmasının ateşi Finlandiya'da alevlendi ve yangın Romanya'ya yayıldı.

Düşman herhangi bir maddi ve örgütsel avantaja sahip olmadığı, üstelik, yığınlar arasında sağlam bir ekonomik dayanağı yada desteği bulunmadığı için, iç cephede zaferler nisbeten kolay kazanıldı. Bu zaferlerin kolaylıkla kazanılması birçok önderin başını döndürecekti muhakkak. Tavırları şöyle olmuştur: «Kolay bir zaferimiz olacak!»

Hızla kendini terhis eden ve cepheyi bırakan ordunun geniş ölçüde dağılışını gözden kaçırmışlardır. Devrimci laflarla sarhoş olmuşlardır. Bunları dünya emperyalizmine karşı savaşıma uygulamışlardır. Rusya'nın emperyalist baskıdan geçici «serbestliği»ni, bu «serbestlik» yalnızca Alman ile İngiliz-Fransız talancıları arasındaki savaşta bir duruluşa bağlı olduğu halde, olağan birşey olarak yanlış değerlendirmişlerdir. Avusturya ve Almanya'da başlayan yığın grevlerini, bizi Alman emperyalizminden gelecek her hangi bir ciddi tehlikeden kurtaracağı varsayılan bir devrim olarak yanlış-değerlendirmişlerdir. Özellikle zor ve acılı bir şekilde doğmakta olan Alman devrimine yardım için ciddi, etkin, dayanıklı çalışma yerine, insanlarımızın silahlarını salladıklarını gördük —«şu Alman emperyalistleri ne yapabilirler ki— yanımızda Liebneht'le onları tepip atacağız saniyesinde!»

18 ile 24 Şubat 1918 arasındaki hafta, Dvinsk'in zaptından Pskov'un zaptına (sonradan geri alındı) kadar, Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ne karşı Almanya'nın askerî saldırısı haftası, acı, keder-verici ve acılı fakat zorunlu, yararlı ve kullanışlı bir ders olmuştur. Geçen hafta içersinde merkezi hükümete gelen iki tegraf ve telefon haberleri gurubunun kıyaslanması ne de öğretici ol-

muştur. Bir yanda «karar-tipinden» devrimci lafazanların önü-alınmamış seli var. —bunlara, bir baş— yapıt bu tarzda adlandırılabilirse, «Sol» Sosyalist Devrimci Steinberg'in Merkez Yürütme Komitesi'nin Cumartesi toplantısındaki konuşması (hım..., hım), Steinberg lafazanlıkları denebilir. Diğer yanda kaçışı, kaosu, yersizliği, umarsızlığı ve gevşekliği hiç belirtmeden, mevzilerini korumayı reddeden, Navra Hattı'nı bile savunmayı reddeden, ve bir geri çekilme halinde herşeyi yıkma emrine uymayan alayların acılı ve küçük-düşürücü raporları var.

Acı, keder-verici, acılı ama zorunlu, yararlı ve kullanışlı bir ders!

Düşünen, sınıf bilinçli işçi bu tarihsel dersten üç sonuç çıkacaktır— vatanın savunması, onun savunma potansiyeli ve sosyalist devrimci savaşa ilişkin bizim tavrımız konusunda; dünya emperyalizmiyle çarpışmaya girebileceğimiz koşullar konusunda; dünya sosyalist hareketi karşısındaki tutumumuz sorununun doğru sunuluşu konusunda.

25 Ekim 1917'den beri savunucu olduk ve öyleyizde, o günden beri hep vatan savunuculuğunu savunduk. Emperyalizmden kopup ayrılmış olduğumuzu **eylemle** göstermiş olmamızdan dolayıdır bu. Emperyalist hilekârların pis, kana-bulanmış antlaşmalarını yadsıyıp yayınladık. **Kendi** burjuvazimizi devirdik. Önceden ezdiğimiz halklara özgürlük verdik. Halka toprak verdik ve işçilerin denetimini getirdik. Biz Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ni savunmadan yanayız.

Ve vatan savunusundan yana oluşumuzdan ötürü ülkenin savunma potansiyeli ve savaşa hazırlıklı olma konusunda **ciddi bir** tavır talep ediyoruz. Devrimci savaşa dair devrimci lafazanlıklara acımasız bir savaş ilan

ediyoruz. Bunun için, ekonomik ilerlemeden, demiryollarının onarılmasından (çünkü onlar olmadan modern savaş boş bir sözdür) ve heryerde en sıkı devrimci disiplin ve öz-disiplin kurulmasından başlamak üzere, uzun süreli, ciddi bir hazırlanma olmalıdır.

Vatan savunusu açısından, ordumuz yokken sınırsızca üstün ve sıkı-hazırlanmış bir düşmanla silahlı çarpışmaya girmek bir cinayet olur. Vatan savunusu açısından, en ağır baskıcı, insafsız, yüz kızartıcı barışı imzalamalıyız—emperyalizme «teslim olmak» için değil ama emperyalizme karşı savaşmayı ciddi ve etkin bir tarzda öğrenmek ve buna hazırlanmak için.

Geçen hafta Rus devrimini tarihsel gelişmenin ölçülmezcesine yüksek bir düzeyine çıkarmıştır. Bu gelişme içinde tarih ilerlemiş, birden bire birkaç adım yükselmiştir.

Şimdiye değin aşağılık, alçak (dünya emperyalizmi açısından) düşmanlarla, Ramanov[25] adında bir ahmakla, övüngen Kerenski'yle, harbiye öğrenci çeteleriyle ve burjuvayla karşılaşmıştık. Şimdi bizim karşımıza, dünya emperyalizmi devi, mükemmel örgütlenmiş ve teknik bakımdan iyi- donatılmış, uygar bir dev dikilmiştir. Bu devle döğüşülmelidir. Ve bununla nasıl dövüşüleceğini de bilmek gerekir. Üç yıllık savaşın eşi-görülmedik yıkımına uğramış ve sosyalist devrime başlamış bulunan bir köylü ülkesi silahlı çatışmalardan kaçınmalıdır — bundan henüz olanak varken kaçınmalıdır, devsel kurbanlar pahasına bile olsa—, öyleki «son, kesin savaş» başlamadan önce işe yarar bir şeyler yapabilme gücü bulsun.

Savaş ancak başı çeken emperyalist ülkelerde sosyalist devrim patlak verdiği zaman başlayacaktır. Bu devrim hiç kuşkusuz aydan aya, haftadan haftaya olgun-

laşıyor, güçleniyor. Bu güçlenmeye yardım **edilmelidir**. Ve buna **nasıl** yardım edeceğimizi de **bilmek** gerekir. Eğer biz, açıkça ordusu olmadığı bir anda komşu Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ni yıkılmaya bırakacak olursak, bu güçlenmeye yardım değil zarar vermiş oluruz.

«Avrupa'da sosyalizmin zaferine güveniyoruz» yüce belgisini boş bir söze döndürmemeliyiz. Sosyalizmin tam zaferine giden uzun ve zor yolu akılda bulundurduğumuz takdirde doğru bir belgidir bu. Tüm «sosyalist devrim çağı»na ilişkin olarak tartışma-götürmez felsefi-tarihsel bir olgudur. Ama **herhangi** bir somut duruma uygulandığında boş bir söz olup çıkar. «Her grevin toplumsal devrimin filizlerini barındırdığı» tartışma götürmez. Ama bir grevden doğruca devrime sıçrayabileceğimizi düşünmek saçmalıktır. Eğer biz, Avrupa devriminin birkaç hafta içersinde, kesinlikle Almanlar Petrograd, Moskova ya da Kiev'e ulaşmaya zaman bulamadan, demiryolu ulaşımımızın «işini bitirmeden» önce patlak vereceği ve zafere erişeceğinin kesin olduğu yönünde halka güvence vermek anlamında «Avrupa'da sosyalizmin zaferine güvenirsek», ciddi enternasyonalist devrimciler gibi değil, maceracılar gibi hareket etmiş oluruz.

Liebneht iki ya da üç hafta içersinde (bu olanaksız değildir) burjuvazi üzerinde zafer kazanırsa, bizi bütün sıkıntılardan kurtaracaktır. Bu kuşkunun ötesindedir. Ne var ki, taktiklerimizi bugün için, günümüz emperyalizmine karşı savaşımda, Liebneht'in muhtemelen birkaç hafta içersinde zafere ulaşacağı umuduyla belirlersek, alay-edilmekten başka bir şeyi haketmiş olmayız. Günümüzün en yüce devrimci belgilerini boş devrimci lafazanlığa dönüştürmüş oluruz.

İşçi yoldaşlar, devrimin acılı ama yararlı dersinden

öğrenin! Vatanı savunmak, Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ni savunmak için ciddiyetle, gayretle ve kararsızlığa düşmeden hazırlanın!

Pravda (Akşam baskısı) No. 35
25 Şubat 1918
İmza : **Lenin.**

Toplu Eserler, c. 27, s. 62-66.

TUHAF ve OLAĞAN-ÜSTÜ

Partimiz'in Moskova Yöresel Bürosu, 24 Şubat 1918' de kabul edilmiş bir kararda, Merkez Komite'ye güvensizliklerini belirtmiş, onun «Avusturya ve Almanya ile barış antlaşmasının şartlarının uygulanmasına bağlanacak» kararlarına uymayı reddetmiş ve karar için bir «açıklayıcı not» da «pek yakın gelecekte Parti de bir bölünmenin güç-bela sakınılabilir olduğunu düşündüğü»nü duyurmuştur.*

Bütün bunlarda olağanüstü, hattâ tuhaf bir şey yok. Ayrı bir barış konusunda Merkez Komite'yle kesinlikle anlaşmazlık içersindeki yoldaşların Merkez Komite'yi şiddetle kınamaları ve bir bölünmenin kaçınılmaz olduğu inançlarını belirtmeleri oldukça doğaldır. Bunların hepsi Parti üyelerinin oldukça anlaşılması mümkün en yasal hakkıdır.

* Kararın tam metni şöyle: «Merkez Komite'nin çalışmalarını tartışan RSDİP Moskova Yöresel Bürosu, politik çizgisi ve bileşimi karşısında Merkez Komite'ye güvensizliğini belirtir, ve ilk fırsatta yeni bir Merkez Komitesi'nin, Avusturya ve Almanya ile barış antlaşması şartlarının uygulanmasına bağlanacak kararlarına kayıtsızca uymak zorunda saymamaktadır kendisini» Karar oybirliği ile alınmıştır (Lenin)

Ama tuhaf ve olağan-üstü olan şey şuradadır. Karara bir «açıklayıcı not» eklenmiştir. Tüm olarak aktarıyoruz:

> «Moskova Yöresel Bürosu pek yakın gelecekte Parti'de bir bölünmenin güç-bela sakınılabilir olduğunu düşünür, ve hem ayrı bir barış yapma savunucularına hem de Parti'deki ılımlı oportünistlere aynı şekilde karşı çıkan bütün tutarlı devrimci Komünistler'in birleşmesine yardımcı olmayı kendine amaç edinir. **Dünya devriminin çıkarları uğruna, şimdi salt biçimsel hale gelmekte olan Sovyet iktidarını yitirme olasılığını kabul etmeye değer sayıyoruz.** Önceden olduğu gibi sosyalist devrim düşüncelerini bütün ülkelere yaymayı ve Rusya'da işçilerin diktatörlüğünü kararlılıkla ileri götürmeyi, burjuva karşı-devrimini acımasızca ezmeyi ilk görevimiz olarak koruyoruz.»

Bu pasajda altını çizmiş olduğumuz sözlerdir —tuhaf ve olağan-üstü olan.

Sorunun özünün yattığı sözcükler bunlardır.

Bu sözler kararı kaleme alanlarca ileri sürülen tüm çizgiyi bir anlamsızlığa indirgiyor. Bu sözler yanılgılarının kökenini ender rastlanır açıklıkla ortaya seriyor.

«Dünya devriminin çıkarları uğruna Sovyet iktidarını yitirme olasılığını kabul etmeye değer...» Bu tuhaftır, çünkü gerekçelerle sonuç arasında herhangi bağıntı bile yok. «Dünya devriminin çıkarları uğruna Sovyet iktidarının **askerî yenilgisini** kabul etmeye değer»— böyle bir önerme doğru ya da yanlış olabilir, ama tuhaf olarak adlandırılamaz. İlk nokta bu.

İkinci nokta : Sovyet iktidarı «salt biçimsel hale gelmekte». Şimdi bu yalnızca tuhaf değil bütün bütün olağan-üstü de. Açıktır ki yazarlar kendilerini iyice karıştırıp gitmişler. Onları çözmek gerek.

İlk soruna ilişkin olarak, yazarların düşüncesi açıkça dünya devriminin çıkarlarına savaşta yenilgi olasılı-

ğını kabul etmeye değeceğidir, ki bu Sovyet iktidarını yitirmeye, başka bir deyişle, Rusya'da burjuvazinin zaferine varır. Bu düşünceyi dile getirmekle yazarlar tezlerimde (8 Ocak 1918'dekiler, 24 Şubat 1918'de **Pravda** da yayınlandı)* benim söylemiş olduğum şeyin, yani Almanya'nın önerdiği barış şartlarının kabulünü reddetmenin Rusya'yı yenilgiye ve Sovyet iktidarının devrilmesine götüreceğinin doğruluğunu dolaylı olarak teslim ediyorlar.

Ve böylece, **la raison finit toujours por avoir raison** —doğruluk her zaman kazanır! Benim «ekstremist» karşıtlarım, bir bölünmeyle tehdit eden Moskovalılar, —tam da açıkça bölünmeden söz etme noktasına gelmiş olmalarından dolayı —**gerçek** gerekçelerini, devrimci savaş konusunda genel lafazanlıkla yetinen insanların sessizce geçiştirmeyi yeğledikleri gerekçeleri açıkça belirtmek zorunda kalmışlardır. Tezlerimin ve savlarımın asıl özü (7 Ocak 1918'deki tezlerimi dikkatlice okuma zahmetine katlanan herhangi bir kimsenin görebileceği gibi) bu son derece ağır barışı **şimdi,** hemen kabul etmemiz, ve aynı zamanda da devrimci bir savaş için ciddiyetle **hazırlanmamız** (ve bunu, üstelik, kesinlikle böylesi ciddi hazırlıklar **çıkarına** kabul etmemiz) gerektiğidir. Bir devrimci savaş konusunda genel lafazanlıkla yetinenler, benim savlarımın asıl özünü görmeyi ihmal ettiler ya da beceremediler, ya da görmek istemediler. Ve şimdi de benim «ekstremist» karşıtlarıma, Moskovalılara savlarımın **özü** üzerindeki «susuş kumkumasını» kırmış olmaktan dolayı yüreğimin en derinliklerinden teşekkür etmeliyim. Moskovalılar bunlara **ilk** karşılık verenler olmuşlardır.

Peki karşılıkları ne?

---

* Sayfa 7 - 17'ye bakınız.

Karşılıkları, benim **somut** tanımımın **doğruluğunun teslim edilmesidir.** Evet, Moskovalılar teslim etmişlerdir ki, eğer Almanlarla şimdi savaşırsak kesinlikle yenileceğiz* Evet, bu yenilgi kesinlikle Sovyet iktidarının düşmesine götürecektir.

«Ekstremist» karşıtlarıma, Moskovalılara, savlarımın özüne karşı, yani onu anında kabul ettiğimiz takdirde savaş koşullarının ne olacağı konusundaki **somut** bildirimime karşı «sususuş kumkuması»nı kırmış olmalarından dolayı ve **somut** bildirimimin doğruluğunu korkusuzca teslim etmiş olmalarından dolayı tekrar tekrar yüreğimin en derinliklerinden teşekkür ederim.

Bundan başka, temelde doğruluğunu Moskovalıların itiraf etmek zorunda kalmış oldukları savlarım hangi gerekçelere dayanılarak reddedilmektedir?

Dünya devriminin çıkarları uğruna Sovyet iktidarını yitirmeyi kabul etmemiz **gerektiği** gerekçesiyle.

Dünya devriminin çıkarları bunu neden gerektirsin? Sorunun özü budur: benim savlarımı yenilgiye uğratmak isteyenlerin yürüttüğü mantığın özü budur. Ve bu en önemli, temel ve canalıcı noktaya ilişkin ne kararda ne de açıklayıcı notta tek bir söz bile edilmiyor.

Kararı kaleme alanlar evrensel olarak bilinen ve tartışma götürmez olan şey— «Rusya'da burjuva karşı-devrimini acımasızca ezmek» (Sovyet iktidarının yitirilmesine götürecek bir politika araç ve yöntemlerini kullanarak mı?), ve Parti'deki bütün ılımlı oportünistlere karşı çıkmak— hakkında söz etmeye zarar ve yer bul-

* Savaşmaktan sakınmanın hiçbir şekilde mümkün olmadığı yolundaki karşı-iddiaya gelince, gerçekler onun karşılığını vermiştir: 8 Ocak'da tezlerim okundu; 15 Ocak'a varıncaya dek barış yapmış olabilirdik. Eğer... eğer şu devrimci lafazanlık olmasaydı, bir ara kesin olarak sağlanmış olacaktı (ve en kısa ara bile bizim için maddi ve manevi bakımdan muazzam bir değer taşıyacaktı, çünkü **Almanlar yeni** bir savaş ilân etmiş olacaklardı).

muşlar; ama gerçekten tartışma-götürür olan ve barış karşıtlarının konumunun özüne ilişkin olan şey hakkında —tek söz yok!

Tuhaf. Son derece tuhaf. Kararın yazıcıları, bu noktada özellikle zayıf olduklarını hissettikleri için midir ki, bu konuda sessiz kalıyorlar? **Neden** böyle olması gerektiğini (bunu dünya devriminin çıkarları talep ediyor) açıkça belirtmeleri demek kendilerini açığa vurmaları demek olurdu...

Nasıl olursa olsun, karar yazıcılarına yol göstericilik etmiş olması **mümkün** savları **araştırmamız** gerekir.

Belki de bu yazarlar, dünya devriminin çıkarlarının emperyalistlerle ne şekilde olursa olsun barış yapılmasını yasakladığını sanıyorlar? Petrograd toplantılarından birinde bazı barış karşıtlarınca bu görüş dile getirilmişti, ama ancak ayrı bir barışa karşı çıkan önemsiz bir azınlık destekledi bunu. Açıktır ki, bu görüş Brest görüşmelerinin işe-yararlığının yadsınmasına ve «hattâ» Polonya'nın, Latvia'nın ve Courland'ın geri verilmesi ona eşlik edecek olsa da barışın reddedilmesine varacaktır. Bu görüşün (örneğin, Petrograd barış karşıtlarının çoğunluğunca reddedilmişti) doğru olmadığı gün gibi açıktır. Emperyalist güçlerce kuşatılmış bir sosyalist cumhuriyet, bu görüşe kalsa hiçbir antlaşma yapamazdı ve aya gitmeksizin hiçbir şekilde yaşayamazdı.

Belki de yazarlar dünya devriminin çıkarlarının ona bir **itiş vermeyi** gerektirdiğini; ve böyle bir itişin asla halkta emperyalizmin «yasallaştırıldığı» gibi bir kanı yaratabilecek bir barışla değil, ancak savaşla verilebileceğini sanıyorlar? Böyle bir «teori» Marksizm'le tamamiyle çelişkiye girer, çünkü Marksizm devrimleri doğuran sınıf uzlaşmazlıklarının artan keskinliğiyle birlikte gelişen devrimi «itme»ye her zaman karşı olmuştur. Böyle

bir teori, silâhlı ayaklanmanın her zaman ve her koşulda zorunlu bir savaşım biçimi olduğu görüşüne eştir. Oysa, aslında, dünya devriminin çıkarları, ülkemizde burjuvaziyi devirmiş bulunan Sovyet iktidarının, bu devrime **yardım etmesini**, fakat kendi gücüne uygun düşecek bir yardım **biçimi** seçmesini talep etmektedir. **Kişinin kendi** ülkesindeki devrimin yenilgisi olasılığını kabul etme yoluyla sosyalist devrime uluslararası ölçüde yardım sağlaması, «itme» teorisinden bile çıkmayacak bir görüştür.

Belki de kararın yazarları Almanya'da devrimin başlamış ve açık, ulus çapında bir iç savaş aşamasına çoktan varmış olduğunu, ve bizim de bundan ötürü kesin savaşını çoktan başlatmış ve ağır basmakta olan bir Alman devrimini **kurtarmak** [korumak-ç.] için gücümüzü Alman işçilerine yardıma hasretmemiz ve bu uğurda kendimizi mahvetmemiz («Sovyet iktidarını yitirme») gerektiğini sanıyorlar? Bu teoriye göre biz, kendimizi mahvederken, Alman karşı-devrimi güçlerinin bir kesimini oyalamış, böylelikle de Alman devrimini kurtarmış olacağız.

Bu öncüller (gerekçeler) varsayılırsa, yenilgi ve Sovyet iktidarının kaybı olasılığını kabul etmenin (kararı kaleme alanların da belirttiği gibi) sadece «işe yarar» olmakla kalmayıp aynı zamanda tam bir **ödev** olduğu oldukça anlaşılabilir birşeydir. Ancak bu gerekçelerin var olmadığı ortada. Alman devrimi olgunlaşıyor, ama Almanya'da bir patlama, Almanya'da bir iç savaş aşamasına varmamış olduğu ortadadır. «Sovyet iktidarını yitirme olasılığını kabul ederek» Alman devriminin olgunluğa erişmesine yardım etmiş olmayacak, ama **onu engellemiş olacağız** kesinlikle. Alman gericiliğine yardım etmiş, onun hizmetine koşmuş, Almanya'da sosyalist ha-

reketi kösteklemiş olacağız ve henüz sosyalizm safına gelmemiş ve 1871'de Paris Komünü'nün[26] yenilgisiyle ürkecek olan o geniş Alman proleter ve yarı-proleter yığınlarını sosyalizmden korkutup kaçırmış olacağız.

Yazarların iddialarını istediğiniz gibi evirip çevirin, ama onlarda mantıksal birşey bulamayacaksınız. «Dünya devriminin çıkarları uğruna Sovyet iktidarını yitirme olasılığını kabul etmeye değer» görüşünü destekleyecek hiçbir akla uygun sav yok bunlarda.

«Sovyet iktidarı şimdi salt biçimsel hale gelmektedir»— bu, gördüğümüz gibi, Moskova kararının yazarlarının bildirmeye kalktıkları olağan-üstü görüştür.

Madem ki Alman emperyalistleri bize tazminat ödetmeye kalkışıyor ve bize Almanya'ya karşı propaganda ve ajitasyon yapmayı yasaklıyor, o halde Sovyet iktidarı bütün anlamını yitirmekte ve «salt biçimsel hale gelmektedir»— kararın yazarlarının «usa vurma» çizgisi muhtemelen budur. «Muhtemelen» diyoruz, çünkü yazarlar tezlerini desteklemek için açık ve özgül hiçbir şey getirmiyorlar.

Derin ve umarsız karamsarlık ve tam umutsuzluk— işte Sovyet iktidarının salt biçimsel bir anlamı olduğu ve Sovyet iktidarını yitirilme riskine sokma taktiklerinin izin-verilir olduğu şeklindeki «teori»nin özü-özeti budur. Madem ki hiçbir şekilde kurtuluş yok, varsın Sovyet iktidarı da batsın— bu olağan-üstü kararı dikte eden duygu budur işte. Bu gibi düşüncelerin örtülü olduğu sözüm-ona «ekonomik» savlar aynı umutsuz karamsarlığı ortaya çıkarırlar: ondan yalnızca haraç değil, böylesi bir ölçüde haraç alınabiliyorsa —bu kastediliyor— ne tür bir Sovyet Cumhuriyeti'dir ki bu?

Umutsuzluktan başka hiçbir şey: her halükârda mahvolacağız!

Rusya'nın kendini içersinde bulduğu bu son derece umutsuz durumda, bu oldukça anlaşılır bir ruh-halidir. Ama bilinçli devrimciler arasında hiç de «anlaşılır» değildir. Tipik olan şey burada Moskovalıların saçmalığa indirgenmiş görüşleriyle karşılaşmamızdır. 1793'ün Fransızlar'ı kazanımlarının —cumhuriyet ve demokrasi— salt biçimsel hale gelmekte olduğunu ve cumhuriyeti yitirme olasılığını kabullenmek zorunda kaldıklarını hiçbir zaman söylemezlerdi. Onlar umutsuzlukla değil, zafere inançla doluydular. Bir devrimci savaş çağrısı yapmak ve aynı zamanda da bir resmî kararda «Sovyet iktidarını yitirme olasılığını kabul etmek»ten sözetmek, kendini tamamiyle ele vermektir.

Ondokuzuncu yüzyıl başlarında, Napolyon savaşları zamanında, Prusya ve birçok başka ülke, işgalciden, Rusya'nın 1918'de çekmekte olduğuyla kıyaslanamayacak ve ölçülemeyecek denli büyük yenilgi, işgal, aşağılama ve baskı sıkıntısı ve zorlukları çektiler. Yine de Prusyalılar Napolyon askerlerinin çizmeleri altında, şimdi bizim çiğnenebileceğimizden yüz kez daha ağır bir şekilde çiğnendikleri zaman, umutsuzluğa düşmediler ve kendi ulusal politik kurumlarının «salt biçimsel» olduğunu söylemediler. «Her halûkârda mahvolacağız» duygusuna teslim olmadılar, kapılıp gitmediler, Brest Antlaşması'ndan sınırsızca daha şiddetli, insafsız, aşağılayıcı ve baskıcı barış antlaşmaları imzaladılar, ve sonra da nasıl fırsat kollayacaklarını bildiler; işgalcinin boyunduruğuna sebatla katlandılar ,ona karşı döğüştüler, yeniden işgalcilik boyunduruğu altına düştüler, iğrençlerin en iğrenci barışı yeniden imzaladılar ve yeniden ayaklandılar, ve **en sonunda kendilerini kurtardılar** (güçlü rakip işgalciler arasındaki çekişmelerden yararlanmaksızın değil).

Bu neden bizim tarihimizde yinelenmesin?

Neden biz umutsuzluğa kapılalım ve «Sovyet iktidarının salt biçimsel hale gelmekte olduğu»nu söyleyen kararlar —ki, allah için bunlar en yüzkızartıcı barıştan daha yüz kızartıcıdır— yazalım?

Neden modern emperyalizm devlerine karşı savaşımda en parçalayıcı yenilgiler Rusya'da da ulusal karakteri çelikleştirmesin, öz-disiplini güçlendirmesin, kasıntılık ve lafazanlığı sona erdirmesin, dayanıklığı öğretmesin ve halkı Prusyalılar'ın Napolyon tarafından ezildikleri zamanki doğru taktiklerine —bir ordun yokken en aşağılayıcı barış antlaşmalarını imzalama, güçlerini toplama ve tekrar tekrar ayaklanma taktikleri— ulaştırmasın?

Dayanılmaz ölçüde ağır da olsa daha ilk barış antlaşmasında, başka uluslar daha da acı talihsizliklere sebatla katlanmasını bilirken, biz neden umutsuzluğa kapılalım?

Gücü yokken kişinin boyun eğmesi gerektiğini, ve ardından yine de ne pahasına olursa ve **her** koşul altında güç kazanmak için tekrar tekrar ayaklanabilmesi gerektiğini bilen proleter sebatkârlığı; ülkemizde Sol Sosyalist Devrimci Parti şeklinde, bir devrimci savaş konusunda devrimci lafazanlık rekorları kırmış olan bu küçük burjuva umutsuzluğu, ya da daha çok yüreksizliği taktikleriyle uyuşur mu?

Hayır, sevgili Moskovalı «ekstremist» yoldaşlar, her felaket günü sizleri en sınıf-bilinçli ve en sebatkâr işçilerden uzaklara sürecektir. Sovyet iktidarı, diyeceklerdir, salt biçimsel **hale gelmiyor ve gelmiyecektir;** ve yalnızca şimdi, işgalci Pskov'dayken ve bize tahıl maden -cevheri ve para olarak on milyar ruble haraç ödetirken de değil, Nizhni-Novgorod ve Don-üzeri-Rostov'a girer ve yirmi milyar rublelik bir haraç ödetirse o zaman bile.

Herhangi bir yabancı işgal, politik bir halk kurumunu hiçbir zaman «salt biçimsel» kılamaz (ve Sovyet iktidarı, sadece tarihte bilinen herhangi bir politik kurumdan çok daha üstün olmakla kalmıyor). Tersine yabancı işgal ancak Sovyet iktidarına karşı halkın sempatisini güçlendirecektir, —pervasız budalalıklara düşmemesi şartıyla tabii ki.

Ve bir ordun yokken en iğrenç barışı bile imzalamayı reddetmek, bir pervasız kumar olacaktır, ki halk bunun için, böyle yapmayı reddetmesinden ötürü hükümeti kınamakta haklı olacaktır.

Tarihte, rejimi gözden-düşürmeden ya da onu bir formalite haline dönüştürmeden Brest antlaşmasından çok daha ağır ve aşağılayıcı barış antlaşmaları (yukarda bazı örnekler vermiştik) imzalanmıştır; ne rejimi ne de halkı yıktılar, daha çok halkı çelikleştirdiler, onlara en umutsuz koşullarda ve işgalcinin ökçesi altında bile etkili bir ordu kurma haşin ve zor bilimini **öğrettiler.**

Rusya yeni ve gerçek yurtsever bir savaş için, Sovyet iktidarının korunması ve pekiştirilmesi savaşı için hazırlanıyor. Bir yeni çağın —Napolyon savaşları çağı gibi— Rusya'ya emperyalist saldırganlarca dayatılmış bir kurtuluş **savaşları** (bir savaş değil, savaşlar) çağı olması mümkündür. Bu mümkündür.

Ve, bu yüzden, herhangi bir ağır ya da son derece ağır barıştan daha aşağılayıcı olan şey, bir ordunun olmayışıyla zorunlu kılınan bir aşağılayıcı barıştan daha aşağılayıcı olan şey, aşağılayıcı mutsuzluktur. Ayaklanma ve savaşı **ciddiyetle** ele alırsak bir düzine çirkin barıştan dolayı bile mahvolmayız. Biz kendi kendimizi

umutsuzluk ve lafazanlıkla yıkmazsak bizi hiçbir işgalci yıkamaz.

Pravda No. 37 ve 38
28 Şubat ve 1 Mart 1918
İmza: **N. Lenin.**

Toplu Eserler,
c. 27, s. 68-75.

BİR CİDDİ DERS VE BİR CİDDİ SORUMLULUK

Dün kendi gazeteleri **Kommunist'i** (Marks-öncesi çağın Komünisti diye eklemek gerekir) yayına sokan bizim sahte sollarımız, tarihin ders ve derslerinden kaçmaya çalışıyorlar, sorumluluktan kaçmaya çalışıyorlar.

Ama boşuna kaçıyorlar. Ondan kaçmayı başaramayacaklardır.

Kaçaklar «soluk-alacak süre» «teorisi»ni temelsiz ve çürük bir «teori» olarak göstermek için ellerinden geleni yapıyorlar, sayısız gazete sütunu dolduruyorlar, kendilerinin söyledikleri gibi yazı mürekkebini «bile» hiç esirgemiyorlar, ter-döküyor ve zorlanıyorlar.

Yazık, çabaları gerçekleri çürütmeye güç getiremiyor. Gerçekler, İngiliz atasözünün haklı olarak dediği gibi, inatçı şeylerdir. Almanlar'ın çatışmaları kestiği saat 13.00, 3 Mart'tan, bu satırları yazmakta olduğum saat 19.00, 5 Mart'a dek bir soluk-alacak süreye sahip oldu-

ğumuz ve bu iki günden **daha şimdiden** sosyalist vatanın **fiilen** (eylemde dile getirilecek şekilde, lafazanlıkla değil) savunusu için yararlanmış olduğumuz bir gerçektir. Bu yığınların gözünde hergün daha açığa çıkacak bir gerçektir. Savaşacak halde olmayan cephedeki ordunun panik içersinde kaçıştığı, silâhlarını bıraktığı ve hattâ köprüleri uçurmak için bile durmadığı bir anda vatanın savunulması ve onun savunma kapasitesini **yükseltmenin** bir devrimci savaş hakkında gevezelik etmede değil (ordunun paniğe kapılmış kaçışı karşısında gevezelik etmek —bu ordunun **tek bir** müfrezesi bile devrimci savaş savunucuları tarafından **durdurulmadı**— bütün bütün utanç vericidir), fakat ordunun kalıntılarını kurtarmak üzere düzenli geri çekilmede ve bu amaç için her günlük aradan yarar sağlamada yattığı bir gerçektir.

Gerçekler inatçı şeylerdir.

Bizim sahte-Sollarımız, gerçeklerden, bunlardan çıkartılacak derslerden ve sorumluluk meselesinden kaçma çabası içersinde, okuyucularından yakın, oldukça taze ve tarihsel bakımdan önemli geçmişi **gizlemeye** ve bunu, uzak ve önemsiz geçmişe atıflar yaparak **örtmeye** uğraşıyorlar. Örneğin K. Radek makalesinde «Halk Komiserliği Konsey'ine bir muhtıra»da, ordunun Aralık'ta (Aralık, dikkat edin!) dayanmasını sağlamanın zorunluluğunu yazmış olduğunu anımsatıyor. Ben bu muhtırayı okuma fırsatı bulamadım ve kendi kendime şöyle soruyorum: Karl Radek neden bunun **tamamını** basmıyor? Neden bir «uzlaşma barışı» ile tam olarak ne kastettiğini açıkça ve açık-sözlülükle açıklamıyor? Neden daha yakın geçmişi, **Pravda**'da Alman emperyalistleriyle barışın Polonya'nın geri alınması koşuluyla yapılabileceği hayali (hayallerin en kötüsü) hakkında yazdığı zamanı anımsatmıyor?

Neden?

Çünkü sahte-Sollar, **kendilerinin**, «Sollar»ın, aslında Alman emperyalistlerine **yardımcı olan** ve Almanya'da devrimin serpilip gelişmesini **köstekleyen** hayaller saçmakla, sorumluluklarını ortaya çıkaracak gerçekleri örtmek zorunda kalmışlardır.

N. Buharin şimdi, kendisinin ve arkadaşlarının Almanların saldırmasının olanaksız olduğunu iddia ettikleri gerçeğini yadsımaya bile kalkışıyor. Ama çok, pek çok insan bunun nasıl bir gerçek olduğunu, Buharin ile arkadaşlarının bunu iddia ettiklerini ve böyle bir hayal saçmakla Alman emperyalizmine **yardımcı olduklarını** ve şimdi köylü-ordusunun paniğe kapılarak dağılması sırasında Büyük-Rusya Sovyet Cumhuriyeti'nin binlerce ve binlerce silâhtan ve yüzlerce ve yüzlerce milyonluk değerdeki zenginliklerden yoksun kalmış olmasından ötürü henüz zayıf durumdaki Alman devriminin gelişmesini **kösteklediklerini** biliyor. Bunu 7 Ocak tezlerimde belirgin ve açık bir şekilde öngörmüştüm. Şimdi N. Buharin tükürdüğünü yalamak zorunda kalıyorsa, onun için daha da kötü. Buharin ile arkadaşlarının Almanların saldırmasının olanaksız olduğunu söylediğini hatırlayan herkes, şimdi Buharin'in tükürdüğünü yalamak durumunda kalışı karşısında yalnızca omuz silkecektir.

Ve bunları hatırlamayan, bunları duymayanlar içinde, K. Radek'in Aralık'ta yazdığı şeyden şimdi birazcık daha değerli, ilgi çekici ve öğretici olan bir belgeye başvuralım. «Sollar»ca okuyucularından talihsizce saklı tutulan bu belge, (1) 21 Ocak 1918'de, Partimiz Merkez Komitesi'nin «Sol» muhalefetle toplantısındaki oylamanın, ve (2) 17 Şubat 1918'de Merkez Komite'deki oylamanın kaydıdır.

21 Ocak 1918'de, Almanlar'la görüşmeleri derhal kesip kesmeme sorunu üzerinde, yalnızca Stukov (sahte -Sol **Kommunist**'te makale-yazarı) **olumlu** oy kullandı. Bütün geri kalanlar karşı oy verdi.

Almanlar görüşmeleri keserler ya da bir ültimatom verirlerse, ilhakçı bir anlaşma imzalamaya **izin verilebilir** olup olmadığı konusunda sadece Obolensky («onun» tezleri ne zaman basılacak? Bu tezlerden **Kommunist** niye söz etmiyor?) Ve Stukov **karşı** oy kullandı. Tüm öbürleri **olumlu** oy verdi.

Bu durumda önerilen barışın **yapılıp yapılmayacağı** sorunu üzerinde, yalnızca Obolenski ve Stukov **karşı** oy verdiler. Geri kalan «Sollar» **çekimser kaldılar!!** Bu bir gerçektir.

17 Şubat 1918'de, sorun ortaya konduğunda: bir devrimci savaştan yana kim var? —Buharin ve Lomov «konulan şekliyle sorun üzerine oy vermeyi reddettiler». Kimse **lehte** oy kullanmadı. Bu bir gerçektir!.

«Alman saldırısı yeterince (aynen böyle!) açık-seçik ve bunun Alman işçi sınıfı hareketi üzerinde etkisi açık hale gelinceye dek barış görüşmelerini tekrar-başlatmaktan geri durmak» veya durmamak sorunu konusunda, Buharin, Lomov ve «Sol» gazetenin şimdiki makale yazarı Uritski, **lehte** oy kullandı.

«Eğer bir Alman saldırısı gerçek hale gelir ve Almanya ile Avusturya'da bir devrimci ayaklanma var olmazsa, barış imzalamalı mıyız?» sorununda —Lomov, Buharin ve Uritski **çekimser kaldılar.**

Gerçekler inatçı şeylerdir. Ve gerçekler Buharin'in bir Alman saldırısı olasılığını yadsıdığını ve **aslında,** kendi arzusuna karşı olarak, Alman emperyalistlerine **yardım etmesini** ve Alman devriminin büyümesini **köstekle**mesine vardıran hayaller saçtığını gösteriyor. Aslında

bu devrimci laf-yapmanın özüdür. Birşey için uğraşırsın, karşıtını elde edersin.

N. Buharin beni, şimdiki barışın şartlarının somut bir tahlilini getirmemekten ötürü azarlıyor. Ama benim savım ve sorunun özü bakımından buna gerek olmadığını ve halen de olmadığını anlamak zor değildir. Şimdi tek bir gerçek —düşlenmiş değil— ikilem bulunduğunu göstermek yetecektir: ya bize hiç değilse birkaç günlük bir soluk-alacak süre sağlayacak **türden** şartları kabul etmek ya da Belçika ve Sırbistan'ın durumu. Ve bunu Buharin çürütemedi, Petrograd'ın gözünde bile. İş arkadaşı M. N. Polerovski bunu itiraf etmiştir.

Yeni şartlar, kötü, ağır ve aşağılayıcı Brest şartlarından daha kötü, daha ağır ve daha aşağılayıcıysa, Büyük -Rusya Sovyet Cumhuriyeti'nin başına gelen bu işten dolayı suçlanması gerekenler **bizim sahte-Sollarımız**, Buharin, Lomov, Uritski ve şürekâsıdır. Yukarıya alınan oylamanın kanıtladığı gibi, bir tarihsel gerçektir bu. Bu, istediğiniz kadar kıvırsanız da kaçamayacağınız bir gerçektir. Size Brest şartları **sunuldu**, ve siz yaygara ve kasılmayla karşılık verdiniz, ki, bu da daha kötü şartlara **yol açtı**. Bu bir gerçek. Kendinizi bunun sorumluluğundan bağışlayamazsınız.

7 Ocak 1918 tezlerimde, ordunun hali karşısında (yorgun köylü yığınlarına «karşı» lafazanlık yaparak da değiştirilemezdi bu), Brest barışını kabul etmediği takdirde Rusya'nın **daha kötü** bir ayrı barış yapmak **zorunda kalacağına** en yüksek açıklıkla işaret etmiştim.

«Sollar», bizim belki de karışabileceğimiz en **kötü** cins savaşa bizi karıştırmak **zorunda olan** Rus burjuvazisinin kurduğu bir tuzağa düştüler.

Bu Sol Sosyalist Devrimciler'in, **şimdi** savaştan yana çıkmakla, köylülükle ilişkiyi açıkça kesmiş oldukları

da bir gerçektir. Ve bu gerçek tıpkı bütün Sosyalist-Devrimciler'in 1907 yazındaki görünüşte «devrimci» politikalarının hafif-meşrep olduğu gibi, Sol Sosyalist Devrimciler'in politikalarının **hafif-meşrepliğine** tanıklık eder.

Daha sınıf bilinçli ve ileri işçilerin devrimci lafazanlık dumanlarını hızla silkip atmakta olduğu Petrograd ve Moskova örneğiyle gösteriliyor. Petrograd'da işçi yörelerinin en iyisi —Vyborg ve Vasilyevski Adası —şimdiden ayrılmışlardır. Petrograd İşçi Vekilleri Sovyeti **şimdi** savaştan yana değil; ona **hazırlanmanın** zorunluluğunu kavramışlar, ve hazırlanıyorlar. Moskova'da, 3-4 Mart 1918 Bolşevik kent konferansında, devrimci lafazanlık karşıtları galip çıktılar. «Sollarımız»ın kendini-aldatmasının hangi olağan-üstü boyutlara varmış olduğu Pokrovski'nin tek bir tümcesinde açık-seçiktir, şöyle diyor : «Savaşacaksak, **şimdi** savaşmalıyız» (italikler Pokrovski' nin), «hazır» (iyi dinleyin!) «Rus ordusu, yeni kurulmuş birimleri de dahil, hâlâ terhis olmuş değilken».

Fakat gerçeklere gözlerini kapamayan herkes, 1918 Şubat'ında, ister Büyük-Rusya'da, Ukrayna'da, isterse Finlandiya'da olsun, Almanlar'a karşı direnmenin en büyük **kösteğinin, bizim terhis olmamış ordumuz** olduğunu bilir. Bu bir gerçektir. Çünkü panik içersinde dağılmaya, onunla birlikte Kızıl Ordu kıtalarını da alıp götürmesine engel olamadı.

Tarihten derslerinden yarar bulmak ve bunların dayadığı sorumluluktan saklanmamak ya da bunlara gözlerini kapamamak isteyen herkes, hiç değilse I. Napolyon'un Almanya'ya karşı yaptığı savaşları anımsar.

Birçok kereler Prusya ve Almanya işgalcileriyle hattâ bir yabancı denetim kabul etmeye varıncaya kadar, hattâ I. Napolyon'a işgal kampanyalarında yardım et-

mek üzere asker donatmaya kalkışmaya varıncaya kadar, (bizimkinden) **on kez** daha ağır ve aşağılayıcı barış antlaşmaları imzaladılar, Prusya'yla olan antlaşmalarında I. Napolyon, şimdi Hindenburg[27] ve Wilhelm'in bize zorladığından on kez daha berbat bir şekilde yıkıp parçaladı Almanya'yı. Yine de, Prusya'da yaygaracılık yapmayıp da aşırı «yüz-kızartıcı» barış antlaşmaları imzalayan adamlar çıktı; bunları bir orduları olmadığından imzaladılar, on kez daha baskıcı ve aşağılayıcı şartlara imza attılar, ve sonra da **her şeye rağmen** ayaklanmak ve savaş vermek üzere ayağa kalktılar. Bu bir kez değil, pek çok kereler oldu. Tarih bir çok böyle barış antlaşması ve savaş tanır. Birçok süre [kazanma-ç.] durumları. İşgalcinin bir çok yeni savaş ilânı. **Ezilen** bir ulusla, işgalcinin rakibi olan ve kendisi hiç de daha az işgalci olmayan ezen bir ulus arasında birçok ittifak durumu (emperyalistlerden yardım kabul **etmeksizin** bir «devrimci savaş» savunucuları not etsin bunu!)

Tarihin seyri böyleydi işte.

Öyleydi. Öyle olacaktır. Bir savaşlar **silsilesi** çağına girdik. Yeni, **yurtsever** bir savaşa doğru ilerliyoruz. Bu savaşa bir olgunlaşan sosyalist devriminin ortasında ulaşacağız. Ve bu çetin yol üzerinde Rus proletaryası ve Rus devrimi kendini yaygaracılıktan ve devrimci lafazanlıktan kurtarmasını becerirken, en ağır barış antlaşmalarını bile kabul etmesini, ve sonra da yeniden ayağa kalkmasını bilecektir.

Bir **Tilsit Barışı** imzaladık biz. Tıpkı Almanlar'ın 1807 Tilsit Barış'ından sonra 1813 ve 1814'de Napolyon'dan özgürlüklerini kopardıkları şekilde, biz de zafer ve özgürlüğümüzü koparacağız. Bizim Tilsit Barışımızla

kurtuluşumuz arasındaki süre muhtemelen daha kısa olacaktır, çünkü tarih daha hızlı ilerliyor.

Kahrolsun yaygaracılık! Yaşasın disiplin ve örgütlenmenin tüm ciddiyetle iyileştirilmesi!

5 Mart 1918'de yazıldı.
6 Mart 1918'de **Pravda** No. 42'de yayınlandı.
İmza: **Lenin.**

Toplu Eserler, c. 27, s. 79-84.

RKP(B) YEDİNCİ, OLAĞANÜSTÜ, KONGRESİ, 6-8 MART 1918

1.

MERKEZ KOMİTE'NİN POLİTİK RAPORU, 7 MART

Bir politik rapor Merkez Komite'nin aldığı önlemlerin bir sıralamasını içerebilir; fakat şu anda elzem olan bu türden bir rapor değil, **tüm olarak devrimimizin gözden-geçirilmesidir;** bütün kararlarımıza doğru Marksist bir temellendirme sağlayabilecek biricik şey budur. Devrimin tüm önceki gelişim seyrini incelemeli ve daha ileri gelişme seyrinin neden değişmiş olduğunu açıklığa kavuşturmalıyız. Devrimimizde dünya devrimi için muazzam önemi olacak dönüm-noktaları yer almıştır. Böyle bir dönüm-noktası da **Ekim Devrimi**'ydi.

Şubat devriminin ilk başarıları, proletaryayı sadece kırsal halk yığınlarının değil, aynı zamanda burjuvazinin de izlemesinden ötürüydü. 1905'de başaramadığımız bir şeyi, çarlığa karşı kolay bir zaferi böylece kazandık. Şubat devriminde kendiliğinden İşçi Vekilleri Sovyeti'nin

kuruluşu, 1905 deneyiminin bir yinelenmesiydi. —Sovyet iktidarı ilkesini ilân etmek zorundaydık. Yığınlar kendi savaşım deneylerine bakarak devrimin görevlerini öğrendiler. 20-21 Nisan olayları, gösterilere silâhlı ayaklanma niteliğinde bir şeyin özgül bir bileşimiydi. Burjuva hükümetin düşmesine neden olmak için bu yeterliydi. Bundan sonra, iktidara geçmiş bulunan küçük-burjuva hükümetin tam da doğasından kaynaklanan uzun işbirliği politikası dönemi başladı. Temmuz olayları o sıralar proletarya diktatörlüğünü kuramazdı— yığınlar buna hazır değildi henüz. Sorumlu örgütlerden hiç birinin bunu kurmaya çağırmamasının nedeni buydu. Fakat düşman kampında ne olup bittiğini araştırma bakımından Temmuz olayları muazzam önem taşıdı. Kornilov ayaklanması[28] ve onu izleyen olaylar pratik dersler hizmeti gördü ve Ekim zaferini olanaklı kıldı. Ekim'de bile iktidarı bölmek isteyenlerin[29] işledikleri hata Ekim zaferini Temmuz günleriyle, saldırıyla, Kornilov ayaklanmasıyla, vb. vb., milyonlarca sıradan insanın Sovyet iktidarının kaçınılmaz olduğunu kavramasına yol açan bu olaylarla bağdaştıramamalarıydı. Ardından, barış için evrensel arzunun eşliğinde, bizim tüm Rusya'da zafer yürüyüşümüz geldi. Savaştan tek-yanlı çekilmeyle barışı elde edemeyeceğimizi biliyoruz* Nisan-Ekim döneminde, askerler işbirliği politikasının savaşı uzattığını, ve emperyalistlerin bir saldırı başlatmak ve yıllar sürecek bir savaşa daha da çok dalıp-gitmek yönünde vahşi, anlamsız girişmelerine yolaçtığını açıkça kavradı. Ne pahasına olursa olsun elden geldiğince çabukça etkin bir barış politikası benimsemenin zorunlu oluşunun, Sovyetlerin iktidarı ellerine almaları ve toprakta özel-mülkiyeti kaldırmalarının zorunlu oluşunun nedeni buydu. Bu sonuncusuna

* Bakınız: V. İ. Lenin, **Toplu Eserler**, c. 24, s. 263-264, 272 [Ed.-n.].

yalnızca Kerenski tarafından değil, Toprak Komiteleri üyelerinin tutuklanmasını buyuracak kadar ileri giden Avksentyev tarafından da karşı çıkıldığını biliyorsunuz. Benimsediğimiz politika, halk çoğunluğunun kafalarına soktuğumuz «İktidar Sovyetlere» belgisi, bizim, Ekim'de, St. Petersburg'da kolayca zafer kazanmamızı sağladı ve Rus devriminin son aylarını süregiden bir zafer yürüyüşüne dönüştürdü.

İç savaş gerçekleşti. Devrimin başında, ve hattâ savaşın başında ön-görmüş olduğumuz ve kayda değer sosyalist çevreler kesimlerinin kuşkuyla ve hattâ alayla ele aldığı emperyalist savaşın iç savaşa dönüşmesi, 25 Ekim 1917'de, savaşan ülkelerin en büyük ve en geri olanında, fiilen yer aldı. Bu iç savaşta nüfusun ezici çoğunluğu bizden yana çıktı ve bu da savaşı böylesine olağanüstü kolaylıkla kazanmamızın nedeni oldu.

Cepheyi terkeden askerler, nereye gittilerse, kendileriyle birlikte işbirliğine sonvermek için azamî devrimci kararlılık taşıdılar; ve işbirlikçi unsurlar, beyaz muhafızlar ve toprak sahiplerinin çocukları kendilerini halkın ortasında desteksiz bir halde buldular. Bunlara karşı verilen savaş, yavaş yavaş, bize karşı yollanan halk yığınları ve askerî birlikler Bolşevikler'den yana geçtikçe, devrimin muzaffer zafer yürüyüşüne dönüştü. Bunu, Kerenski ile Krasnov'un Kızıl başkent üzerine sürmeye çalıştığı Kazaklar'ın kararsız kaldığı Gatçhina cephesinde, Petrograd'da gördük; bunu sonradan Moskova'da Orenburg'da ve Ukrayna'da gördük. Bir iç savaş dalgası tüm Rusya'yı taradı, ve her yerde olağanüstü kolaylıkla zafer kazandık çünkü kesinlikle meyva olgunlaşmıştı, çünkü yığınlar burjuvaziyle işbirliği deneyiminden geçmiş bulunuyorlardı. Yığınların uzun tarihsel deneyimle pratikte sınamış oldukları «Bütün İktidar Sovyet-

lere» belgimiz, onların etinin-kemiğinin bir parçası haline gelmişti.

Rus devriminin, 25 Ekim 1917'den sonraki ilk aylarda süregiden bir zafer yürüyüşü oluşunun nedeni budur. Bunun sonucu olarak sosyalist devrimin hemen karşılaştığı, ve karşılaşmadan edemeyeceği güçlükler unutuldu, arka plana itildi. Burjuva devrimi ile sosyalist devrim arasındaki temel farklardan birisi feodalizmden çıkıp-gelen burjuva devrimi için yeni ekonomik örgütlenmelerin, feodal toplumun bütün görünümlerini gittikçe değiştirerek, eski düzenin bağrında yavaş yavaş ortaya çıktığının görülmesidir. Burjuva devrimi tek bir görevle karşı karşıyaydı —önceki toplumsal düzenin bütün zincirlerini silip süpürmek, kaldırıp atmak, yoketmek. Bu görevi yerine getirmekle her burjuva devrimi kendisinden istenen herşeyi yapmış olur, kapitalizmin serpilmesini hızlandırır.

Sosyalist devrim tümüyle bambaşka bir durumdadır. Tarihin zigzaglarına bağlı olarak sosyalist devrime başlamak durumunda kalan ülke ne denli geri kalmışsa, o ülke için eski kapitalist ilişkilerden sosyalist ilişkilere geçiş o denli güç olur. Görülmemiş güçlükte yeni görevler, örgütlendirme görevleri, yıkma görevlerine katılır. Eğer, Rus devriminde, 1905 yılının büyük deneyiminden geçmiş durumdaki halkın yaratıcı gücü ta 1917 Şubat'ında sovyetleri varetmiş olmasıydı, onlar, Ekim'deki iktidarı hiçbir şekilde alamazlardı, çünkü başarı milyonları kucaklayan bir hareketin önceden-hazır örgütlenme biçimlerinin varlığına bağlıydı yalnızca. Önceden-hazır biçim Sovyetler'di, politik alanda geleceğin o sahip-olduğumuz parlak başarıları, o süre-giden zafer yürüyüşünü bize sağlamasının nedeni budur; çünkü yeni politik iktidar biçimi önceden-hazırdı ve bize yalnızca birkaç

kararname yayınlamak ve Sovyetler iktidarını devrimin ilk aylarındaki embiryon halinden, Rus devleti içersinde yasaca tanınmış biçime —yani Rusya Sovyet Cumhuriyeti haline— dönüştürmek kalıyordu. Cumhuriyet bir vuruşta doğdu; öylesine kolaylıkla doğdu çünkü 1917 Şubat'ında yığınlar, herhangi bir parti daha bu belgiyi atmayı bile başaramadan Sovyetler'i yaratmışlardı. Proletarya iktidarının bu biçimini vareden, 1905'in acılı deneyiminden geçmiş ve akıllanmış durumdaki halkın büyük yaratıcı ruhuydu. İç düşman üzerinde zafer kazanma görevi son derece kolay bir görev oldu. Politik iktidarı yaratma görevi sonderece kolay bir görev oldu, çünkü yığınlar bu iktidarın iskeletini, tabanını yaratmışlardı. Sovyetler Cumhuriyeti bir vuruşta doğdu. Ama çözümü hiç bir olasılıkla devrimimizin ilk aylarında yaşadığımız zafer yürüyüşüne benzemeyecek, ender rastlanır çetinlikte iki problem hâlâ duruyordu —sosyalist devrimin ilerde muhakkak ölçüde çetin görevlerle karşılaşacağından kuşku etmedik, kuşku edemezdik.

İlkin, her sosyalist devrimin karşısına dikilen, iç örgütlenme problemi vardı. Sosyalist devrimi burjuva devriminden kesin olarak ayırt eden şey, burjuva devriminde hazır-durumda kapitalist ilişki biçimlerinin bulunmasıdır; Sovyet iktidarı —proletarya iktidarı—, tam olarak, ancak sanayinin önemsiz bir üst katına dek genişleyebilmiş, ama tarıma pek az girmiş bulunan kapitalizmin en gelişkin biçimlerini hesaba katmazsak, böyle hazır ilişkiler bulmaz. Muhasebenin örgütlenmesi, büyük işletmeler üzerinde denetim, devlet ekonomik mekanizmasının tümünü tek bir dev aygıt haline, yüz milyonlarca insanın tek bir plana göre yönetilmesini sağlayacak bir tarzda işleyen ekonomik bir organizma haline dönüştürmek— işte omuzlarımıza yüklenen muazzam örgüt-

sel problem buydu. Şu anki çalışma koşullarında bu problem, iç savaş problemlerini çözmeyi başarabildiğimiz «hurra» yöntemleriyle hiçbir şekilde çözülemezdi. Görevin niteliği bu yöntemlerle çözüme olanak tanımıyordu. Kaledin ayaklanmasına karşı kolay zaferler kazandık ve fazla ciddiye alınmaya değmeyecek bir dirençle karşılaşarak Sovyet Cumhuriyeti'ni yarattık; olayların gidişini önceki nesnel gelişmenin tümü önceden-belirlemişti, öyleki bize yalnızca son sözü söylemek ve tabelayı değiştirmek, yani, «Sovyet bir sendika örgütü olarak yaşamaktadır» ibaresini indirip, yerine «Sovyet devlet iktidarının biricik biçimidir» ibaresini geçirmek kalmıştı; ne varki örgütsel problemlere gelince durum tamamen bambaşkaydı. Bu alanda muazzam zorluklarla karşılaştık. Devrimimizin görevleri üzerine kafa yormaya çalışan herkes için, kapitalist toplumda savaşın yol açmış olduğu dağınıklığın üstesinden ancak ağır ve uzun öz-disiplin yoluyla gelinebileceği, ancak olağanüstü ölçüde ağır, uzun ve sebatkâr çalışmayla bu dağınıklıkla başedebileceği ve bunu derinleştiren unsurların, yani devrimi eski zincirlerinden kurtulma ve buradan kendileri için olabildiğince fazla kazanç sağlama aracı olarak gören unsurların yenilgiye uğratılabileceği açığa çıktı. Bir küçük-köylü ülkesinde görülmemiş bir ekonomik kaos ortamında çok sayıda böyle unsurun ortaya çıkması kaçınılmazdır; ve bizi bekleyen, daha yeni başladığımız bu unsurlara karşı savaş yüz misli daha zor olacak, hiçbir göz kamaştırıcı olanak vaadetmeyen bir savaş olacaktır. Bu savaşın daha ilk aşamasındayız. Çetin sınavlar bekliyor bizleri. Nesnel durum, Kaledin'e karşı savaşta yaptığımız gibi dalgalanan bayraklarla zafer yürüyüşü gibi bir düşünceyle yetinmeye olanak tanımıyor. Bu savaşım yöntemlerini devrimi uğraştıran

örgütsel görevlere uygulamaya kalkışan kişi bir politikacı olarak, bir sosyalist, sosyalist devrimde etkin bir işçi olarak iflas etmiş olduğunu gösterecektir.

Aynı şey, devrimin başlangıçtaki zafer yürüyüşüne kapılıp gitmiş olan bazı genç yoldaşlarımızın, ikinci muazzam güçlük —uluslararası sorun— karşımıza dikildiğinde, başına geldi. Kerenski haydutunun hakkından bu denli kolay gelebildiysek, hükümetimizi bu denli kolayca kurabildiysek, toprağı toplumsallaştırma ve işçilerin denetimi yasalarını zerre kadar güçlükle karşılaşmadan çıkarabildiysek, bütün bunları böylesine kolaylıkla başarabildiysek, bu, yalnızca, bizi uluslararası emperyalizmden kısa bir süre korumuş olan elverişli koşullar bileşiminden ötürüdür. Uluslararası emperyalizm, sermayesinin tüm kudretiyle, yüksek derecede örgütlenmiş ve uluslararası sermaye için gerçek bir güç, gerçek bir kale olan savaş aygıtı ile, gerek nesnel durumundan gerekse bunun içinde cisimleşmiş kapitalist sınıfın ekonomik çıkarlarından ötürü, ticari bağlantılar ve uluslararası malî ilişkilerden ötürü, hiç bir halde, hiç bir koşulda, Sovyet Cumhuriyeti'yle yanyana yaşamaya katlanamazdı. Bu alanda bir çatışma kaçınılmazdır. Bu Rus devriminin en büyük güçlüğü, en büyük tarihsel problemdir —uluslararası problemleri çözüme kavuşturma zorunluluğu, bir dünya devrimi harekete getirme zorunluluğu, bizim sıkı sıkıya ulusal devrimimizden dünya devrimine geçişi başarmak. Bu problem tüm olağan-üstü zorluğuyla karşımıza dikiliyor. Yineliyorum, kendilerini Sollar'dan sayan arkadaşlarımızdan pek çoğu en önemli şeyi, yani Ekim Devriminden sonraki muazzam zaferin haftaları ve ayları içinde neden bu denli kolayca zaferden zafere koşabildiğimizi unutmaya başlamışlardır. Ve yine de bu ancak bizi emperyalizm-

den geçici olarak esirgeyen bir özel uluslararası koşullar bileşimi sayesinde mümkün oldu. Emperyalizmin, bizlerin yanı sıra, uğraşmak zorunda kaldığı başka şeyler vardı. Ve bize öyle görünüyordu ki, bizim de emperyalizmin yanı sıra, uğraşmak zorunda olduğumuz başka şeyler vardı. Salt modern dünya emperyalizminin tüm dev toplumsal, politik ve askerî gücünün, iki gurup arasında birbirini-kırma savaşında bölünmüş olmasından ötürü, tek tek emperyalistlerin bizle uğraşacak zamanları yoktu. Bu savaşıma dalmış emperyalist talancılar öylesine görülmedik boyutlara varmışlar, öyle bir ölümcül döğüşe kapanıp kalmışlardı ki, bu guruplardan hiç biri Rus devrimine karşı her hangi bir etkin güç toplayamadı. Ekim'de kendimizi içinde bulduğumuz koşullar buydu. Çelişkili görünmekle beraber doğru olan birşey de şudur: devrimimiz, milyonlarca insanoğlunun yok olmasını getiren eşi görülmedik felaketlerin emperyalist ülkelerin çoğunu kavradığı, savaşa eşlik eden yıkımların ulusları tükettiği, savaşın dördüncü yılında savaşan ülkelerin bir çıkmaza, bir yol ayrımına geldikleri, nesnel olarak —ulusların savaşı sürdürecek halleri kaldı mı? —sorusunun ortaya çıktığı bir zamanda, böylesine elverişli bir anda patlak verdi. Bu ancak devrimimizin, iki dev yağmacı guruptan hiçbirinin ne diğerini safdışı edebilecek ne de bize karşı bir diğeriyle birleşebilecek durumda olmadığı böylesine elverişli bir anda patlak vermiş olmasından ötürüdür; devrimimiz ancak uluslararası politik ve ekonomik ilişkilerdeki böylesi bir durumdan Avrupa Rusya'sında parlak zafer yürüyüşünü tamamlamak, Finlandiya'ya sıçramak ve Kafkasya ile Romanya'yı kazanmaya başlamak için yararlanabilirdi (ve yararlandı da). Tek başına bu, Partimiz'in yönetici çevrelerinde, bu zafer

yürüyüşüyle kapılıp giden ve uluslararası emperyalizmle başedebileceğimizi, orda da bir zafer yürüyüşü olacağını, orda hiç bir gerçek güçlük çıkmayacağını söyleyen Parti militanlarının entellektüel üstün- insanlar [süpermen-ç.n.] ortaya çıkışını izah eder. Uluslararası emperyalizmin gerilemesinden yararlanmış Rus devriminin nesnel durumuyla çelişikti bu; bir demiryolu treninin bir el arabasına yüklenip onu param parça etme gücüyle üzerimize yükleneceği varsayılan lokomotif geçici olarak çakılıp kaldı —Lokomotif çakılıp kaldı çünkü iki yağmacı gurubu çatışmıştı. Şurda-burda devrimci hareket gelişiyordu, ama istisnasız bütün emperyalist ülkelerde henüz genellikle başlangıç aşamasındaydı. Onun gelişme hızı bizimkinden tümüyle farklıydı. Avrupa'da sosyalist-devrimin ekonomik ön koşullarına özenle kafa yormuş olan herhangi birisi için şu nokta açık olmalıdır: Avrupa'da başlamak ölçüsüzce zor olacak, oysa bizde ölçüsüzce kolaydı; ama bizim için devrimi sürdürmek ordakinden daha zor olacaktır. Bu nesnel durum bizim tarihte olağanüstü ölçüde ani ve zor bir dönüş yaşamamıza neden oldu. Ekim, Kasım ve Aralık'ta iç cephemizde, karşı-devrimimize, Sovyet iktidarının düşmanlarına karşı sürekli zafer yürüyüşünden bize yönelik gerçek düşmanlığıyla, gerçek uluslararası emperyalizmle bir çarpışmaya geçmek zorunda kaldık. Zafer yürüyüşü döneminden, —ne denli zevkli olsa da— sözlerle parlak belgilerle bir kenara itilemeyecek, olağanüstü güç ve acılı durumda bulunduğumuz bir döneme geçmek zorunda kaldık; çünkü örgütsüz ülkemizde, savaşmayı sürdüremeyecek bir hale düşmüş, üç yıllık acı-çektirici savaşın askerî açıdan tamamiyle iş-görmez hale gelecek ölçüde parçalamış olduğu görülmedik derecede yorgun yığınlarla uğraşmak zorundaydık. Ekim Devrimi'n-

den bile önce Bolşevik Parti üyesi olmayan asker yığınları temsilcilerinin, burjuvaziye, Rus ordusunun çarpışmayacağı gerçeğini söylemekten çekinmediklerini gördük. Ordunun bu hali dev bir bunalıma yol açmıştır. Savaşın parçaladığı, feci bir duruma düşürdüğü bir küçük -köylü ülkesi son derece güç bir konuma yerleşmiştir. Ordumuz yok, fakat gırtlağına kadar silâhlı bir yağmacıyla hâlâ talancı olarak kalan ve kalmayı sürdürecek olan, ve elbetteki, ilhaksız-tazminatsız barış yönündeki ajitasyondan etkilenmeyecek bir yağmacıyla yanyana yaşamakta devam etmek zorundayız. Ehlileştirilmiş, bir evcil hayvan bir kaplanla yanyana yatmış ve onu ilhaksız-tazminatsız bir barışa, böyle bir barışı sağlamanın tek yolu kaplana saldırmak olduğu halde, ikna etmeye çalışıyor. Partimiz'in üst tabakası —entellektüeller ve bazı işçi örgütleri —bu açılımı [olasılığı-ç.] çoğunlukla «böyle olmaması lazımdı» gibi özürler ve laflarla bir kenara itmişlerdir. Onlar için bu barış, şimdiye dek uçuşan bayraklarla açık savaşlarda yürümüş ve düşmanın mevzilerini «hurraa»larla titretmiş olan bizlerin bu aşağılayıcı şartlara boyun-eğip kabul edebileceğimiz inanılmayacak kadar akıl almaz bir olasılıktı. Asla! Biz fazlasıyla kibirli devrimcileriz, herşeyden önce ilân ederiz ki : «Almanlar saldıramaz.»

Bu insanların kendilerini rahatlattıkları ilk sav buydu. Tarih şimdi bizi olağan-üstü ölçüde güç bir konuma yerleştirmiştir; eşi-görülmedik güçlükte örgütsel çalışmanın orta-yerinde bir yığın açık yenilgiler yaşamak zorunda kalacağız. Dünya tarihi açısından bakıldığında, eğer yalnız kalacak olsaydı, başka ülkelerde hiçbir devrimci hareket bulunmasaydı, devrimimizin nihai zaferinden kuşkusuz hiç bir umut olmayacaktı. Bolşevik Parti işe tek başına koyulduğunda, bunu, bütün ülkelerde

devrimin olgunlaşmakta olduğu ve sonunda —hemen başında değil— karşılaştığımız güçlükler ne olursa olsun, bizi ne gibi yenilgiler beklerse beklesin, dünya sosyalist devriminin geleceği —çünkü gelmekteydi—; olgunlaşacağı —çünkü olgunlaşmaktadır ve tam olgunluğa erişecektir— şaşmaz inancıyla yapmıştı. Yineliyorum bizim için bütün bu sıkıntılardan kurtuluş bir tüm Avrupa devrimindedir. Bu gerçeği, bu tamamen soyut gerçeği kalkış noktası alarak ve onun yönlendiriciliğinde, bunun zamanla sırf bir laf haline gelmemesini sağlamalıyız, çünkü tahlil etmeksizin ele alındığında her soyut gerçek sırf bir söz haline gelir. Her grevin devrimin filizlerini barındırdığını ve bunu anlamayan kişinin sosyalist olmadığını söylersem haklısın. Evet, sosyalist devrim her grevin ardından uzakta-görünür. Ancak her bir grevin sosyalist devrime doğru dolaysız bir adım olduğunu söylersen, tamamen boş sözler etmiş olursun. Bu sözleri «aynı yerde her lânetli zaman» duymuşuz ve bunlardan öylesine gına getirmişizdir ki, işçiler, bu anarşist sözleri, her grevin ardında sosyalist devrimin filizlerinin belirdiği ne kadar kesinse, her grevin devrime dönüşebileceği de eşit ölçüde kesindir iddiasını, bütün bütün saçmalık olmasından ötürü, reddetmişlerdir. Devrimimizdeki bütün güçlüklerin ancak dünya sosyalist devrimi olgunlaştığı zaman —şimdi her yerde olgunlaşıyor— aşılabileceği ne kadar su-götürmezse, bugün devrimimizin her gerçek güçlüğünü gizlememiz ve «Uluslararası sosyalist harekete güveniyorum— arzuladığım her budalalığı yapabilirim.» dememiz gerektiğini söylemek de o kadar mutlak saçmalıktır. «Liebneht bize yardım edecektir, çünkü, şöyle veya böyle kazanmak üzere». Öyle mükemmel bir örgütlenme yaratacak ki, herşeyi önceden öyle iyi bir şekilde planlayacak

ki, Avrupa'dan hazır-yapılı Marksist doktrini aldığımız gibi aynı şekilde hazır yapılı biçimler alabileceğiz— ve belki de Batı Avrupa'da zafere ulaşması için onyıllar gerekirken bizim ülkemizde bir kaç ay içerisinde zafere ulaşmasının nedeni de budur. Böylelikle problemi zafer yürüyüşüyle çözümleme şeklindeki eski savaşım yöntemini, başlamış ve bizi takatsız Kerenski ve Kornilov'la değil bir uluslararası yağmacıyla— devrimin olgunlaşma yolunda olduğu ama açıkça henüz olgunluğa varmamış olduğu Almanya emperyalizmi— karşı karşıya getirmiş olan yeni tarihsel döneme uygulamak pervasız bir kumar olurdu. Düşmanın saldırmaya cesaret edemeyeceği iddiası böyle bir kumardı. Brest görüşmeleri zamanında durum, bizi, her barış şartını kabul etmek zorunda bırakacak bir durum değildi henüz. Nesnel güçler dizilişi öyleydi ki bir ara yeterli olamamıştı. Brest görüşmeleri Almanlar'ın saldıracağını, Alman toplumunun devrime, onu anında doğurabilecek ölçüde gebe olmadığını ortaya çıkardı; ve bu patlamayı kendi davranışlarıyla hazırlamadıklarından, ya da, kendilerini Sollar'dan sayan genç arkadaşlarımızın deyişiyle, Almanlar'ın saldırmalarını engelleyecek bir durum yaratamadıklarından dolayı Alman Emperyalistlerini de suçlayamayız. Onlara ordumuz olmadığını, terhis yapmak zorunda kaldığımızı —ehlileştirilmiş, evcil hayvanımızın yanında bir kaplan yaratmakta olduğunu asla unutmadığımız halde, böyle yapmak zorundaydık— anlattığımız zaman, anlamayı reddederler. Terhis yapmak zorunda kalmamıza karşın, bir an olsun, süngüleri toprağa saplama yolunda bir emir göndererek savaşa tek-yanlı son vermenin olanaksız olduğunu unutmadık.

Genel olarak konuşursak, Partimiz'de tek bir akım, tek bir eğilim, tek bir örgüt nasıl oldu da bu terhise

karşı çıkmadı? Delirmiş miydik biz? Hiç de değil! Daha Ekim'den önce subaylar, Bolşevik olanları değil, ordunun savaşamayacağını, bir kaç hafta bile cephede tutulamayacağını belirtmişlerdi. Ekim Devriminden sonra bu, gerçekleri tanımak isteyen, tatsız, acı gerçekliği görmek isteyen ve saklanmayan, ya da şapkasını gözlerinin önüne indirmeyen ve gururlu sözlerle kaçamak yapmak istemeyen herkes için açığa çıktı. Ordumuz yok, tutamıyoruz onu. Yapabileceğimiz en iyi şey onu olabildiğince çabuk terhis etmektir. İnanılmaz işkence çekmiş, teknik bakımdan hazırlıksız girdiği ve her saldırıda paniğe kapılır bir halde çıktığı bir savaşın sıkıntılarıyla yıkıntıya çevrilmiş olan organizmanın hastalıklı kısmı burasıdır. Akıl almaz acılar çeken bu insanları suçlayamayız. Rus devriminin ilk döneminde bile yüzlerce kararda, askerler, oldukça açık sözlükle demişlerdi ki: «Kan içinde boğuluyoruz, savaşmaya devam edemeyiz.» Savaşın bitimi yapay olarak geciktirilebilir, Kerenski'nin yaptığı dolandırıcılıklara başvurulabilirdi, son bir kaç hafta daha ileri atılabilirdi, ama nesnel gerçeklik kendi yolunu tutturdu. Savaş yükünü artık taşıyamayacak olan Rusya devlet organizmasının hastalıklı kısmı burasıdır. Orduyu ne denli çabuk terhis edersek, bu, pek fazla hasta olmayan kısımlarca o denli kısa zamanda yutulacak ve ülke yeni çetin sınavlar için o denli kısa zamanda hazır olacaktır. Orduyu terhis etmeyi —dış olaylar bakımından akılsızlıktı bu— oybirliğiyle, en küçük muhalefetle karşılaşmaksızın kararlaştırdığımız zaman hissettiğimiz buydu. Yerinde bir adımdı bu. Orduyu tutabileceğimize inanmanın boş bir hayal olduğunu söylemiştik. Orduyu ne denli kısa zamanda terhis edersek, tüm olarak toplumsal organizma o denli kısa zamanda iyileşecekti. «Almanlar saldıramaz» devrimci lafazanlığının, ki

bundan öteki («Savaş-halinin bittiğini ilân edebiliriz. Ne savaş ne de barış imzalamak.») lafazanlık çıkmıştı, böylesine derin yanılgı, olayların böylesine acı bir yanlış-değerlendirilmesi oluşunun nedeni buydu. Peki, ya Almanlar saldırırsa? «Hayır, saldıramazlar.» Ama dünya devrimini riske sokmaya hakkınız var mı? O an geldiğinde ya Alman emperyalistlerinin suç ortağı olmadığınızı kanıtlayamazsanız somut sorusuna ne diyeceksiniz? Ama biz, Ekim 1917'den beri hepten savunucular olup çıkmış, vatan savunusu ilkesini benimsemiş olan biz hepimiz emperyalizmle, lafla değil eylemde, ilişkiyi koparmış olduğumuzu biliyoruz; bütün gizli antlaşmaları kaldırdık[30], kendi ülkemizde burjuvaziyi altettik ve bütün uluslar gerçekten niyetlerimizin neler olduğunu görsün diye açık ve dürüst bir barış önerdik. Şimdiden sonuç vermiş olan bu kumara, Sovyet Cumhuriyeti'ni savunma konumunu ciddiyetle el üstünde tutmuş olan insanlar, nasıl razı olabilirlerdi? Ve, içerisinde bir «Sol» muhalefetin oluşturulması sayesinde Partimiz'in şu anda geçirdiği çetin bunalım, Rus devriminin geçirmiş olduğu bunalımların en derini olduğu içindir ki, bu bir gerçektir.

Bu bunalım altedilecektir. Hiç bir durumda Partimiz'in ya da devrimimizin boynunu bükemeyecektir, şu anda buna pek yaklaşmış olduğu, böyle bir olasılık bulunduğu halde. Bu hususta boynumuzun bükülmeyeceğinin güvencesi şudur: fraksiyonel farklılıkları çözümleme eski yöntemini uygulamak yerine, bir yığın edebiyat yayınlama, bir sürü tartışma ve yığınlarca ayrılık yöntemi, bu eski yöntem yerine, olaylar halkımıza yeni bir öğrenme yöntemi sağlamıştır. Bu yöntem her şeyi gerçeklerin, olayların, dünya tarihinin derslerinin sınanmasından geçirmektir, Almanlar saldıramaz dediniz. Taktiklerinizdeki mantık savaş halinin sona erdiğini ilân et-

memiz şeklindeydi. Tarih size bir ders öğretmiştir, bu hayali yerle bir etmiştir. Evet, Alman devrimi gelişiyor, ama bizim arzuladığımız şekilde değil, Rus entellektüellerinin öngördüğü ölçüde hızlı olarak değil, Ekim'de bizim tarihimizin geliştiği hızla değil —istediğimiz her kente girdiğimiz, Sovyet iktidarını ilân ettiğimiz, ve birkaç günde işçilerin onda dokuzunun bizden yana geçtiği sıralarda olduğu gibi [değil-ç.]. Alman devrimi bu denli hızla ilerleyememe şanssızlığına sahip. Ne düşünüyorsunuz? Biz mi devrimi hesaba katalım, yoksa devrim mi bizi hesaba katsın? Siz devrimin bizi hesaba katmasını istediniz. Ama tarih size bir ders öğretti. Bu bir ders, çünkü bir Alman devrimi olmadığı takdirde bizim hapı yutacağımız tümüyle doğrudur— belki Petrograd'da, Moskova'da değil, ama Vladivostok'da, belki de geri çekilmek zorunda kalacağımız ve belki de Petrograd ile Moskova arasındaki uzaklıktan daha uzakta bulunan daha ırak bölgelerde. Her halükârda, her tasarlanabilir durumda, Alman devrimi yardıma gelmezse, hapı yutarız. Yine de, bu, en güç duruma yaygara etmeden katlanabilmemiz gerektiğine olan inancımızı hiç de sarsamaz.

Devrim bizim beklediğimiz denli çabuk gelmeyecek. Tarih bunu kanıtlamıştır, biz de bunu bir gerçek olarak ele alabilmeli, ileri ülkelerde dünya sosyalist devriminin Rusya'da —Nikolas ve Rasputin[31]'in ülkesinde, nüfusun muazzam bir bölümünün, uzak bölgelerde yaşayan halklara karşı, oralarda olup-bitenlere karşı tümüyle kayıtsız kaldığı bir ülkede —devrimin başladığı kadar kolaylıkla başlayamayacağı gerçeğini hesaba katabilmeliyiz. Böyle bir ülkede bir devrime başlamak bir tüy kaldırmak kadar kolaydı.

Fakat kapitalizmin gelişmiş ve tabanındaki en son adama kadar herkese demokratik kültür ve örgütlenme

vermiş olduğu bir ülkede, hazırlıksız olarak devrime başlamak —böyle bir işe kalkışmak yanlış, saçma olurdu. Orada henüz sosyalist devrimlerin acılı başlangıç dönemine yaklaşıyoruz. Bu bir gerçektir. Bilmiyoruz, kimse de bilmiyor, belki de —pek mümkündür— birkaç hafta içerisinde, hattâ birkaç gün içerisinde zafere ulaşacaktır, ama herşeyi buna dayandıramayız. Avrupa'da devrim daha başlamamış olduğu için, yarın başlayabileceği halde, kaçınılmaz olağanüstü ağır yenilgilere, olağanüstü güçlüklere hazır olmalıyız; ama bu devrim bir başladı mı, o zaman, elbette, kuşkuların işkencesine katlanmayacağız, bir devrimci savaş diye bir sorun kalmayacak ortada, yalnızca sürekli bir zafer yürüyüşü olacak. Bu gelmek üzeredir, ve kaçınılmaz olarak gelecektir de, ama henüz değil. Tarihin bize öğrettiği, bize acı veren bir darbe indirdiği basit gerçek budur— bu darbeyi yemiş bir insanın yememiş iki insana bedel olduğu söylenir. Bu nedenledir ki, Almanlar'ın saldıramayacağı ve herşeyi «hurra!» diye bağırarak halledebileceğimiz umuduna kapılmış olmamızdan ötürü, şimdi tarihin bize darbe indirmiş olduğunu, Sovyet örgütlerinin yardımıyla bu dersin tüm Sovyet Rusya'daki yığınlara bir an önce benimsetilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bunların hepsi kalkmış Kongreler yapıyor, topluyor, hazırlıyorlar, kararlar alıyorlar, olan biten hakkında kafa patlatıyorlar. Şu anda yer alan şey dar Parti sınırları içerisinde kalan devrim öncesi çelişmelere benzememektedir; artık bütün kararlar, bunların deneyimle, eylemle sınanmasını isteyen, kendilerini hafif-meşrep söylevlere kapılıp gitmeye olayların nesnel ilerleyişinin belirlediği yoldan sapıp gitmeye bırakmayan yığınların tartışmasına sunulmaktadır. Kuşku yok ki, bir entellektüel ya da Sol Bolşevik bu güçlüklerden konuşarak sıyrılma yolunu bulmaya

kalkışabilir. Ordunun bulunmayışı, Almanya'da devrimin başlayamaması gibi gerçeklerden konuşarak sıyrılma yolunu bulmaya çalışabilir. Milyonları bulan yığınlar— politika milyonlarca erkek ve kadının bulunduğu yerde başlar; binler değil milyonların bulunduğu yerde ciddi politika başlar— ordunun ne halde olduğunu biliyorlar, cepheden dönen askerleri gördüler. Onlar— yani, tek tek kişileri değil de gerçek yığınları alırsanız— savaşamayacağımızı, cephedeki her adamın düşlenebilecek herşeyi yapmış olduğunu biliyorlar. Yığınlar şayet ordumuz yoksa ve yanımızda bir yağmacı yatıyorsa, en ağır, en aşağılayıcı bir barış antlaşmasını imzalamak zorunda olduğumuz gerçeğini kavramışlardır. Devrimin doğuşuna dek, ordunu iyileştirene dek, insanları evlerine dönmeye bırakana dek bu kaçınılmazdır. O ana dek hasta iyileşmeyecektir. Ve biz Alman yağmacısıyla «hurra!» diye bağırmakla baş edemeyeceğiz; Kerenski ve Kornilov'u savurup attığımız denli kolaylıkla savurup atamayacağız. Yığınların, acı gerçekten kaçmayı arzulayan bazılarının öne sürdükleri özürlere başvurmaksızın, öğrenmiş oldukları ders budur.

Önce Ekim - Kasım'da süregiden bir zafer yürüyüşü —ardından, birden bire, birkaç haftalık bir süre zarfında. Rus devrimi Alman yağmacısı tarafından yenildi; Rus devrimi bir yağmacı antlaşma şartlarını kabul etmeye zorlandı. Evet, tarihin geçirdiği dönüşler çok acı verici. Bütün böylesi dönüşler bizi acıyla etkilemekte. 1907'de, Stolipin'le inanılmaz derecede utanç-verici iç antlaşmayı imzaladığımızda, Stolipin Duması domuz-ağılından geçmek zorunda kaldığımızda ve monarşist kâğıt parçalarını imzalamakla yükümlülükler üstlendiğimizde,[32] şimdi yaşadığımız şeyi, ama daha küçük ölçüde, yaşamıştık. O zaman, devrim öncüsünün en mükemmelleri

arasında yer alan insanlar (haklı oldukları konusunda zerrece kuşkuya düşmeksizin) «Biz kibirli devrimcileriz, biz Rus devrimine inanıyoruz, legal Stolipin kurumlarına asla girmeyeceğiz!» dediler. Evet, gireceksiniz, dedik biz de. Yığınların yaşamı, tarih sizin itirazlarınızdan daha güçlüdür. Siz gitmezseniz, dedik, tarih zorunlu bırakacaktır sizi. Bunlar çok Sol insanlardı, ve tarihteki ilk dönüşten sonra, bunlardan dumandan başka bir şey kalmadı geriye. Tıpkı [o zaman-ç.] devrimci kaldığımız, korkunç koşullar altında çalışıp bunlardan sıyrılmayı başardığımız gibi, şimdi de sıyrılacağız, çünkü son derece yıkılmış bir ülkede ortaya çıkan bizim kaprisimiz değil, nesnel kaçınılmazlıktır, çünkü bizim arzularımıza karşın Avrupa devrimi geç kalmaya cüret etti, ve bizim arzularımıza karşın Alman emperyalizmi de saldırmaya cüret etti.

Burada kişi geri çekilmesini bilmeli. İnanılmaz derecede acı, üzücü gerçeği boş sözlerle kendimizden gizleyemeyiz; demeliyiz ki: Tanrıya şükür yarı-yarıya iyi-düzen içerisinde geri çekildik. İyi-düzen içerisinde geri çekilemeyiz, ama Tanrı'ya şükür geri-çekilişimiz yarı yarıya iyi-düzendeydi, organizmamızın hastalıklı kısmının en azından belli bir ölçüde iyileşeceği bir süre kazandık. Bütün olarak organizma sağlam, hastalığının hakkından gelecektir. Fakat bunu bir anda, saniyesinde yapmasını bekleyemezsiniz; kaçış halindeki bir orduyu durduramazsınız. Genç arkadaşlarımızdan birine, Sol geçinen birine, «Yoldaş, cepheye git, gör bakalım orduda ne olup-bitiyor.» deyince, bu öneriye karşı cephe aldı. Dedi ki, «Burada yüce devrimci savaş ilkelerinin ajitasyonunu yapmamızı önlemek için bizi uzaklaştırmak istiyorlar». Bu öneriyi yaparken fraksiyon düşmanlarımı uzaklaştırmak falan gibi bir niyetim yoktu gerçekten; yalnızca gidip

ordunun eşi-görülmedik biçimde kaçışını kendi gözleriyle görmelerini önermiştim. Bundan önce bile biz, bundan önce bile, ordudaki dağılmanın silâhlarımız bedavadan Almanlar'a satılacak kadar duyulmadık bir ölçüye varmış olduğu gerçeğine gözlerimizi kapayamayacağımızı biliyorduk. Aynen ordunun alıkonamayacağını, Almanlar'ın saldıramayacağı iddiasının büyük bir kumar olduğunu bildiğimiz gibi, bunu da biliyorduk. Eğer Alman devrimi gelmekte gecikirse, ordumuz olmadığı için, örgütsüz olduğumuz için, şu anda çözemeyeceğimiz iki problem olduğu için, en ağır yenilgiler bekliyor bizi. Kendini ayarlamayı beceremiyorsan, çamurda karın üstü sürünmeye rağbet etmiyorsan, sen bir devrimci değil gevezenin tekisin; ve ben bunu, hoşuma gittiğinden değil, başka yolumuz olmadığından, tarih heryerde devrimi aynı anda olgunluğa ulaştırma nezaketini göstermediğinden öneriyorum.

Gelişme öyle bir doğrultuya dönmekteki, iç savaş emperyalizmle bir çarpışmada bir girişim olarak başlamış, ve bu emperyalizmin içten çürük olduğunu, her orduda proleter unsurların ayaklanma halinde olduğunu göstermiştir. Evet, dünya devrimini göreceğiz, ama şimdilik bu güzel bir peri masalı, çok enfes bir peri masalıdır— çocukların enfes peri masallarından hoşlanmasını anlarım. Ama soruyorum, ciddi bir devrimcinin peri masallarına inanması uygun mudur? Her peri masalında bir gerçeklik unsuru vardır. Çocuklara kalkıp da horozla kedinin insan dilinde konuşmadıkları bir peri masalı anlatsanız, ilgilenmezler. Aynı şekilde, halka Almanya'da iç savaşın patlak vereceğini söyler ve üstelik emperyalizmle çatışma yerine bir dünya-çapında meydan devrimine[33] sahip olacağımıza ilişkin güvence verirseniz, halk sizin onu kandırdığınızı söyleyecektir. Böyle yapmakla,

sizin kendi dileklerinizle, tarihin yalnızca sizin kendi kafalarınızda karşımıza çıkardığı güçlüklerin üstesinden gelmiş olacaksınız. Alman proletaryası eyleme girişebilirse iyi bir şey olacaktır bu. Ama ölçtünüz mü bunu, Alman devriminin şu-şu günde patlak vereceğini gösteren bir alet keşfettiniz mi? Hayır, bunu bilmiyorsunuz, biz de öyle. Herşeyi bu karta yatırıyorsunuz. Devrim patlak verirse, herşey kurtulur. Elbette! Ama ya bizim istediğimiz gibi olmazsa, ya yarın zafer kazanamazsa —ne olacak o zaman? O zaman yığınlar size diyecekler ki, kumarbazlar gibi hareket ettiniz —herşeyi olayların gerçekleşmeyen bir şansa-dayalı akışına bağladınız, gelmesi kaçınılmaz olan, ne var ki henüz olgunluğa erişmemiş bulunan dünya devriminin yerine fiilen ortaya çıkan durum karşısında yetersiz kaldınız.

Gırtlağına kadar silâhlı emperyalizmin, ordusunu terhis etmiş, terhis etmek zorunda kalmış bir ülkeye verdiği bir ağır yenilgiler dönemi başlamıştır. Öngördüğüm şey gerçek olmuştur; Brest barışı yerine çok daha aşağılayıcı bir barış karşısındayız şimdi, ve bunun suçu da daha önceki barışı kabullenmeyi reddedenlere aittir. Ordunun noksanından ötürü emperyalizmle barış yaptığımızı biliyorduk. Masada Liebneht'in değil Hofman'ın[34] yanına oturduk —ve böyle yapmakla Alman devrimine yardım ettik. Ama şimdi siz Alman emperyalizmine yardım ediyorsunuz; çünkü milyonlarca değeri bulan silâh ve mermi servetini bıraktınız; ordunun halini —akıl almaz halini— görmüş bulunan herkes bunu önceden görebilirdi. Cepheden gelen her namuslu kişi Almanlar'ın en küçük saldırısı halinde kaçınılmazca ve bütünüyle mahvolacağımızı söyledi. Birkaç gün içerisinde düşmanın eline düşecektik.

Bu dersi öğrenmiş olarak, hastalık ne denli ciddi de

olsa, ayrılığımızın, bunalımımızın üstesinden geleceğiz, çünkü ölçüsüzce daha güvenilir bir müttefik imdada yetişecektir— dünya devrimi. Bu Tilsit Barışı'nın,[35] Brest barışından daha aşağılayıcı ve yağmacı olan bu akıl-almaz barışın onaylanması söz-konusu olduğunda, ben: kesinlikle evet, derim. Bunu, meselelere yığınlar açısından baktığımız için yapmamız gerekir. Ekim-Kasım arasında —devrimin muzaffer dönemi— bir ülke de içsel olarak uygulanan taktiği imgeleme yoluyla, dünya devrimindeki olayların ilerleyişine uygulama girişimi başarısızlığa mahkûmdur. Soluk aldıracak aranın bir hayal olduğu söylendiğinde, **Kommunist** —«Komün» sözünden geliyor, sanırım —adlı bir gazete bu ara teorisini çürütme gayretiyle sütun üstüne sütun döşendiğinde, birçok fraksiyonel çatışma ve bölünme yaşamış olduğumu, bu yüzden de bir hayli bol deneyime sahip bulunduğumu söylerim; ve bu hastalığın eski fraksiyonel Parti bölünmeleri yöntemiyle iyileşmeyeceği, çünkü olayların bunu daha çabuk iyi edeceğinin benim için kesin olduğunu da söylemem gerekir. Yaşam ileriye doğru çok hızlı ilerliyor. Tarih lokomotifini öyle hızla sürüyor ki, **Kommunist** yazarları daha bir sonraki baskıyı çıkarmadan Petrograd onun düşünceleri konusunda umutsuzluğa düşmeye başlamış olacak, çünkü olaylar ara'nın bir gerçek olduğunu kanıtlamaktalar. Şimdi bir barış antlaşması imzalıyoruz, bir soluk aldıracak ara'ya sahibiz, vatanımızı daha iyi savunmak için bundan yararlanıyoruz— savaşta olaydık, panik içinde kaçışan, durdurulması gereken, ve yoldaşlarımızın ne durdurabileceği ne de durdurabildiği bir ordumuz olacaktı; çünkü savaş va'ızlardan daha güçlü, onbin itirazdan daha güçlüdür. Nesnel durumu anlamadıklarından, ne orduyu alıkoyabildiler ne de alıkoyabilirler. Bu hasta ordu tüm organizmaya yayıldı

ve yeni bir yenilgiye uğratıldık. Emperyalizmin darbelerini makineli-tüfeklerimiz olmadan karşılamaya kalktığımız için, Alman emperyalizmi devrime yeni bir darbe, ağır bir darbe indirdi. Bu arada biz de halkı birleşme ve döğüşmeye inandırmak için bu soluk-alma süresinden yararlanacağız; Rusya'nın işçi ve köylülerine şöyle diyeceğiz: «Öz-disiplini, sıkı-disiplini örgütleyin, aksi halde tıpkı şimdi yaptığımız gibi, kaçmasını değil anlatılmaz acılara katlanmasını bilen bir ordu yaratmadığınız ve döğüşmediğiniz sürece de kaçınılmaz olarak yatmak zorunda kalacağınız gibi, Alman çizmesi altında yatmayı sürdürmek durumunda kalacaksınız.» Bu kaçınılmazdır, çünkü Alman devrimi henüz başlamamıştır, ve yarın çıkıp-geleceğini de güvence altına alamayız.

Kommunist'teki makaleler deryasında tümüyle reddedilen ara teorisi, bu nedenle, gerçeklik tarafından getirilmiştir. Aranın bir gerçek olduğunu, herkesin bundan yararlandığını herkes görebilir. Alman birlikleri yalnızca birkaç günlük uzaklıkta bulunduğu, sırada, en iyi denizcilerimiz ile Putilov'lu işçilerimiz[36] bütün büyük şevklerine karşın tek başlarına kaldığı, bütün birliklerimizi Gatçhina'ya dek tüm bölgeyi boşaltıp kaçmaya zorlayan akıl-almaz kaos ve panik patlak verdiği, ve hiç bir zaman yitirmediğimiz mevzilerin geri-alınması gibi hallerle —bir telgraf operatörü istasyona varıyor, santralın karşısına geçip teli çekiyor: «görünürde hiç Alman yok. İstasyonu ele-geçirdik», işte bu şekilde —karşılaştığımız zaman, birkaç gün içinde Petrograd'ı yitireceğimize inandık. Birkaç saat sonra Demiryolları Komiserliği'nden şu bilgiyi veren bir telefon haberi aldım: «Bir sonraki istasyonu ele-geçirdik. Hamburg'a yaklaşıyoruz. Görünürde hiç Alman yok. Telgraf operatörü görevi başındadır.» Bu çeşit şeylerle karşılaştık işte. Onbir günlük savaşın[37]

gerçek hikâyesi budur. Bize bunları Sovyetler Kongresi'ne getirilmeyi hak eden denizciler ile Putilov'lu işçiler anlattı. Bırakın gerçeği söylesinler. Korkulacak ölçüde acı, umutsuzluğa düşürücü, acı verici ve aşağılayıcı bir gerçek, ama yüz kez daha yararlı, Rusya halkınca anlaşılabilirdir.

Kişi dünya-çapında bir meydan devrimini hayal edebilir, gelecektir çünkü. Zamanında herşey gelecek; ama şimdilik öz-disiplini, hepsinden önce buyruklara uyulmasını sağlamaya koyulun ki, örnek bir düzenimiz olsun, işçiler hiç değilse yirmi-dört saatin bir saatinde savaş için eğitilsinler. Enfes peri masalları anlatmaktan birazcık daha zordur bu. Bugün yapabileceğimiz tek şey budur; böylelikle Alman devrimine, dünya devrimine yardım edeceksiniz. Aranın kaç gün süreceğini bilmiyoruz, ama ona sahip durumdayız. Orduyu bir an önce terhis etmeliyiz, çünkü hastalıklı bir organdır o; bu esnada da Finlandiya devrimine yardımcı olacağız.

Evet, kuşkusuz, antlaşmayı ihlâl ediyoruz; otuz ya da kırk kez ihlâl ettik zaten. Sovyet iktidarını ancak henüz yaratmış ve üç gelişme aşamasından geçirmiş uzun acılı bir kurtuluş döneminin başlamakta olduğu böyle bir çağda ancak çocuklar uzun, ihtiyatlı bir savaşın olması gerektiğini anlamayı beceremez. Utanç verici barış protestolara yol açmakta; ama **Kommünist** mensubu yoldaşlar savaştan sözederken duygularına sesleniyor ve insanların öfkeyle yumruklarını sıktıklarını, «kızgınlıktan köpürdükleri»ni unutuyorlar. Ne diyorlar? «Sınıf-bilinçli bir devrimci bunu asla yaşama geçirmeyecek, böyle bir utanca asla boyun eğmeyecektir». Onların gazetesi **Kommunist** başlığını taşıyor, ama **Szlachcic*** başlığını taşımalıydı, çünkü meselelere, elde kılıç harika bir pozda

* Szyachcic —Bir Polonyalı soylu— [Ed. n.]

ölürken, «Barış yüz kızartıcı, savaş onur vericidir» diyen Szlachcic'in bakış-açısından bakıyorlar; bense köylünün bakış-açısından tartışıyorum.

Ordu kaçarken, ve binlerce erini yitirmek istemiyorsa kaçması gerekirken, barışı kabul ediyorsam, işlerin daha da kötüye gitmemesi için kabul ediyorum. Antlaşma gerçekten utanç verici midir? Neden her akıl-başında köylü ve işçi benim haklı olduğumu söyleyecektir, çünkü onlar barışın bir güç toplama yolu olduğunu anlarlar. Tarih —bir kezden çok sözünü ettim bunun —Almanlar'ın Tilsit Barışı'ndan sonra Napolyon' dan kurtulduğuna tanıktır. Biz, bu antlaşmada şart koşulan şeye, başka ulusları fethetmek için galip tarafa yardım olsun diye birlikler göndermeye zorunlu tutulmadığımız halde, bu barışı bile bile Tilsit Barışı olarak adlandırdım— tarihte böyle şeyler olmuştur ve umutlarımızı bir dünya-çapında meydan devrimine bağlamayı sürdürdükçe, bizim de başımıza gelecektir. Dikkat edin de tarih böyle bir askerî kölelik biçimini size de dayatmasın. Ve sosyalist devrim bütün ülkelerde zafere ulaşmadan önce Sovyet Cumhuriyeti köleliğe düşürülebilir. Tilsit'de, Napolyon Almanlar'ı akıl-almaz derecede yüzkızartıcı barış şartları kabul etmek zorunda bıraktı. Bu barış birkaç kez imzalanmak durumunda kalındı. O günlerin Hofman'ı —Napolyon— Almanlar'ı barış antlaşmasını ihlâl ederken tekrar tekrar yakaladı, ve günümüzün Hofman'ı da bizi yakalayacaktır. Yalnız bizi çabucak yakalamamasına dikkat edeceğiz.

Son savaş Rusya halkı için acı, ağrılı ama ciddi bir ders olmuştur. Ona örgütlenmeyi, disipline girmeyi, buyruklara uymayı örnek bir disiplin kurmayı öğretmiştir. Almanlar'dan disiplini öğrenin; çünkü öğrenmezsek, bir

halk olarak, sonsuza dek kölelik altında yaşamaya mahkûm olacağız.

Başkası değil, yalnız ve yalnız bu yol, tarihin yolu olmuştur. Tarih bize şunu anlatır : barış, savaş için bir ara'dır, savaş biraz daha iyi, ya da biraz daha kötü bir barış elde etmenin aracıdır. Brest'de güçler ilişkisi yenik düşene dayatılan bir barışa uygundu, ama aşağılayıcı bir barış değildi bu. Pskov'da güçler ilişkisi yüzkızartıcı, daha aşağılayıcı bir barışa uygun düşüyordu; ve Petrograd ile Moskova'da, bundan sonraki aşamada, dört kez daha aşağılayıcı bir barış dikte edilecektir bize. Biz, Moskova'lı genç arkadaşlarımızın demiş oldukları gibi*, Sovyet iktidarının yalnızca bir biçim olduğunu söylemiyoruz, özün şu ya da bu devrimci ilkeye kurban edilebileceğini söylemiyoruz. Diyoruz ki, Rus halkı disipline girmesi ve örgütlenmesi gerektiğini anlasın, o zaman bütün Tilsit barışı cinsinden antlaşmalara karşı koyacak güçte olacaktır. Bütün kurtuluş savaşları tarihi, bu savaşların büyük yığınları sardığı zaman kurtuluşa çabuk erişildiğini gösterir. Diyoruz ki, madem ki tarih bu şekilde yol alıyor, barışı bırakıp savaşa başlayabiliriz, ve bunun gelecek bir kaç hafta içersinde olması da olasıdır. Herkes hazır bulunmalıdır. Almanların, eğer, bütün gazetelerin yazdığı gibi, Narva'yı almadıkları doğruysa, o yakınlarda hazırlanıyorlar, bu konuda en ufak bir kuşku gölgesi bile yoktur; Narva'da değilse Narva yakınlarında, Pskov'da değilse Pskov yakınlarında Almanlar bir sonraki sıçramada Petrograd'ı almak için düzenli ordularını gruplara ayırıyor, demir-yollarını hazır ediyorlar. Ve bu canavar pek iyi sıçrar. Bunu göstermiştir. Bir kez daha sıçrayacaktır. Bundan zerre kadar kuşku duyulamaz. Bu nedenledir ki hazırlanmalıyız, övünmemeli ama tek bir

* Bakınız, sayfa 74-84 [Ed.-n.]

günlük aradan bile yararlanmasını bilmeliyiz, çünkü bir günlük aradan Petrograd'ı boşaltmak için yararlanabiliriz, onun elden çıkması yüzbinlerce proleterimizin eşi -görülmedik acılar çekmesine yolaçacaktır. Yine söylüyorum, Petrograd'ı boşaltacağımız en azından birkaç gün kazanabilmek amacıyla yirmi kez, yüz kez daha aşağılayıcı bir antlaşmayı imzalamaya hazırım, imzalamayı kendim için ödev sayıyorum; çünkü böyle yapmakla, aksi halde Almanlar'ın boyunduruğu altına düşebilecek işçilerin acılarını dindireceğim; gereksindiğimiz malzeme, barut, vb. gibi bütün şeylerin Petrodrad'dan uzaklaştırılmasını kolaylaştıracağım; çünkü ben bir savunucuyum, çünkü ben şimdiki, terhis edilmiş, hastalıklı ordumuzun şifa bulmakta olduğu en uzak köşelerde bile bir ordunun hazırlanmasından yanayım.

Aranın ne denli uzun süreceğini bilmiyoruz— durumdan yararlanmaya çalışacağız. Ara belki daha sürüp gidecek, belki de ancak birkaç gün daha sürecek o kadar. Herşey olabilir, kimse bilmiyor, bilemez de, çünkü bütün büyük güçler çeşitli cephelerde savaşmaya bağlandı, kısılıp kaldı, sürüklendi. Hofman'ın tavrını belirleyen ilk etken, Sovyet Cumhuriyeti'ni ezme gereği; ikincisi, onun bir çok cephelerde birden savaş yürütme zorunluluğu, ve üçüncüsü, Almanya'da devrimin olgunlaşmakta, gelişmekte olması, Hofman da biliyor bunu. Bir iddiaya göre, Hofman Petrograd ve Moskova'yı hemen şu anda alamaz. Ama yarın alabilir, bu pekâlâ olasıdır. Yineliyorum; ordunun açıkça hasta olduğu ,her fırsattan yararlandığımız bir anda, ne olursa olsun, hiç değilse bir günlük ara elde edebilmek için, yığınlarla bağlantıda olan ve savaşı bilen, yığınları bilen her ciddî devrimcinin bu yığınları yeni bir savaş için ayağa kaldırması gerektiğini söylüyoruz— böylesi her devrimci haklı oldu-

ğumuzu kabul edecektir; proletarya devriminin ve Rusya'nın yeniden-doğuşunun çıkarlarına olduğu için, hastalıklı organdan kurtulmamıza yardımcı olacağı için herhangi bir yüzkızartıcı barışın yerinde olduğunu kabul edecektir. Her aklı-başında adamın anlayacağı gibi, bu barış antlaşmasını imzalamakla işçi devrimimize bir nokta koymuyoruz; Almanlar'la barış yapmakla askerî yardımı durdurmadığımızı herkes anlar; Finliler'e silâh gönderiyoruz, askerî birlikler değil, bu uygunsuz olurdu.

Belki de savaşa evet diyeceğiz; belki de yarın Moskova'yı bile terkedip ardından hücuma kalkacağız; halkın ruh-halinde gerekli değişim yer alırsa ordumuzu düşman ordusunun üzerine süreceğiz. Bu değişim evrimleşiyor ve belki de çok zaman alacak, büyük halk yığınının bugün söylediklerini söylemeyeceği an gelecektir. Bu en ağır barış şartlarını kabule zorunlu kalıyorum, çünkü kendime bu zamanın henüz varmış olduğunu söyleyemiyorum. Yeniden-doğuş zamanına varıldığında herkes kavrayacak bunu, Rusya'nın enayi olmadığını görecek; şimdilik geri durmamız gerektiğini, bu belginin yaşama geçirilmesi gerektiğini görüyor, anlayacaktır— ve bu Parti Kongremiz'in, Sovyetler Kongresi'nin baş görevidir.

Yeni bir tarzda çalışmasını öğrenmeliyiz. Bu son derece zordur, ama hiç de umutsuz değildir. Eğer biz kendimizi son derece anlamsız maceracılıkla dağıtmazsak, bu Sovyet iktidarını yıkmayacaktır. Halkın, artık kendimize işkence edilmesine daha fazla izin vermeyeceğiz diyeceği zaman gelecektir. Ancak bu, eğer bu maceraya rıza göstermez de ağır koşullar altında ve geçen gün imzaladığımız eşi-görülmedik ölçüde aşağılayıcı barış altında çalışma becerisini gösterirsek, olacaktır; çünkü

bir savaş ya da barış antlaşması böylesine tarihsel bir bunalımı çözümleyemez. Monarşik örgütlenmesinden dolayı Alman halkı, aralara dönüştürülen ve ardından yeni aşağılamaların, yeni tecavüzlerin izlediği birkaç aşağılayıcı barış antlaşmasından sonra, Tilsit Barış'ını imzaladığı zaman, 1807'de, prangaya vurulmuştu. Halkın Sovyet biçiminde örgütlenmesi bizim işimizi kolaylaştırıyor.

Yalnızca tek bir belgimiz olmalı— savaş sanatını gereğince öğrenmek ve demiryollarını hal-yoluna sokmak. Demiryolu olmadan bir sosyalist devrimci savaş yürütmek derin ihanet olur. Düzen üretmeliyiz, devrimde en yararlı şeyleri üretecek tüm enerjiyi ve tüm gücü üretmeliyiz.

Verilirse bir saatlik araya bile sıkı-yapışın, bunu uzak köşelerle bağlantı sağlamak ve orada yeni ordular yaratmak için kullanın. Olayların onlardan ötürü sizi cezalandırdığı ve gelecekte daha ağır bir şekilde cezalandıracağı hayalleri bırakın. En vahim yenilgiler çağı ilerimizde yatıyor, şu anda yanıbaşımızda duruyor, buna dayanmasını bilmeliyiz, illegalite koşullarında, Almanlar'ın doğrudan köleliği altında bulunma koşullarında ısrarlı çalışma için hazırlanmalıyız; parlak renklerle boyamanın bir yararı yok, gerçek bir Tilsit Barışı bu. Eğer bu tarzda hareket edebilirsek, o zaman, yenilgilere karşın, kesin güvenle söyleyebiliriz ki— zafer bizim olacaktır. **(Alkış)**

Kısa gazete raporu halinde
Pravda No. 45'de basıldı.
9 Mart 1918 (24 Şubat).

Toplu Eserler,
c. 27, s. 67-109.

2.

MERKEZ KOMİTE'NİN POLİTİK RAPORU ÜZERİNE TARTIŞMAYA YANIT, 8 MART

Yoldaşlar, görece olarak küçük notlarla başlayayım, sondan başlıyayım. Yoldaş Buharin konuşmasının sonunda bizi Petlyura[38] ile kıyaslamaya kadar vardırdı işi. Böyle olduğunu düşünüyorsa bizimle birlikte aynı Parti içersinde nasıl durabiliyor? Salt boş konuşma değil mi bu? İşler gerçekten de onun söylediği gibi olsaydı, elbette ki, aynı Partinin üyeleri olmamamız gerekirdi. Bir arada olmamız, Buharin'le yüzdedoksan anlaştığımızı gösterir. Bizim Ukrayna'ya ihanet etmek istediğimize ilişkin birkaç devrimci lafazanlık eklediği doğrudur. Eminim ki, böylesine apaçık bir saçmalık hakkında konuşmaya değmez. Yoldaş Ryazanov'a döneceğim, burada, kırk yılda bir istisnanın ortaya çıkmasının kuralı bozmadığı gibi Yoldaş Ryazanov'da şansa ciddî bir söz etti. **(Alkış).** Lenin'in zaman kazanmak için **yerden fedakârlık ettiğini** söyledi. Hemen hemen felsefesel usa-vurma bu. Bu kez ne hikmetse Yoldaş Ryazanov'dan ciddî bir sözcük duyduk —aslında salt bir sözcüktür bu da—, ki durumu tam anlamıyla dile getiriyor; zaman kazanmak için gerçek galibe yer bırakıyorum. Söz konusu tüm sorun yalnız ve yalnız budur. Geri kalan ne varsa boş laftır —bir devrimci savaş gereği, köylülüğü ayağa kaldırmak, vs.. Yoldaş Buharin savaşın olanaklı olup olmadığı konusunda iki ayrı görüş bulunamayacağını ileri sürüyor ve diyor ki —«herhangi bir askere sorun» (onun sözlerini olduğu gibi aldım), madem ki sorunu böyle koyuyor ve herhangi bir askere sormak istiyor, ben yanıtlayacağım onu. Konuştuğum «herhangi bir asker» bir Fransız subayı oldu[39] Fransız subay bana baktı, gözle-

rinde öfkeyle tabiiki —ben Rusya'yı Almanlar'a satmamış mıydım?— ve şöyle dedi : «Ben bir kralcıyım, aynı zamanda. Fransa'da monarşi yanlısıyım, Almanya'nın yenilgisi yanlısıyım, bu yüzden Sovyet iktidarını destekleyeceğimi sanmayın —bir kralcıdan kim bekler ki— ama Brest Antlaşması'nı imzalamanızı uygun buluyorum, çünkü bu zorunludur.» Sizin için «herhangi bir askere sormak» bu işte. Herhangi bir asker benim söylediğim şeyi söyleyecektir— Brest Antlaşması'nı imzalamak zorundaydık. Şimdi Buharin'in konuşmasından aramızda ayrılıkların büyük ölçüde azalmış olduğu çıkıyorsa, bu, onun yandaşlarının ayrıldığımız baş noktayı gizlemiş olmalarındandır.

Yığınların moralini-bozmamızdan ötürü Buharin şimdi bize bağırıp çağırmakla tümüyle haklıdır, yalnız şu farkla ki, saldırdığı biz değil de bizzat kendisidir. Merkez Komite'de bu kargaşaya kim neden oldu?— Siz, Yoldaş Buharin **(Gülüşmeler)**. İstediğin kadar «Hayır» diye bağır, gerçek ortaya çıkacaktır; burada kendi yoldaşça ailemizdeyiz, kendi Kongremiz'deyiz, saklayacak bir şeyimiz yok, gerçek söylenmelidir. Gerçek ise, Merkez Komite'de üç akım bulunduğudur. 17 Şubat'da Lomov ile Buharin oy kullanmadılar. Oylama kayıtlarının çoğaltılmasını ve kopyalar çıkartılmasını istedim, öyle ki dileyen her Parti üyesi sekreterliğe gidip kişilerin ne yönde oy kullandıklarını görebilsin— onların yalpaladığını, bizim ise azıcık bile yalpalamadığımızı ortaya seren tarihî 21 Ocak oylaması; biz «bir devrimci savaşa hazırlanmak üzere Brest barışını kabul edelim —daha iyisini bulamıyacaksınız» dedik. Şimdi Petrograd'ı boşaltabileceğimiz beş gün kazandık. Krilenko ile Podvoiski tarafından imzalanan manifesto yayınlanmıştır,[40] bunlar Sollar arasında değillerdi, Buharin ise, sanki Krilenko'nun rapor et-

tiği şeyi biz icat etmişiz gibi, Krilenko'nun «işe zorla karıştırıldığını» söyleyerek suçladı onları. Onların söyledikleriyle, tam uyuşma içindeyiz; olayların gerçek yüzüdür bu, benim söylediklerime kanıt getirenler bu ordu mensuplarıydılar çünkü; ve siz ise Almanlar'ın saldıramayacağını söyleyerek konuyu saptırıyorsunuz. Bu durum, donatım sorunu diye bir şeyin ortaya çıkmadığı Ekim'deki durumla nasıl karşılaştırılabilir? Olguları hesaba katmak istiyorsan bunu, yani açıkça bizim aleyhimize olan bir savaşa başlayamayacağımız şeklindeki bildirim üzerinde çıkan anlaşmazlığı göz önüne al. Yoldaş Buharin son konuşmasına «savaş yakın gelecekte olası mıdır?» şeklindeki tersleyici soruyla başlayınca beni bayağı şaşırttı. Duraksamasız yanıtlıyorum —evet, olasıdır, ama bugün barışı kabul etmeliyiz. Bu hiç de çelişik değildir.

Bu kısa notlardan sonra daha önceki konuşmacılara ayrıntılı yanıtlar vereceğim. Radek konusunda bir ayrım yapmalıyım. Ama başka bir konuşma daha vardı, Yoldaş Uritski'ninki. Bu konuşmada Canossa[41]'dan, «ihanet»den, «geri-çekildi»den, «intibak etti»den başka ne vardı? Ne oluyor bütün bunlar? Eleştirini bir Sol-Sosyalist Devrimci gazeteden almış değil misin? Yoldaş Bubnov bize, Merkez Komite'ye kendini çok solcu sayan üyelerince sunulmuş bir bildiri okudu; bu bildiri bize tüm dünyanın gözleri önünde bir sergilemenin çarpıcı bir örneğini sundu —«Merkez Komite'nin tavrı uluslararası proletaryaya bir darbe indirmektedir.» Salt boş bir sözden başka nedir ki bu? «Tüm dünyanın gözleri önünde zayıflığını sergilemek!» Nasıl sergiliyor muşuz? Barış önererek mi? Ordumuz kaçıp gittiği için mi? Şu anda Almanya'yla savaşa girişmenin ve Brest Antlaşması'nı kabul etmemenin, dünyaya ordumuzun hasta olduğu-

nu ve savaşmak istemediğini göstermek demek olacağını kanıtlamadık mı? Bubnov'un bildirimi, yalpalamanın tamamiyle bize ait olduğunu söyletirken baştan aşağı boştu— bu ordumuzun hasta oluşundan ötürüydü. Ergeç bir ara olmalıydı. Eğer doğru stratejimiz olaylı bir aylık bir soluk-alacak zaman elde edecektik, ama stratejinizin yanlışlığından dolayı ancak beş günümüz var —bu bile iyidir. Savaşlar tarihî paniğe kapılmış bir orduyu durdurmak için bazen günlerin bile yeterli olduğunu gösterir. Bu şeytanca barışı şimdi kabul etmeyen, imzalamayan kişi bir boş sözler adamıdır, bir stratejist değil. İşin acınacak yanı burası. Merkez Komite üyeleri «zayıflığın sergilenmesi», «ihanet» gibi şeyler yazarken en zararlı, boş, çocukça sözler yazıyorlar. Biz zayıflığımızı, sergilemenin yapılmaması gerektiği bir zamanda, bize karşı bir saldırının kaçınılmaz olduğu bir zamanda savaşmaya kalkışmakla sergiledik. Pskov köylülerine gelince, onları, Almanlar'ın halka nasıl davrandığını anlatmaları için Sovyetler Kongresi'ne getireceğiz, böylelikle belki paniğe kapılmış kaçan askerin ruh hali değişebilir, ve panikten kurtulmaya başlayabilecek ve «bu Bolşevikler'in son vermeyi vaadettiği türden bir savaş değil, bu Almanlar'ın Sovyet iktidarına karşı sürdürdükleri yeni bir savaş» diyebilecek. Ardından da iyileşme gelecek. Ama siz yanıtlanamayacak bir soru atıyorsunuz ortaya. Aranın ne kadar süreceğini kimse bilmiyor.

Şimdi de Yoldaş Troçki'nin konumuna ilişkin birkaç şey söylemeliyim. Eylemlerinin iki yönü var; Brest görüşmelerine başladığında, bu görüşmeleri ajitasyon için mükemmellikle kullandığı zaman hepimiz Yoldaş Troçki'yle aynı düşüncedeydik. Aramızdaki bir söyleşiyi aktardı, ancak bu arada eklemeliyim ki Almanlar bir ültimatom yollayana kadar dayanmamız ve ondan sonra

koyuvermemiz gerektiği konusunda anlaşmıştık. Almanlar kandırdılar bizi —bizden yedi gün içinden beş gün çaldılar.[42] İşleri oyalamaya yönelik olduğu sürece Troçki'nin taktikleri doğruydu; ne ki bunlar, savaş halinin bittiği ilân olunup da barış imzalanmadığı zaman yanlış oldu. Kesin açıklıkla barış yapılmasını önerdim ben. Brest'den daha iyi birşey elde etmemiz olası değildi. Şimdi herkes için ortadadır ki, bir aylık bir süre kazanabilir ve hiçbir şey de yitirmezdik. Madem ki tarih bunu silip götürmüştür anımsamaya değmez artık, ama Buharin'den «Olaylar bizim haklı olduğumuzu gösterecektir» sözlerini duymak pek gülünç oluyor. Ben haklıydım çünkü bunun hakkında daha 1915'de yazmıştım— «Savaşmaya hazırlanmalıyız, o kaçınılmazdır, gelmektedir, gelecektir.»* Fakat biz barışı kabullenmek zorundaydık, boşuna şişinmeye çalışmak değil. Savaş da gelmekte olduğu için barışı kabullenmek her zamandan daha zorunluydu, ve şimdi hiç değilse Petrograd'ın boşaltılmasını kolaylaştırıyoruz— kolaylaştırmışızdır. Bu bir gerçek. Ve Yoldaş Troçki, «Vinniçenko'yla barış yapmamaya söz verin»[43] gibi yeni yeni istemlerde bulununca, ben, hiçbir halde böyle bir yükümlülük altına girmeyeceğimi söylüyorum. Kongre bu yükümlülüğü benimsese de ne ben ne de benle aynı görüşte olanlar bunun sorumluluğunu üstlenmeyeceklerdir. Yeniden, resmî bir kararla ellerimizi bağlamak olacaktır bu, oysaki onun yerine açık bir manevra hattı izlenebilir— olanak bulduğunda geri-çekil, ve yerinde de saldır. Savaşta hiçbir zaman resmî kararlarla kendini bağlamamak gerekir. Savaş tarihini bilmemek, bir antlaşmanın gücünü toplama aracı olduğunu bilmemek pek mantık-dışıdır— Prusya tarihini daha önceden belirtmiştim. Tıpkı ço-

* Bakınız, Lenin, **Toplu Eserler**, c. 21, s. 404 [Ed. n.]

cuk gibi insanlar var, bir anlaşma mı imzaladık, o zaman kendimizi Şeytan'a satmış ve cehenneme gitmiş olduğumuzu sanıyorlar. Savaş tarihine bakınca yenilgiden sonra bir antlaşma yapmanın güç toplama aracı olduğu açıkça görüldüğü halde, bu, salt mantık-dışıdır. Tarihte bir savaşın hemen bir diğerini izlediği haller olmuştur, bütün bunları unutmuşuz, görüyoruz ki eski savaş... dönüşüyor...* İsterseniz şeklî kararlarla kendinizi sonsuza dek bağlı sayabilir ve sonra da bütün sorumlu mevkileri Sol Sosyalist-Devrimciler'e devredebilirsiniz. Biz bunun sorumluluğunu yüklenmeyeceğiz. Burada en ufak bir bölünme arzusu yok. Eminim ki olaylar size öğretecektir— 12 Mart pek uzak değil, bir yığın malzemeye sahip olacaksınız.[44]

Yoldaş Troçki sözcüğün tam anlamıyla ihanet olacağını söylüyor. Bunun tümüyle yanlış bir görüş olduğunu savunuyorum.** Bunu somut olarak sergilemek için bir örnek vereceğim: yanyana yürüyen iki adam on adamın saldırısına uğruyor, biri döğüşürken öteki kaçıyor —bu ihanettir; ama varsayalım ki herbiri yüzbinlik iki ordumuz var ve bunların karşısında ise beş ordu duruyor; bir ordu iki yüzbin kişi tarafından kuşatılıyor ve öteki onun yardımına koşmak zorunda; öteki üçyüzbin kişilik düşmanın onu tuzağa düşürmek için pusuya yattığını bilerek, ikinci ordu, birincinin yardımına koşmalı mıdır? Koşmamalı. Bu ihanet değildir, korkaklık değildir; sayıca basit bir artış bütün kavramları değiştirmiştir, her asker bilir bunu; artık kişisel bir kavram değildir bu. Böyle davranmakla ordumu koruyorum, var-

* Tutanak raporundan birkaç sözcük düşmüş, eksik geçmiş [Ed. n.]

** Sekreterin kaydında pasaj şu sözlerle başlıyor: «... bir güç toplama aracıdır...» şöyle devam ediyor «... güç toplamak içindir. Tarih her çeşitten yüzlerce antlaşma yaratmıştır. O halde resmî mevkileri Troçki'ye ve diğerlerine verin...» [Ed. n.]

sın öteki ordu tutsak edilsin, ben benimkini yenileyebileceğim, müttefiklerim var, onlar yetişene dek bekleyeceğim. Tartışmanın tek yolu budur; askerî tartışmalar başkalarıyla karıştı mı, boş sözlerden başka birşey çıkmaz ortaya. Politika yapmanın yolu bu değildir.

Yapılabilecek ne varsa yaptık. Antlaşmayı imzalamakla, birkaç günlüğüne de olsa, Petrograd'ı kurtardık. (Sekreterlerle stenograflar bunu kayda geçelim mi geçmeyelim mi diye hiç düşünmesinler.) Antlaşmaya göre Finlandiya'dan askerlerimizi çekmemiz gerekiyor, kesinlikle hiç de iyi durumda olmayan askerlerimizi; ama Finlandiya'ya silâh göndermemiz yasak değil. Eğer Petrograd birkaç gün önce düşseydi, kent öyle bir panik içersinde bulunacaktı ki hiçbir şey kaçıramayacaktık oradan; ama bu beş gün içerisinde Finli yoldaşlarımıza yardım ettik— ne kadar olduğunu ben söylemeyeceğim, onlar kendileri bilirler.

Finlandiya'ya ihanet ettiğimiz deyişi salt çocukça bir sözdür. Almanlar'ın önünden zamanında geri-çekilmekle Finliler'e kesinlikle yardım ettik. Bir Petrograd düştü diye Rusya mahvolmayacak, Yoldaş Buharin bunda bin kez haklı, ama Buharin'in tarzında manevra yaparsak iyi bir devrimi yıkabiliriz **(Gülüşmeler).**

Ne Finlandiya'ya, ne de Ukrayna'ya ihanet etmedik. Hiçbir sınıf- bilinçli işçi bizi bununla suçlayamaz. Elimizden geldiğince yardım ediyoruz. Ordumuzdan tek bir iyi adamı alıp uzaklaştırmadık, uzaklaştırmayacağız da. Hofman'ın bizi yakalayacağını söylüyorsunuz— yapabilir kuşkusuz, hiç kuşku duymuyorum bu konuda, ama bunun kaç gün gerektireceğini ne o biliyor, ne de bir başkası. Üstelik, onun bizi yakalamasına ilişkin iddialarınız, politik güçler mevzilenişine ilişkin iddialardır, bunlardan ileride sözedeceğim.

Troçki'nin önerisiyle tam uyuşmazlık içinde olmamın nedenini açıkladıktan sonra —bu şekilde politika yapamazsınız—, Radek'in bizlere, Kongremiz'deki yoldaşların Uritski'nin hâlâ sarılıp durduğu boş sözlerden nasıl da ayrılmış olduklarının bir örneğini vermiş olduğunu söylemeliyim. Bu konuşmasında ona boş sözler kullandığı biçiminde bir suçlama yapamam kesinlikle. Dedi ki, «İhanetin gölgesi bile yok, yüzkızartıcılığın gölgesi bile yok, çünkü kat kat güçlü bir askerî güç karşısında geri çekildiğiniz açık.» Bu Troçki'nin konumunu yıkan bir değerlendirmedir. Radek «dişimizi sıkıp güçlerimizi hazırlamalıyız» derken haklıydı —buna tümüyle katılıyorum— şişinme, dişini sık ve hazırlan.

Dişini sık, şişinmeyi bırak ve güçlerini yoluna koy. Devrimci savaş gelecek, bu konuda anlaşamazlık yok; görüş ayrılığı Tilsit Barışı'na ilişkin —imzalamalı mıydık, yoksa imzalamamalı mı? En kötüsü de hasta bir orduya sahip olmamızdır, ve Merkez Komite ise, bu nedenle, sağlam bir çizgi benimsemeli, görüş ayrılıklarına düşmemeli yahut da Yoldaş Buharin'in savunduğu orta yolu benimsememelidir. Soluk aldıracak ara'yı parlak renklerle yaldızlamıyorum; ne kadar süreceğini kimse bilmiyor, ben de bilmiyorum. Bunun süresini söylemem yolunda yapılan zorlamalar saçmadır. Ana-yolları tuttuğumuz sürece Ukrayna ve Finlandiya'ya yardım ediyoruz. Aradan yarar sağlıyor, manevra yapıyor, geri çekiliyoruz.

Alman işçisine şimdi Ruslar'ın terslik ettiği söylenemez; çünkü açıktır ki Alman ve Japon emperyalizmi saldırıyor— herkes için açık olacaktır; Almanlar, Bolşevikler'i boğazlamayı arzulamanın yanısıra, bir de Batı'da bazı boğazlamalara girişmek istiyorlar, herşey karman

-çorman oldu, ve bu savaşta biz manevra yapmak zorundayız, ve manevra yapmasını bilmeliyiz.

Yoldaş Buharin'in konuşmasına gelince, belirtmeliyim ki, iddiaları tükenince Uritski tarzında bir şeyler ileri sürüyor ve şöyle diyor, «Antlaşma bizi rezil-rüsva ediyor.» Burada daha fazla tartışmaya gerek yok o halde; rezil-rüsva olduysak kâğıtlarımızı toparlayıp kaçmamız gerekir, ama, «rezil-rüsva» olduğumuz halde, ben durumumuzun sarsılmadığını düşünüyorum. Yoldaş Buharin konumumuzun sınıfsal temelini tahlil etmeye yeltendi, ancak bunun yerine kalkıp şimdi ölmüş bir Moskova'lı ekonomist hakkında bir hikâye anlattı. Bizim taktiklerimizle besin spekülasyonu arasında bir bağıntı keşfettiğin zaman —bu gerçekten pek saçmaydı —tüm olarak sınıfın tavrını unuttun, sınıf, yiyecek spekülatörleri değil, Rus burjuvazisi ile çanak-yalayıcılarının —**Dyelo Naroda** ve **Novaya Zihzn** yazarları— bizi savaşa sürmek için vargüçleriyle çalışıp-didindiklerini göstermektedir. Bu sınıfsal olguyu vurgulamıyorsun. Şu anda Almanya'ya savaş açmak Rus burjuvazisinin provokasyonuna düşmek olacaktır. Bu yeni de değildir, çünkü bugün bizden kurtulmanın en emin —tümüyle kesin demiyorum, tümüyle kesin bir şey yoktur çünkü— yoludur. Yoldaş Buharin, olayların onlardan yana çıktığını, eninde sonunda devrimci savaşa evet diyeceğimizi söylerken, 1915'de bir devrimci savaşın kaçınılmazlığını öngördüğümüzden ötürü, kolay bir zaferi kutluyor. Ayrılıklarımız şu konulardaydı —Almanlar saldıracaklar mıydı, saldırmayacaklar mıydı; savaş halinin bittiğini ilân etmeli miydik, etmemeli miydik; devrimci savaş yararına geri çekilmeli miydik, zaman kazanmak için toprak teslim etmeli miydik? Strateji ve politika akla gelebilecek en tiksindirici barış antlaşmasını emrediyor.

Bu taktikleri benimsedik mi bir kez, bütün ayrılıklarımız ortadan kalkacaktır.

Kısa rapor **Raboçhe-Krestyansky Nizhegorodsky Listok**, No. 54'de yayınlandı, 19(6) Mart 1918.

Toplu Eserler, c. 27, s. 110-117.

3

«SOL KOMÜNİSTLER»İN MERKEZ KOMİTEYE ÜYE OLMAYI REDDETMELERİNE İLİŞKİN KARAR

Kongre, Parti'de varolan şimdiki durumda Merkez Komite'ye girmenin reddedilmesinin özellikle arzu-edilmez olduğu görüşündedir; çünkü böyle bir red Parti'nin birliğini arzulayanlar için genelde ilkesel olarak izin-verilmezdir, ve bugün birlik için çifte bir tehdit olacaktır.

Kongre, Merkez Komite'ce atılan herhangi bir adımla uyuşmayan herkesin, bu adamın sorumluluğunu yüklenmeyi, bu konuda bir deklarasyon yayınlayarak, Merkez Komite'den çekilerek değil, reddedebileceğini ve etmesi gerektiğini belirtir.

Kongre, yoldaşların, yığın örgütlerine danıştıktan sonra istifalarını geri-çekecekleri umudunu kesinlikle taşımaktadır; Kongre, bu nedenle, istifalar bildirimini gözönüne almadan seçimlere geçecektir.

8 Mart 1918'de yazıldı.

Toplu Eserler, c. 27, s. 151.

«SOL KOMÜNİSTLER»İN TAVRI ÜZERİNE YORUM

Brest barışının yapılmasından bu yana kendilerine «Sol Komünistler» diyen bazı yoldaşlar Parti içerisinde bir «Muhalefet» oluşturmuşlardır, ve bunun sonucu olarak eylemleri her an daha çok Parti disiplinine tam bir uymamaya ve izin-verilmez ihtilâline doğru kaymaktadır.

Yoldaş Buharin, Parti Kongresi'nce seçildiği M.K. üyeliği görevini reddetmiştir.

Yoldaş Smirnov, Obolenski ve Yakovleva Halk Komiserliği ve Yüksek Ekonomik Konsey iş Yönetmenliği görevlerinden istifa etmişlerdir.

Bunlar Parti disiplinini ihlâl eden tamamiyle sadakatsiz, yoldaşlığa-sığmayan eylemlerdir, ve böyle bir tavır yukarıda adı geçen yoldaşlar tarafından atılan **bölünmeye doğru bir adım** oldu ve öyle de kalmaktadır....*

8 ile 18 Mart 1918 arasında yazıldı.
İlk kez 1929 **Lenin Seçme Eserleri XI**'de basıldı.

Toplu Eserler, c. 27, s. 202.

* El yazısı burada kesiliyor [Ed. n.]

GÜNÜMÜZÜN BAŞ GÖREVİ

Sen hem sefilsin, hem de bolluk içinde,
Sen hem güçlüsün, hem de kudretsiz
—Rusya Ana![45]

İnsanlık tarihi bugünlerde önemli ve güç bir dönüş pıyor; bu dönüşün, en küçük bir abartma yapmaksızın dünyanın kurtuluşu için muazzam bir anlamı olduğu söylenebilir. Savaştan barışa bir dönüş; en güçlülerin yağma ettiği ganimetin paylaşılmasında yeni bir sistem kurmak için milyonlarca emekçi ve sömürülen insanı salhanelere gönderen talancılar arasındaki bir savaştan, sermayenin boyunduruğundan kurtulmak için, ezilenlerin ezenlere karşı verdiği bir savaşa dönüş; ıstırap, kaygı, açlık ve sefaletin uçurumundan, komünist toplumun parlak geleceğine, evrensel refaha ve sürekli bir barışa dönüş. Bu keskin dönüşün en keskin noktalarında, her yerde eski düzen müthiş bir gürültüyle yıkılır ve çökerken, ve yeni düzen anlatılmaz acılar içerisinde doğarken, bazılarının başlarının dönmesine, bazılarının umutsuzluğa kapılmalarına, bazılarının ise acı gerçeklerden

kaçarak cafcaflı ve gözalıcı sözcüklerin ardına sığınmalarına şaşmamak gerekir.

Emperyalizmden komünist devrime hızla dönerken, tarihteki keskin dönüş noktalarının en keskinini bütün açıklığıyla görmek, en sert ve acı bir şekilde duymak, Rusya'nın kaderi olmuştur. Birkaç gün içinde en eski, en güçlü, en barbarca ve zalim monarşistlerden birini devirdik. Birkaç ay içinde, başka ülkelerin birçok onyılda yaptığı şeyi yaptık, burjuvaziyle işbirliği ve küçük -burjuva hayallerini sarsına aşamalarından geçtik. Bir kaç hafta içinde burjuvaziyi devirip açık direncini iç savaşta ezdik. Geniş bir ülkenin bir kıyısından öbür kıyısına Bolşevizm'in zafer yürüyüşüyle geçtik. Çarlık ve burjuvazi tarafından ezilen emekçi halkın en alt katmanlarını özgürlüğe ve bağımsız bir yaşantıya kavuştuk. Burjuva parlamenter-cumhuriyetlerin en iyisinden kat kat üstün ve daha demokratik yeni tip bir devleti, Sovyet Cumhuriyeti'ni kurup pekiştirdik. Yoksul köylülerin desteklediği proletarya diktatörlüğünü kurduk, geniş yaygınlıkta sosyalist reformlar sistemi uygulamaya başladık. Bütün ülkelerin milyonlarca işçisinde kendi güçlerine karşı bir güven uyandırdık ve onlarda şevk ateşlerini tutuşturduk. Heryerde dünya işçi devrimi çağrısını yaydık. Bütün ülkelerdeki emperyalist yağmacılara meydan okuduk.

Sonra birkaç gün içinde, silâhsız birinin üzerine çullanan emperyalist bir talancı tarafından yere serildik. Bizi aklın almayacağı ölçüde ağır ve aşağılayıcı bir barış imzalamak zorunda bıraktı— bir anlık bile olsa kendimizi emperyalist savaşın demir pençesinden sıyırmaya cüret edişimizin haracıydı bu. Kendi ülkelerinde işçi devriminin hayali talancıların gözleri önüne ne denli korkunç biçimde dikildiyse onların Rusya'yı ezmek,

boğmak ve paramparça etmek hırsı da o denli büyük oluyordu.

Bir «Tilsit» barışı imzalamak zorunda bırakıldık. Kendimizi aldatmayalım. Acı gerçeğe, onu yaldızlamadan, cesaretle bakmalıyız. İtildiğimiz yenilgi, parçalanma, köleleştirilme, ve aşağılanma uçurumunu, tüm derinliğiyle, iyice ölçmeliyiz. Bunu ne denli iyi kavrarsak, boyunduruktan kurtulma azmimiz ile kölelikten bağımsızlığa geçme çabamız, ve her ne pahasına olursa olsun, Rusya'nın sefillikten ve kudretsizlikten sıyrılarak, sözcüğün tam anlamıyla güçlenmesi ve bolluğa kavuşması konusundaki kırılmaz kararlılığımız da o denli sağlamlaşmış ve çelikleşmiş olur.

Ve o, hem güçlenecek hem de bolluğa kavuşacaktır, çünkü herşeye karşın, elimizde hâlâ hepimizi, bolluk içinde olmasa da, en azından yaşatmaya yetecek kadar doğal servet ve toprak kaldı. Doğal servetlerimiz ile insan gücümüz ve halkın yaratıcı gücünde büyük devrimin sağladığı mükemmel dürtü, gerçekten güçlü ve bolluk içinde bir Rusya'nın yaratılmasında bereketli bir kaynaktır.

Rusya, güçlü ve bolluk içinde bir ülke olacaktır, yeter ki umutsuzluğu ve lafazanlığı bir yana bıraksın, canını dişine takıp bütün güçlerini seferber etsin, sinir ve kaslarını gersin, kurtuluşun **ancak** bizim tuttuğumuz sosyalist devrim yolunda olduğunu anlasın. Yenilgilerden yılmadan bu yolda ilerlemek; sosyalist toplumun sağlam temellerini birer birer atmak; disiplini ve öz-disiplini kurmak için vargücümüzle çalışmak; her yerde örgütlülüğü, nizamı, yetkinliği ve halkın bütün güçlerinin uyumlu iş-birliğini geliştirmek; üretim ve dağıtımın bütünlüklü bir hesaplanmasını, ve denetimini sağla-

mak— işte hem askerî, hem de sosyalist gücü kurmanın yolu budur.

Büyük bir yenilgiye uğramış bir sosyalistin yaygara koparması da, umutsuzluğa kapılması da sosyalistliğe yakışmaz. Durumun umutsuz olduğu doğru olmadığı gibi, bizim için artık böyle insafsız barışın temsil ettiği «onursuzca» (**Szlachcic'in** bakış açısına göre onursuzca) bir ölümle, umutsuz bir kavgada «yiğitçe» ölmek arasında bir seçme yapmaktan başka bir şey kalmadığı da doğru değildir. «Tilsit» barışına imza atmakla, ülküleri mize ve dostlarımıza ihanet ettiğimiz de doğru değildir. Biz hiçbir şeye, hiç kimseye ihanet etmiş değiliz; hiçbir yalanı ne görmezden geldik, ne de örtbas ettik; felâkete düşen tek bir dostumuzdan ya da yoldaşımızdan elimizden gelen, gücümüzün yettiği hiçbir yardımı esirgemiş değiliz. Yenilmiş ya da paniğe kapılmış kaçan ordusundan geriye kalanları ülkenin içlerine doğru geri çeken, ya da diyelim ki, bu geri-çekilmeyi insafsız ve aşağılayıcı bir barışla siperlemeye çalışan bir general, ordusunun düşman kuşatması altındaki kısmının yardımına koşmaya olanak bulamadığı için ordusuna ihanet etmiş sayılamaz. Böyle bir komutan, pervasızca kumar oynamayı bir kenara iterek, acı gerçeği halktan saklamaya kalkışmadan, «zaman kazanmak için yerden fedakârlık ederek», dağılmış ve morali bozulmuş ordusunun derlenip toparlanmasına olanak sağlamak için **her ve herhangi bir** aradan, en kısasından bile, yararlanarak, önündeki tek çıkar yolu, yani kurtarılması hâlâ mümkün ne varsa, kurtarmak yolunu seçmek suretiyle görevini yerine getirmiş olur.

Biz bir «Tilsit» barışı imzaladık. I. Napolyon, 1807' de, Prusya'yı Tilsit Barışı'nı imzalamaya zorladığı zaman Alman ordusunu tümüyle ezmiş, başkentlerini ve belli

başlı kentlerini işgal etmiş, buralara kendi denetimini getirmiş, yeni yağma savaşları için yenik-düşen ülkeyi kendine yardımcı birlik ve erzak göndermeye zorunlu tutmuş, bazı Alman devletleriyle ötekilere karşı ittifaklar yapmış, Almanya'yı parçalamıştı. Yine de Alman halkı, **böyle** bir barışa karşın, yaşamını sürdürmüş, güçlerini toparlamış, özgürlük ve bağımsızlığını kazanmıştır.

Düşünen ve düşünmeye niyetli olan herkese Tilsit barışı örneği, (o dönemde Almanlar'a zorla kabul ettirilen insafsız ve küçültücü antlaşmalardan yalnızca birisidir bu) koşullar ne olursa olsun, insafsız bir barışın yıkım, öte yandan savaşın onur ve kurtuluşa çıkan tek yol olduğu hakkındaki düşüncenin çocukça saflığını açıkça göstermektedir. Savaş dönemleri bize, barışın sık sık yeni savaşlar için güçlerini toparlama aracı ve bu yönde bir süre olarak hizmet gördüğünü öğretiyor. Tilsit barışı, Almanya için büyük bir aşağılanmaydı, ama bu barış aynı zamanda bir ulusal diriliş için dönüm noktası oldu. O zamanların tarihsel koşulları bu dirilişin ancak bir **burjuva** devleti yönünde kullanılmasına elverişliydi. Yüz küsur yıl önce, tarihî, bir avuç soylu ve tek tük burjuva aydınları yapıyordu, işçilerle köylüler henüz uykudaydı. Bunun sonucunda, tarih, o zamanlar kaplumbağa hızıyla ilerliyordu.

Ama şimdi kapitalizm genelde kültürü ve özelde de yığınların kültürünü daha yüksek bir düzeye yükseltmiştir. Savaş yığınları sarsmış, savaşın yolaçtığı anlatılmaz dehşet ve ıstıraplar onları uyandırmıştır. Savaş tarihi hızlandırmıştır ve tarih, şimdi bir lokomotif hızıyla uçuyor. Tarihî günümüzde milyonlar ve onmilyonlarca halk, bağımsız olarak, yapıyor. Kapitalizm şimdi sosyalizm için olgunlaşmıştır.

Bütün bunların sonucu, eğer Rusya şimdi bir «Tilsit» barışından ulusal dirilişe,bir büyük yurtsever savaşa geçiyorsa —ki yadsınamaz bir şekilde yeçiyor— çıkış yolu bir burjuva devletine doğru değil, bir dünya sosyalist devrimine doğrudur. 25 Ekim 1917'den beri hepimiz savunucular olduk. «Vatan savunucusundan» yanayız; ama şimdi girişmekte olduğumuz yurtsever savaş, sosyalist bir vatan için, vatan olarak sosyalizm için, dünya sosyalizm ordusunun bir **müfrezesi** olan Sovyet Cumhuriyeti için.

«Almanlar'a lanet, Almanlar'a ölüm!» —genel, yani burjuva, yurtseverliğinin belgisi buydu, ve hâlâ da budur. Ama biz diyoruz ki: «Emperyalist yağmacılara lânet, kapitalizme lânet, kapitalizme ölüm» ve aynı zamanda, «Almanlar'dan öğren! Alman işçileriyle kardeşçe ittifaka sadık kal. Onlar yardımımıza gelmekte geciktiler. Biz zaman kazanacağız, onların geldiği günleri göreceğiz, ve onlar da **mutlaka** yardımımıza **gelecekler.**»

Evet, Almanlar'dan öğren! Tarih zigzaglı ve dolambaçlı yollardan ilerliyor. Şimdi Almanlar, zalim emperyalizmin yanısıra, disiplin ilkesini, modern makine sanayii temeline dayanan örgütlenmeyi, uyumlu işbirliğini ve titiz bir hesaplama ve denetim sistemini temsil ediyorlar.

Ve işte bizim eksikliğimiz de bu. Bizim bunu öğrenmemiz gerek. Büyük devrimimizin muzaffer bir başlangıçtan sonra, birçok çetin sınavlardan geçerek, muzaffer bir sona ulaşması için işte buna gereksinmemiz var. Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin, sefalet ve kudretsizlikten kurtularak her zaman güçlü ve bolluk içinde

yüzen bir ülke olması için tek gereksinme duyduğu şey budur.

11 Mart 1918

İzvestıa VTsIK No. 46,
12 Mart 1918
İmza : N. Lenin.

Toplu Eserler,
c. 27, s. 159-163.

DÖRDÜNCÜ, OLAĞANÜSTÜ, TÜM-RUSYA SOVYETLER KONGRESİ, 14 - 16 MART 1918

1.

BARIŞ ANTLAŞMASININ ONAYLANMASINA İLİŞKİN RAPOR - 14 MART

Yoldaşlar, bugün, Rus devriminin, hem yalnızca Rus devriminin değil uluslararası devrimin de, gelişmesinde bir dönüm noktasını işaretleyen bir sorunu çözüme kavuşturmamız gerekiyor, ve Sovyet iktidarı temsilcilerinin Brest-Litovsk'da imzaladığı, ve de Sovyet iktidarının sizin onayınıza sunduğu bu çok insafsız barış konusunda doğru bir karara varabilmek için, bu sorunu doğruolarak çözebilmek için, şu anda içinde bulunduğumuz dönüm noktasının tarihsel anlamını iyi kavramak, devrimin günümüze dek olan gelişiminin ana özelliğini ve geçtiğimiz ağır yenilgiler ve çetin sınavlar döneminin ana nedenini iyi kavramak bizim için her zamankinden daha zorunludur.

Bana öyle geliyor ki Sovyet Partileri[46] arasında bu konudaki anlaşmazlığın başlıca kaynağı şudur: bazı insanlar Sovyet Cumhuriyeti'nin emperyalizme yenilmesi

karşısında haklı ve akla uygun bir kızgınlık duygusuna pek kolay kapılıveriyor, şimdiki barışın şu anına dek ve barıştan bu yana olan devrimci gelişmenin tarihsel koşullarını hesaba katacakları yerde pek kolayca umutsuzluğa kapılıveriyorlar; bunu yapacakları yerde, hemen kapılıverdikleri duygular temelinde, devrimin taktik sorunlarını yanıtlamaya kalkışıyorlar. Ne varki, tüm devrimler tarihi bize şunu öğretiyor: bir yığın hareketi ya da sınıf savaşımı, özellikle şu andaki gibi tek bir ülkeyi değil de, her nekadar bu ülke muazzam büyüklükte de olsa, bütün uluslararası ilişkileri kucaklayan bir ölçüde gelişmekte olan sınıf savaşımı yürütmek zorunda olduğumuz zaman, taktiklerimizi ilkin ve en başta nesnel durumun bir değerlendirmesine dayandırmalıyız, bu ana dek devrimin katettiği yolu ve bu denli tehlikeli, keskin ve bizim aleyhimize bir hal almasının nedenini analitik bir şekilde incelemeliyiz.

Eğer devrimimizin gelişimini bu açıdan incelersek, onun göreceli olarak ve büyük ölçüde hayalî bir kendi gücüne-bağlıolma döneminden, uluslararası ilişkilerden geçici olarak bağımsız bulunduğu bir dönemden geçmiş olduğunu görürüz. Devrimimizin 1917 Şubat'ından, Alman saldırısının başladığı bu yılın 11 Şubat'ına dek aldığı yol, genel olarak, kolay ve hızlı başarılarla dolu bir yoldu. Devrimin uluslararası ölçüde gelişimini, tekbaşına Rus devrimi açısından incelersek, geçen yıl üç dönemden geçmiş olduğumuzu görürüz. İlk dönemde Rusya işçi sınıfı, bütün ileri, sınıf-bilinçli ve etkin köylülerle birlikte, yalnızca küçük-burjuvazinin değil ama aynı zamanda büyük-burjuvazinin de desteğiyle, monarşiyi bir kaç gün içinde süpürüp attı. Bu şaşırtıcı başarı, bir yandan Rus halkının 1905 deneyiminden büyük bir devrimci savaşma potansiyeli rezervi kazanmış olması, ve öte yan-

dan son derece geri kalmış bir ülke olan Rusya'nın savaştan en fazla zarar gören ve özellikle erken bir tarihte, savaşı eski rejim altında sürdürmesinin kesinlikle olanaksızlaştığı bir aşamaya varmış olması olgusuyla açıklanabilir.

Yeni bir örgüt (İşçi, Asker ve Köylü Vekilleri) yaratılınca, bu kısa fırtınalı başarıyı, devrimimizin geçiş döneminin uzun ayları, Sovyetler'ce hemen güçten düşürülen ama küçük burjuva uzlaşmacı partilerce (Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler) ayakta tutulan ve güçlendirilen, onların desteklediği burjuvazinin hükümeti dönemi izledi. Bu emperyalist savaşı savunan, işçi sınıfını vaadlerle besleyen, kesinlikle hiçbir şey yapmayan, ve ekonomik yıkım halini olduğu gibi koruyan bir hükümetti. Bizim için, Rus devrimi için uzun bir dönem olan bu dönem boyunca Sovyetler güç topladılar; bu Rus devrimi için uzun bir dönem olmakla birlikte uluslararası açıdan kısaydı; çünkü ileri ülkelerin çoğunda küçük burjuva hayallerinin, çeşitli partilerce, guruplarca ve akımlarca sürdürülen uzlaşmacılığın üstesinden gelmek aylar değil uzun on-yıllar alıyordu. 20 Nisan'dan Kerenski'nin emperyalist savaşı yeniden-başlattığı Haziran'a (cebinde gizli emperyalist antlaşma duruyordu) dek süren kısacık zaman kesiti belirleyici oldu. Bu ikinci dönem Temmuz yenilgimizi ve Kornilov ayaklanmasını içerdi; ve ancak yığın savaşımı deneyimi yoluyla, ancak işçi sınıfı ile köylü yığınlar vaazlarla değil kendi öz deneyimleriyle küçük-burjuva uzlaşmasının tümüyle boş olduğunu kavradıkları zaman, —işte ancak o zaman, uzun politik gelişmeden sonra, parti guruplarının ruh -halleri ve görüşlerinde uzun hazırlıklar ve değişimlerden sonra Ekim Devrimi'nin zemini hazır hale gelebildi; ancak ondan sonra Rus devrimi üçüncü döneminin ilk

aşamasına girdi, dünya devriminden bir yalıtlanmışlık, ya da geçici ayrılık aşamasıydı bu.

Bu üçüncü ya da Ekim dönemi, örgütlenme dönemi, en zor olanıydı; aynı zamanda da en büyük ve en hızlı başarılar dönemiydi. Ekim'den sonra devrimimiz —iktidarı proletaryanın eline veren, onun diktatörlüğünü kuran ve proletarya ile yoksul köylülüğün geniş çoğunluğunun desteğini sağlayan devrim —başarılı muzaffer bir ilerleme gösterdi. Tüm Rusya'da, emperyalist burjuvazinin bir kesiminin desteğindeki sömürücülerin, toprak sahipleri ile burjuvazinin direnişi biçimi altında, iç savaş başladı.

İç savaş patlak verdi, ve bu savaşta Sovyet iktidarının düşmanı güçler, emekçi ve sömürülen yığınların düşmanı güçler önemsiz olduklarını ortaya serdiler; düşmanları sömürücüler, toprak sahipleri ile burjuvazinin ne politik ne de ekonomik desteğe sahip olamadıklarından, saldırıları iflâs etti, iç savaş Sovyet iktidarı için süregiden bir zafer oldu. Bunlara karşı savaşım pek öyle askerî bir operasyon olmadı, daha çok ajitasyon kullanıldı; kesim kesim, yığın yığın, ta emekçi Kazaklar'a varıncaya dek teker teker, onları Sovyet iktidarından koparmak için çabalayan sömürücüleri terkettiler.

Rusya emekçi ve sömürülen halkının büyük yığınlarının Sovyet iktidarının yanına kesin ve geri-dönüşsüz bir şekilde geçtiği, proletarya diktatörlüğü ve Sovyet iktidarının bu muzaffer, başarılı ilerleme dönemi, bütün bu zaman boyunca dünya emperyalizminden bağımsız olarak yol alan Rus devriminin son ve en yüksek gelişim noktasını oluşturdu. Son derece geri ve 1905 deneyimiyle devrime en iyi hazırlanmış bir ülkenin bir sınıf ardından bir diğerini bu denli hızla, kolayca ve sistemlice iktidara çıkarmasının, bu son politik yapıya erişilinceye

dek çeşitli politik mevzilenmelerden kurtulmasının nedeni buydu; bu politik yapı, yalnızca Rus devriminde değil aynı zamanda bütün Batı Avrupa işçi devrimlerinde de son sözdü, çünkü, Rusyada Sovyet iktidarı, bir baskı aracı olan eski devlet aygıtını yıkıp, ilk örneği Paris Komünü olan yeni ve daha yüksek bir devletin temelini atmış olmasından ötürü emekçi ve sömürülen halkın mutlak sempatisini kazanmış ve pekiştirilmişti. Komün eski devlet makinesini yıktı ve onun yerine yığınların kendilerinin silahlı güçlerini geçirdi, burjuva parlamenter demokrasinin yerine sömürücüleri dışlayan ve direnişlerini sistemli olarak ezen emekçi halk için demokrasiyi geçirdi.

Bu dönemde Rus devriminin yaptığı da buydu ve Rus devriminin küçük bir öncü-kolunun bu hızlı, muzaffer ilerlemenin daha ileri zaferlerle sürmesinin beklenebileceği izleminde olmalarının nedeni de budur işte onların yanılgıları da zaten buradadır, çünkü Rus devriminin gelişmekte, Rusya'da devlet iktidarının bir sınıftan bir diğerine geçmekte ve yalnızca Rusya sınırları içerisinde sınıf uzlaşmacılığından kurtulmakta olduğu bu dönemin tarihsel varlığını sürdürebilmesinin tek nedeni, dünya emperyalizminin yağmacı devlerin Sovyet iktidarının üzerine yürümeyi geçici olarak durdurmasıydı. Bir kaç gün içerisinde monarşiyi alaşağı etmiş, burjuvaziyle bütün uzlaşma olasılıklarını bir kaç ay içerisinde tüketmiş ve burjuvazinin tüm direncini birkaç hafta içerisinde bir iç savaşta altetmiş bir devrim, bu devrim, bir sosyalist cumhuriyet devrimi emperyalist iktidarlarla yan yana, vahşi uluslararası emperyalizm canavarları, uluslararası talancılar arasında, ancak birbirleriyle ölümcül bir savaşıma dalıp gitmiş olan burjuvazi Rusya'ya karşı saldıramaz bir halde olduğu sürece, yaşayabilirdi.

Ve ardından pek kesinlikle hissettiğimiz ve gözlerimizin önünde gördüğümüz dönem, Rus devriminin feci yenilgiler ve çetin sınamalar dönemi, devrimin düşmanlarına karşı çabucak, doğrudan ve açık saldırının sona erdiği ve yerine bizimkilerden ölçüsüzce büyük güçler karşısında, uluslararası emperyalizm ve finans-kapitalin güçleri karşısında, tüm burjuvazinin modern silâhlarını ve örgütlenmesini, küçük ulusların yağmalanması, ezilmesi ve boğazlanmasının çıkarlarına, bize karşı doğrultmuş olduğu askerî kudreti karşısında fecî yenilgilere uğrayıp geri çekilmek zorunda kaldığımız dönem geldi; güçlerimizi onlarınkinin düzeyine çıkartmayı düşünmek zorundaydık; öyle pek ciddi olarak üzerinde durulması gerekmeyen Romanov ve Kerenski'den farklı düşmanlarla doğrudan döğüşmek gibi muazzam güçlükte bir görevi göğüslemek zorundaydık; uluslararası emperyalist burjuvazinin güçlerinin, bütün askerî kudretinin karşısına dikilmek, dünya talancılarıyla dişe diş kapışmak zorundaydık. Uluslararası sosyalist proletaryadan beklediğimiz yardımın gecikmesi üzerine doğal olarak bu güçlerle bir çatışmayı kabullenmek durumunda kaldık ve fecî bir yenilgiye uğradık.

Ve bu çağ bir fecî yenilgiler, gerileme çağıdır, emperyalizmin önünde gerileyerek, dünyasal durumda değişmelerin olacağı zamana dek, varolan ve olgunlaşan, ama düşmanla bizde olduğu denli kolaylıkla başedememiş olan Avrupa proletaryasının güçlerinin yetişeceği zamana dek bekleyerek hiç değilse konumumuzun küçük bir parçasını kurtarmamız gereken bir çağdır; Rus devrimi için başlamanın kolay ama daha ileri adımlar atmanın zor olduğunu unutmak çok büyük bir aldatmaca, çok büyük bir yanılgı olacaktır. Bu kaçınılmazdı, çünkü biz en geri ve en çürük politik sistemde ise başla-

mıştık. Avrupa devrimi burjuvaziye karşı, çok daha fazla ciddî bir düşmana karşı ve ölçüsüzce daha zor koşullar altında başlayacaktır. Avrupa devrimi için başlamak kat kat daha zor olacaktır. Devrimi alıkoyan sistemde ilk gediği açmanın ölçüsüzce daha zor olduğunu görüyoruz. Avrupa devrimi için ikinci ve üçüncü aşamalara ilerlemek çok daha kolay olacaktır. Şeyler şu anda dünyada varolan devrimci ve gerici güçlerin mevzilenişiyle çatışamaz. Bu, şimdiki duruma, devrimin son derece ciddî durumuna kendi duyguları ve kızgınlıkları açısından bakanların, tarihsel açıdan yaklaşmayanların görmezlikten geldiği olayların ana dönüşüdür. Tarihsel deneyim, her zaman, bütün devrimlerde, devrim tez zaferden ağır yenilgilere doğru anî bir dönüş yaptığı zaman, devrime en büyük zararı veren bir sahte-devrimci lafazanlık döneminin başladığını öğretmektedir. Öyleyse, yoldaşlar, ancak bizi tez, kolay ve tam zaferlerden ağır yenilgilere geri-fırlatan olayların dönüşünü gözönüne almaya koyulduğumuz zaman taktiklerimizi doğru olarak değerlendirebileceğiz. Devrimin gelişimindeki dönüm-noktasından, ülke içersinde kolay zaferlerden dışarda ender rastlanır ağır yenilgilere dönüşten çıkartabileceğimiz son derece güç ve son derece ciddî bir derstik bu; bu aynı zamanda tüm dünya devriminde de bir dönüm noktasıdır, Rus devrimi şahsında propaganda ve ajitasyon döneminden, emperyalizmin fırsat kolladığı dönemden, emperyalizmin Sovyet iktidarına karşı saldırısı dönemine bir dönüş, ve bu dönüş Batı Avrupa'daki uluslararası hareketin önüne özellikle zor ve nazik bir sorun koymaktadır. Eğer durumun bu tarihsel yanını görmezlikten gelmek istemiyorsak, şimdiki insafsız, ya da çağrıldığı gibi iğrenç, barış sorununda Rusya'nın te-

mel çıkarlarının nasıl biçimlendiğini anlamaya çalışmalıyız.

Bu barışı kabul etme gereğini reddedenlere karşı tartışırken, sık sık, barış yapma fikrinin yalnızca tükenmiş köylü yığınlarının, sınıflarını yitirmiş askerlerin, vb. vb. çıkarlarını dile getirdiği sözleriyle karşılaştım. Ne zaman bu tür sözler duysam, ne zaman bu tür şeylerin aktarıldığını duysam, ulusal gelişimin sınıfsal yanının yoldaşlarca —kendilerini yalnızca açıklamalar araştırıp-bulmakla sınırlandırmış kişiler— unutulduğunu görüp hayrete düşüyorum. Sanki proletarya Partisi iktidarı alırken proletarya ile yarı-proletarya, yani yoksul köylülük (yani, Rusya köylülüğünün çoğunluğu) arasındaki ittifaka dayanmamış gibi, ancak böyle bir ittifakın Rusya'nın yönetimini Sovyetler devrimci iktidarının, çoğunluğun, halkın gerçek çoğunluğunun iktidarının eline verebileceğini, ve bu ittifak olmadan iktidarı kurmak yönünde herhangi bir girişimin, hele tarihteki böylesine güç dönüm-noktalarında, anlamsız olacağını bilmiyormuş gibi! Sanki hepimizce kabul edilmiş bu doğruyu şimdi bırakabilir ve köylerle sınıflarını yitirmiş askerlerin tükenmiş hallerine atıflar yapmakla yetinebilir mişiz gibi! Köylülüğün ve sınıflarını yitirmiş askerlerin tükenmişlik hali konusunda söylemek gerekir ki, kır direnç gösterecektir ve ancak yoksul köylüler güçlerini savaşıma yöneltebilecek hale gelir gelmez de yoksul köylüler direnç gösterebilecektir.

Ekim'de iktidarı almak üzereyken, olayların kaçınılmaz olarak buna götürdüğü, Sovyetler'de Bolşevizm'e doğru görülen dönüşün tüm ülkedeki dönüşü yansıttığı, ve Bolşeviklerin iktidarı kaçınılmaz olarak almaları gerektiği ortadaydı. Bunu kavrayarak Ekim'de iktidarı aldığımız zaman, kendi kendimize ve tüm halka, çok açık

ve su-götürmez bir şekilde, bunun proletarya ile yoksul köylülüğe iktidarın devredilmesi olduğunu, proletaryanın, köylülüğün onu —sizde biliyorsunuz nerde olduğunu— barış için etkin savaşımında destekleyeceğini ve büyük finans kapitale karşı savaşı sürdürmeye hazır olduğunu bildiğini söyledik. Bunda hiç yanılmıyoruz, ve sınıf güçleri ile sınıfların mevzilenmesi kavramına tutunan hiç kimse şu yadsınamaz gerçekten kaçınamaz : Avrupa ve dünya devrimi için çok şeyler vermiş olan bir küçük köylü ülkesinden, güç bir durumda, Batı Avrupa proletaryasından yardımın, olaylar, grevler vb. tarafından açıkça gösterildiği gibi gelmekte olduğu halde, tartışmasız geciktiği en güç bir durumda, savaşımı sürdürmesini isteyemeyiz. İşte bu yüzden diyorum ki, köylü yığınlarının tükenmişliği, vs. gibi atıflar, yalnızca hiçbir sav getiremeyen, böyle savlar aramakta mutlak olarak umarsız olan, ve tüm olarak sınıf ilişkilerini, proletarya ile köylü yığınlarının devriminin ilişkilerini, bütünlüğü içersinde kavrayamayan kişiler tarafından yapılmaktadır; ancak tarihteki her dönüşte, sınıf ilişkilerini, bütün sınıfların ilişkilerini bir bütün olarak değerlendiriyor, ve bireysel örnekler, bireysel haller seçmiyoruz, kendimizi muhtemel olguların bir tahliliyle sağlam bir şekilde desteklenmiş hissediyoruz. Rus burjuvazisinin bugün bizi, böyle bir savaşın tümüyle olanaksız olduğu bir zamanda, bir devrimci savaşa sürmeye çalıştığının tamamiyle farkındayım. Bu, burjuvazinin sınıfsal çıkarları için zorunludur.

İğrenç bir barış diye yaygara koparıp da orduyu bu hale kimin soktuğunu söylemedikleri zaman, bir devrimci savaş diye feryat edenlerin **Dyelo Naroda**'cılar, Tsereteli ve Chernov Menşevikleri ve onların evet-efendimcileri ile birlikte burjuvazi **(Alkış)** olduğunu gayet iyi an-

lıyorum. Onların sınıf çıkarları bunu gerektiriyor, Sovyet iktidarının yanlış bir hareket yapmasına olan delice arzuları bunu gerektiriyor. Bunun, bir yanda, gazetelerinin sayfalarını karşı-devrimci karalamalarla dolduran kişilerden gelmesi hiç de şaşırtıcı değildir... **(Sesler:** «Onların hepsinin hakkından gelindi!») Ne yazık ki henüz hepsinin değil, ama hepsini kapatacağız. **(Alkış)** Karşı-devrimcileri, burjuvaziyi destekleyen ve onunla işbirliği yapanların zenginlik tekelini, halkı burjuva afyonuyla zehirlemek için kullanmayı sürdürmesine izin verecek bir proletaryanın nerede olduğunu görmek isterdim doğrusu. Böyle bir proletarya yoktur. **(Alkış).**

Bu yayınlardan iğrenç bir barış hakkında sakın bağırma, çağırma ve feryattan başka bir şey gelmediğinin, elbette ki, farkındayım, bu devrimci savaşı savunanların —Anayasacı-Demokratlar'dan[47] Sağ Sosyalist-Devrimciler'e kadar— ilerleyen Almanlar'ı karşılayan, ve işte Almanlar geliyor diyen, ardından sırmalarını kuşanan eski subaylarını Alman istilacılarının işgal ettiği bölgelerde çalım satarak dolaşmaya bırakanların aynı kişiler olduklarının tamamen farkındayım. Oh hayır, bu burjuvaların, bu işbirlikçilerin bir devrimci savaş öğütlemelerine zerre kadar şaşmıyorum. Sovyet iktidarının kapana tutulmasını istiyorlar. Bu burjuva ve işbirlikçiler, kozlarını gösterdiler. Bunların örneklerini gördük ve canlı örneklerini hâlâ görebiliriz, biliyoruz da, Ukrayna'da Ukraynalı Kerenskiler, Ukraynalı Chernov'lar, ve Ukraynalı Tsereteliler vardır— işte orada, Vinniçenkolar. Bu centilmenler, Ukraynalı Kerenskiler, Chernovlar ve Tseterelliler, Alman emperyalistleriyle yaptıkları barışı halktan gizlediler, ve bugün Ukrayna'da Alman süngülerinin yardımıyla Sovyet iktidarını devirmeye uğraşıyorlar. Bu burjuvaların, bu işbirlikçilerle yolarkadaş-

larının yaptıkları bu işte. Örneği gözlerinizin önünde duran bu Ukraynalı burjuva ve işbirlikçilerin yaptıkları bu işte; gizli antlaşmalarını halktan sakladılar, ve hâlâ saklıyorlar, Alman süngülerinin yardımıyla Sovyet iktidarına saldırıyorlar. Rus burjuvazisinin istediği bu, burjuvazinin evet-efendimcilerinin, bilerek ya da bilmeyerek, Sovyet iktidarını itmeye çalıştıkları yer bu; bu anda Sovyet iktidarının emperyalizmin gücüne karşı hiç bir halde bir emperyalist savaşa kalkışamıyacağını biliyorlar. İşte bundan dolayıdır ki, bütün devrimler tarihinde güçlük anlarında ortaya çıkan, yarı-umutsuzluk ve yarı-boş sözlerden oluşan bir teoriye kapılıp giden kişilerin, Sol-Sosyalist Devrimciler gibi, düşmüş oldukları yanılgının tüm derinliğini ancak bu uluslararası durumda, bu genel sınıfsal durumda, anlayabiliriz; bu teoriye göre, gerçekliğin aklı-başında bir incelemesi ve sınıf güçleri açısından iç ve dış düşmana ilişkin devrimin görevlerini değerlendirmek yerine, yalnızca duygularımızın güdümünde, ya da salt duygularınız açısından pek ciddî ve vahim bir problemi çözmemiz isteniyor. Barış akıl-almaz ölçüde insafsız ve utanç-vericidir. Birçok yazı ve konuşmalarımda bu barışı, işgalci Napolyon'un Prusya ve Alman halklarına, onları bir dizi ağır yenilgiye uğrattıktan sonra, zorla kabul ettirdiği Tilsit Barışı'na benzettiğim olmuştur. Evet, barış Sovyet iktidarı için vahim bir yenilgi ve aşağılamadır, ama bundan kalkarak, ve kendimizi bununla sınırlandırarak, dev bir problemi çözme gayretiyle duygulara başvurur ve hoşnutsuzluğa yol verirseniz, bir zamanlar Sosyalist-Devrimci Parti'nin düştüğü o gülünç ve zavallı duruma düşersiniz; 1907'de, bazı yönleriyle az-çok bugünküne benzeyen bir durumdu, devrimimiz 1906 ve 1907'de ağır yenilgilere uğradıktan sonra Stolipin bize Üçüncü Duma üzerine yasalar

sunduğu —temsilî kurumların en çürümüşlerinden birinde utanç verici ve son derece zor çalışma koşulları— zaman parti de devrimcilerin duygularına seslenmişti, ve bizim Partimiz, kısa bir yalpalamadan sonra (o zamanki yalpalama bugünkünden daha fazlaydı) sorunu şöyle bir karara bağladı : duygulara kapılmaya hiç hakkımız yok; utanç verici Üçüncü Duma'ya karşı kızgınlığımız ve hoşnutsuzluğumuz ne denli büyük olursa olsun, bizi devam etme gücünden yoksun eden şeyin bir rastlantı değil de gelişen devrimci savaşımın tarihsel zorunluluğu olduğunu, fakat dayatılan en utanç verici koşullarda bile gücümüzü toparlayabileceğimizi anlamalıyız. Haklı olduğumuz ortaya çıktı. Halkı devrimci lafazanlıklarla, adalet seslenişleriyle (değilmi ki onlar üç misli yasal duyguları dile getirmekteydiler) etkilemeye çabalayanlar öyle bir ders aldılar ki, bunu düşünme yetisine ve düşüncelere sahip hiçbir devrimci unutmayacaktır.

Devrimler, hızlı ve kolay ilerleme sağlayacak denli pürüzsüzce yol almaz. Ağır bir yenilgi dönemi yaşamamış tek bir büyük devrim bile olmamıştır, hattâ ulus çapında bile; ve bir devrimcinin ciddî yığın hareketleri, devrimin gelişmesi sorunu karşısındaki tavrı barışı iğrenç ve aşağılayıcı ilân edip ardından da bunu kabul edemeyeceğini söyleme tavrı olmamalıdır; ajitatif tümceler sarfetmek, barıştan ötürü bize suçlamalar yöneltmek yeterli değildir— bu devrimin alfabesi, bütün devrimlerin deneyimi olarak bilinir. 1905'den bu yana deneyimimiz var— ve eğer bizim zengin olduğumuz bir yön varsa, eğer Rusya işçi sınıfı ve yoksul köylülüğünün dünya sosyalist devrimini başlatmak gibi şerefli ve en zor görevi üstlenmiş olmasının bir nedeni varsa, bu, Rusya halkının, özgül tarihsel koşullar sayesinde, yirminci yüzyılın başında iki büyük devrim yapmaya güç yetirebilmiş

olmasındandır— bu devrimlerin deneyiminden öğrenmeliyiz, ancak bir ülkeyle bir diğeri arasındaki sınıfsal bağıntılardaki değişiklikleri incelemek yoluyla şu anda hiç de savaşacak bir halde olmadığımızı kanıtlama olanağının kesinlikle bulunduğunu anlamasını öğrenmeliyiz; bunu gözönüne almalı ve şöyle demeliyiz: barış ne denli tutarsız, kısa, insafsız ve aşağılayıcı olursa olsun savaştan daha iyidir, çünkü o bize soluk-alacak zaman sağlıyor, çünkü o bize yaygara koparma fırsatı bulduğu her yerde, özellikle işgal edilmiş bölgelerde Almanlar'ın koruması altında, yaygara koparan burjuvazinin yaptığı şeyleri düzeltmek için bir fırsat veriyor. (Alkış)

Burjuvazi, ordunun dağılmasından Bolşevikler'in sorumlu olduğunu, ordu bulunmadığını ve bunun suçlusunun da Bolşevikler olduğunu haykırıyor; ama geçmişe bakalım yoldaşlar, ilkin devrimimizin gelişimine bakalım bir. Bilmiyor musunuz ki ordunun firar etmesi ve dağılması devrimden çok daha önce, 1916'da başlamıştı, orduyu görmüş olan herkes teslim edecektir bunu? Peki, bizim burjuvazimiz bunu önlemek için ne yaptı? O sıralar emperyalistlerden tek kurtuluş şansının kendi ellerinde olduğu, Sovyet örgütlerinin bir el hareketiyle iktidarı burjuvaziden alabileceği Mart ve Nisan'da bu şansın ortaya çıktığı açık değil midir? Ve eğer Sovyetler iktidarı alsaydı, eğer burjuvazi ile küçük-burjuva aydınları, Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler'le birlikte, Kerenski'ye halkı aldatmakta, gizli antlaşmaları saklayıp orduyu saldırıya sürmekte yardım edecekleri yerde, ordunun yardımına koşsalardı, onlara mühimmat ve tayin yollasalardı, ve burjuvaziyi vatana yardım-etmeye zorlasalardı— satıcıların vatanına değil, halkın boğazlanmasına yardımcı olan antlaşmaların vatanına değil (Alkış)— ve kendileri de katılsalardı; eğer Sovyetler burjuvaziyi

işçilerin ve bütün emekçi halkın vatanına yardıma zorlasalardı, ve perişan-giyimli, çıplak ayaklı ve aç orduya yardım etselerdi, o zaman, belki de, on aylık bir zamanımız olacaktı, bu, orduyu dinlendirmeye ve ona yekvücut destek sağlamaya yeterdi, o zaman da ordu cepheden bir adım bile hareket etmeden genel, demokratik bir barış önerilebilir, gizli antlaşmalar yırtılıp-atılabilir ve tek bir adım gerilemeden hat tutulabilirdi. İşçi ve köylülerin gönül rızasıyla destekleyip onaylayacağı bir barış yapma şansı olabilirdi. Vatan savunusunun taktiği bu olabilirdi; Romanovlar'ın, Kerenskiler'in ya da Chernovlar'ın vatanı, gizli antlaşmaların, hain burjuvazinin Vatanı değil, hayır, emekçi halkın vatanı. Savaştan devrime ve Rus devriminden dünya sosyalizmine geçişin bir çetin sınavlar dönemi haline gelmesinin sorumlusu budur. Ordumuz olmadığını bildiğimiz bir zamanda, orduyu tutmanın olanaksız olduğunu, ve durum hakkında bilgi sahibi halkın yayınladığımız terhis ilânının bir uydurma değil orduyu tutma olanaksızlığından ötürü, açık bir zorunluluğun ürünü olduğunu görmemesinin mümkün olmadığını bildiğimiz bir zamanda, devrimci savaş gibi önerilerin boş sözler olarak görünmesinin nedeni budur. Ekim Devrimi'nden önce ordunun savaşamayacağını, savaşmayacağını söyleyen o subay, Bolşevik değil, haklıydı. Savaşı sürdürmenin gerekliliğine dair onca lafla ve burjuvaziyle pazarlıkla geçen ayların ortaya koyduğu bu işte; bu sözleri birçok devrimciye, ya da bir kaç devrimciye, ne gibi soylu duygular dikte etmiş olursa olsun, bunlar, uluslararası emperyalizmin bizi, tıpkı taktik ve diplomatik yanılgımızdan beri, Brest Antlaşması'nı imzalamadığımız andan beri yaptığı gibi, yine ve daha fazla yağmalaması için hizmetine koşan boş sözler olduklarını gösterdiler. Barış karşıtlarına, herhangi bir

uzunlukta bir ara elde ettiğimiz takdirde, onların, ordunun sağlığa kavuşmasının ve emekçi halkın çıkarlarının herşeyden önemli olduğunu, bu nedenle de barışın yapılması gerektiğini kavrayacaklarını söylediğimizde, ara diye bir şey olamıyacağını savundular.

Ama bizim devrimimiz bütün önceki devrimlerden yığınlarda inşa etme ve yaratma özlemi uyandırmış olmakla ayrılır, en sapa köylerdeki emekçi halk, çarlar, toprak sahipleri ve burjuvazinin aşağıladığı, ayaklar altında çiğnediği ve ezdiği halk ayağa kalkmıştır; bu, daha ancak şimdi yerine getirilmekte olan, şimdi kır devriminin yola koyulmakta olduğu an, yeni bir yaşam tarzı kurmakta olan devrim dönemidir. Ve bu ara uğruna, ne denli kısa ya da küçük olabileceği hiç önemli değil, emekçi halkın çıkarlarını kılıçlarını şakırdatarak bizi döğüşmeye çağıran burjuva savaşçılarının çıkarlarından üstte tuttuğumuzdan ötürü, antlaşmayı imzalamak bizim için ödevdi. Devrimin öğrettiği şey budur. Devrim bize öğretiyor ki, diplomatik yanlışlar yaptığımız zaman, Alman işçilerinin yarın imdadımıza yetişeceğini varsaydığımız zaman, Liebneht'in derhal zafere ulaşacağını umduğumuz zaman (ve şöyle yada böyle Liebneht'in kazanacağını, işçi sınıfı hareketinin gelişimi içinde bunun kaçınılmaz olduğunu da biliyoruz **(alkış)**, bu, düşüncesizce kullanıldığında, zor sosyalist hareketin devrimci belgilerinin boş sözler halini alıvermesi demektir. Tek bir emekçi halk temsilcisi, tek bir dürüst işçi yoktur ki Almanya sosyalist devrimine yardım için en büyük öz-veride bulunmayı reddetsin, çünkü bütün bu süre boyunca cephede, Alman emperyalistleri ile, çoğunluğu bize yakınlık duyan, Alman disiplini altında inleyen askerleri ayırmasını öğrenmiştir. İşte bundan ötürü Rus devriminin yanlışımızı pratikte düzelttiğini, bize ara sağlaya-

rak düzelttiğini söylüyorum. Bunun son derece kısa bir ara olması mümkündür, ancak yıpranmış ve aç ordunun kendisine bir sıhhatini kazanma fırsatı verilmiş olduğunun bilincine varacağı kısa bir ara şansına sahibiz hiç değilse. Eski emperyalist savaşlar döneminin geride kaldığı ve yeni yeni savaşların patlak vermesinin daha da yeni dehşetleriyle tehdit edildiğimiz açıktır, ama pek çok tarih çağında böyle savaş dönemleri olmuştur ve bunlar sona doğru en şiddetli biçimlere bürünmüşlerdir. Bu anlaşılmalıdır, yalnız Petrograd ve Moskova'daki toplantılarda da değil; bu kırlardaki pek çok onmilyonlarca da anlaşılmalıdır; ve kırsal nüfusun en aydınlanmışları, cepheden dönenler, savaşın dehşetini yaşamış olanlar, onlara bunu anlamakta yardımcı olmalıdırlar; dev işçi -köylü yığınları bir devrimci cephenin zorunluluğu inancına gelmelidirler— o zaman doğru hareket ettiğimizi söyleyeceklerdir.

Ukrayna ile Finlandiya'ya ihanet ettiğimizi söylüyorlar— ne yüz-kızartıcı! Ama öyle bir durum ortaya çıktı ki, devrimden önce kendisiyle yazıya geçirilmemiş bir anlaşma imzaladığımız, şimdi de bunu resmî bir antlaşmaya çevirdiğimiz Finlandiya'yla kopuk kaldılar. Chernov, Kerenski ve Tsereteh'nin yıkmaya hazırlandığı Ukrayna'yı bıraktığımızı söylüyorlar; hain olduğumuzu, Ukrayna'ya ihanet ettiğimizi söylüyorlar! Ben derim ki: Yoldaşlar, ben, duygulara kapılan ve berrak yargılama yapmaya yetisiz olanların düşmanca dokundurmaları ve haykırışlarından sıkıntıya düşmeyecek kadar yeterli devrim tarihi deneyiminden geçtim. Tek bir örnek vereceğim. Geceleyin yanyana yürüyen iki arkadaşın on adamın saldırısına uğradıklarını varsayalım. Alçaklar birini bir kenara çekerlerse, diğeri ne yapmalıdır? Yardım ede-

mez, ve kaçarsa da bir hain mi olur?* Ama bireyleri ilgilendiren bir konuyu ya da dolaysız duygularla işlerin yoluna konduğu alanları içeren bir konuyu bırakıp da herbiri yüz-binlik beş ordunun ikiyüzbinlik bir orduyu kuşattığını, ve bu sarılı ordunun yardımına gelebilecek başka bir ordunun bulunduğunu varsayalım. Fakat ikinci ordu kendisinin bir tuzağa düşeceğini kesinlikle biliyorsa geri çekilecektir; çekilmelidir, bu geri-çekilme bir iğrenç, tiksindirici barışla— istediğiniz kadar sövün, ama bu barışı yapmak zorunludur— korunacak olsa bile. Kılıcını çekip de, böylesine aşağılayıcı bir barış imzalamak zorunda kaldığı için ölmesi gerektiğini söyleyen bir düellocunun duygularını söz konusu etmeye hiç gerek yok. Fakat hepimiz biliyoruz ki, ne yönde karar verirsek verelim, ordumuz yok, ve hiç bir jest bizi zaman kazanarak ordumuzun şifa-bulmasına olanak sağlamak üzere geri-çekilme zorunluluğundan kurtaramaz; gerçeğe olduğu gibi bakan ve devrimci gevezelikle kendini kandırmayan herkes buna katılacaktır. Kendini gevezelik ve kibirlilikle körleştirmeden gerçekleri yüzleyen her hangi bir kişinin bunu bilmesi gerekir.

Eğer bunu biliyorsak, bu insafsız, süper-insafsız ve zorbaca antlaşmayı kabullenmek bizim devrimci ödevimizdir, zira böyle yaparak gerek kendimiz gerekse müttefiklerimiz için şimdikinden daha iyi bir konuma erişeceğiz. 3 Mart barış antlaşmasını yapmakla birşeyler yitirdik mi? Olgulara aristokrat düellocunun değil de yığınların ilişkileri açısından bakmak isteyen herhangi bir kişi, bir ordu yokken, ya da ancak bir ordunun hasta artığı kalmışken savaşmayı kabul edip bir de buna devrimci savaş demenin kendini kandırmanın, halkı kandırma-

* Bu son tümce kayda yanlış geçilmiş görünüyor. Şöyle olsa gerek: «Yardım etmemezlik yapamaz, ve kaçarsa da bir hain değil midir?» (sayfa 126'ya bak)[Ed. n.]

nın dik âlâsı olacağını kavrar. Halka doğruyu söylemek görevimizdir bizim; evet, insafsız bir barış bu —Ukrayna ve Finlandiya mahvoluyor ama biz bu barışı kabullenmek zorundayız ve Rusya'nın bütün sınıf bilinçli emekçileri buna hak vereceklerdir, çünkü onlar parlatılmamış gerçeği biliyorlar, savaşın ne demek olduğunu biliyorlar, herşeyi tek bir kart üzerine, Alman devriminin hemen başlayacağı varsayımı üzerine yatırmanın kendini-kandırma olduğunu biliyorlar. Barış yapmakla Finli dostlarımıza verdiğimiz şeyi sağladık— bir ara, yardım ve yıkımdan kurtulma.

Tarihten çok daha zorbaca barış antlaşmalarının, canlı ulusları işgalcinin insafına terkeden antlaşmaların yapılmış olduğunu biliyorum. Bizim barışı Tilsit Barışı'yla karşılaştıralım bir; Tilsit Barışı bir işgalci tarafından Prusya le Almanya'ya dayatılmıştı. Bu barış o denli insafsızdı ki, yalnızca bütün Alman devletlerinin bütün başkentleri zaptedilmekle kalmamış, yalnız Prusya'lılar Tilsit'e dek sürülmekle kalmamış— bu bizim Omsk'a ya da Tomsk'a dek sürülmemiz gibi bir şey—, hepsinden kötüsü Napolyon fethedilmiş halkları savaşları için ona yardımcı birlikler yollamak zorunda bırakmıştı; fakat yine de, Alman halkları, işgalcinin saldırılarına dayanmak zorunda kaldıkları bir duruma geldiklerinde, Fransa'da devrimci savaşlar çağı yerini fetihçinin emperyalist savaşları çağına bıraktığında, boş sözleri hararetle yineleyip duranların, yani barış yapılmasını çöküş olarak niteleyen kişilerin bir türlü anlamadıkları diriliş geldi. Bu psikoloji bir aristokrat düellocuda anlaşılırdır, ama bir işçi ya da köylüde değil. İkincisi sert savaş okulundan geçmiş ve ihtiyatlı olmasını öğrenmiştir. Daha bile büyük sınavlarla karşılaşılmış ve daha bile geri uluslar bunlardan başarıyla geçmiştir. Daha da insafsız barış antlaşmaları yapılmıştır, bunlardan birisini Al-

manlar, orduları olmadığı, ya da bizimki gibi hasta olduğu bir devirde yapmışlardır. Napolyon'la pek insafsız bir barış imzaladılar. Ama bu barış hiç de Almanya için çöküş olmadı, aksine, dönüm noktası, ulusal savunma, diriliş oldu. Biz tam da böyle bir dönüm noktasının arifesindeyiz ve benzer koşullardan geçiyoruz. Gerçek nasılsa öyle görmeli ne bütün boş laflarla beyanları defetmeliyiz. Şöyle demeliyiz, barış, zorunluysa, imzalanmalıdır. Napolyon savaşlarının yerini kurtuluş savaşı, sınıf savaşı, halk savaşı alacaktır. Napolyon savaşları sistemi değişecek, savaş yerini barışa, barış da savaşa bırakacaktır, her insafsız barıştan daima savaş için daha yaygın bir hazırlanma çıkagelmiştir. Barış antlaşmalarının en insafsızı —Tilsit Barışı— tarihe bir dönüm noktası olarak geçmiştir; bu dönüş Alman halkı ortalıkta dolaşmaya başladığı zaman; Tilsit'e, Rusya'ya geri çekildikleri zaman, aslında, bir zamanlar Napolyon'dan —bu da Hohenzollerin ya da Hindenburg gibi bir başka talancıydı— yana olan uluslararası durumun değişmesini, onyıllarca süren Napolyon savaşlarıyla yenilgilerin işkencesinden geçmiş Alman halkının ruh-halinin sağlığa kavuşmasını ve Alman halkının canlanmasını bekleyerek, zaman kazandığı ana doğru bir dönüştü. Tarih bize bunu öğretiyor, bu nedenle ki bütün umutsuzluk ve boş sözler bir cinayettir, bu nedenle ki eski emperyalist savaşların sona ermekte olduğuna, bir tarihsel dönüm noktasının gelmiş olduğuna herkes evet diyecektir.

Ekim'den bu yana devrimimiz uzun bir zafer olmuştur, şimdiyse uzun zorluk günleri gelip çatmıştır, ne denli uzun olacağını bilmiyoruz ama bildiğimiz birşey varsa o da uzun ve zor bir yenilgiler ve gerilemeler dönemi olacağıdır, çünkü güçler mevzilenmesi böyledir, çünkü gerilemekle halka sıhhatini toplama şansı vereceğiz. Her işçi ve köylünün emperyalist yağmacıların ezilen halkla-

ra karşı yeni savaşlara başlamakta olduğunu anlamasını sağlayacak olan gerçeği kavramalarına olanaklı kılmalıyız, ve her işçi ve köylü vatan savunması için ayağa kalkmamız gerektiğini kavrayacaktır, çünkü Ekim'den buyana savunucular olduk. 25 Ekim'den buyana vatan savunmasından yana olduğumuzu açıkça söyledik, çünkü bir vatanımız var, bunu Kerenski'lerin ve Chernov'ların elinden söküp aldık, çünkü gizli antlaşmaları yırtıp attık, çünkü burjuvaziyi ezdik, —şimdiye dek pek kötü bir şekilde, ama daha iyisini yapmayı da öğreneceğiz.

Yoldaşlar, Alman halkının koşullarıyla Alman istilâcılarının elinden ağır bir yenilgi almış olan Rusya halkının koşulları arasında bir başka önemli ayrılık daha var —buna konuşmanın önceki bir kısmında kısaca değinmiş olmama karşın, belirtilmesi gereken muazzam bir ayrılık var. Yoldaşlar. Alman halkı yüzyıl önceleri bir en zalim fetih savaşları dönemine, gerilemek ve uyanıncaya dek birbiri ardına utanç verici antlaşmalar imzalamak zorunda kaldığı bir döneme girdiği zaman, Alman halkı güçsüz ve geriydi, işte hepsi bu. Onların karşısında ise yalnızca fetihçi Napolyon'un askerî güç ve kudreti yoktu, Almanya'dan devrimci ve politik bakımdan ve her yönden üstün bir ülke, bütün öteki ülkelerden çok üstte olan bir ülke, zirveye ulaşmış bir ülke de vardı karşılarında. Bu ülke emperyalistlere ve toprak sahiplerine bağımlılık altında bitap düşen halktan kat kat üstündü. Bu halk, yineliyorum, güçsüz ve geri bir halktan öte bir şey olmayan bu halk, acı derslerinden öğrenmeyi ve kendisini ayağa kaldırmayı başardı. Bizim durumumuz daha iyi; biz yalnız güçsüz ve geri bir halk değiliz, biz —herhangi bir özel servisten ya da tarihsel rastlantıdan ötürü değil, ama tarihsel koşulların belirli bir bileşiminden ötürü— uluslararası sosyalist devrimin bayrağını yükseltme şerefini kazanabilmiş bir halkız da. **(Alkış).**

İyice farkındayım, yoldaşlar, bayrak güçsüz ellerdedir, bunu birkaç kez dosdoğru söylemiştim, ve bütün ileri ülkelerin işçileri yardımına gelmedikleri takdirde en geri ülkenin işçileri bu bayrağı tutamayacaklardır. Yapmış olduğumuz sosyalist reformlar mükemmel değil, zayıf ve yetersizdir; bu ileri ülkeler işçilerinin kendi kendilerine şöyle demelerine neden olacaktır: «Ruslar yapılması gereken işe pek iyi bir başlangıç yapmadılar»; önemli olan bizim halkımızın Almanlar'a kıyasla yalnızca güçsüz ve geri olmaması, devrim bayrağını yükseltmiş bir halk olmasıdır. Her ülkenin burjuvazisi yayın organlarının sütunlarını Bolşevikler'e iftirayla doldurduğu halde, Fransa, İngiltere, Almanya, vb.nde emperyalist basının sesi Bolşeviklere bir ağızdan sövdüğü halde, herhangi bir ülkede bizim sosyalist hükümetimizin adları ve bilgilerinin kızgınlığa yol açtığı işçi mitingi bulamazsınız. (Bir ses: «Yalan!») Hayır, değil, gerçeğin ta kendisi budur, ve şu son aylarda Almanya, Avusturya, İsviçre ya da Amerika'da bulunmuş herhangi bir kişi bunun yalan değil gerçeğin ta kendisi olduğunu, Almanya, Fransa, vb. burjuvazisinin bütün yalanlarına karşın işçi sınıfı yığınlarının, her ne kadar güçsüz olsak da, burada Rusya'da onların davasına hizmet edilmekte olduğunu kavramışlardır. Evet, halkımız pek ağır bir yük, kendi arzusuyla sırtlandığı bir yükü taşımak zorundadır; ama Sovyet iktidarını kurmaya güç yetirebilmiş bir halk mahvolamaz. Tekrar yineliyorum: Sovyet iktidarının— pek iyi bildiğim ve tümüyle değerlendirdiğim bütün noksanlara karşın— en yüksek devlet tipi, Paris Komünü'nün doğrudan mirasçısı olduğu gerçeğini yadsıyabilecek tek bir politik bilinçli sosyalist, devrim tarihi üzerine kafa yormuş tek bir işçi yoktur. O, öteki Avrupa devrimlerinden daha yüksek bir adım atmıştır, bu nedenle ki Alman halkının yüz

yıl öne yaşadığı güç koşulları bugün biz yaşamıyoruz; yağmacılar arasındaki güç dengesindeki değişme, çatışmadan yararlanmak ve yağmacı Napolyon, I. Aleksandır ve talancı İngiliz monarşisinin istemlerini karşılamak: feodalizmin ezdiği Alman halkına kalan tek şey, tek şans buydu; yine de Alman halkı Tilsit Barışı'ndan ötürü mahvolmadı. Ama biz, tekrar söylüyorum, daha iyi bir durumdayız, bütün Batı Avrupa ülkelerinde güçlü bir müttefiğimiz, uluslararası sosyalist proletarya, düşmanlarımız ne derse desin bizden yana olan proletarya var. **(Alkış)** Gerçi bu müttefik için sesini yükseltmek kolay değil, bizim için 1917 Şubatı'nın sonuna dek olduğundan hiç de daha kolay değildir. Bu müttefik yer altında, bütün emperyalist ülkelerin dönüştürüldüğü askerî hapishane koşulları altında yaşıyor, ama bizim davamızı biliyor ve anlıyor; onun yardımımıza gelmesi zor, bu yüzden de Sovyet birliklerinin o yardımıza gelinceye dek çok zaman ve sabıra gereksinimi var ve pek çok sınamalardan geçmek zorunda kalacaktır— en küçük ertelemeyi bile kullanacağız, zira zaman bizden yana çalışıyor. Davamız güçleniyor, emperyalistlerin güçleriyse zayıflıyor, ve «Tilsit» barışından ne gibi sınama ve yenilgiler çıkacak olursa olsun, geri çekilme taktiğine başlıyoruz, bir kez daha söylüyorum, politik bilinçli proletaryanın, ve aynı şekilde, politik bilinçli köylülerin bizim yanımızda olduğundan asla kuşku edilemez, ve biz yalnızca kahramanca saldırılar yapmaya değil aynı zamanda geri çekilmeye de güç getirebileceğiz, uluslararası sosyalist proletarya yardımımıza koşana dek bekleyeceğiz, ve ondan sonra da, kendi çalışma alanında dünya çapında olacak ikinci bir sosyalist devrim başlayacaktır. **(Alkışlar).**

Pravda (Sotsial-Demokrat)
No. 47 ve 48, 16 ve 17 Mart 1918.

Toplu Eserler,
c. 27, s. 172-190.

2.

BARIŞ ANTLAŞMASININ ONAYLANMASINA İLİŞKİN RAPOR ÜZERİNE TARTIŞMAYA YANIT, 15 MART

Yoldaşlar, bizlere önerilen devrimci savaşın niteliği üzerine ilk konuşmamda söylediklerime bir doğrulama aramış olsaydım, en iyi ve en açık doğrulama olarak Sol Sosyalist-Devrimciler'in temsilcisinin raporunu[48] gösterebilirdim. Onun konuşmasını rapor tutanağından aktarmanın en yerinde-şey olacağını düşünüyorum, böylelikle önerilerini doğrulamak için ne gibi kanıtlar getirdiklerini göreceğiz. **(Rapor tutanağını okur.)**

İşte dayandıkları savların bir örneği. Volost toplantısından[49] sözediliyor. Bu toplantıyı bir Volost toplantısı sayanlar böyle savlara başvurabilirler, ancak bu adamların bizim söylediklerimizi yineledikleri fakat onlar üzerinde düşünmekten aciz oldukları açıktır. Adamlar Bolşevikler'in Sol SR'lere, daha bunlar Sağlar'ın arasındayken, öğrettiği şeyleri yineliyorlar, ve bizim söylediklerimizle doğru yolu bulduklarının açık olduğunu belirtiyorlar, ama bunların neye dayandığını anlamadan şimdi kalkıp yineliyorlar. Tsereteli ve Chernov savunucuydu, şimdi de biz savunucuyuz, «hainiz», «alçak»ız. Burjuvazinin yol arkadaşları burada bir volost toplantısından sözediyorlar— bunu söylerken de göz ediyorlar— ama her işçi Tsereteli ve Chernov'un savunuculuğundaki amacıyla bizim savunucular olmamıza yolaçan dayanakların arasındaki ayrımı pek iyi anlamaktadır.

Çanakkale Boğazı, Ermenistan ve Galiçya'nın kendilerine verilmesini, isteyen Rus kapitalistlerini desteklseydik (ki bu istek gizli antlaşmada yazılıdır), bu Chernov ve Tsereteli ruhunda bir savunuculuk olurdu, tâbii ki o zamanda bu savunuculuk yüz-kızartıcı olacaktı, ama şimdiki savunuculuğumuz onur vericidir. **(Alkış).**

Ve, bu tür iddiaların yanında, Kamkov'un konuşmasının tutanak raporunda Bolşevikler'in Alman ajanları olduğu deyimini iki kez yinelediğini görünce **(Sağ'dan alkış)**, bu insafsız deyim— Kerenski'nin politikasını izleyen bütün herkesin bunu alkışlarıyla vurgulamalarında pek hoşnut oldum. **(Alkış)** Ve aslında, kuşkusuz, insafsız sözlere itiraz edecek olan ben değilim. Buna hiç bir zaman itiraz ileri sürmeyeceğim. Ancak, insafsız olabilmek için bunu sahiden hakketmek gerekir, ve insafsız olma hakkı da söyledikleri yaptıklarına aykırı düşmeyen biri tarafından verilebilir. Pek çok aydının değerlendiremediği, ama işçilerle köylülerin volost toplantılarında bile —böylesine zavallı bir şey işte, volost toplantısı —kavradıkları küçük koşul budur; onlar bu koşulu hem volost toplantılarda hem de Sovyet örgütlerinde kavramışlardır, ve söyledikleri eylemlerine aykırı düşmez. Fakat gayet iyi biliyoruz ki, onlar, Sol SR'ler Ekim'e dek Sağ SR'lerin Partisinde kaldılar, bu süre boyunca bu Sağ SR'ler hükümet makamları armağanları paylaşmaktaydı, gizli antlaşmalar konusunda seslerini çıkarmamaları karşılığında kendilerine bakanlık koltukları vaadedildiği için de ajanlar gibi davranmaktaydılar. **(Alkış)** Ama emperyalizme karşı savaş açanlara, antlaşmaları yırtanlara ve bunun taşıdığı riski yüklenenlere, bunun ülkeyi yıkacağını bilerek Brest görüşmelerini sürüncemede bırakmaya uğraşanlara, askerî hücuma ve bir dizi eşi-görülmedik yenilgiye uğrayanlara, ve halktan en ufak birşeyi gizlemeyenlere emperyalizmin ajanları demek tümüyle olanaksızdır.

Martov burada bizlere antlaşmayı okumadığına ilişkin güvence veriyor. İsteyen inansın. Bu adamların bir yığın gazete okumaya pek alışkın olduklarını biliyoruz, ama kalkıp da antlaşmayı okumamışlar. **(Alkış)** Arzu

eden inansın. Fakat ben size söylüyorum, tamamiyle ortaya serdiğimiz gibi şiddet karşısında gerilediğimizi, bunu kasten yaptığımızı, şu anda savaşacak halde olmadığımızdan gerilediğimizi açıkça söylediğimizi SR'ler partisi pek iyi bilirken— tarih birçok daha utanç verici antlaşmalar ve birçok savaşlar tanır— buna karşılık adamlar «ajanlar» lafını ortaya çıkartırlarsa, bu insafsızlık onların içyüzünü ortaya serer, ve bu yaptıklarının sorumluluğunu reddettikleri konusunda bize güvence verirlerse, bu iki yüzülülük değil midir, hem sorumluluğu reddet hem de hükümette kalmayı sürdür? Onların sorumluluğu reddettiklerini söylemekle kendilerini bundan sıyıramıyacaklarını, ve bunun bir volost toplantısı olduğu yolundaki düşüncelerinin tümüyle yanlış olduğunu savunuyorum. Hayır, bu emekçi yığınlar içersinde dürüst ve en mükemmel olan herşeydir. **(Alkış)** Bu, insanların koltuklarına oturup aylıklarını cebe indirmek için yılda bir ya da iki kez seçildikleri bir burjuva parlamentosu değildir. Bu insanlar eyaletlerden gönderildiler ve yarın eyâletlere gidecekler, sonra da gelip bizlere Sol SR'lerin oy yitirip yitirmediklerini anlatacaklar; bunu hakkediyorlar, çünkü böyle hareket eden parti, işçi sınıfı arasında kanıtlandığı gibi, köylüler arasında da bir sabun köpüğüdür. **(Alkış, sesler:** «Çok doğru!»)

Dahası, her emekçi ve sömürülen halk temsilcisinin tepkisini göstermek amacıyla, Kamkov'un konuşmasından bir pasaj daha aktaracağım: «Dün Yoldaş Lenin Tsereteli ve Chernov yoldaşların ordunun moralini yıkmış olduğunu ileri sürmüştü, buna göre, biz de gerçekten Lenin'in ve benim de ordunun moralini yıkmış olduğunu söylemeye cesaret edemez miyiz?» Hedeften bir hayli uzak.**(Alkış)** Bunu biz yenilgici olduğumuz zaman duymuş, yenilgiciliği çoktan bıraktığımız zamansa bunu anımsatı-

yor. Yanlış zaman seçmiş anımsatmak için. Sözcüğü ezbere öğrenmişler, oynayacakları devrimci-görünümlü bir oyuncak zırıltısı var ellerinde, ama işlerin gerçek durumuna birazcık kafa yormaktan acizler. **(Alkış)** İddia ediyorum ki, Sovyet iktidarının pekiştirildiği bin volost toplantısından, dokuz yüzü aşkının da, Sol SR'lerin güven duyulmayı hakketmedikleri söylenecektir. Denecektir ki— peki; ordunun moralini kırdık ve bunu şimdi anımsamamız gerekiyor. Ama ordunun moralini nasıl kırmışız? Çarın zamanında yenilgiciydik, ama Tsereteli ile Chernov'un zamanında yenilgici değildik. **Pravda**'da bir duyuru yayınladık, o zamanlar hâlâ aranmakta olan Krilenko orduya şöyle sesleniyordu: «Haydi Petrograd'a gidiyorum.» «Sizleri ayaklanmalar yapmaya çağırmıyoruz» diyordu. Bu ordunun moralini kırmak değildi. Ordunun moralini yıkanlar bu savaşın büyük bir savaş olduğunu iddia eden kişilerdi.

Ordunun moralini yıkanlar Tsereteli ve Chernov'du, çünkü halka, pek çok Sol Sosyalist-Devrimci'nin rasgele savurmaya alışık olduğu kocaman laflar ettiler. Sözcüklerle oynamak kolaydır, fakat volost toplantılarında Rus halkı bunlar üzerinde kafa yormaya ve bunları ciddiyetle ele almaya alışıktır. Eğer, yine de, halka bizim barış için uğraştığımız ve emperyalist savaş koşullarını tartıştığımız söylendiyse, o zaman, soruyorum: gizli antlaşmalar ve Haziran hücumu neyin nesi oluyor? Onlar halka emperyalistlere karşı savaşımdan, ana yurdun savunulmasından sözettiler mi, halk kendi kendine soruyordu: acaba bir yerde kapitalistlerin yakasına yapıştılar mı?— İşte ordunun moralini böyle kırdılar, ve ben de bu nedenle dedim ki, bunu kimse çürütememiştir, Mart'da ya da Nisan'da bizim iktidarı almamız ordunun kurtuluşu demek olacaktı, ve onları ezmemizden kay-

naklanan sömürücülerin çılgınca nefreti yerine— gayet haklı olarak nefret duyuyorlar bize—, bunu yapacakları yerde, emekçi ve sömürülen halkın anavatanının çıkarlarını Kerenski ile Ryabuşinski'nin gizli antlaşmalarının, ve Ermenistan, Galiçya ve Çanakkale Boğazı üzerindeki emellerinin anavatanının çıkarlarından üstte tutsalardı, bu kurtuluş demek olacaktı. Ve buna ilişkin —bütün ülkeler halklarına yarı-içtenlikli bir çağrının yayınlandığı, büyük Rus devriminden, özellikle de Mart'dan, başlayarak—, bütün ülkelerin bankerlerinin devrilmesi çağrısını yayınlayan hükümetin bizzat kendisi bankerlerle kârları ve lütufları kırışıyordu— ordunun moralini yıkan ve ordunun devam etmemesine, neden olan şey işte buydu. **(Alkış)**

Ve ben iddia ediyorum ki, biz —Kirilenko'nun bu, ilk olmayan ve kafama takıldığı için sık sık anımsattığım,çağrısından başlayarak— ordunun moralini kırmadık, aksine dedik ki: cepheyi tutun —iktidarı ne denli önce alırsanız onu korumak o denli kolay olurdu, ve şimdi de, iç savaşa ve bir ayaklanmaya karşıyız dememiz o denli kolay olurdu— bazı insanların bu konudaki gevezeliği ne değersiz ve ne bayağı. Bu kırsal bölgelere ulaştığı zaman ve oradaki askerler savaşı aydınlardan farklı bir şekilde görmüş olan ve yalnızca kartondan bir kılıcı sallamanın pek kolay bir iş olduğunu bilen askerler, o nazik anda, yalnayak, perişan-giyimli ve aç oldukları-söyledikleri zaman, yapılan yardım onları bir hücuma sürmek olmuştu —şimdi de bir ordu bulunmamasının hiç önemli olmadığı, onun yerine ayaklanma olacağı söyleniyor. Halkı, üstün teknik donatıma sahip bir ordunun üzerine sürmek— bu cinayettir, ve biz sosyalistler olarak bunun böyle olduğunu öğrettik. Gerçekten de tarih bir yığın şey öğretti, yalnızca acı çekenlerin değil,

ama aynı zamanda en büyük teknik donatıma, örgütlenme ve disipline, ve en iyi makinelere sahip olanın kazanacağını öğretti; savaş bunu öğretti, ve çok da mükemmel bir iş yapmış oldu. Çağdaş toplumda makinesiz, disiplinsiz yaşanamayacağını öğrenmek gereklidir; ya modern tekniğe hakim olursun ya da ezilir gidersin. En Acılı ıstırap yılları köylülere savaşın ne olduğunu öğretti. Biri kalkıp da volost toplantılarda söylev vermeye giderse, Sol SR'ler partisi oraya giderse, hakettiği güzel bir ceza verilecektir kendisine. **(Alkış)**

Bir örnek daha, Kamkov'un konuşmasından bir başka aktarma. **(Okur)**

Bazen sorular yöneltmek şaşırtıcı ölçüde kolay oluyor; ancak bir deyiş var, —kibar olmayan, kaba bir deyiş— böyle sorular için pek uygun —korkarım atasözünü değiştiremiyeceğim—, hatırlatayım: bir aptal on akıllının yanıtlayamıyacağı kadar soru sorabilir.

Yoldaşlar, az önce okuduğum alıntıda şu soruyu yanıtlamaya çağrılıyorum: bu ara bir hafta mı, iki hafta mı, yoksa daha mı fazla sürecek? Bir volost toplantıda ya da bir fabrikada ciddi bir parti adına böyle bir soru yönelten kişiye gülünüp kovanalacağına bahse girerim, çünkü bir volost toplantıda bilinemeyecek bir şey hakkında soru sormanın bir anlamı olmadığını herkes anlayacaktır. Her işçi ve köylü bunu anlayacaktır. **(Alkış)** İlle de bir yanıt almakta ısrar ediyorsan, sana diyeceğim ki, kuşkusuz gazetelerde yazan ya da mitinglerde söylevler veren herhangi bir sol SR şöyle söyleyecektir: bu, Japonya'nın ne zaman, ne miktar güçle saldıracağına ve nasıl bir dirençle karşılaşacağına; Almanlar'ın Finlandiya'da, Ukrayna'da düştükleri sıkıntıların boyutlarına; bütün cephelerde saldırının ne zaman başlayacağına; nasıl ge-

lişeceğine; Avusturya ve Almanya'daki iç çatışkının alacağı yola, ve daha pek çok şeye bağlıdır. **(Alkış)**

Bundan dolayı, ciddi bir toplantıda insanlar bir zafer havasıyla, «yanıtla bakalım, ne tür bir ara olacak bu?» diye soru yöneltirlerse, bu gibi adamların, üç yıllık savaşın acılarından sonra her haftalık aranın büyük bir nimet olduğunu anlayan işçi ve köylülerin toplantısından kovulmalarını gerektiğini söylerim. **(Alkış)** Ve ben, burada bize çalınan karalamalar hiç önemli değil, yarın Sağlar, hemen hemen-Sağlar, Sağlar'a-yakınlar, Sol SRler, Kadetler ve Menşevikler'den bizlere yöneltilen bütün karalayıcı terimler derlenip yayınlansa, ve sonuçlar yüzlerce pudu* bile bulsa, iddia ediyorumki, söz konusu edilen ben olduğum sürece, aramızda Bolşevik gurupta temsilcilerin onda dokuzunun söylediği gerçekle kıyaslandığında bütün bunlar bir tüy kadar hafif gelir; söyledikleri şu: savaşı biliyoruz ve bu kısa arayı elde ettiğimiz şu anda bunun hasta ordumuzun sıhhate kavuşması için bir avantaj olduğunu görüyoruz. Ve her köylü toplantısında köylülerin onda dokuzu da, konuyla ilgilenen herkesin, elimizden geldiği hiç bir zaman hiç bir pratik öneriyi reddetmediğimizi bildiğini söyleyecektir.

Devrimci lafazanlığa ve «kamu» oyuna karşı duran politika sayesinde, yalnızca on iki günlük bile olsa, bir ara olanağı kazandık. Kamkov ve Sol SRler sizle oyun oynayıp size göz ederken, bir yandan size göz ediyor, oysa öte yandan Anayasacı-Demokratlar'a, bunu bizim hesabımıza geçiriverin, gerçekten de, canı gönülden sizlerle birlikteyiz, diyorlar. **(Salondan bir ses:** «Yalan») Ve SRler'in bir temsilcisi, hatta salt Sollar'dan da değil süper-Sollar'dan biri, bir Maksimalist, lafazanlık konusunda konuşurken, lafazanlığın onura ait herşey olduğunu

* Pud: 16 kg. civarında ağırlık ölçüsü [ç.n.]

söylemişti. (**Bir ses:** «Çok doğru.») Ya, elbette, Sağ-kanat kampından «çok doğru» diye bağırıyorlar; bu haykırış «yalan» haykırışından daha da hoş benim için, ama her ikisi de beni zerre kadar etkilemiyor. Ama ben onları açık ve kesin bir doğrulama getirmeden lafazanlıkla suçlamıyorum, iki örnek aktardım ve bunları kendi kafamdan değil gerçekte olmuş bir şeyden çıkardım.

1907'de, İmparator II. Nikola'ya sadakatle ve inançla hizmet edeceklerine dair Stolipin'e imza verdikleri zaman SR'ler yine aynı durumda değiller miydi, anımsayın? Uzun devrim yılları boyunca birşeyler öğrenmiş olduğumu umuyorum, ve ihanet suçlamalarıyla karşılaştığımda, şöyle diyorum: kişi herşeyden önce tarih içinde kendi yolunu bulmalıdır. Tarihin gidişini değiştirmek istersek ve sonradan bizim değiştirdiğimiz şeyin tarih değilde gidiş olduğu ortaya çıkarsa, o zaman ipe çekin bizi. Tarih söylevlerle aldatılamaz, ve tarih bizim haklı olduğumuzu, yalnızca lafazanlığı rafa kaldırıp gerçeklere nasıl bakılması gerektiğini ve gerçeklerden ders almasını bilmemiz sayesinde işçi örgütlerini 1917 Büyük Ekim Devrimi'ne getirebildiğimizi gösterecektir. Ve şimdiyse, 14 -15 Mart'da, açığa çıkmıştır ki, savaşmış olaydık emperyalizme yardım etmiş olacaktık, en sonunda ulaşım sistemini yerle-bir etmiş ve Petrograd'ı elden yitirmiş olacaktık —görüyoruz ki sözcüklerle oynamak ve kartondan bir kılıç sallamak bir işe yaramıyor. Ama Kamkov gelip de bana «bu ara uzun sürecek mi?» diye sorduğu zaman, bir yanıt vermek olanaksızdır, çünkü uluslararası açıdan bir nesnel devrim durumu doğmamıştır. Şimdi gericilik için uzun bir süre olamaz, çünkü heryerde nesnel durum devrimci, çünkü heryerde işçi sınıfı yığınları öfkeli, sabırlarının son sınırına varmış durumda, savaştan bitkin düşmüşlüğün son sınırına varmış durumda; bu gerçektir. Bu gerçekten kaçmanın olanağı yok; ve bu

yüzden de devrimin ilerlere yol aldığı, bizim önde gittiğimiz ve Sol SRler'in de canlılıkla bizim ardımızdan yürüdüğü bir dönemin bir zamanlar var olduğunu kanıtlıyorum. **(Alkış)** Fakat şimdi ezici güçlerin karşısında gerilemek zorunda olduğumuz bir dönem başlamıştır. Bu tümüyle somut bir tanımlamadır. Kimse bu hususta karşı laf söylemez. Tarihsel tahlil bunu mutlaka doğrulayacaktır. İşte volost toplantısı hakkında kötü sözler eden Markistimiz, hemen hemen-Marksistimiz Mortov; gazetelerin kapatılması hakkında kötü sözler ediyor; üzerine yüklenilen ve darıltılan gazetelerin, Sovyet iktidarının devrilmesine yardım ettikleri için kapatıldığını söyleyerek övünüyor, kötü sözler ediyor **(alkış)**... Bu konuda sessiz durmuyor. İleri sürdüğü bütün bu şeyler, benim doğrudan doğruya sorduğum şu soruyu, Ekim'den bu yana muzaffer bir ilerleme gösterdiğimizin doğru olup olmadığını bir yanıtlama girişiminden başka bir şey değildir... **(Sağdan sesler:** «Hayır.») Siz «hayır» diyorsunuz ama bunların hepsi «evet» diyor. Sorarım: bugün dünya emperyalizmine karşı hücumda muzaffer bir ilerleme gösterebilir miyiz? Gösteremeyiz, herkes biliyor bunu. Hem işçilere hem de köylülere, devrimi yapan insanlara devrimin —devrim derin, zor ve karmaşık bir bilimdir— nasıl yapılacağını öğretmek amacıyla bu açık sözlü yalın ifadeyi dosdoğru kullandığımız zaman, düşmanlarımız bağırıyorlar: korkaklar, hainler, bayrağı yere düşürmüşler; sözcüklere sırtlarını dayayıp kollarını sallıyorlar. Hayır. Tüm devrimler tarihi böyle pek çok laf-ebesi göstermiştir, ve de onlardan geriye kalan pis bir koku ve dumandan başka bir şey değil. **(Alkış)**

Belirttiğim bir diğer örnek de, yoldaşlar, Almanya'ya Napolyon'un ezdiği Almanya'ya, savaşa karşı seçenek olarak utanç verici barışlara tanık olmuş Almanya'ya

ilişkindi. Bana soruluyor: antlaşmalara uzun bir süre mi uyacağız? Eğer, antlaşmaya uyacak mısın uymayacak mısın? sorusunu soran üç yaşında bir çocuk olsaydı, bu hem hoş hem de safça olurdu. Ama bunu Sol SRler partisinin büyümüş Kamkov'u soruyor, biliyorum ki bir kaç büyük işçi ve köylü saflığa inanacak, ama çoğunluğun diyeceği şu olacaktır: «İkiyüzlülüğü bırak.» Zira belirttiğim tarihsel örnek, ordusunu yitirmiş —bu birkezden çok görülmüştür— halkların, topraklarının tamamını elden yitirecek ölçüde ezilmiş, işgaciye yeni ilhakçı kampanyalar için yardımcı kıtalar gönderecek ölçüde ezilmiş halkların, tarihten süpürülüp atılamayacağını ve hiç bir şekilde silinemeyeceğini olabildiğince açıklıkla göstermektedir. Buna karşın, Sol SR Kamkov, bana karşı çıkarken, tutanak raporunda gördüğüm gibi, «Ne varki, İspanya'da devrimci savaşlar vardı» demekle, böylece benim söylediğimi doğrulamaktan, aslında kendi kendini vurmaktan öteye gitmiyor. İspanya ile Almanya'nın durumu benim örneğimi, yani tarihsel ilhak savaşları döneminin «antlaşmaya uyacak mısın, uymazsan ne zaman yakalanacaksın...?» gibi şeyler temelinde karara bağlanmasının gerçekten çocuklara yaraşır olduğu şeklindeki iddiamı kesinlikle doğruluyor. Tarih bize, her antlaşmanın savaşımda bir kesilmenin ve güçler ilişkisinde bir değişmenin ürünleri olduğunu; kimi barış antlaşmalarının bir kaç gün sonra kimilerinin de bir ay sonra bozulduğunu; Almanya ile İspanya'nın barış yaptıktan birkaç sonra bunu ihlal ettiği, hemde birkaç kez ihlal ettiği ve bir savaşlar dizisi içersinde halkların savaş yürütmenin ne demek olduğunu öğrendikleri pekçok yıllık dönemlerin varlığını anlatmaktadır. Napolyon öteki halkları boğazlamak için Alman ordularını onların

üzerlerine sürdüğü zaman onlara devrimci savaşı öğretti. Tarihin yolalışı böyleydi işte.

İşte bu nedenledir ki, yoldaşlar, Bolşevik gurubumuzun onda dokuzunca benimsenen kararın Rusya'nın bütün politik bilinçli emekçilerinin —işçiler ve köylüler— onda dokuzu tarafından da benimseneceğine derinden inandığımı söylüyorum. **(Alkış)**

Doğruyu mu söylüyorum yoksa yanılıyor muyum, bunu kontrol etmenin yolu vardır, sizler eyaletlere gideceksiniz ve herbiriniz yöresel Sovyetler'e rapor göndereceksiniz, böyleliklede heryerde yöresel kararlar alınmış olacak. Sonuç olarak şunu söyleyeceğim: Provokasyona kapılmayın. **(Alkış)** Burjuvazi ne yaptığını biliyor, burjuvazi Pskov'da sonrada Odessa'da neden sevinçten göklere sıçradığını biliyor, şu Vinniçenkolar'ın, Ukraynalı Kerenskiler'in, Tsereteli ve Çhernovlar'ın burjuvazisi. Sevinçten göklere uçtu, çünkü, durumu gözönüne alarak, Sovyet iktidarının, kaçışan hasta bir orduyla savaş yürütmeye kalkışmakla ne muazzam bir diplomatik yanılgıya düştüğünü pek iyi anladı. Burjuvazi sizi savaş tuzağına çekmek için uğraşıp didiniyor. Kişi yalnız saldırmak değil gerilemek zorundadır da. Her asker bilir bunu. Burjuvazinin hem sizi hem de bizi kapana düşürmeye çalıştığını görüp anlayın. Tüm burjuvazi ve onun gönüllü-gönülsüz yol arkadaşlarının bu tuzağı birlikte kurduklarını görüp anlayın. En ağır yenilgilere katlanmasını, ve en güç mevzileri korumasını, ve zaman kazanmak için geri çekilmesini bileceksiniz. Zaman bizden yanadır. Karınlarını tıka-basa doldurmuş olan emperyalistler patlayacak, ve onun bağrında ise yeni bir dev evrimleşiyor; arzuladığımızdan daha yavaş gelişiyor, ama gelişiyor, ve bizim yardımımıza gelecektir, ilk darbesini

indirmeye başladığını görünce de, şöyle diyeceğiz: geri çekilme zamanı bitmiştir artık, dünya hücümu çağı ve dünya sosyalist devriminin zaferi çağı başlıyor. **(Uzun bir süre kesilmeyen bir alkış tufanı.)**

Pravda No. 49
19 Mart 1918.

Toplu Eserler,
c. 27, s. 191-199

3

BREST ANTLAŞMASININ ONAYLANMASINA İLİŞKİN KARAR

Kongre, temsilcilerimizin 3 Mart 1918'de Brest Litovsk'da imzaladıkları barış antlaşmasını doğrular (onaylar).

Kongre, bir ordumuz olmayışı, ve içinde bulunduğu bu sıkıntıda burjuvazi ve burjuva aydınlarından hiç destek görmeyen, aksine bu sıkıntısının bencil sınıfsal amaçlar için kullanılmasıyla karşılaşan halkın savaştan son derece yıpranmışlığı karşısında, Merkez Yürütme Komitesi ve Halk Komiserleri Konseyi'nin şimdiki akıl almaz ölçüde insafsız, zorbaca ve aşağılayıcı barışı yapmayı kararlaştırırken doğru davrandıkları görüşündedir.

Kongre ayrıca, Alman barış şartlarının ayrıntılı bir tartışmasına girmeyi reddeden barış delegasyonunun davranışlarının, bu şartlar bize açık bir ültimatom şeklinde ve kılıf-geçirilmemiş zor yoluyla dayatıldıklarından, kuşkuya yer vermeyecek şekilde doğru olduğu görüşündedir.

Kongre, bütün işçi, köylü ve askerlere, bütün emekçi ve ezilen yığınlara, anın ana, acil ve yakıcı görevini ısrarla yöneltir —emekçi halkın disiplin ve öz-disiplininin iyileştirilmesi; ülkenin dört bir yanında, olabildiğince, bütün üretim ve dağıtımı kapsayacak güçlü, sağlam— temelli örgütlerin yaratılması; en yıkıcı savaşın mirası olarak tarihsel bakımdan kaçınılmaz, ancak aynı zamanda, sosyalizmin tam zaferi ve sosyalist toplumun temellerinin sağlamlaştırılması için başlıca engel de olan kaos, darmadağınıklık ve ekonomik yıkıma karşı amansız bir savaşım.

Bugün, Ekim Devrimi'nden sonra, Rusya'da burjuvazinin politik iktidarının alaşağı edilmesinden sonra, bütün gizli emperyalist anlaşmaları yadsıyıp yayınlayışımızdan sonra, dış borçların iptal-edilmesinden sonra, işçi-köylü hükümetinin ayrımsız bütün halklara adil bir barış önermesinden sonra, emperyalist savaşın pençelerinden kurtulmuş durumdaki Rusya öteki ülkelerin yağmalanması ve bastırılmasına katılmayacağını ilan etmek hakkına sahiptir.

Oybirliğiyle yağmacı savaşları lanetlemiş bulunan Rusya Sovyet Federatif Cumhuriyeti, bundan böyle sosyalist anavatanı herhangi bir emperyalist iktidarın muhtemel saldırılarına karşı savunmayı hak ve ödev sayar.

Kongre, bundan ötürü, bütün güçlerini ülkemizin savunma potansiyelini yeni baştan kurma ve yetkinleştirmeye, bir sosyalist milis ve her iki cinsden bütün genç ve büyüklerin genel askeri eğitimi temeli üzerinde askeri gücünü yenibaştan kurmaya yöneltmeyi, bütün emekçilerin kayıtsız şartsız ödevi sayar.

Kongre, sermayenin boyunduruğuna karşı sosyalizm savaşımında bütün ülkelerin işçileriyle uluslararası dayanışmanın tüm yükümlülüklerini kahramanca yerine

getirmiş olan Sovyet iktidarının gelecekte de uluslararası sosyalist hareketi ileri götürmek için, insanlığı sermaye boyunduruğundan ve ücretli kölelikten kurtuluşa, bir sosyalist toplumun yaratılmasına ve halklar arasında kalıcı, adil bir barışa götüren yolu güvencelemek ve kısaltmak için mümkün olan ne varsa yapacağına mutlak güvencini bildirir.

Kongre, uluslararası işçi devriminin uzaklarda olmadığı, emperyalistler sosyalist hareketi bastırmak için en gaddarca araçları kullanmada duraksamadığı halde, sosyalist proletaryanın tam zaferinin güvencelenmiş olduğu şaşmaz inancındadır.

Pravda (Sotsial-Demokrat)
No. 47, 16 Mart 1918.

Toplu Eserler,
c. 27, s. 200-201.

İŞÇİ, KÖYLÜ VE KIZIL ORDU VEKİLLERİ MOSKOVA SOVYETİ'NDEKİ SÖYLEV'DEN, 23 NİSAN 1918

Bir daha yineliyorum, devrimimizin yaşamında en zor, en vahim evre yeni başlamıştır. Önümüzde duran görev tüm gücümüzü sarsılmazca harcamak ve bunu yeni yaratıcı çalışmaya uygulamaktır, çünkü şimdiye dek dev devrimci çalışmasında yalnız başına olduğu gibi, devrimci Rusya proletaryasının, uluslararası proletarya yardımımıza yetişeceği kurtuluş zamanına dek dayanmasını olanaklı kılacak tek şey çelik dayanıklılık ve çalışma disiplinidir.

Biz, öteki işçilerden daha iyi olduğumuz için değil, Rusya proletaryası öteki ülkeler proletaryasından daha üstün olduğu için değil, ama salt biz dünyada en geri ülkelerden biri olduğumuz için, ön-cepheye yürümüş bir devrimci işçi sınıfı müfrezesiyiz. Nihai zaferi ancak, muazzam donatım ve disiplin gücüne güvenen uluslararası emperyalizmi en sonunda kesin olarak ezmeyi başardığımız zaman elde edeceğiz. Ama zaferi ancak öteki ülkelerin, tüm dünyanın bütün işçileriyle birlikte elde edeceğiz.

Koşulların zorlanmasıyla Brest'de ağır bir barış yapmak zorunda kaldık, ve bu barışın, her yandan üzerimize yürüyen ve şu anda kendilerine karşı etkin bir savaşıma başlamayacak denli güçsüz bulunduğumuz kalabalık devrim düşmanları tarafından her an hainice ihlal edilebileceğini gizlemiyoruz. Şunu akılda bulundurun,hemen şu anda sizi uluslararası yağmacı emperyalizme karşı etkin, silahlı, açık savaşıma çağıran kişi halka ihanet işlemiş, emperyalistlerin şu yada bu kliğine gönüllü ya da gönülsüz ajan-provakatörlük ve uşaklık etmiş olacaktır. Şu son dönemde savunduğumuz taktiklere karşıt bir tutuma giren kişi —bu kişi kendine en «Sol», hatta süper-Sol, Komünist dese bile— kötü bir devrimcidir, daha da ileri gideceğim, hiç devrimci değildir. **(Alkış)**

24 Nisan 1918'de **Pravda** No. 79'da ve **İzvestia** VTsIK No. 81'de yayınlandı.

Toplu Eserler, c. 27, s. 231-232.

TÜM-RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KOMİTESİNİN OTURUMUNDA SUNULAN SOVYET HÜKÜMETİ'NİN ACİL GÖREVLERİ'NE İLİŞKİN RAPOR'dan
29 NİSAN 1918

Küçük-burjuvazi kampındaki karşıtlarımız için bize karşı savaşımın baş arenası iç politika ve ekonomik kuruluş alanıdır; silahları, proletaryanın bir örgütlü, sosyalist ekonomi inşa etme yönünde ilân ettiği ve oluşturmaya çabaladığı ne varsa yıkmaktır. Burada küçük-burjuva unsuru —küçük mülk-sahipleri ve başı-boş bencillik unsuru— proletaryanın kararlı düşmanı olarak hareket ediyor.

Devrimin başından sonuna dek küçük-burjuvazinin çizdiği grafikte, onların bizden en belirgin uzaklaşma yolunu tuttuklarını görüyoruz. Bu kampta, anın acil ve geçer görevlerine baş karşıtlığı, sözcüğün en kesin anlamında karşıtlığı buluyoruz, doğal olarak; burada ilkesel bakımdan bizle anlaşmayı reddetmeyen, bizi eleştirdikleri sorunlardan daha esaslı sorunlarda destekleyen insanların karşıtlığını, destekle bileşmiş bir karşıtlık buluyoruz.

Şayet, 25 Nisan tarihli **Znamya Truda**'da rastladığım türden ifadelerle Sol SR basının sayfalarında da karşılaşırsak hiç şaşırmayacağız. Şöyle yazıyor gazete: «Sağ-kanat Bolşevikler onaycıdır» (korkunç küçültücü bir lâkap). Savaşçılara karşıt lâkap takılsaydı ne olurdu? Daha korkunç bir etki mi yaratacaktı? Pekiyi, Bolşevizm içersinde bu gibi eğilimlerle karşılaşılıyorsa, bu bir şeyin göstergesidir. 25 Nisan'da, bir gazetede, bizim politik nitelememizi yapan tezleri gördüm. Bu tezi okuduğum zaman bunun «Sol Komünistler»in gazetesi **Kommunist**'den ya da dergilerinden birine ait olması gerektiğini düşündüm —burada ordakilere benzeyen öyle çok şey vardı ki—; ama yanılmışım, zira bu **Vperyod**[50] gazetesinde yayınlanan İsuv'un tezi çıktı. **(Gülüşmeler, alkış)**

Buna göre, yoldaşlar, **Znamya Truda** ile belirli bir Bolşevik eğilimin ya da Kerenski'yle ittifak politikası gütmüş partinin, mensubu Tsereteli'nin burjuvaziyle anlaşmaya girmiş olan partinin Menşevik tezlerinin bir tür formilasyonuyla dayanışması gibi böyle bir politik olayla karşılaştığımızda, Sol Komünistler ile yeni gazeteden gelen saldırılarla tamamen çakışan saldırılara uğradığımızda, burada kusurlu bir şey vardır. Burada, bu saldırıların gerçek anlamını aydınlatan bir şey var, ve bu saldırılara özen gösterme zahmetine değer, çünkü Sovyet hükümetinin başlıca görevlerini, tartışma zahmetine değecek kişilerle tartışarak değerlendirme fırsatına sahibiz, çünkü elimizde Marksist teori var, ve devrimin olaylarının anlamını ve gerçeği araştırmaya olan kuşkusuz arzuyu hesaba katabiliriz. Burada gerçek bir tartışmanın ana zemini, sosyalizme bağlılıkla ve bu alanda burjuvaziye karşı savaşımda proletarya —belirli birey, gurup ya da akımların görüşüne göre— ne gibi ya-

nılgılara düşmüş olursa olsun, çözümün proletaryadan yana, burjuvaziye karşı olmasıyla sağlanmaktadır.

Onlarla tartışmak zahmetine değer derken, bir zahmete-değer tartışmayla anlatmak istediğim, kuşkusuz, bir polemik değil, ama sorunun günümüzün en esaslı, temel problemi üzerine bir tartışmayı ilgilendirdiği olgusudur. Bu çizgi boyunca tartışmaların yapıla-gelmekte oluşu bir rastlantı değildir. Nesnel olarak günümüzde ana görev bu çizgi boyunca uzanmaktır. —Rusya'nın varolan koşulları tarafından dikte edilen, ve iktidarı burjuvaziden koparıp almakla başlayan ve burjuvazinin bütün direncini ezmekle süren sosyalist devrimin proleter disiplini, emekçi halkın örgütlenmesi ve işbilir yöntemlerle ve büyük-ölçekli endüstrinin yararlarının bilgisiyle işe koyulma yetisi problemlerini şaşmazca ön-cepheye yerleştirmesinden dolayı, proletaryanın bu noktada asla herhangi bir ödün veremeyeceğini söylemek için her gerekçeye sahip olduğu ve en çeşitli küçük burjuva akımların bolluğu içersinde yürütülmesi gereken, proletaryanın devrimci savaşım görevi. Bu problemleri proletarya pratikte çözmelidir, zira aksi halde yenilgiye uğrayacaktır. —Sosyalist devrimin başlıca, gerçek zorluğu buradadır—. Sol Komünistler gurubunun temsilcileriyle tartışmaya girmenin, onların konum ve teorilerini alıp incelediğimizde, tekrar söylüyorum, —ve birazdan kanıtlayacağım bunu— aynı küçük burjuva kaypaklıklardan başka bir şey görmediğimiz halde, bu denli zahmete-değer, tarihsel ve politik anlamda bu denli önemli olmasının nedeni budur. Sol Komünistler gurubunun yoldaşları, kendilerine ne derlerse desinler, ilkin kendi tezlerine darbe indiriyorlar. Görüşlerinin toplantımızdaki büyük çoğunluk tarafından bilindiğini varsayıyorum, çünkü Mart'ın başından beri Bolşevik çevrelerde bun-

ların özünü tartışıyoruz, öte yandan önemli politik yayınlara ilgi duymamış olanlarında bu görüşleri bilmeye yönelmiş ve son Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi'nde ortaya çıkan tartışmalarla bağıntılı olarak görüşmüş olmaları gerekir.

Böylece, tezlerinde, bugün tüm SR partide görmekte olduğumuz şeyin aynısını, bugün Milyukov'dan Martov'a dek hem sağ-kanat kampında hem de burjuva kampında gördüğümüz şeyin aynısını görüyoruz; bu kişiler için Rusya'nın bugünkü durumunun güçlükleri, onun eski Büyük Güce durumunu yitirmesi, eski ulustan, ezen bir devletten ezilen bir ülke haline dönüşmesi açısından, sosyalizme giden yoldaki sıkıntıların zahmetine değip değmeyeceğine, yeni başlamış sosyalist devrimin sıkıntılarının zahmetine değip değmeyeceğine ülkenin devleti konusunda ülkenin ulusal bağımsızlığı konusunda en zor durumlara düşmesi zahmetine değip değmeyeceğine kağıt üzerinde değil de pratikte karar verme açısından özellikle acı vericidir.

Burada ayrılıkların en derini, devletin bağımsızlığı, bütün burjuvalar için olduğu gibi, kendileri için bir ülkü ve sınır, kutsalların en kutsalı —asla aşılmaması gereken ve buna yapılacak bir tecavüzün sosyalizmin yadsınması demek olan sınır— olan kişilerle, dünyanın yeniden-paylaşılımı için gözü-dönmüş emperyalist katliam çağında dünya sosyalist devriminin önceden ezici sayılan pek çok ulus için çok ağır yenilgiler olmaksızın yol alamayacağını söyleyenler arasındadır. Buna göre de, insanlık için ne denli acı-verici olsa da, sosyalistler, sınıf-bilinçli sosyalistler bütün böylesi sınavlardan geçmeye hazırdırlar.

Sol SRler en çok, kendileri için en fazla kabul-edilmez olan bu temelde yalpalamışlardır, ve tam bu temel-

de Sol Komünistler içersinde de en büyük yalpalamaları görüyoruz.

Bildiğimiz gibi, 4 Nisan'da bizimle tartıştıkları, 20 Nisan'da da yayınladıkları tezlerinde barış sorununa dönüp duruyorlar.

En büyük özeni barış sorununun değerlendirmesine gösteriyorlar, ve böylelikle barışın tükenmiş ve sınıflarını yitirmiş yığınların psikolojisinin bir belirişi olduğunu kanıtlamaya çalışıyorlar.

Rakamlarını aktardıkları zaman kanıtları ne de gülünç oluyor: 28'e karşı 12 barış yapılmasından yanaydı. Ama istatistik toplamaya kalkışan bir kişi, birbuçuk ay önceki bir oylamayı anımsatacaksa, daha yeni rakamlar aktarması gerekmez mi? Bu oylamaya politik bir anlam vermek düşünülüyorsa, sağlıklı Güney barışa karşıyken, tükenmiş, sınıfını yitirmiş, endüstriyel bakımdan zayıf Kuzey'in oybirliğiyle barıştan yana çıktığını söylemeden önce, Tüm Ukrayna Sovyetler Kongresi'ndeki oylamayı hatırlatmak gerekmez mi? Onda birinin bile barışa karşı çıkmadığı Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi'ndeki çoğunluk gurubunun oylarını hatırlamak gerekmez mi? Rakamlar verilecek ve bunlara politik anlam yapıştırılacaksa, politik oylama tüm olarak alınmak icabeder, o zamansa işçi, asker ve köylü kütlesi, emekçi ve sömürülen halk kütlesi barışı reddetmezken, bazı belgileri ezbere öğrenmiş, bu belgilerin fetişini yapan partilerin küçük-burjuvazinin yanında olduğunu gösterdiğini hemen göreceksiniz.

Şimdi de, barıştan yana bu tutuma karşı eleştirinin yanısıra bunun, tükenmiş, sınıflarını yitirmiş yığınlarca ısrarla dayatılmış olduğu iddiasıyla karşılaşıyoruz, oysa ki barışa karşı çıkanın sınıfını yitirmiş aydınlar-zümresi olduğunu açıkça görüyoruz, gazetede okuduğum olay-

ların bir değerlendirmesi yapıldığında —bu olgu, barış yapılması sorununda Partimiz çoğunluğunun bütünüyle haklı olduğunu; kumara kalkışma zahmetine değmeyeceği, bütün emperyalistlerin bize karşı çoktan birleşmiş olduğu ve her hâlükarda bizi boğazlıyacağı, rezil-rüsva edeceği, vs. söylendiği zaman, bizim yine de barışı yapmakla haklı olduğumuzu göstermektedir. Bu onlara yalnızca yüz-kızartıcı gelmiyor, aynı zamanda boşuna bir çaba gibi de geliyor. Bir ara kazanamıyacağımızı söylediler. Ve biz, uluslararası ilişkilerin nasıl gelişeceğini bilebilmek olanaksızdır, ama emperyalist düşmanların birbirleriyle döğüştüklerini biliyoruz, dediğimiz zaman, olaylar bunu doğruladı, ve bu Sol Komünistler gurubu tarafından, komünist bakış-açısını genel olarak benimseyen ideolojik ve ilkesel karşıtlarımız tarafından da teslim edildi.

Tek başına bu tümce bizim taktiklerimizin tam olarak tanınması ve barış sorununa ilişkin yalpalamaların tümüyle mahkum edilmesi demektir; hepsinden fazla bu sorun bizi, destekleyicilerimizin belirli bir kanadından, gerek Sol SRler partisinde toplaşmış tüm kanattan, gerekse Partimiz içersinde varolmuş, halâ varolan, ve rahatça söylenebilirki varlığını daha da sürdürecek olan, ve kaypaklıklarıyla bu kaypaklıkların kaynağını özellikle açıkça ortaya seren kanattan uzaklaştırmıştır. Evet, ulaştığımız barış en yüksek derecede tutarsızdır; kazanmış bulunduğumuz ara gerek Batı'dan gerekse Doğu'dan her an kesilebilir, buna hiç kuşku yok. Öyle nazik bir uluslararası ortam içersindeyiz ki, Batı devrimi, beklediğimiz ve arzuladığımızdan çok daha yavaş olgunlaşan, ama su-götürmez bir şekilde olgunlaşan, su-götürmez bir şekilde her geçen gün daha fazla çabuk-parlar bir madde emen ve toplayan Batı devrimi olgunluğa eri-

şene dek, olabildiğince dayanmak için tüm gücümüzü harcamalıyız.

Dünya proletaryasının ayrı bir müfrezesi olan biz ilk ileri atılan olduysak, bu, bu müfreze ötekilerden daha sağlamca örgütlendiği için değildir. Hayır, bu öbürlerinden daha kötü, daha zayıf ve daha az örgütlüdür, ama kalkıp da, bir çoklarının yaptığı gibi, şöyle iddialarda bulunmak aptallığın ve çok-bilmişliğin doruğu olur; pekala, eğer işe en örgütlü müfreze başlasaydı, ve ardından bir derece daha az örgütlü olanı, ve onun ardından da üçüncü-dereceden örgütlü olan bir tanesi gelseydi, o takdirde biz seve seve sosyalist devrimin destekçisi olurduk. Ama mademki işler kitaba göre gitmedi, mademki önder müfreze öteki müfrezeler tarafından desteklenmedi, o halde bizim devrim mahvolmaya mahkum demektir. Öte yandan, bizse, şöyle diyoruz: hayır, bizim görevimiz genel olarak örgütlenmeyi dönüştürmektir; görevimiz, mademki yalnız kaldık, devrimi korumak, devrim öteki ülkelerde olgunlaşıncaya dek, öteki müfrezeler yardımımıza yetişinceye dek, onun için, zayıf ve sınırlı boyutlarda da olsa, bir sosyalizm burcunu esirgeyip saklamaktır. Ancak tarihten çeşitli ülkelerin sosyalist müfrezelerini sıkı bir silsile halinde ve bir plana göre harekete geçirmesini beklemek, hiçbir devrim kavramına sahip olmamak, ya da aptallıktan gayrı bir kavrama sahip olmamak, sosyalist devrimin desteklenmesini yadsımak demektir.

Kendimizi Rusya içersinde sağlam bir konumda bulduğumuz ve bunu kanıtladığımız, ancak uluslararası emperyalizme karşı koyacak güçlere sahip olmadığımız bir zamanda, tek bir görevimiz vardır, taktiğimiz manevra yapmak, beklemek ve gerilemektir. Pek iyi biliyorum ki, bu sözcükler popüler görünmüyor, ve şayet bunlara uy-

gun bir saptırma yapılır ve «koalisyon» sözcüğüyle yanyana konursa, heveslendirici kıyaslamalar ve her çeşit kınama ve alay etme için yol açılmış olur. Sağ'daki düşmanlarımız —burjuvazi— ve Sol'daki dünkü dostlarımız, Sol SRler, ve dostlarımız —eminim, dünkü, bugünkü ve yarınki dostlarımız— Sol Komünistler zekâlarının oklarını ne denli buna yöneltseler ve küçük-burjuva yalpalamalarına ilişkin ne denli kanıtlar verseler de, bu gerçekleri çürütemezler. Olaylar bunu doğrulamıştır, biz salt Batı'da emperyalist katliam sürdüğü ve Uzak-Doğu'da emperyalist rekabet daha da genişlere yayıldığı için bir ara kazanabildik —bu politik ortamda sıkıca bağlandığımız, şimdilik, tehlikelerin en zayıfının tehdidi altında, Sovyet Cumhuriyeti'nin varlığını yalnızca bu açıklar. Kuşkusuz, ne bir kağıt parçası, ne barış antlaşması, ne de Japonya'ya karşı döğüşmek isteyişimiz bizi koruyamaz; herhangi bir antlaşma yada formaliteye başvurmadan bizi talan etmekte olduğu doğrudur. Bizi, kuşkusuz, bir kağıttan antlaşma yada «barış hali» değil, Batı'da iki emperyalizm «devi» arasında süregiden savaşım ve bizim dayanıklılığımız koruyacaktır. Rus devriminde pek açıklıkla doğrulanan temel Marksist dersi unutmuş değiliz: güçleri onmilyonlarla saymak; politikada daha az olanı hesaba katılmaz; politika daha azını önemsiz bir büyüklük olarak dışlar. Uluslararası devrime bu yandan bakacak olursak, sorun alabildiğine açık-seçiktir; geri bir ülke kolay başlayabilir çünkü düşmanı çürümüştür, çünkü burjuvazisi örgütlü değildir, fakat sürdürmek, bu ülkeden, bin kez daha çok ihtiyat, uyanıklık ve dayanıklılık talep eder. Batı Avrupa'da durum farklı olacaktır; orada başlamak ölçüsüzce zor ama ileri gitmek ölçüsüzce kolay olacaktır. Başka türlü de olamazdı, çünkü orda proletaryanın örgütlülük ve dayanışma derecesi kıyas-

lanamayacak ölçüde büyüktür. Yalnız başımıza yol aldığımız sürece, bütün güçleri gözönüne alarak, şöyle söylemeliyiz kendimize: Avrupa devriminin başlamasına dek tüm güçlüklerimizi çözümleyecek ancak bir tek şansımız var —uluslararası emperyalizm devleri arasındaki savaşımın sürmesi; bu şansı doğru değerlendirdik, birkaç hafta buna tutunduk, ama yarın yıkılabilir. O halde sonuç şu: Mart'da başladığımız, şu sözcüklerle formüle edilebilecek dış politikamızda devam etmek: manevra yapmak, gerilmek, beklemek. Sol-kanat **Kommunist**'de «etkin bir dış politika» sözleri dolaşırsa, sosyalist vatanın savunması deyimi tırnak işaretleri arasına alınırsa, ki bu alaylı bir tarzı ifade etse gerek, o zaman ben kendi-kendime şöyle derim: bu adamlar Batı proletaryasının durumundan hiç bir şey anlamamışlar. Kendilerine Sol Komünistler adını takarken, devrimi kendi özgül sistemini güvenceleme yolu sayan kaypak küçük burjuvanın bakış açısına kayıyorlar. Uluslararası ilişkiler alabildiğine berrak bir şekilde gösteriyor: Uluslararası emperyalizmi Rusya'nın güçlerine dayanarak devirme görevini sırtlanmaya kalkışan herhangi bir Rus bir deli olurdu. Batı'da devrim olgunlaşmakta iken, bugün dünkünden daha hızlıca olgunlaştığı halde, bizim görevimiz yalnızca şudur: güçsüzlüğümüze karşın en öne çıkmış müfreze olan biz, kazandığımız mevzilerde tutunmak üzere herşeyi yapmalı, her şanstan yararlanmalıyız. Bütün öteki hesaplar buna, şansımızdan tam yarar sağlamaya bağımlı kılınmalıdır, öyle ki uluslararası emperyalizmin bize karşı birleşeceği anı birkaç hafta erteleyebilelim. Bu şekilde hareket edersek Avrupa ülkelerinde her sınıf-bilinçli işçinin onaylayacağı bir yol tutturmuş olacağız; o bunu onaylayacaktır, çünkü bizim 1905'ten bu yana öğrendiğimiz şeyi bilmektedir. Fransa ve İngiltere'li işçiler bunu

yüzyıllardır öğrenmektedir, birleşik burjuvazinin özgür toplumunda devrimin ne denli yavaş geliştiğini bilmektedir, böylesi güçlere karşı, biz, ayaklanmaya girişmiş Alman, Fransız ve İngiliz proletaryasıyla yan yana dikildiğimiz zaman sözcüğün tam anlamıyla propaganda yürütecek bir ajitasyon bürosunun işlerliğe sokulması gerekeceğini bilmektedir. O zamana dek, nedenli üzücü de olsa, devrimci geleneklere ne denli aykırıda olsa, tek taktik budur: beklemek, manevra yapmak ve gerilemek.

Bir dış, uluslararası politika olmadığını söyleyen insanlara diyeceğim şu: herhangi bir başka politika bilinçli ya da bilinçsizce bir provakatör rolü oynamaya varır ve Rusya'yı Çkhenkeli yada Semyonov türünden emperyalistlerle bir ittifağın aleti yapar.

Ve şöyle söylerim: dayanmak ve sabretmek, son derece daha büyük ulusal ve devletsel aşağılanma ve sıkıntılara katlanmak, ama sosyalist ordunun saflarından olayların zoruyla koparılmış ve öteki ülkelerdeki sosyalist devrimin yardıma gelmesini beklemek zorunda bırakılmış bir sosyalist müfreze olarak görevimizde [yada mevkimizde, mevzimizde -ç.] kalmak daha iyidir. Ve o devrim yardımımıza geliyor. Yavaş geliyor ama geliyor. Batı'da süren savaş şimdi yığınları öncekinden daha çok politize ediyor ve ayaklanma saatine daha yakınlaştırıyor.

Bugüne dek yürütülen propaganda, ilhaklar uğruna yapılan emperyalist savaşın en canice ve en gerici bir savaş olduğunu söyledi. Ama şimdi doğrulanmaktadırki, yüzbinlerce ve milyonlarca Fransız ve Alman askerinin katliama karıştırıldığı Batı cephesinde, devrim bizim beklediğimizden daha yavaş geldiği halde, devrimin şimdiye dek olduğundan daha hızlı olgunlaşmaması olanaksızdır.

Dış politika sorunuyla niyetlendiğimden çok daha fazla uğraştım, ama yine de öyle görünüyorki, burada bu sorunda, açıkça iki ana çizgiyle karşılaşıyoruz —sosyalist devrimin bizim için en kutsal ve en yüce şey olduğunu, ve bunun Batı'da yakında mı patlayacağını gözönünde bulundurmamız gerektiğini söyleyen proleter çizgi, ve kendisi için bir büyük güç halindeki devletin niteliği ve ulusal bağımsızlığın herşeyden kutsal ve yüce olduğunu söyleyen öteki çizgi— burjuva çizgisi.

İlk kez 1920'de **Tüm-Rusya MYK'nın Oturumlarının Tutanakları, 4'ncü Toplantı, Tutanak Raporu, Moskova,** adlı kitapta yayınlandı.

Toplu Eserler, c. 27, s. 285-293.

«SOL-KANAT» ÇOCUKLUĞU VE KÜÇÜK-BURJUVA ZİHNİYETİ'nden

Bir küçük «Sol Komünistler» gurubunca gazeteleri **Kommunist**'in (20 Nisan 1918, No. 1) ve «tezleri»nin yayınlanması, **Sovyet Hükümeti'nin Acil Görevleri*** adlı broşürümde dile getirdiğim görüşleri çarpıcı bir şekilde doğrulamaktadır. Politik literatürde bazen «Sol» sloganlarla gizlenen küçük-burjuva şapşallığını savunmanın son derece saflık olduğunu bundan daha iyi doğrulayacak bir şey olamazdı. «Sol Komünistler»in iddialarını ele almak yararlı ve gereklidir, çünkü bunlar içinden geçmekte olduğumuz dönemin karakteristiğidirler. Bu dönemin «nüve»sinin olumsuz yanını ender rastlanır açıklıkla göstermekteler. Öğreticidirler de, çünkü bizim uğraştığımız kişiler, şimdiki durumu anlamayı becerememiş olanların en seçkinleri, bilgi ve bağlılıklarıyla aynı yanlış görüşlerin **sıradan** temsilcilerinden, yani Sol Sosyalist-Devrimciler'den çok, çok daha üstte yer alan kişilerdir.

---

* Bakın, Lenin, **Toplu Eserler**, c. 27, s. 235-277 [Ed. n.]

1.

Bir politik varlık olarak, ya da bir politik rol oynama iddiasındaki bir gurup olarak, «Sol Komünist» gurup kendisinin «Şimdiki Durum Üzerine Tezleri»ni sunmuştur. Kişinin görüş ve taktiklerinin temelini oluşturan ilkelerin uyumlu ve tam bir açıklamasını getirmek iyi bir Marksist alışkanlıktır. Ve bu iyi Marksist alışkanlık bizim «Sollar»ın işlediği hatanın ortaya çıkarılmasına yardımcı olmuştur, çünkü salt feragat etmek değil de tartışmaya yeltenişleri bile, iddialarının çürüklüğünü ele vermektedir.

Kişiyi çarpan ilk şey. Brest Antlaşması'nı imzalayıp imzalamamak şeklindeki eski soruna ilişkin dokundurmalar, imalar ve bahaneler bolluğu oluyor. «Sollar» sorunu dosdoğru getirmeye cesaret edememişler. Gülünç bir tarzda debelenip duruyorlar, iddia üzerine iddia yığıyorlar, gerekçeler aranıyor, «bir yandan» olabilir, ama «öte yandan» olmayabilir gibi özürler buluyorlar, düşünceleri bütün ve türlü çeşitli konular üzerinde dolaşıyor, her seferinde kendilerini çürüttüklerini görmemek için çalışıp didiniyorlar. «Sollar» rakam aktarmaya pek özen gösteriyorlar: Parti Kongresi'nde barışa karşı oniki oy, lehte yirmisekiz oy; ama Sovyetler Kongresi'ndeki Bolşeşik gurup toplantısında kullanılan yüzlerce oydan ancak onda birinden azını elde ettikleri olgusunu belirtmekten ustaca kaçınıyorlar. Bir «teori» icat etmişler, buna göre barış «tükenmiş ve sınıflarını yitirmiş unsurlar»ca arzulanırken, «ekonomik yaşamın daha büyük canlılığa sahip olduğu ve ekmek temininin daha fazla güvencelenmiş bulunduğu güney bölgelerin işçi ve köylüleri» karşı çıkıyorlar... Kişi buna gülmekten başka ne yapabilir? Tüm-Ukrayna Sovyetler Kongresi'ndeki barıştan yana oylama hakkında, ne de barışa karşı olanların (Sol Sos-

yalist-Devrimci Parti) Rusya'daki tipik olarak burjuva ve sınıfını yitirmiş politik kümelenmenin sınıfsal ve toplumsal yapısı hakkında tek bir sözcük yok. Son kerte çocukça bir anlayışla, eğlendirici «bilimsel» açıklamalarla kendi iflâslarını örtmeye, gerçekleri örtmeye çabalıyorlar; bu gerçeğin şöyle bir gözden-geçirilmesi bile, barışa, devrimci küçük-burjuva lafazanlıklar içersinde saklanan belgilerle karşı çıkanların kesinlikle sınıfını yitirmiş, partinin entellektüel «kaymak tabakası», eliti olduğunu, oysaki barışı savunanların kesinlikle işçiler ve sömürülen köylüler yığını olduğunu gösterecektir.

«Sollar»ın savaş ve barışa ilişkin yukarda belirtilen bütün beyanatları ve imâlarına karşın, yine de, yalın ve mutlak gerçek aydınlığa çıkmayı başarıyor. Tezleri kaleme alanlar, «barışın yapılması şimdilik emperyalistlerin dünya ölçüsünde bir girişime kalkışma çabalarını zayıflatmıştır» (bu «Sollar» tarafından dikkatsizce formüle edilmiştir, ama burası dikkatsizliklerle uğraşmanın yeri değil) gerçeğini teslim etmek zorunda kalmışlar. «Barışın imzalanması şimdiden emperyalist güçler arasındaki çatışmanın daha da kızışmasına neden olmuştur.»

Artık bu bir gerçektir. Burada **belirleyici** öneme sahip bir şey vardır. Barış yapılmasına karşı çıkanları bilmeden emperyalizmin elinde oyuncak olmalarının ve emperyalistlerin onlara kurduğu tuzağa düşmelerinin nedeni buydu. Çünkü, dünya sosyalist devrimi patlak verinceye değin, birkaç ülkeyi kucaklayıncaya ve **uluslararası emperyalizmi** altedecek güce ulaşıncaya değin, tek bir ülkede (özellikle geri bir ülkede) galip gelmiş sosyalistlerin dolaysız ödevi emperyalizm devlerine karşı savaşı kabul **etmemektir.** Ödevleri savaştan kaçınmaya çalışmak, emperyalistler arasındaki çatışmalar onları **da-**

ha da güçden düşürene, ve öteki ülkelerde devrimi daha da yakınlaştırana dek beklemektir. Bizim «Sollar» bu basit gerçeği Ocak, Şubat ve Mart'ta anlamadılar. Şimdi bile açıkça itiraf etmekten korkuyorlar. Ancak bu, «bir yandan yadsınmalı, öte yandan ise kabul edilmelidir» gibisinden şaşkın mantık-yürütmeleriyle aydınlığa çıkıyor.

> «Gelecek ilkbahar ve yaz içersinde» diye yazıyor tezlerinde bizim «Sollar», «emperyalist sistemin çöküşü başlamalıdır. Savaşın bu evresinde Alman emperyalizminin zaferi halinde, bu çöküş ancak ileri atılabilir, ama sonradan kendini daha keskin biçimlerde gösterecektir.»

Bu formülasyon, bilimcilik oyunu oynamasına karşın, daha bile çocukça hatalıdır. Bilimden, «çöküşün başlaması gerektiği» yıl, ilkbahar, yaz, sonbahar ya da kışın hangisi olacağını saptayabilecek bir şey «anlamak» çocuklar için doğaldır.

Bunlar kestirilemeyecek olanı kestirme yönünde gülünç, boş girişimlerdir. Hiçbir ciddî politikacı hiçbir zaman bir «sistem»in şu ya da bu çöküşünün **ne zaman** «başlaması gerektiği»ni söylemez (üstelik **sistemin** çöküşü zaten başlamış bulunmaktadır, ve şimdi **belirli** ülkelerde devrimin patlak vermesi an meselesidir). Ama yadsınamaz bir gerçek bu çocukça umarsız formülasyon içerisinden yolunu bulup zorla ortaya çıkar; yani diğer, daha ileri ülkelerde devrim patlamalarının şimdi, barışın imzalanmasını izleyen «ara»nın başlangıcından bir ay sonra, bir ay ya da altı hafta öncekinden **daha yakın** olduğu gerçeği.

Buradan ne çıkar?

Barışı savunanların tümüyle haklı oldukları ve tavırlarının olayların seyriyle doğrulanmış olduğu çıkar. Onlar, kişinin güçler dengesini hesaba katmasını ve sosyalizm henüz güçsüzken, savaş şansları açıkça sosyaliz-

me **karşıyken,** sosyalizme karşı savaşı onlar için kolaylaştırmak suretiyle emperyalistlere **yardım etmemesini** bilmesi gerektiğini zorla kafalarına kakmakta haklıydılar.

Ne var ki, kendilerinde proleter olan pek az şey ve küçük burjuva olan pek çok şey bulunduğu için, kendilerine «proleter» Komünistler demekten pek hoşlanan «Sol» Komünistlerimiz, güçler dengesine kafa yormaktan, hesaba katmaktan acizdirler. Bu Marksizm'in ve Marksist taktiklerin nüvesidir, ama onlar «nüveyi», şöylesi «kibirli» laflarla küçük görerek bir kenara itiveriyorlar :

> «... Yığınların atıl 'barış zihniyetiyle' sıkıca tıka-basa dolu hale gelmiş olduğu, politik ortamın nesnel bir gerçeğidir...»

Ne cevher! Üç yıllık en yıpratıcı ve gerici savaştan sonra, hiçbir zaman salt lafazanlığa kapılmamış olan halk, Sovyet iktidarı ve onun doğru taktiği sayesinde, çok, çok kısa, güvenliksiz ve yeterli olmaktan uzak bir ara elde etmişler. Ne var ki, «Sol» entellektüel delikanlılar ise, kendine-aşık Narcissus* edasıyla, «yığınların(???) âtıl (!!!???) bir barış zihniyetiyle sıkıca tıka-basa dolu(!!!) hale gelmiş olduğunu» esaslı olarak belirtiyorlar. Parti Kongresi'nde «Sollar»ın gazete ya da dergisine **Kommünist** değil de **Szlachcic** adı verilmesi gerektiğini söylediğim zaman haklı değil miydim?**

Emekçi ve sömürülen halkın yaşam koşullarını ve zihniyetini zerre kadar anlayan bir Komünist, «barış zihniyeti»nin «âtıl» olduğunu söyleyen ve kartondan bir kılıç savurmanın «eylemsellik» olduğuna inanan bir soylu ya **szlachcic'**in zihinsel dünya-görüşüyle, tipik sınıfı-

---

* Narcissus: Yunan efsanesine göre suda gördüğü kendi hayaline aşık olan adam [ç.n.]

** Sayfa 115-116'ya bakınız [Ed. n.]

nı yitirmiş küçük-burjuva entellektüelin bakış açısına inebilir mi? Bizim «Sollar», Ukrayna'daki savaşın ek bir kanıt oluşturduğu, herkesçe bilinen gerçeği, yani üç yıllık kasaplıktan son derece bitkin düşmüş durumdaki halkların bir ara olmaksızın savaşmaya devam edemeyeceği, ve ulusal ölçüde örgütlenemediği takdirde savaşın pek sık, proletaryanın çelik disiplini yerine küçük mülk sahiplerine özgü bir çözülme zihniyeti yarattığı gerçeğini gözden kaçırdıkları zaman, salt kartondan bir kılıç savuruyorlar. **Kommunist**'in her sayfası, bizim «Sollar»ın çelik proleter disiplini ve bunun nasıl kazanıldığı hakkında hiçbir düşünceleri olmadığını, onların sınıfını yitirmiş küçük-burjuva entellektüelinin zihniyetiyle tıka-basa dolmuş olduğunu göstermektedir.

2.

Belki de «Sollar»ın savaş konusundaki tüm bu sözleri, üstelik, geçmişi ilgilendiren ve bu nedenle de bir politik önemin gölgesi bile bulunmayan salt çocukça coşkunluğa bağlanabilir? Bazılarının bizim «Sollar»ı savunmak için ortaya attıkları iddia bu. Ama bu yanlıştır. Politik önderliğe özenen bir kişi politik problemleri **düşünüp çözmeye** güç yetirebilmelidir, ve bu yetiden yoksun olmaları «Sollar»ı, nesnel olarak ancak tek bir sonuca varabilecek bir yalpalama politikasının yüreksiz savunucuları haline dönüştürüveriyor; bu sonuç, «Sollar»ın yalpalamakla, emperyalistlerin Rusya Sovyet Cumhuriyeti'ni açıkça onun aleyhine olan bir savaşa kışkırtmalarına **yardımcı olmaları**, emperyalistlerin bizi bir kapana düşürmelerine, **yardımcı olmalarıdır**. Şunu bir dinleyin:

> «... Rusya işçi devrimi 'kendini', dünya devrimi yolunu terkederek, sürekli olarak savaştan sakınıp uluslara-

rası sermayenin baskısına boyun eğerek, 'iç sermaye'ye ödünler vererek 'kurtaramaz'.

«Bu açıdan, uluslararası devrimci propagandayı sözle ve eylemle birleştirecek kararlı sınıfsal bir uluslararası politika benimsemek ve uluslararası sosyalizmle (uluslararası burjuvaziyle değil) organik bağlantıyı sağlamlaştırmak gereklidir...»

Bu pasajdaki iç politikayla ilgili sokuşturmaları ayrı olarak ele alacağım, ama dış politika alanındaki lâf-yapma hengâmesini —ve eylemdeki ürkekliği— inceleyeceğim. **Şimdiki** anda, emperyalist provakasyona alet olmak istemeyen, kapana düşmek istemeyen bütün herkesi **bağlayan** taktik nedir? Her politikacı bu soruya açık, dosdoğru bir yanıt vermek zorundadır. Partimizin yanıtı herkesçe biliniyor. **Şimdiki** anda **geri çekilmeli** ve savaştan sakınmalıyız. Bizim «Sollar» buna karşı seçenek getirmeye cesaret edemiyor, havaya bağırıyorlar: «Kararlı sınıfsal bir uluslararası politika»!!

Bu halkı kandırmaktır. Şimdi savaşmak istiyorsan açıkça böyle de. Şimdi **gerilemek** istemiyorsan, açıkça böyle de. Aksi takdirde, nesnel rolün açısından, emperyalist provokasyonun aletisin. Ve senin «zihniyetin»de, yaygara koparan ve şişinen, ama proletaryanın gerilemekte ve örgütlü bir şekilde gerilemekte **haklı** olduğunu gayet iyi sezen bir çılgın küçük-burjuva zihniyetidir. O; güç-yoksunluğumuzdan ötürü, («Sollar»ın incilerine karşın) «ilkbahar ya da yazda» başlamak «zorunda» olmayan ama **her ay** daha da yakınlaşan ve daha da olasılaşan Batı devrimi olgunlaşıncaya değin zaman kazanmanın **biricik** şansı bu olduğu için, (Batı ve Doğu emperyalizminin önünde) Urallar'a kadar bile geri çekilmeliyiz. Şeklinde düşünmekle proleterin haklı olduğunu sezmektedir.

«Sollar»ın «kendi» politikaları yoktur. **Şu anda** geri-

çekilmenin gerekli olmadığını söylemeye **cesaret edemiyorlar.** Kıvırıp dönüyor, sözcüklerle oynuyor, **şu anda** savaştan sakınma sorunun yerine «sürekli olarak» savaştan sakınma sorununu geçiriyorlar. «Eylemle uluslararası devrimci propaganda» gibi sabun kabarcıkları uçuruyorlar.!! Bu ne demektir?.

Ancak şu ikisinden biri demek olabilir: ya salt Nozdriyovizm'dir[51], ya da uluslararası emperyalizmi devirmek üzere bir saldırı savaşı demektir. Böyle bir saçmalık açıkça ortaya sürülemez. «Sol» Komünistler'de, bundan dolayı her politik bilinçli işçiye maskara olmamak için— görkemli ve boş sözlerin ardına sığınmaya zorunlu kalıyorlar. Dikkatsiz okuyucunun «eylemle uluslararası devrimci propaganda» sözlerinin gerçek anlamını gözden kaçıracağını umut ediyorlar.

Şaşaalı sözlerle gösteriş yapmak, sınıfını yitirmiş küçük-burjuva entellektüellerinin karakteristiğidir. Örgütlü proleter Komünistler ise bu «huy»u en aşağı alaya almakla ve bütün sorumlu makamlardan atmakla kesin olarak cezalandıracaklardır. Halka acı gerçek basitçe, açıkça ve dosdoğru söylenmelidir: Almanya'da savaşçı partinin yeniden üstünlüğü kazanması (bu, bize saldırı derhal başlayacak demektir), ve Almanya ile Japonya'nın ya resmî bir sözleşmeyle ya da kendiliğinden anlaşmayla, bizi bölüşüp boğazlamaları olasıdır, hattâ pek muhtemeldir. Yüksekten atıp tutanları dinlemeye niyetimiz yoksa, taktiğimiz beklemek, savaşı geciktirmek, sakınmak ve geri çekilmek olmalıdır. Eğer yüksekten atanları silkeler ve gerçekten demir, gerçekten proleter, gerçekten komünist disiplin yaratarak «kendimizi sıkarsak» birçok ay kazanmak için bol şansa sahip oluruz. Ve o zaman, kötünün de en kötüsünü düşünelim, hattâ Uralar'a kadar bile gerilemekle, müttefiğimizin (uluslararası

proletarya) yardımımıza yetişmesini, devrimci patlamaların başlangıcıyla devrimin başlangıcı arasındaki mesafeyi (spor dilini kullanırsak) «katetmesini» **kolaylaştıracağız.**

Uluslararası sosyalizmin bir yalıtlanmış kesimiyle öteki kesimleri arasındaki bağlantıyı gerçekten sağlamlaştıracak taktik yalnız ve yalnız budur. Ama doğrusunu söylemek gerekirse, sizin bütün iddialarınızın vardığı yer, sevgili «Sol Komünistler», bir şaşaalı sözle bir diğeri arasındaki «organik bağlantıyı sağlamlaştırmaktır.»

Sizi, sevimli dostlarım, neden başınıza böylesi belâlar geldiği konusunda aydınlatacağım. Bu, devrimci belgiler üzerine düşünce harcamaktan çok onları ezberlemeniz ve belleğinize işlemenizden dolayıdır. Bu sizi «sosyalist vatanın savunması»nı tırnak içersine almaya götürüyor; büyük bir olasılıkla alaycılık girişiminize delalet etmek anlamına geliyorsa da, gerçekte bu sizin darmadağın-kafalı olduğunuzu kanıtlıyor. «Savunuculuğu» rezil ve bayağı birşey olarak görmeye alışmışsınız; bunu öğrenmiş ve belleğinize kaydetmişsiniz. Bunu baştan sona öyle bir ezberlemişsiniz ki, bazılarınız, emperyalist bir **çağda** vatan savunmasının izin verilmez olduğu yolunda saçmalıklar yumurtlamaya bile başlamış (aslında, bu ancak burjuvazinin yürüttüğü bir emperyalist, gerici, savaşta izin-verilmezdir). Ama «savunuculuk»un neden ve ne zaman zararlı olduğunu hiç düşünüp taşınmamışsınız bile.

Vatan savunmasını kabul etmek, savaşın yasallığını ve haklılığını kabul etmek demektir. Ama hangi bakış açısına göre yasallık ve haklılık? Yalnız ve yalnız sosyalist proletaryanın ve onun kurtuluş uğruna savaşımının bakış açısına göre. Biz başka bir bakış açısı tanımıyoruz. Eğer sömürücü sınıf, bir sınıf olarak egemenliğini per-

çinlemek amacıyla savaş yürütürse, böyle bir savaş, canice bir savaştır, ve **böyle** bir savaştaki «savunuculuk» ise sosyalizme bayağı bir ihanettir. Ama eğer savaş kendi ülkesinde burjuvaziyi altetmiş bulunan proletarya tarafından yürütülürse, ve sosyalizmi perçinleyip geliştirmek amacıyla yürütülürse, böyle bir savaş yasal ve «kutsal»dır.

25 Ekim 1917'den buyana «savunucu» olduk. Bunu bir kezden çok ve pek belirginlikle belirttim, sizse bunu yadsımaya cesaret edemiyorsunuz. **Sosyalist** anavatanımızı savunmanın **zorunlu ödevimiz** oluşu, kesinlikle, uluslararası sosyalizmle «bağlantıyı sağlamlaştırma»nın yararınadır. Proletaryanın zafere ulaşmış bulunduğu bir ülkenin savunulması konusunda hafiflikle davrananlar, uluslararası sosyalizmle bağlantıyı yıkanlardır. Biz ezilen bir sınıfın temsilcileriyken, emperyalist bir savaşta vatanın savunmasına karşı hafif bir tutum takınmadık. Böyle bir savunmaya ilkesel olarak karşı çıktık. Şimdi, sosyalizmi örgütlemeye başlamış egemen sınıfın temsilcileri haline geldikten sonra, herkesten ülkenin savunmasına karşı **ciddî** bir tutum takınmasını talep ediyoruz. Ve ülkenin savunmasına karşı ciddî bir tutum takınmak da, onun için her yönlü hazırlanmak, ve güçler dengesinin titiz bir hesaplamasını yapmak demektir. Eğer güçlerimiz açıkça pek yetersizse, savunmanın en iyi yolu **ülkenin içerlerine doğru geri-çekilmektir** (bunu anın gereklerine uydurmak için icadedilmiş yapay bir formül sayan çıkarsa, askerî konularda en büyük otoritelerden birisi olan yılların Clausewitz'inin bu soruna ilişkin öğrenilmesi gerekli tarih derslerini okumalıdır). Ne varki, «Sol Komünistler», güçler dengesi sorununun önem ve anlamını anlamış olduklarına ilişkin en ufak bir belirti göstermiyorlar.

Savunuculuğa ilkesel olarak karşı çıktığımız zaman, sosyalizmin çıkarları kılıfı altında kendi vatanlarını «kurtarmak» isteyenleri alay konusu yaparak doğruluğumuzu göstermiştik. Fakat, ne zamanki proleter savunucuları olma hakkını kazandık, tüm sorun kökünden değişti. Yer alan değişik güçleri en büyük titizlikle hesaplamak, müttefiğimizin (uluslararası proletarya) zamanında yardımımıza yetişebilme gücündeki değişiklikleri en fazla dikkatle tartmak, ödevimiz olmuştur. Bütün ülkelerdeki işçiler birleşmeden önce (fiilen birleşmeden, yani devrime başlamakla) düşmanını (devrimci proletarya) azar azar çökertmek sermayenin çıkarlarınadır. Devrimci işçi müfrezelerinin tek bir dev uluslararası ordu halinde birleştikleri ana dek (ya da anın sonrasına dek) kesin savaşı ertelemek için elden gelen ne varsa yapmak, en küçük fırsattan bile yararlanmak da bizim çıkarımızadır.

9, 10 ve 11 Mayıs 1918'de
Pravda No. 88, 89 ve 90'da
yayınlandı.
İmza: N. Lenin.

Toplu Eserler,
c. 27, s. 325-333.

«SOL-KANAT» KOMÜNİZMİ —BİR ÇOCUKLUK HASTALIĞI'ndan

Bolşevizmin kendi Partisi içersinde «Sol» sapmalara karşı savaşımı iki vesileyle büyük boyutlara varmıştır: 1908'de, en gerici bir «parlamento»ya, ve en gerici yasalarla kısıtlanmış yasal işçi derneklerine katılıp katılmama sorununda; ve 1918'de, (Brest-Litovsk Antlaşması) şu ya da bu «uzlaşmanın» kabul edilebilir olup olmadığı sorununda.

1908'de «Sol» Bolşevikler en gerici bir «parlemento»ya[52] katılmanın gereğini anlamamakta inatla direndikleri için, Partimiz'den atıldılar. Aralarında, sonradan Parti'de (ve hâlâ da) onurla üyelik yapmış mükemmel devrimcilerin de yeraldığı «Sollar», özellikle başarılı 1905 boykotu deneyiminden kaynaklanmaktaydılar. 1905 Ağustos'unda Çar bir danışma «parlementosu»nun[53] toplantıya çağrıldığını bildirdiği zaman, Bolşevikler, bütün muhalefet partileri ile Menşevikler'in aksine, bu parlementoyu boykot etmişlerdi; ve 1905 Ekim devrimi de bunu fiilen süpürüp atmıştı. O tarihte bu boykot, gerici

parlamentolara katılmamak genelde doğru olduğundan değil, yığın grevlerinin önce politik greve, ardından devrimci greve, ve en sonunda da çarlığa karşı ayaklanmaya doğru hızla dönüştüğü nesnel durumu kesinlikle doğru değerlendirmiş olmamızdan ötürü doğru çıkmıştı. Üstelik, o zamanki savaşımın odaklaştığı sorun, birinci temsilî kurumu toplama insiyatifinin Çar'a mı bırakılacağı, yoksa bu insiyatifi eski iktidarın elinden almak için bir girişimde mi bulunmamız gerektiği sorunuydu. Bu nesnel duruma benzer bir nesnel durumun varlığı, ve aynı eğilimde ve aynı hızda bir gelişmenin olduğu kesin olmadığı, olamadığı zaman artık doğru değildi.

1905'de Bolşevikler'in «parlamento»yu boykotu, proletaryaya yüksek değerde bir politik deneyim sağlamış ve legal ve illegal, parlamenter ve parlemento-dışı savaşım biçimlerinden aynı anda yararlanıldığı zaman, bazen parlamenter biçimlerden vazgeçilmesinin yararlı, hattâ zorunlu olduğunu göstermiştir. Ama basit bir taklitçilikle, eleştiri ruhu olmadan, bu deneyimi **başka** koşullara, **başka** bir duruma olduğu gibi uygulamaya kalkmak yanılgıların en büyüğüne düşmek olur. Zaten Bolşevikler'in 1906'da «Duma»yı boykotları pek önemli olmasa da ve kolayca onarılsa da gene yanlış olmuştur.* Bir yandan devrimci dalganın hızlı bir kabarışının ve bu dalganın ayaklanmaya varmasının beklenemeyeceği bir sırada ve öte yandan burjuva monarşisinin diriltilmesine eşlik eden tüm tarihsel durumun legal ve illegal faaliyetleri birleştirmeyi gerekli kıldığı bir sırada, 1907'de, 1908'de ve sonraki yıllardaki boykot en ciddi ve ona-

* Bireyler için geçerli olan, gerekli değişiklikler yapılmak suretiyle, politikalar ve partiler için de geçerlidir. Akıllı adam hiç yanlış yapmayan adam değildir. Böyle adamlar yoktur, ve olamaz da. Yanlışları pek vahim olmayan ve onları kolayca ve çabucak düzeltebilen kişi akıllı adamdır. [Lenin'in notu]

rılması zor bir yanılgı oldu. Bugün geriye baktığımızda, geçmişte kalan ama sonraki dönemlerle bağlantısı şimdi açıkça görülebilen bu tarihsel dönemi değerlendirirken, Bolşevikler'in 1908 ile 1914 arasında, illegal ve legal savaşım biçimlerini birleştirmenin **zorunlu olduğu**, en gerici parlementoya ve gerici yasalarla zincirlenmiş bir çok başka kuruluşa (sigorta cemiyetleri vb.) bile katılmanın **zorunlu olduğu** görüşünü, en çetin bir savaşımla, yüceltmiş olmasalardı, proletaryanın devrimci partisinin çekirdeğini (bırakın geliştirmek ve sağlamlaştırmayı) varlık olarak bile **koruyamayacak** olduklarını gittikçe daha açıkça görüyoruz.

1918'de işler bölünmeye değin varmadı «Sol» Komünistler Partimiz içersinde ayrı bir gurup ya da «fraksiyon» oluşturmakla yetindiler, bunun da ömrü uzun sürmedi. Yine 1918'de, «Sol Komünizm»in ileri gelen temsilcilerinden, örneğin Yoldaş Radek ile Buharin yanılgılarını açıkça kabul ettiler. Onlara Brest-Litovsk Antlaşması ilkesel bakımından bağışlanmaz ve devrimci proletarya partisine zararlı olan bir emperyalistlerle uzlaşma gibi görünmüştü. Gerçekten de emperyalistlerle bir uzlaşmaydı bu, ama o koşullar altında **yapılması zorunlu** olan bir uzlaşma.

Bugün Brest-Litovsk Antlaşması'nı imzalama taktiğimizin örneğin Sosyalist-Devrimciler'in saldırılarına uğradığını duydukça, ya da Yoldaş Lansbury'in, bir söyleşimizde, «İngiltere'deki sendika liderlerimiz de, Bolşevikler için uzlaşmak kabul edilebilir olduğuna göre, onlar için de kabul edilebilir olduğunu söylüyorlar» yolundaki sözlerini duydukça, kendilerine ilkönce şu basit ve «popüler» [:halkın anlayacağı-ç.] örnekle yanıt veriyorum:

Diyelim ki, otomobiliniz silâhlı haydutlar tarafından

durduruldu. Haydutlara paranızı, pasaportunuzu, ateşli -silâhlarınızı, otomobilinizi veriyorsunuz, karşılığındaysa haydutların hoş refakatinden kurtulmuş oluyorsunuz. Bu bir uzlaşmadır, kuşku yok. «**Dout des**» (Sana paramı, ateş-silâhlarımı, arabamı «veriyorum» bana senin yanından canım-bedenimde olarak uzaklaşma olanağı «veresin diye»). Deli olmadıkça hiç kimse böyle bir uzlaşmayı «ilkesel bakımdan kabul-olunmaz» ilân edemez, ya da uzlaşmacıyı haydutların suç ortağı olmakla suçlayamaz (haydutlar onun otomobilini ve ateşli silâhlarını yeni soygunlar için kullansalar bile). Alman emperyalizmi haydutlarıyla bizim uzlaşmamız da, işte tam bu cinsten bir uzlaşmaydı.

Ama Rusya'da Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler, Almanya'da Scheidemann yandaşları (ve büyük bir ölçüde de Kautskiciler), Avusturya'da Otto Bauer ve Friedrich Adler (Rennerler ve şürekâsının sözünü etmenin gereği bile yok), Fransa'da Renaudel ve Longuet ve şürekâsı, İngiltere'de Fabianlar, «Bağımsızlar» ve İşçi Partililer, 1914-1918'de, ve sonra 1918-1920'de kendi ülkelerinin devrimci proletaryasına **karşı** kendi öz burjuva haydutlarıyla, ve bazen de «Müttefik» burjuva haydutlarıyla **uzlaşmalara** girdikleri zaman, bütün bu beyefendiler aslında **haydutlukta suç ortağı** olarak hareket ediyorlardı.

Varılacak sonuç açıktır: «ilke olarak» her türlü uzlaşmayı reddetmek, uzlaşmaların, cinsine bakmadan, genel olarak kabul edilebilir olduğunu reddetmek ciddiye alınması bile çok güç bir çocukluktur. Devrimci proletaryaya yararlı olmak isteyen bir politik önder, uzlaşmaların reddedilmesi gerektiği, oportünizmi ve ihaneti temsil ettikleri **somut** durumları iyi ayırdetmesini bilmeli; **böyle somut** uzlaşmalara karşı en şiddetli eleşti-

risini yöneltmeli, bunları acımasızca teşhir etmeli, bunlara karşı amansız bir savaşa girişmeli ve ne «pratik» sosyalizmin eski ustalarına ne de «parlamenter» Cizvitler'e* «genel olarak uzlaşmalar» konusunda söylevlerle sorumluluktan kaçma fırsatı vermemelidir. İngiliz sendikalarının, aynı şekilde Fabian topluluğunun ve «Bağımsız» İşçi Partisi'nin «liderleri», gerçekten oportünizm, alçaklık ve ihanetin en kötüsüne eş olan bir **uzlaşma** yapmış olmakla **işledikleri ihanet suçunun** sorumluluğundan kaçmak için bu yola başvuruyorlar.

Uzlaşmaların farklı çeşitleri vardır. Kişi her uzlaşmanın ya da uzlaşma çeşidinin durumunu ve somut koşullarını tahlil etmesini bilmelidir. Haydutlardan gelecek belayı en aza indirmek için ve onların yakalanmalarını ve cezalandırılmalarını kolaylaştırmak için haydutlara para ve silâh vermek zorunda kalmış olan adamın durumunu, haydutların yağmasından pay almak amacıyla onlara para ve ateşli silâhlarını veren adamın durumundan ayırdetmeyi öğrenmek gerekir. Politikada durum hiç de her zaman benim verdiğim bu örnekte olduğu gibi çocukca basit değildir. Ama yaşamın önlerine çıkaracağı bütün olasılıklara uyacak hazır çözüm yollarını önceden saptayan bir reçete hazırlamaya kalkışacak kimse, ya da devrimci proletaryanın politikasında güç ya da karmaşık durumlarla karşılaşmayacağı yolunda güvence veren kimse, şarlatandan başka bir şey değildir.

Bir yanlış yoruma yer vermemek için, pek kısa da olsa, somut uzlaşmaların tahlili için bazı temel ilkeleri özetlemeye çalışacağım.

Brest Litovsk Antlaşması'nı imzalayarak Alman emperyalistleriyle bir uzlaşmaya girmiş olan Parti, daha 1914 sonlarından başlayarak, enternasyonalizmi pratik-

* Cizvit : (Jesuit) : düzenbaz, üç kâğıtçı [ç.n.]

te geliştirmeye başlamıştı. Bu Parti, iki emperyalist soyguncu arasındaki savaşta, çarlığın yenilgisini önermekten ve «vatan savunması» belgisine karşı çıkmaktan çekinmemişti. Bu Parti'nin parlamentodaki milletvekilleri Sibirya'ya sürülmeyi, burjuva hükümetinde bakanlık koltuklarına giden yola yeğlediler.[54] Çarlığı deviren ve bir demokratik cumhuriyet kuran devrim, bu Parti'yi yeni ve muazzam bir sınamadan geçirdi— bu Parti «kendi» emperyalistleriyle hiçbir anlaşmaya girmedi, onları devirmeyi hazırladı ve devirdi de. Politik iktidarı ele geçirince, bu Parti, ne büyük toprak mülkiyetinden ne de kapitalist mülkiyetten ortada iz bırakmadı. Emperyalistlerin gizli antlaşmalarını yayınlayan ve fesheden bu Parti, **bütün** uluslara barış önerdi, ve ancak İngiliz-Fransız emperyalistleri barışı baltaladıktan ve Bolşevikler ise Almanya ile öteki ülkelerde devrimi hızlandırmak için insanın yapabileceği herşeyi yaptıktan sonra Brest-Litovsk soyguncularının şiddetine boyun eğmek zorunda kaldı. Böyle bir durumda, böyle bir Parti tarafından yapılan böyle bir uzlaşmanın mutlak doğruluğu her geçen gün daha açık ve berrak hale geliyor.

Rusya'da Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler (1914-1920 yıllarında tüm dünyada II. Enternasyonal liderlerinin tümü gibi) «vatan savunması»nı, yani **kendi** yağmacı burjuvazilerinin savunmasını dolaylı-dolaysız haklı göstererek ihanete başladılar. İhanetlerine, **kendi** ülkelerinin burjuvazisiyle koalisyon kurarak ve **kendi** burjuvazileriyle birlikte kendi ülkelerinin devrimci proletaryasına karşı döğüşerek, devam ettiler. Rusya'da ilkönce Kerenski ve Kadetler'le, sonra da Kolçak ve Denikin'le kurdukları blok —tıpkı **kendi** ülkelerinin burjuvazisiyle yabancı **meslektaşlarının** kurdukları blok gibi— proletaryaya karşı burjuvazinin yanına geçişleriydi. Em-

peryalizm haydutlarıyla uzlaşmaları, başından sonuna değin, emperyalist haydutların **suç ortakları** olmaları anlamına gelmiştir.

Nisan-Mayıs 1920'de yazıldı.
1920 Haziran'da broşür olarak Devlet Basım Evi, Petrograd tarafından yayınlandı.

Toplu Eserler, c. 31, s. 34-39.

NOTLAR

1 Lenin tarafından, 8(21) Ocak 1918'de 63 Parti MK üyesi ve Parti militanın bir toplantısında okundu. Lenin'in Osinski (Obolenski), Troçki, Lomov (Oppokov), Kamenev ve diğerlerinin konuşmalarına ilişkin kısa notları dışında elimizde başka herhangi bir kayıt bulunmamaktadır.

Merkez Komite'nin 11(24) Ocak toplantısındaki konuşmasında Lenin, kendi tezler'inin 15, «Sol Komünistler»in 32 ve Troçki'nin 16 oy aldığını belirtiyor.

Tezler, MK çoğunluğu barış yapma konusundan Lenin'den yana geçince, 24 Şubat'ta yayınlandı.

2 Almanya, Avusturya-Macaristan, Bulgaristan ve Türkiye.

3 **RADA :** Nisan 1917'de Kiev'deki Tüm-Ukrayna Ulusal Kongresi'nde, Ukrayna'nın burjuva ve küçük-burjuva milliyetçi partiler ve gruplar bloğu tarafından kurulan karşı devrimci burjuva-milliyetçi örgüt. Ukrayna burjuvazisinin ideoloğu M.S. Gruşevski başkanı, V.K. Vinniçenko da başkan yardımcısıydı. Kır ve kent burjuvazisi ve küçük burjuva milliyetçi aydınlardan oluşan bir toplumsal tabana dayanıyordu. Ukrayna burjuvazisi ile toprak sahiplerinin iktidarını pekiştirmeye ve ulusal kurtuluş hareketini kullanarak bir Ukrayna burjuva devleti kurmaya çalıştı. Yığınların Tüm Rusya devrimci hareketinden uzaklaştırmak, onları Ukrayna burjuvazisine bağımlı kılmak ve sosyalist devrimin Ukrayna'da zaferini önlemek gayretiyle ulusal bağımsızlık bayrağını salladı. Ukrayna'nın özerkliği konusunda anlaşamadıkları halde Geçici Hükümeti destekledi.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin zaferinden sonra kendini «Ukrayna Halk Cumhuriyeti»nin en yüksek organı ilân etti. Sovyet iktidarına karşı açık savaşa girişti ve karşı-devrim merkezlerinden biri halini aldı.

1917 Aralık'da Kharkov'da toplanan Birinci Tüm-Ukrayna Sovyetler Kongresi, Ukrayna'nın bir Sovyet Cumhuriyeti olduğunu ve Merkezi Rada'nın devrildiğini ilân etti. R.S.F.S.C. Halk Komiserleri Konseyi, Ukrayna Sovyet Hükümeti'ni Ukrayna'nın tek yasal hükümeti olarak tanıdı ve ona karşı-devrimci Rada'ya karşı savaşımında derhal yardım sağlama kararı aldı.

1917 Aralık ile 1918 Ocak'da, Tüm Ukrayna'yı Merkezi Rada'ya karşı ve Sovyet iktidarını kurmak için silâhlı ayaklanmalar sardı. 1918'de, Sovyet birlikleri Ukrayna'ya saldırıya kalktı, ve 26 Ocak (18 Şubat)'da Kiev'i alarak karşı-devrimci burjuva Rada'yı devirdi.

Emekçi halk arasında hiçbir desteğe sahip olmayan Rada, yenilip Ukrayna toprağından süründükten sonra da, Sovyet iktidarını devirmek ve karşı-devrimci burjuva rejimini diriltmek amacıyla, Alman emperyalistleriyle işbirliğine girdi. Sovyet Cumhuriyeti ile Almanya arasındaki barış görüşmeleri sırasında, Rada Brest-Litovsk'a bir delege yolladı ve Sovyetler'e karşı savaşacak askerî birlikler yardımında bulunması karşılığında, Almanya'ya Ukrayna tahılı, kömürü ve hammaddesi sağlamayı yükümlenen gizli bir antlaşma yaptı. 1918 Mart'ında Rada, Kiev'de, Alman ve Avusturyalı istilacıların bir kuklası olarak yeniden oluşturuldu. Almanlar, zamanla, Rada'nın Ukrayna'da devrimci hareketi ezmekten ve kendilerine erzak ve hammadde sağlamaktan aciz olduğunu kavrayınca, Nisan'ın sonunda onu dağıttılar.

4 **Chernov V. M.** (1876-1952) — Sosyalist-Devrimci Partinin yönetici ve teorisyeni, Burjuva Geçici Hükümet'te Tarım Bakanı, Ekim Sosyalist Devrimi'nden sonra anti-sovyet ayaklanmalar örgütledi.

5 **Devlet Duması** — 1905 devrimci olaylarından sonra Çar'ın toplamak zorunda kaldığı temsili organ. İsmen bir yasallığa sahip olmasına karşın gerçek bir gücü yoktu. 3 Haziran 1907 seçim yasasına dayanarak yapılan seçimlerde, gerici toprak sahipleri ve büyük sanayiciler bloğu Üçüncü Duma'da çoğunluğu elde ettiler.

6 11(24) Ocak 1918'de, Lenin'in bir konuşmasından sonra, Merkez Komite tarafından savaş ve barış sorunu üzerine bir tartışma açıldı; Troçki ve «Sol Komünistler» buna karşı çıktılar, bazıları —Buharin, Uritski ve Lomov— Troçki'nin «savaşa da barışa da hayır» önerisini desteklerken, Stalin, Sergeyev (Artyom) ve Sokolnikov barış imzalamaktan yana çıktılar. «Sol Komünistler» «şimdi devrimci savaş» belgisinin tutmayacağını anlayınca (ancak iki oy almıştı) Troçki'nin önerisine oy verdiler, ve bu 7'ye karşı 9 oyla kazandı. Barış yapılmasına karşı Merkez Komite'deki diretmeyi altedebilmek ve devrimci savaş belgisinin peşinden giden yığınların bir kesimini yanına çekebilmek umuduyla, Lenin, görüşmelerin elden gelen her yolla oyalanıp geciktirilmesini oya sundu; 1'e karşı 12 oyla kazandı.

7 Stalin'in şu sözleri kastediliyor: «Batı'da bir devrimci hareket yoktur, olgular yok ama potansiyel vardır, ve bu da bizim hesaba katamayacağımız birşeydir...»

Öteki değinme ise Zinovyev'e: «... hiç kuşkusuz ciddi bir cerrahi ameliyat karşısındayız, çünkü barışı imzalamakla Almanya'da şovenizmi güçlendirecek ve geçici olarak tüm Avrupa'da devrimi zayıflatacağız. Bunun ötesinde ise Sosyalist Cumhuriyet'in yıkılma olasılığı yatıyor.» **(RSDİP(B) Merkez Komitesi Tutanakları, 1917 Ağustos - 1918 Şubat; Moskova 1958,** s. 171-172).

8 Lenin, 21 Şubat 1918'de **Pravda'da** yayınlanan bu makalesiyle, basında, barış yapılması yönünde halka açık bir kampanya başlattı.

9 RSDİP(B) MK'nin 11(24) Ocak ve 17 Şubat 1918'deki toplantılarında barış sorunu oylamasına atıf yapılıyor. İlk toplantıda devrimci savaş için 2 oy çıkmakla birlikte ikincisinde hiç çıkmamıştı (savaşın sürdürülmesinden yana olanlar çekimser kaldılar).

10 **Karl Liebknecht** (1871-1919) — Alman ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin önde gelen kişisi, Alman Sosyal-Demokrat Partisi Sol-kanat lideri, Almanya Komünist Partisi kurucularından: 1919'da karşı devrimciler tarafından gaddarca katledildi.

II. Wilhelm (Hohenzollern), (1859-1941) — Almanya İmparatoru ve Prusya Kralı (1888-1918).

11 Demokratik Konferans'ta burjuvaziyle koalisyon konusunda yapılan oylama kastediliyor.

Tüm-Rusya Demokratik Konferansı, görünüşte, ülkeyi kimin yöneteceğini kararlaştırmak üzere, Menşevik ve Sosyalist Devrimci Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi tarafından toplanmıştı. Oysa bunu örgütleyenlerin gerçek amacı, yığınların yükselen devrimden dikkatini saptırmaktı. Konferans 14-22 Eylül (27 Eylül ile 5 Ekim) 1917 arasında Petrograd'da toplandı, ve 1.500'ü aşkın insan katıldı. Menşevik ve Sosyalist-Devrimci liderler işçi-köylülerin temsil edilmelerine engel olup küçük-burjuva ve burjuva delegelerin sayısını artırarak çoğunluğu sağladılar. Bolşevikler, Menşevik ve Sosyalist-Devrimcilerin maskesini düşürmek amacıyla toplantıda hazır bulundular.

12 Şubat 1917 burjuva-demokratik devrimi çarı devirdi ve Rusya'da iki başlı iktidarı oluşturdu (burjuva Geçici Hükümet ve İşçi, Köylü ve Asker Vekilleri Sovyeti).

13 Ekim 1917'de silâhlı ayaklanmaya karşı çıkan Zinovyev ile Kamenev'in bozgunculuğuna atıf.

14 **A. F. Kerenski** (1881-1971) — Sosyalist-Devrimci Parti üyesi. 1917 Şubat burjuva-demokratik devriminden sonra burjuva Geçici Hükümet'te Bakan, sonra da Başbakan ve Baş komutan.

15 Emperpalist dünya savaşı patlak verince (1914-1918) Belçika Alman birliklerince işgal edildi; bu birlikler 1918'de Almanya yenilinceye dek yaklaşık dört sene orada kaldılar.

16 **Novyy Luch** (Yeni Işın) ve **Novaya Zhizn** (Yeni Yaşam) — Menşevik gazeteler **Dyelo Naroda** (Halk Davası) — Sosyalist-Devrimci Parti gazetesi.

17 RSDİP(B) MK'nin bir toplantısında, «Sol Komünistler»in, Alman emperyalistlerine karşı savunma amacıyla İngiltere ve Fransa'dan silâh ve erzak sağlanmasına karşı çıkmaları üzerine, Lenin'in yazdığı bir makale. Halk Komiserleri Konseyi sorunu, bir gün önce 21 Şubat'ta tartışırken, Sol Sosyalist-Devrimciler Müttefik yardımına karşı çıktılar, ve şu karar alındı: «Ülke için erzak ve askeri tedarik konusunda Müttefik kuvvetleri'yle görüşmelere ilişkin anlaşmazlık yüzünden, toplantı, gruplar arasında danışmalar yapılması amacıyla, ertelenecektir».

22 Şubat'ta MK sorunu tartışırken, Lenin, orada bulunamamasına karşın şu bildirimi gönderdi: «RSDİP Merkez Komitesi'ne. Lütfen, İngiliz-Fransız emperyalist haydutlardan patates ve silâh alma yönündeki oyumu kaydediverin.» MK, 5'e karşı 6 oyla, dış politikada tam bağımsızlığı korurken, devrimci ordu için kapitalist hükümetlerden böyle tedariklerin alınmasını olanaklı gören bir kararı kabul etti.

Oylamadan sonra Buharin, MK'den ve **Pravda** yazı-kurulundan çekildiğini bildirdi. Buna ek olarak, aralarında Lomov, Uritski, Buharin, Bubnov ve Pyatakov'un bulunduğu 11 «Sol Komünist» MK'ye onu uluslararası burjuvaziye teslim olmakla suçlayan, ve bu politikaya karşı yaygın ajitasyon yürütme niyetlerini belirten bir bildirim sundular.

Aynı gün Halk Komiserleri Konseyi de bu sorunu tartışarak, böyle tedariklerin alınmasından yana karar çıkardı.

18 **Kalyayev I. P** (1877-1905) — Sosyalist-Devrimci Partinin savaş gurubunun terörist eylemlere katılmış bir üyesi. 4(17) Şubat 1905'de Moskova Genel Valisi Dük Sergei Romanov'u (çarın amcası) öldürdü. 10(23) Mayıs'da Schlüsselburg'da vuruldu.

19 Parti MK, Almanların 48 saat içersinde yanıtlaması istemiyle Sovyet Hükümetine gönderdiği daha ağır barış şartlarını görüşmek üzere 23 Şubat 1918'de toplandı. Lenin'in Alman şartlarını ve barış yapmayı her ne pahasına olursa olsun bir önce kabul etmenin gereği üzerinde ısrarla diretmesine, yine, «Sol Komünist» Buharin, Lomov ve Uritski tarafından karşı çıkıldı. Troçki, Lenin'le anlaşamadığı gerekçesiyle Dış İşleri Halk Komiserliği görevinden çekildiğini bildirdi. Sverdlov, Zinovyev ve Sokolnikov barış antlaşmasını imzalamaktan yana konuştular. İlk konuşmasında Stalin'in görüşmelerin başlatılması ama barışın imzalanması gerekmediği şeklindeki görüşü Lenin'in eleştirisine uğradı. Stalin ikinci konuşmasında, barışın derhal imzalanmasından yana çıktı. Lenin, Stasova, Zinovyev, Sverdlov, Stalin, Skolnikov ve Smilga Alman şartlarının hemen kabulünden yana oy verdiler: Bubnov, Uritski, Buharin, ve Lomov karşı oy kullandılar: Troçki, Krestinski, Dzerzhinski ve Ioffe çekimser kaldılar. Oylamadan sonra bir gurup «Sol Komünist» —Buharin, Lomov, Bubnov, Pyatokov, Yakovleva ve Uritski— bütün parti ve Hükümet makamlarından çekileceklerini ve Parti ile yığınlar içersinde yaygın ajitasyon yürütme haklarını koruduklarını bildirdiler.

20 **P. A. Stolipin** (1862-1911) — Çarlık devlet adamı ve büyük toprak sahibi. 1906'dan 1911'e dek Bakanlıklar Konseyi Başkanı ve İç İşler Bakanı. Adı acımasız politik gericilik dönemiyle birlikte anılır; bu dönemde devrimci hareketi bastırmak amacıyla idam cezası çok geniş ölçüde uygulanmıştı (Stolipin geriliği: 1907-1910).

21 Tüm-Rusya M.Y.K.'nin Almanya'yla barış sorunu üzerine toplantısı, 24 Şubat 1918'de, 03'de Y.M. Sverdlov'un başkanlığında açıldı. Lenin'in raporunun tartışılması sırasında, Menşevikler, Sağ ve Sol Sosyalist Devrimciler ve anarşistler barış yapılmasına karşı durdular. Toplantı 26 çekimserlerle, 85e karşı 116 oyla, Bolşeviklerin Alman barış şartlarını kabullenme kararını benimsedi. «Sol Komünistler»in bir çoğu oylamaya katılmadı.

22 Temmuz 1807'de Fransa ile Almanya arasında imzalanan, ve Almanya'ya ağır ve aşağılayıcı yükümlülükler getiren Tilsit Barış Antlaşması'na atıf yapılıyor. Bu ülke topraklarının büyük bir bölümünü elden çıkarmış ve 100 milyon franklık bir tazminat ödemek zorunda bırakılmıştı; ayrıca, ordusunu 40.000 askere indirmeye, istediğinde Napolyon'a yardımcı birlikler göndermeye ve İngiltere'yle ticareti kesmeye zorunlu tutulmuştu.

23 **Sosyalist-Devrimci Parti** — 1901'in sonu ile 1902'nin başında, Rusya'da, Narodnik ve revizyonist düşünceler salatasına inanan çeşitli Narodnik gurup ve çevrelerin kaynaşmasıyla oluşan bir küçük-burjuva partisi. Lenin, Narodnikler'in «Narodnik düşüncelerdeki yırtıkları, pek moda olan Marksizm'in oportünist "eleştirisi" parçalarıyla yamamaya» çalıştıklarını söyledi (**Toplu Eserler**, c. 9, s. 310). Birinci Dünya Savaşı'nda çoğu sosyal-şovenist görüşleri savundular.

Şubat 1907 burjuva-demokratik devriminden sonra, Menşevikler'le birlikte Sosyalist-Devrimciler'in, karşı-devrimci burjuva-toprak sahibi Geçici Hükümet'in temel direğini oluşturdular; birçok yöneticileri (Avksentyev, Kerenski

ve Chernov) baş mevkilere geldiler. Köylülerin toprakta büyük-özel mülkiyetin kaldırılması istemlerine kulak asmadılar, ve Geçici Hükümet'te yer alan Bakanlar'ı toprak işgallerine katılan köylülere karşı askeri cezalandırma birlikleri gönderdiler.

1917 Kasım'ın bitiminde, köylüler arasındaki etkinliği korumak gayretiyle, Sol-kanat koparak ayrı bir parti kurdu; Sovyet hükümetini sözde tanıdı ve Bolşevikler'le anlaşma yaptı. Ne var ki pek kısa bir süre sonra Sovyet iktidarına karşı savaşmaya başladı.

Silâhlı yabancı istilası ve iç savaş boyunca Sosyalist-Devrimciler bozguncu eylemlerle uğraştılar ve istilacılarla beyaz-muhafızları desteklediler; karşı-devrimci düzenlemelerde yer alarak Sovyet iktidarı ile Komünist Parti yöneticilerine terörist eylemler sahneleediler. İç savaştan sonra da, içerde ve dışarda beyaz-muhafız göçmenler arasına Sovyet devletine karşı düşmanca faaliyetlerini sürdürdüler. [SRler: kısaltılmışı-ç.]

24 Çarlık Rusya'sında özel askeri okul mezunları.

25 **Nicholas Romanov** (1868-1918) — Son Rus İmparatoru (1894-1917).

26 **Paris Komünü** — İşçi sınıfının Paris'te proletarya devrimi sırasında oluşturduğu devrimci hükümet ve proletarya diktatörlüğünü ilk kurma girişimi. 72 gün yaşadı (18 Mart'tan 28 Mayıs'a 1871).

27 **Paul Hindenburg** (1847-1934) — 1914-1918 emperyalist dünya savaşında Alman Ordusu Doğu Cephesi Kumandanı; sonradan Genel Kurmay Başkanı. Sovyet Rusya'ya askeri istilanın örgütleyicilerinden.

28 **Kornilov Ayaklanması** — Rus burjuvazisinin Ağustos 1917'de karşı-devrimci bir komplosu. General Kornilov'un başkanlığında ve yüksek rütbeli subayların desteğinde yürütüldü. Tasarıları, kadet subaylar ve kazak birliklerinin yardımıyla devrimci Petrograd'ı ele geçirmek, Bolşevik Parti'yi ezmek, Sovyetler'i dağıtmak ve askeri bir diktatörlük kurmaktı.

Bolşevik Parti Merkez Komitesi'nin Petrograd'lı işçi, devrimci denizci ve askerlere çağrısına karşılık olarak, bunlar devrimi savunmak için ayağa kalkarak Kornilov ayaklanmasını bastırdılar. Yığınların baskısıyla Geçici Hükümet Kornilov ile suç ortaklarının tutuklanıp yargılanması yönünde buyruk verdi. Bu, burjuvazi ile toprak sahiplerinin adına devrimi ezme girişiminin mahkûmiyeti demekti. Kornilov ayaklanmasının yenilgisinin ardından Bolşevikler'in yığınlar içersinde etkinliği bir hayli arttı, ve Sovyetlerde Bolşevikler'in temsil edilme oranı tüm ülkede yükseldi.

29 Ekim Sosyalist Devriminden sonra «homojen sosyalist hükümet» şeklindeki Sosyalist-Devrimci istemi destekleyen L. B. Kamanev, G.Y. Zinovyev, A. I. Rykov ve Parti MK ile Sovyet Hükümeti'nin bazı diğer üyelerinin bozguncu tutumuna atıf yapılıyor.

30 Sovyet Hükümeti, Rusya çarlık hükümetiyle (ve sonradan burjuva Geçici Hükümet'le) İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya, Avusturya-Macaristan ve öteki emperyalist iktidarların hükümetleri arasında yapılan gizli antlaşmaları ve gizli diplomtik kayıtları yayınladı.

31 **Rasputin, G. Y.** (1872-1916) Çar II. Nikola Mahkemesinde büyük etkinliğe sahip bir maceracı.

32 Kastedilen, bütün Üçüncü Duma Milletvekilleri'nin imzalamak zorunda olduğu Çara bağlılık andıdır. Sosyal-Demokrat vekiller de diğerleriyle birlikte imzaladılar, çünkü imzalamayı reddetmek proletaryayı devrimci savaşıma seferber etmek için gerek duydukları Duma kürsüsünü elden yitirmek olacaktı.

33 Bu terim V. V. Obolenski (N. Osinski) tarafından, 21 Ocak (3 Şubat) 1918 tarihli Parti Merkez Komitesi toplantısı için yazdığı **Savaş ve Barış Sorunu Üzerine Tezler**'inde kullanılmıştı; 14 Mart'da «Sol Komünistler»in gazetesi **Kommunist** sayı 8'de yayınlanan **Tezler**'inde şöyle açıklıyordu Obolenski: «Meydanda bir iç savaş şeklindeki devrimci savaş, stratejik operasyonlarla uğraşan ulusal ordular tarafından yürütülen düzenli askeri eylem niteliğinde olamaz. . . . Askeri eylem, sınıfsal çizgide ajitasyonla birleştirilen gerilla savaşı (Barikat çarpışmaları benzeri) karakterini alır.

34 **Max Hofmann** (1860-1927) — Alman general. 1916 Eylül'ünde Genel Kurmay Başkanı oldu, ve aslında, Doğu Cephesindeki Alman kuvvetlerinin kumandanıydı. Sovyet Rusya ile Avusturya-Almanya koalisyonu arasındaki Brest görüşmelerinde önde gelen bir rol oynadı.

35 Not 22'ye bakınız.

36 Petrograd'da Putilov İşletmesinde çalışan işçiler.

37 Lenin, 18 Şubat 1918'de Alman saldırısının başlaması ile 28 Şubat 1918'de Sovyet delegasyonunun Brest-Litovsk'a varışı arasındaki dönemi kastediyor olsa gerek. Alman saldırısı barış antlaşmasının imza edildiği gün olan 3 Mart'a dek sürdü.

38 **S. V. Petlyura** (1877-1926) — Ukraynalı bir burjuva milliyetçi önder.

39 Lenin'in Fransız subayı Comte de Lubersac ile yaptığı 27 Şubat 1918 tarihli konuşma.

40 Askeri İşler Halk Komiserliği'nin bütün işçi ve köylüleri gönüllü askeri eğitime çağıran bildirisinden söz ediyor. Bu gönüllü olmak zorundaydı, çünkü Brest-Litovsk antlaşması uyarınca Rus ordusunun tümüyle terhis edilmesi gerekiyordu. Çağrı 5 Mart 1918'de **İzvestia VTsIK** gazetesinin 40'ıncı sayısında yayınlandı.

41 **Canossa** — Kuzey İtalya'da, Alman İmparatoru IV. Henri'nin 1077 yılında Papa VII. Gregory önünde pişmanlık gösterdiği yer olarak ünlü kale. Buna göre «Canossa'ya gitmek» sözü, önceden karşı koyduğun biri önünde kendini aşağılamak anlamına geliyor.

42 Brest-Litovsk'da Sovyet Hükümeti ile Dörtlü ittifak (Almanya, Avusturya-Macaristan, Bulgaristan ve Türkiye) devletleri arasında yapılan mütareke şartları uyarınca, her iki tarafa da savaşı yeniden başlatmak için sekiz gün önceden uyarıda bulunmak şart koşulmuştu. Oysa Alman askeri komutanlığı bu maddeyi ihlal ederek, mütarekeden caydığını bildirmesinden yalnızca iki gün sonra, tüm cephelerde birden saldırıya kalktı (18 Şubat).

43 Karşı-devrimci Ukrayna Radası'yla barış imzalanmasına atıf yapılıyor.

44 **12 Mart**, Tüm-Rusya Sovyetleri Dördüncü, Olağanüstü, Kongresi'nin barış antlaşmasının onaylanıp onaylanmayacağını kararlaştırmak üzere geçici toplantı günüydü. Fakat 14-16 Mart 1918'de toplanabildi.

45 Ön-deyiş Nikolai Nekrasov'un **Rusya'da Kim İyi Yaşar** adlı şiirinden alınmıştır.

46 **İşçi, Köylü ve Asker Vekilleri**'i Sovyetleri'nde temsil olunmalarına karşı kısa zamanda karşı-devrimin safına geçen Sosyalist-Devrimci ve Menşevik Partiler'e atıf yapılıyor. 14 Haziran 1918'de Tüm-Rusya Merkez Yürütme Komitesi, karşı-devrimci Sosyalist-Devrimciler'le (Sağ-kanatçılar ve Merkez) Menşevikler'i hem komite'den hem de yöresel Sovyetlerden çıkartan bir karar aldı. Karar 18 Haziran'da **İzvestia VTsIK** sayı 123'de yayınlandı.

47 **Anayasacı-Demokratlar** (Kadetler-Cadets) — Rusya liberal monarşist burjuvazisinin, Ekim 1905'de kurulan, baş politik örgütü Anayasacı-Demokrat Parti üyeleri. Üyeleri kapitalistler, yöresel konseylerde çalışan toprak sahipleri ile burjuva aydınlardan oluşmaktaydı. Kadetler sonuçta emperyalist burjuvazinin bir partisine dönüştüler. Birinci Dünya Savaşı'nda çarlık hükümetinin yağmacı politikasını etkinlikle desteklediler. Şubat 1917 burjuva-demokratik devrimi sırasında monarşiyi kurtarmaya çabaladılar; burjuva Geçici Hükümet'deki kilit noktaları ellerinde bulundurarak halkın çıkarlarına düşman bir karşı-devrimci politika yürüttüler. Büyük Ekim Sosyalist Devriminden sonra Sovyet Hükümeti'nin amansız düşmanı oldular ve Sovyet Rusya'ya karşı girişilen bütün karşı-devrimci silâhlı eylemlere ve istila kampanyalarına katıldılar. İstilacılar ve beyaz-muhafızlar yenilgiye uğratıldıktan sonra, yurt dışına kaçarak anti-Sovyet karşı-devrimci faaliyetlerini aralıksız sürdürdüler.

48 Brest-Litovsk Barış antlaşmasının onaylanması sorunu üzerine, **B. D. Kamkov**'un da hazırlanmasına katıldığı rapor kastediliyor.

49 Menşevik **L. Martov**, delegelerin antlaşmanın içeriği hakkında herhangi bir bilgiye sahip olmadıkları ithamı üzerine, onları bir volost toplantısında, yetkililer tarafından içinde ne olduğunu bilmeden kâğıtlar imzalanmaya zorlanmış köylülere benzetti.

50 **Vperyod (İleri)** — Yayına 1917 Mart'ında Moskova'da giren bir Menşevik günlük gazete.

51 **Nozdryov** — Nikolai Gogol'un **Ölü Canlar** adlı yapıtında kabadayı toprak sahibi tipini kişileştiren bir karakter.

52 Otsovizm ve onun bir türü olan Ültimatomculuk söz konusu ediliyor. Otsovistler, devrimci sözler örtüsü altında, Sosyal-Demokrat vekillerin Üçüncü Devlet Duma'sından geri çağrılmasını ve legal sendikalarla, kooperatif topluluklarıyla, vb. ilişkiyi kesmeyi istiyorlardı.

53 Çar'ın 6(19) Ağustos 1905 duyurusu, Devlet Duması'nı kuran ve bunun için yapılacak seçimler için geçerli olacak koşulları belirleyen bir yasaydı. Duma, çarın yönermelerinin taslağını çıkaran İç İşleri Bakanı **Buligin'in adıyla anılır**. Yasa taslağına göre Duma hiçbir yasa-koyucu güce sahip değildi, ancak belirli sorunlarda çar için danışma işlevi görecek bir organdı. **Bolşevikler** işçileri ve köylüleri bunu boykot etmeye çağırdı. Seçimler yapılamadı ve hükümet de, devrimci kabarış ve Ekim 1905 Tüm-Rusya politik greviyle süpürülüp atılan Duma'yı toplayamadı.

54 Bir ajan-provakatörün ihbarma dayanılarak, Dördüncü Duma'daki Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi gurubundan beş Bolşevik milletvekili, Bolşeviklerin savaş üzerine konferansını izleyen 5(18) Kasım 1914 günü tutuklandılar. Çarlık hükümeti Bolşevikler'i «ağır ihanet»le suçlayarak parlementodan attı ve Doğu Sibirya'ya ömür boyu sürgüne gönderdi.

DÜZELTME

	yanlış	doğru
Sayfa 144 satır 29	bağdır;	çağdır;

İÇİNDEKİLER

BAHTSIZ BARIŞ SORUNUNUN TARİHİ ÜZERİNE ... 1918 ... 7

Ayrı ve İlhakçı Bir Barışın Derhal Sonuçlandırılması Sorununa İlişkin Tezler ... 1918 ... 7

AYRI ve İLHAKÇI BİR BARIŞIN DERHAL SONUÇLANDIRILMASI SORUNUNA İLİŞKİN TEZLERE SONSÖZ ... 18

RSDİP(B) MK'nin BİR TOPLANTISINDA SAVAŞ VE BARIŞ ÜZERİNE KONUŞMALAR. 11(24 OCAK 1918) Tutanaklar ... 21

DEVRİMCİ LAFAZANLIK ... 26

UYUZ ... 40

BARIŞ MI SAVAŞ MI? ... 45

RSDİP(B) MK'nin BİR TOPLANTISINDA KONUŞMALAR 23 ŞUBAT 1918 Tutanaklar ... 48

YANLIŞ NERDE? ... 51

TÜM-RUSYA M.Y.K. TOPLANTISINDA RAPOR 24 ŞUBAT 1918 ... 54

BİR BAHTSIZ SAVAŞ'dan ... 60

RSDİP(Bolşevikler) MK'nin AYRI ve İLHAKÇI BARIŞ SORUNUNA İLİŞKİN KONUMU ... 63

ACILI AMA ZORUNLU BİR DERS ... 68

TUHAF ve OLAĞAN-ÜSTÜ ... 74

BİR CİDDİ DERS ve BİR CİDDİ SORUMLULUK ... 85

RKP(B) YEDİNCİ, OLAĞANÜSTÜ, KONGRESİ, 6-8 MART 1918 ... 93

1 — Merkez Komite'nin Politik Raporu, 7 Mart ... 93

2 — Merkez Komite'nin Politik Raporu Üzerine Tartışmaya Yanıt, 8 Mart ... 121

3 — «Sol Komünistler»in Merkez Komiteye Üye Olmayı Reddetmelerine İlişkin Karar ... 139

«SOL KOMÜNİSTLER»İN TAVRI ÜZERİNE YORUM 131
GÜNÜMÜZÜN BAŞ GÖREVİ 132
DÖRDÜNCÜ, OLAĞANÜSTÜ, TÜM-RUSYA SOVYETLER KONGRESİ, 14-16 Mart 1918 139
1 — Barış Antlaşmasının Onaylanmasına İlişkin Rapor 14 Mart 139
2 — Barış Antlaşmasının Onaylanmasına İlişkin Rapor Üzerine Tartışmaya Yanıt, 15 Mart 161
3 — Brest Antlaşmasının Onaylanmasına İlişkin Karar 172
İŞÇİ, KÖYLÜ ve KIZIL ORDU VEKİLLERİ MOSKOVA SOVYET'İNDEKİ SÖYLEV'DEN, 23 NİSAN 1918 175
TÜM-RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KOMİTESİ'NİN OTURUMUNDA SUNULAN SOVYET HÜKÜMETİ'NİN ACİL GÖREVLERİ'NE İLİŞKİN RAPOR'dan 29 NİSAN 1918 177
«SOL-KANAT» ÇOCUKLUĞU ve KÜÇÜK BURJUVA ZİHNİYETİ'nden 188
«SOL KANAT» KOMÜNİZMİ — BİR ÇOCUKLUK HASTALIĞI'ndan 199
NOTLAR 206

ÇARK MATBAASI

15 Lira